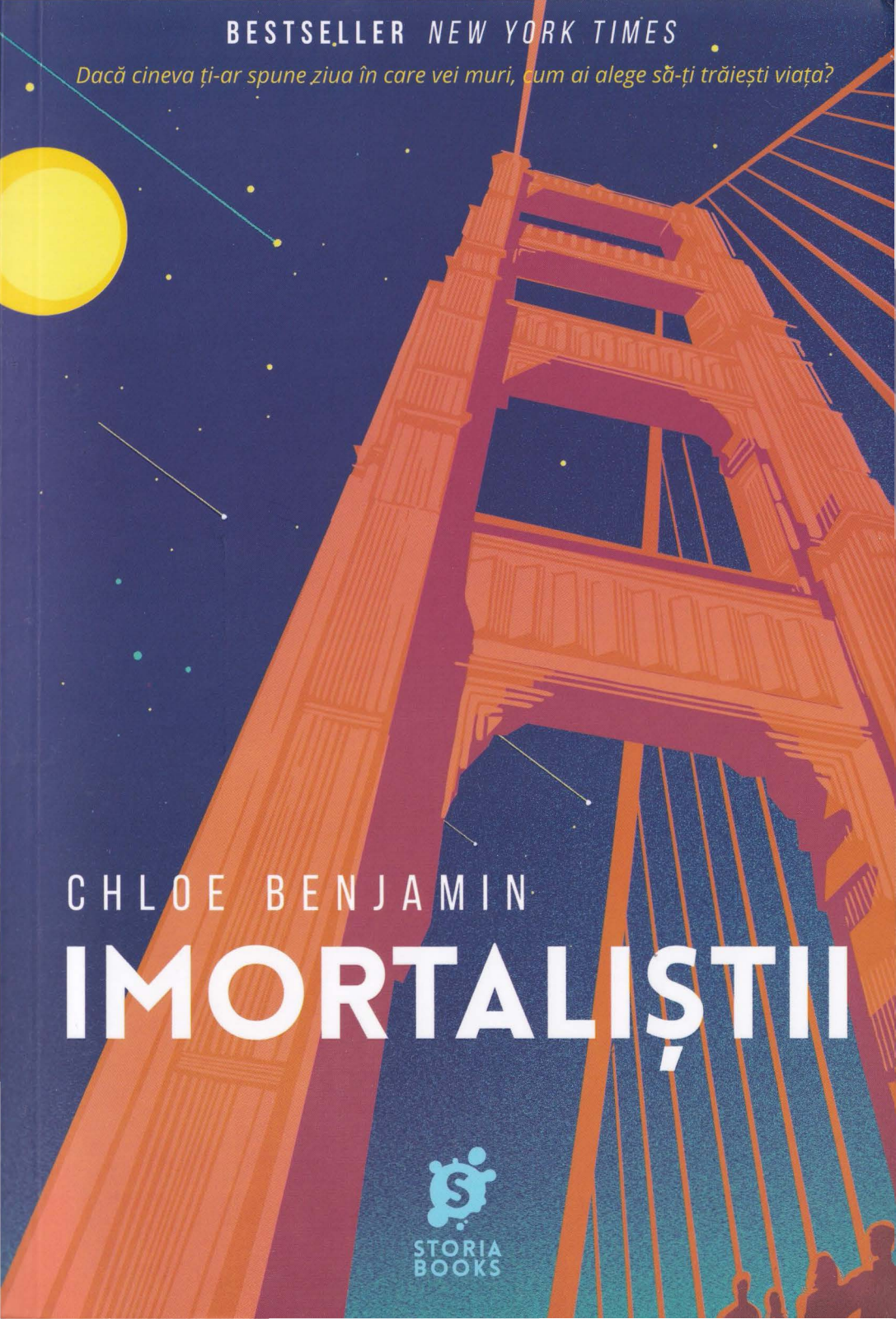
BESTSELLER NEW YORK TIMES
Dacă cineva ți-ar spune ziua în care vei muri, cum ai alege să-ți trăiești viața?
CHLOE BENJAMIN
IMORTALIȘTII
STORIA BOOKS

Chloe Benjamin
este autoarea volumului ***The Anatomy of Dreams***, care a câștigat Premiul Edna Ferber pentru ficțiune și s-a aflat pe lista lungă de nominalizări la Premiul Flaherty-Dunnan pentru roman de debut în 2014. Locuiește în Wisconsin, împreună cu soțul său.

IMORTALIȘTII

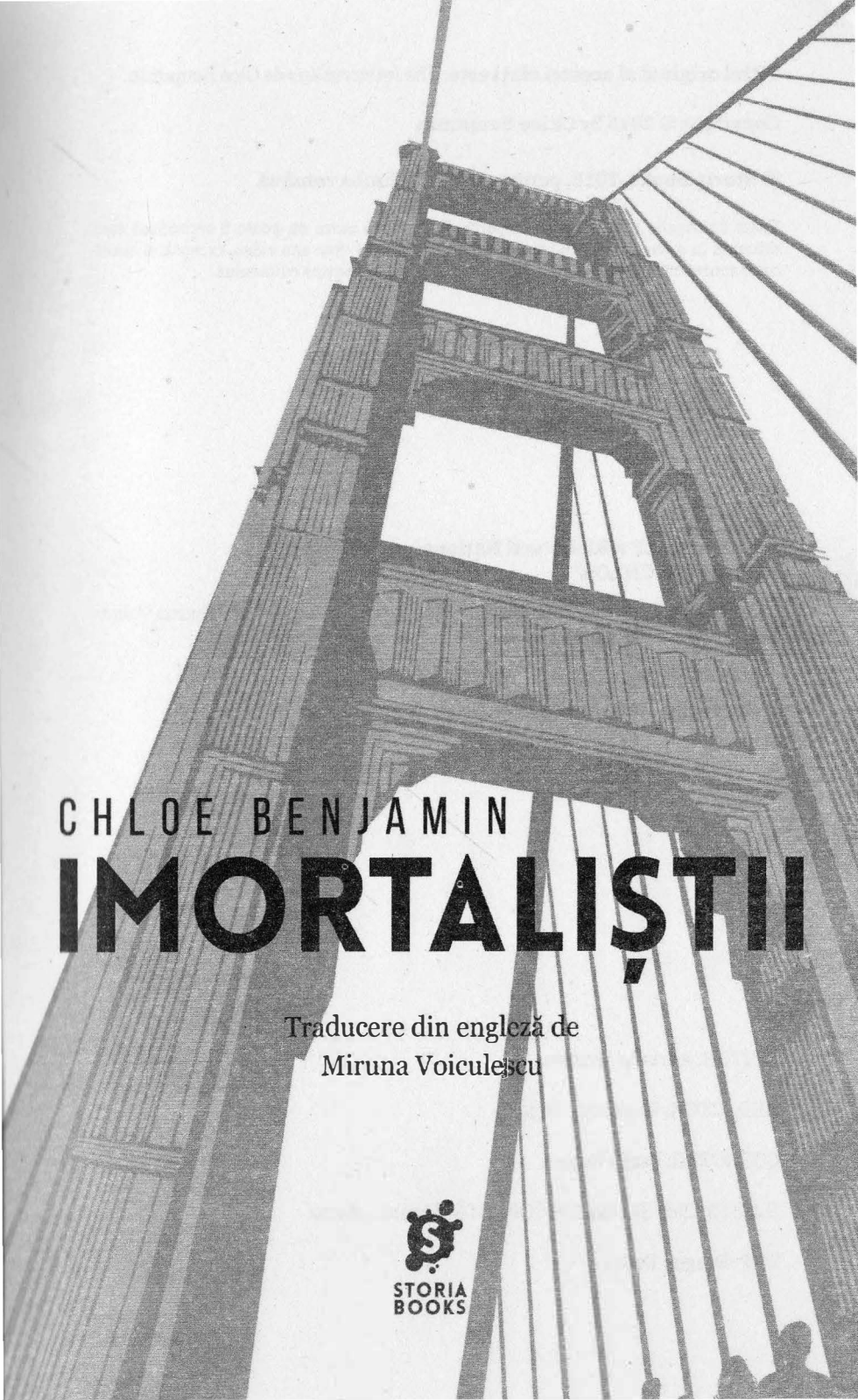

CHLOE BENJAMIN

IMORTALIȘTII

Traducere din engleză de
Miruna Voiculescu

STORIA BOOKS

Titlul original al acestei cărți este: *The Immortalists* de Cloe Benjamin.

Copyright © 2018 by Chloe Benjamin

© Storia Books, 2018, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BENJAMIN, CHLOE

Imortaliștii / / Chloe Benjamin ; trad. din engleză de Ioana Miruna Voiculescu. - București : Storia Books, 2018

ISBN 978-606-94622-4-9

I. Voiculescu, Ioana Miruna (trad.)

821.111

EDITOR: Adriana Muraru

REDACTOR: Ruxandra Tudor

CORECTOR: Paula Rotaru

ILUSTRAȚIE ȘI DESIGN COPERTĂ: Fésüs L. Barna

DTP: Dragoș Tudor

Bunicii mele, Lee Krug

Prolog

Femeia de pe strada Hester
1969
Varya

Varya are 13 ani.

Pentru ea sunt o noutate cei 7 centimetri și jumătate în plus în înălțime și smocul negru de păr dintre picioare. Sânii sunt cam de o palmă, iar sfârcurile rozalii, nu mai mari decât o monedă de 10 cenți. Părul, care îi ajunge până la brâu, este castaniu nici închis, nici deschis – nu negru ca al fratelui ei Daniel, nu cârlionțat și de culoarea paiului ca al lui Simon și nici cu tentele arămii ale Klarei. În fiecare dimineață și-l împletește în două cozi spic; îi place felul în care o lovesc ușor peste talie, ca niște cozi de cal. Năsucul delicat nu e al nimănui sau cel puțin așa crede ea. Până la 20 ani îi va fi crescut la adevărata lui dimensiune impunătoare, acvilină: nasul mamei ei. Dar acum e încă mic.

Cei patru copii colindă cartierul: Varya e cea mai mare, Daniel are 11 ani, Klara, 9, iar Simon, 7. Daniel se află în fruntea grupului și îi conduce în josul străzii Clinton, apoi pe Delancey, de unde fac la stânga pe Forsyth. Traversează parcul Sara D. Roosevelt, având grijă să meargă pe la umbra copacilor. Noaptea, parcul răsună de agitație și voci, dar în această dimineață de marți nu se văd decât câteva pâlcuri de tineri care

recuperează somnul pierdut în timpul protestelor de weekendul trecut, cu capul direct pe iarbă.

Pe strada Hester, frații fac liniște. Trebuie să treacă pe lângă magazinul „Gold – Croitorie și confecții pentru dame" al cărui proprietar e tatăl lor și care, deși sunt șanse mici să-i vadă – Saul e complet absorbit când lucrează, de parcă nu ar coase tivul unui crac de pantalon bărbătesc, ci însăși țesătura universului –, tot riscă să strice magia acestei zile înăbușitoare de iulie și a obiectivului precar, șovăitor, care i-a adus pe strada Hester.

Deși este cel mai mic, Simon e iute de picior. Poartă o pereche de blugi moșteniți de la Daniel; acestuia îi veneau bine când avea vârsta fratelui său, dar lui Simon îi atârnă în jurul taliei plăpânde. Duce în mână un săculeț cu șiret, confecționat dintr-un material cu motive chinezești. Înăuntru se aud foșnetul bancnotelor de un dolar și clinchetul de tinichea al monedelor.

— Unde-i locul ăsta? întreabă el.

— Cred că am ajuns, spune Daniel.

Se uită în sus la clădirea veche, la scara de incendiu care urcă în zigzag și la ferestrele întunecate și dreptunghiulare de la etajul 5, unde se spune că ar locui persoana pe care o caută.

— Cum intrăm? întreabă Varya.

Clădirea seamănă izbitor cu blocul în care locuiesc ei, doar că e bej în loc de maro și are cinci etaje în loc de șapte.

— Păi, cred că sunăm la interfon, spune Daniel. Interfonul de la etajul 5.

— Da, intervine Klara. Dar la ce număr sunăm?

Daniel scoate o chitanță mototolită din buzunarul de la spate. Când ridică ochii, are fața îmbujorată.

— Nu sunt sigur.

— Daniel!

Varya se sprijină de peretele clădirii și își face vânt cu mâna. Afară sunt aproape 32 de grade, suficient de cald cât să-i apară pe linia părului broboane de sudoare care o mănâncă și să i se lipească fusta de pulpe.

— Stați, zice Daniel. Lăsați-mă să mă gândesc o secundă.

Simon se așază pe asfalt; săculețul cu șiret îi atârnă ca o meduză, între picioare. Klara scoate o bomboană din buzunar, dar, înainte să apuce s-o desfacă, ușa clădirii se deschide și iese un tânăr. Poartă ochelari cu lentile vinețiii și o cămașă înflorată, descheiată complet.

Face un semn cu capul spre puștii Gold.

— Vreți înăuntru?

— Da, spune Daniel. Da, vrem.

Se ridică repede în picioare, urmat de ceilalți, și intră în clădire mulțumindu-i bărbatului cu ochelari vinețiii înainte să se închidă ușa. Daniel, conducătorul lor neînfricat și semiinept, care a venit cu ideea.

Cu o săptămână în urmă auzise doi băieți vorbind la coada pentru mâncare chinezească coșer de la Shmulke Bernstein, de unde el avea de gând să-și cumpere o tartă caldă cu cremă de ou, care-i place nespus chiar și pe căldură. Era o coadă lungă și ventilatoarele hârâiau la viteză maximă, așa că a trebuit să se aplece ca să audă discuția băieților, respectiv povestea despre femeia care se mutase temporar la ultimul etaj al unei clădiri de pe strada Hester.

Pe drumul de întoarcere spre casa lor de la numărul 72 de pe strada Clinton, lui Daniel i-a tresăltat inima de bucurie. În dormitor, Klara și Simon jucau „Șerpii și scările" pe jos, în timp ce Varya citea în patul ei de la etaj. Zoya, pisica lor tărcată, lenevea pe calorifer într-un pătrat de soare.

Daniel le-a prezentat planul.

— Nu pricep cu ce se ocupă exact femeia asta, a spus Varya sprijinindu-și un picior murdar de tavan.

— V-am zis, i-a răspuns Daniel exaltat, nerăbdător. Are niște puteri.

— Cum ar fi? a întrebat Klara, făcând o mutare pe tabla de joc.

Își petrecuse prima parte a verii învățând singură cum să facă trucul lui Houdini cu cărțile de joc și cu un elastic, cu rezultate modeste însă.

— Din ce-am auzit, i-a răspuns Daniel, știe să prezică viitorul. Ce-o să ți se întâmple în viață – dacă o să ai o viață bună sau nu. Și încă ceva.

S-a sprijinit cu mâinile de cadrul ușii și s-a aplecat spre interior.

— Poate să-ți spună când o să mori.

Klara a ridicat privirea.

— E o tâmpenie, a spus Varya. Nimeni nu poate să-ți spună asta.

— Și dacă poate? a întrebat-o Daniel.

— Atunci n-aș vrea eu să aflu.

— De ce nu?

— De-aia!

Varya lasă cartea din mână și se ridică în capul oaselor; picioarele îi atârnă peste marginea patului.

— Și dacă e de rău? Dacă-ți spune că o să mori înainte s-apuci să crești mare?

— Atunci ar fi mai bine să știi, a spus Daniel. Ca s-apuci să faci totul înainte să mori.

S-a lăsat tăcerea răstimp de o bătaie de inimă. Simon a izbucnit în râs, iar trupul lui subțire, ca de pasăre, a început să freamăte. Daniel s-a întunecat la față.

— Vorbesc serios, a zis. Eu mă duc. Nu mai suport încă o

zi închis în apartamentul ăsta. Refuz. Deci care din voi vine naibii cu mine?

Poate că nu s-ar fi întâmplat nimic dacă n-ar fi fost mijlocul verii, adică o lună și jumătate de plictiseală și transpirație care deja trecuse și încă una și jumătate care avea să urmeze. Apartamentul nu avea aer condiționat, iar în anul acela, vara lui 1969, părea că tuturor li se întâmpla ceva, mai puțin lor. Unii se distrau la Woodstock, cântau „Pinball Wizard" și se uitau la *Cowboy-ul de la miezul nopții*, un film pe care niciunul dintre copiii familiei Gold nu avea voie să-l vadă. Alții se revoltau în fața barului Stonewall, distrugeau ușile cu aparate de taxat smulse din asfalt, spărgeau geamuri și tonomate. Unii dintre ei erau omorâți în cele mai groaznice moduri imaginabile, cu explozivi chimici și arme automate care puteau să tragă și 550 de gloanțe unul după altul, chipurile lor fiind transmise cu o viteză înspăimântătoare la televizorul din bucătăria familiei Gold.

— Oamenii au ajuns pe *Lună*, ce mama dracului, a continuat Daniel care începuse să folosească astfel de cuvinte, dar numai când era sigur că mama lor nu e prin preajmă.

În timp ce James Earl Ray și Sirhan Sirhan erau condamnați, puștii Gold jucau arșice și țintar sau o salvau pe Zoya dintr-o țeavă neacoperită din spatele aragazului, pe care pisica părea să o considere locul ei de drept.

Însă altceva a contribuit hotărâtor la concretizarea acestui pelerinaj: e ultima lor vară împreună. Anul viitor, Varya va merge la munte, în Catskills, cu prietena ei Aviva. Daniel se va pierde împreună cu ceilalți băieți din cartier în ritualuri doar de ei știute, lăsându-i pe Klara și Simon de capul lor. În 1969 însă, copiii sunt încă împreună, resemnați cu această soartă, ca și cum nici n-ar putea fi altfel.

— Eu vin, a spus Klara.

— Și eu, a adăugat Simon.

— Deci cum facem să ne primească? a întrebat Varya care, la cei 13 ani ai ei, aflase deja că nimic nu era gratis. Ce tarif cere?

Daniel s-a încruntat.

— O să mă interesez.

Iată deci cum a început totul: ca un secret, o provocare, o evadare din calea siluetei masive a mamei lor care le cerea să întindă rufe sau să scoată nenorocita de pisică din țeavă ori de câte ori îi găsea lâncezind în dormitor. Puștii Gold au întrebat în stânga și-n dreapta. Proprietarul unui magazin de obiecte de magie din Chinatown auzise de femeia de pe strada Hester. Bărbatul i-a spus Klarei că ar fi fost o nomadă, o femeie care călătorea din loc în loc prin țară și care își practica meseria. Înainte să plece Klara, proprietarul a ridicat un deget și a dispărut în spate, de unde a revenit cu un cărțoi pătrat intitulat *Cartea divinației*. Pe copertă erau desenați doisprezece ochi deschiși, înconjurați de simboluri. Klara i-a plătit 65 de cenți și a plecat spre casă, strângând cartea în brațe.

Mai erau și alți locuitori de la numărul 72 de pe strada Clinton care o cunoșteau pe femeie. Doamna Blumenstein i-a povestit lui Simon că o întâlnise în anii 1950, la o petrecere extravagantă. După aceea i-a dat drumul schnauzerului pe treptele din față, pe care stătea Simon, iar câinele a depus cu promptitudine un căcățoi ca o moviliță, pe care doamna Blumenstein nu s-a sinchisit să îl adune.

— Mi-a citit în palmă. Mi-a spus că voi avea o viață lungă, a spus doamna Blumestein, aplecându-se în față pentru a da greutate afirmației.

Simon și-a ținut respirația: doamna Blumenstein avea o halenă stătută, ca și cum ar fi expirat același aer vechi de 90 de ani pe care-l inhalase în pruncie.

— Și ce să vezi, dragul meu, a avut dreptate.

Familia de hinduși de la etajul 6 îi ziceau *rishika*, clarvă-

zătoare. Varya a împachetat în folie de aluminiu o bucată de *kugel* gătit de Gertie și i l-a dus lui Ruby Singh, colega ei de clasă la Școala Generală numărul 42, la schimb contra unei farfurii de pui cu unt și condimente. Au mâncat împreună pe scara de incendiu în timp ce soarele apunea, bălăngănindu-și picioarele desculțe, scoase printre gratii.

Ruby știa totul despre femeie.

— Acum doi ani, a povestit ea, când aveam 11 ani, bunica s-a îmbolnăvit. Primul doctor a spus că era de la inimă. Ne-a zis că avea să moară în trei luni. Dar al doilea doctor a considerat că era suficient de puternică să se facă bine și i-a mai dat doi ani.

Sub ele, un taxi a scârțâit din cauciucuri pe Rivington. Ruby a întors capul ca să arunce un ochi la East River, verde-maroniu de la mâl și deversări.

— Hindușii mor acasă, a continuat ea, înconjurați de ai lor. Până și rudele din India ale lui Papa voiau să vină, dar ce să le spunem? Să stea la noi doi ani? Atunci a aflat Papa de *rishika*. S-a dus la ea, iar ea i-a spus o dată – data la care Dadi urma să moară. Am mutat-o pe Dadi în camera din față, spre răsărit. Am aprins o candelă și am privegheat-o: ne-am rugat, am cântat imnuri. Frații lui Papa au venit cu avionul din Chandigarh. Am stat pe podea cu verii mei. Eram vreo 20 de oameni, poate chiar mai mulți. Când Dadi a murit pe 16 mai, exact cum spusese *rishika*, am plâns de ușurare.

— Nu v-ați supărat?

— De ce să ne supărăm?

— Că n-a salvat-o pe bunica ta, a spus Varya. Că n-a făcut-o bine.

— Dacă nu era *rishika*, n-am fi putut să ne luăm la revedere de la ea. Nu-i vom putea mulțumi vreodată pentru ce a făcut.

Ruby a mâncat ultima îmbucătură de kugel și a împăturit folia de aluminiu în două.

— Oricum, n-avea cum s-o facă bine pe Dadi. *Rishika* știe lucruri, dar nu le poate opri. Nu e Dumnezeu.

— Și acum unde e? a întrebat Varya. Daniel a auzit că ar sta într-o clădire de pe strada Hester, dar nu știe în care.

— Nici eu nu știu. Se mută tot timpul. Pentru siguranța ei.

Din apartamentul familiei Singh s-a auzit un sunet ca de lucruri sparte și vocea cuiva care striga în hindi.

Ruby s-a ridicat în picioare și și-a scuturat firimiturile de pe fustă.

— Cum adică pentru siguranța ei? a întrebat Varya, ridicându-se la rândul ei în picioare.

— Sunt oameni care vânează femei ca ea, a spus Ruby. Din cauza lucrurilor pe care le știe.

— Rubina! s-a auzit vocea mamei lui Ruby.

— Tre' s-o șterg.

Ruby a sărit prin geam și l-a închis în urma ei, iar Varya a coborât pe scara de incendiu până la etajul 4.

Varya a fost uimită să afle că, deși se știau atât de multe despre femeie, nu toată lumea auzise de ea. Când a pomenit de clarvăzătoare în fața bărbaților cu cifre tatuate pe mâini, care vindeau la magazinul Katz, aceștia au privit-o cu teamă.

— Copii, a spus unul dintre ei. De ce-ați vrea voi să vă băgați în așa ceva?

A spus-o pe un ton ridicat, ca și cum Varya l-ar fi insultat personal. Și-a luat sendvișul, a plecat intimidată și n-a mai pomenit niciodată despre asta.

Până la urmă, Daniel a obținut adresa femeii tot de la băieții la a căror discuție trăsese cu urechea. S-a întâlnit cu ei în weekendul acela pe partea pietonală a podului Williambsburg – fumau iarbă cu spatele sprijinit de balustradă. Erau mai mari decât el, aveau poate 14 ani, iar Daniel și-a impus să le mărturisească faptul că trăsese cu urechea înainte de a le cere mai multe informații.

Pe băieți n-a părut să-i deranjeze. I-au oferit imediat numărul clădirii în care se spunea că ar fi locuit femeia, deși nu știau cum se putea ajunge efectiv la ea. I-au spus ei lui Daniel că se zvonea că trebuia să-i duci o ofrandă. Unii susțineau că ar fi fost vorba de bani peșin, alții spuneau că femeia avea deja suficienți bani și că trebuia să fii inventiv. Un băiat îi dusese o veveriță plină de sânge pe care o găsise pe marginea drumului – o ridicase cu niște clești și i-o dusese într-o pungă de plastic legată la gură. Dar Varya a contraargumentat că nimeni nu și-ar fi dorit așa ceva, nici măcar o ghicitoare, astfel că au hotărât să-și adune toți banii de buzunar în săculețul cu șiret, în speranța că avea să fie de ajuns.

Când Klara nu era acasă, Varya i-a subtilizat de sub pat *Cartea divinației* și s-a urcat la ea în pat. S-a întins pe burtă și s-a apucat să rostească cuvintele: *haruspiciu* (arta cititului în măruntaiele animalelor jertfite), *ceromanție* (în picăturile de ceară), *rabdomanție* (arta găsirii apei cu ajutorul unui băț). În zilele răcoroase, vânticelul care intra pe geam făcea să foșnească arborii genealogici și fotografiile vechi pe care și le lipise pe peretele de lângă pat. Cu ajutorul acelor dovezi, urmărea lucrătura misterioasă a trăsăturilor: gene acum active, acum pasive, picioarele suple ale bunicului Lev pe care nu le moștenise fiul lui, Saul, ci nepotul său, Daniel.

Lev a ajuns la New York la bordul unui vapor cu aburi împreună cu tatăl său, un negustor de țesături, după ce și-a pierdut mama în timpul pogroamelor din 1905. Ajunși pe Ellis Island, li s-a făcut un consult medical și li s-au pus întrebări în engleză, fără ca ei să-și ia ochii de la pumnul femeii de fier care privea impasibilă din mijlocul mării pe care tocmai o traversaseră. Tatăl lui Lev s-a apucat să repare mașini de cusut, iar Lev s-a angajat la fabrica de confecții a unui evreu neamț care-i permitea să respecte Șabatul. Lev a devenit întâi director adjunct, apoi directorul fabricii. În 1930 și-a deschis

propria afacere – „Gold – Croitorie și confecții pentru dame" – într-un apartament de la subsolul unei clădiri de pe strada Hester.

Varya a primit numele bunicii ei paterne, care i-a ținut contabilitatea lui Lev până când au ieșit amândoi la pensie. Despre bunicii materni știa mai puține – doar că pe bunica o chemase Klara, ca pe sora ei mai mică, și că emigrase din Ungaria în 1913. Murise când mama Varyei, Gertie, avea doar 6 ani, iar Gertie o pomenea rar. Varya și Klara s-au furișat odată în dormitorul lui Gertie în căutare de informații ascunse despre bunicii lor. Au prins ca niște căței urma misterului care înconjura acest cuplu, amușinând izul de intrigă și rușine, și au scotocit prin comoda în care Gertie își păstra lenjeria de corp. În sertarul de sus au găsit o cutie mică de lemn, lăcuită, cu balamale aurite. Înăuntru era un teanc de fotografii îngălbenite în care apărea o femeie mică, ca un spiriduș, cu părul negru, scurt și cu pleoape mari. În prima fotografie stătea în picioare, îmbrăcată într-un costum de balerină, mulat și cu fustă, și ținea un șold în afară și un baston deasupra capului. În alta apărea călare pe un cal, arcuită pe spate, cu abdomenul dezgolit. În fotografia care le-a plăcut cel mai mult Varyei și Klarei, femeia atârna în gol de o frânghie pe care o ținea între dinți.

Două lucruri le-au dat de înțeles că femeia era bunica lor. O fotografie veche și boțită, unsuroasă de câte degete o atinseseră, în care aceeași femeie apărea lângă un bărbat înalt și lângă un copil mic. Varya și Klara și-au dat seama că acel copil era mama lor, chiar dacă era foarte mică: își ținea părinții de mână cu pumnișorii ei grăsuni, strânși, iar pe față avea aceeași expresie de consternare pe care o vedeau la Gertie destul de des.

Klara și-a revendicat cutia și conținutul acesteia.

— E a mea! Eu îi port numele. Și mama oricum nu se uită niciodată la ele.

Dar curând aveau să afle că nu era așa. A doua zi de dimineață, după ce Klara a scos pe furiș cutia lăcuită și a ascuns-o sub patul ei, din camera părinților s-a auzit un croncănit, apoi întrebările asidue ale lui Gertie și răspunsurile înfundate ale lui Saul, negând orice amestec. Câteva clipe mai târziu, Gertie a dat buzna în camera cu paturi suprapuse.

— Cine-a luat-o? Cine? a strigat.

Nările îi fornăiau de furie, iar șoldurile ei late blocau lumina care intra de obicei din hol. Klara ardea de frică, gata să izbucnească-n plâns. După ce Saul a plecat la serviciu, iar Gertie s-a retras în bucătărie călcând apăsat, Klara s-a furișat în dormitorul părinților și a pus cutia exact acolo unde o găsise. Dar Varya știa că, atunci când nu era nimeni acasă, Klara revenea la fotografii și la femeia mărunțică din ele. O privea fascinată de strălucirea și de forța ei vitală și jura că avea să se ridice la înălțimea numelui pe care-l primise.

— Nu te mai holba așa, șuieră Daniel. Poartă-te ca și cum ai sta aici.

Copiii Gold urcă treptele cât pot de repede. Pe pereți se vede vopseaua bej scorojită, iar coridoarele sunt întunecoase. Când ajung la etajul 5, Daniel se oprește.

— Și-acum ce facem? șoptește Varya.

Îi face plăcere să-l vadă pe Daniel încurcat.

— Așteptăm, spune Daniel. Să iasă cineva.

Dar Varya nu vrea să aștepte. E agitată, cuprinsă de o groază neașteptată, așa că o pornește singură pe coridor.

A crezut că treaba asta cu magia avea să fie ceva ușor și plăcut, dar toate ușile sunt identice, cu clanțe de alamă zgâriate și numere pe ele. Cifra 4 din 54 stă strâmbă. Când ajunge lângă ușă, Varya aude sunetul unui televizor sau al unui radio: un meci de baseball. Presupunând că o *rishika* nu ar putea fi interesată de baseball, se dă un pas înapoi.

Frații și sora ei se îndepărtează care pe unde. Daniel e pe casa scării, cu mâinile în buzunare, și se uită la uși. Simon vine lângă Varya, în dreptul ușii cu numărul 54, se ridică pe vârfuri și îndreaptă cifra 4 cu degetul arătător. Klara, care se îndepărtase în direcția opusă, li se alătură. La scurt timp începe să se simtă și mirosul de Breck Gold Formula, un șampon pe care Klara și l-a cumpărat economisind banii de buzunar mai multe săptămâni; restul familiei se spală cu Prell, pe care îl storc dintr-un tub de plastic ca de pastă de dinți, o gelatină de culoarea algelor. Deși pe față Varya râde de sora ei – *ea* n-ar da niciodată atâția bani pe șampon –, de fapt, ea o invidiază pe Klara, care miroase a rozmarin și portocale și care tocmai se pregătește să bată la ușă.

— Ce faci? șoptește Daniel. Ar putea fi oricine. Ar putea fi...

— Da?

Vocea care îi răspunde de dincolo de ușă este joasă și răgușită.

— Am venit la femeie, încearcă Klara.

Tăcere. Varya își ține respirația. Ușa are un vizor mai subțire decât o gumă de șters de la creion.

Dincolo de ușă, cineva își drege vocea.

— Intrați pe rând, se aude.

Varya schimbă o privire cu Daniel. Nu s-au pregătit să intre separat. Dar, înainte să apuce să negocieze, ivărul se dă la o parte, iar Klara – ce-o fi în capul ei? – intră.

Nimeni nu știe exact de cât timp stă Klara înăuntru. Varyei i se pare că trec ore întregi. Stă sprijinită cu spatele de perete și cu genunchii la piept. Se gândește la basme: vrăjitoare care fură copii, vrăjitoare care-i mănâncă. În stomac începe să-i crească un copac al fricii, care nu se oprește din crescut decât când se deschide ușa.

Varya sare în picioare, dar Daniel e mai rapid. Nu se vede

nimic înăuntru, dar Varya aude muzică – o formație de mariachi? – și zdrăngănitul unei oale pe foc.

Înainte să intre, Daniel se uită la Varya și la Simon și le spune:

— Să nu vă faceți griji.

Dar își fac.

— Unde e Klara? întreabă Simon după ce pleacă Daniel. De ce n-a mai ieșit?

— Încă e înăuntru, îi răspunde Varya, deși se întreba și ea același lucru. O să-i găsești când intri și pe Klara, și pe Daniel. Probabil... ne așteaptă.

— A fost o idee proastă, spune Simon.

Cârlionții blonzi îi sunt năclăiți de sudoare. Pentru că Varya e cea mai mare, iar Simon cel mai mic, ar trebui să poată avea grijă de el, dar Simon e o enigmă pentru ea; singura care pare să-l înțeleagă e Klara. Simon vorbește mai puțin decât ceilalți. La cină, stă încruntat, cu privirea goală. Dar e rapid și agil ca un iepure. Uneori, când merge lângă el spre sinagogă, Varya se pomenește singură. Știe că fie a luat-o înainte, fie a rămas în urmă, dar de fiecare dată are senzația că l-a înghițit pământul.

Când ușa se deschide din nou, tot așa, câțiva milimetri, Varya îi pune mâna pe umăr lui Simon.

— E-n regulă, Sy. Du-te tu înainte, iar eu rămân de pază. OK?

De cine sau de ce îi păzește, nu e sigură – coridorul e la fel de gol ca la sosire. De fapt, Varya e timidă: chiar dacă e cea mai mare, preferă să-i lase pe ceilalți înaintea ei. Dar pare că a reușit să-l liniștească pe Simon. Fratele ei își dă cu mâna un cârlionț care-i stă în ochi și intră.

Rămasă singură, Varya e din ce în ce mai alarmată. Se simte separată de frații și de sora ei, ca și cum ar sta pe un țărm și ar privi cum vapoarele lor se îndepărtează tot mai mult. N-ar fi trebuit să-i lase să vină. Când se deschide ușa

din nou, are broboane de transpirație deasupra buzei superioare și în betelia fustei. Dar e prea târziu să plece pe unde a venit, iar ceilalți o așteaptă înăuntru. Varya deschide ușa.

Se pomenește într-o garsonieră plină ochi de lucruri, încât la început nu distinge nicio prezență umană. Pe podea sunt teancuri de cărți ca niște machete de zgârie-nori. Rafturile din bucătărie sunt pline cu ziare în loc de alimente, iar alimentele neperisabile sunt înșirate de-a lungul blatului: biscuiți, cereale, supe la cutie, o duzină de ceaiuri diferite. Mai sunt cărți de tarot, cărți de joc, hărți astrologice și calendare – Varya recunoaște unul în chineză, altul cu cifre romane și un al treilea cu fazele lunii. Apoi un poster îngălbenit cu I Ching, ale cărui hexagrame și le amintește din *Cartea divinației* a Klarei, o vază plină cu nisip, gonguri și boluri de alamă, o coroană de dafin, o grămăjoară de bețe de lemn sculptate cu linii orizontale și un castron cu pietre, unele dintre ele legate cu sfori lungi.

Singurul loc gol e un colțișor de lângă ușă. Acolo se află o masă pliantă, încadrată de două scaune pliante. Lângă aceasta se află o masă mai mică, pe care stau niște trandafiri roșii artificiali și o Biblie deschisă. În jurul Bibliei sunt aranjați doi elefanți albi de ghips, o candelă, o cruce de lemn și trei statui: una cu Buddha, alta cu Fecioara Maria și a treia cu Nefertiti, lucru pe care Varya îl știe datorită etichetei mici, pe care e scris de mână „NEFERTITI".

Pe Varya o încearcă vinovăția. La școala ebraică învățase despre păcatul idolatriei și îl ascultase atent pe rabinul Chaim citind din tratatul Avoda Zara. Părinții ei n-ar fi de acord să o știe aici. Dar nu același Dumnezeu îi crease pe ghicitoare și pe părinții Varyei? La sinagogă, Varya încearcă să se roage, dar Dumnezeu nu pare să-i răspundă vreodată. *Rishika* cel puțin îi va răspunde.

Femeia e la chiuvetă, pune frunze de ceai într-un glob delicat de metal. E îmbrăcată cu o rochie de bumbac largă, o

pereche de sandale de piele și pe cap are o eșarfă bleumarin; părul lung șaten îi atârnă în două cozi subțiri, împletite. Deși e masivă, are mișcări elegante și precise.

— Unde sunt frații și sora mea? Întreabă Varya cu o voce gâtuită și se rușinează de disperarea care se simte în ea.

Jaluzelele sunt trase. Femeia ia o cană de pe raftul de sus și pune globul de metal în ea.

— Vreau să știu unde sunt frații și sora mea, repetă Varya mai tare.

Un ceainic începe să șuiere pe aragaz. Femeia oprește focul și ridică ceainicul deasupra cănii. Apa curge într-un șuvoi gros și limpede, iar încăperea e inundată de miros de iarbă.

— Afară, îi răspunde femeia.

— Ba nu sunt acolo. Am așteptat pe coridor și nu i-am văzut ieșind.

Femeia pășește spre Varya. Are obrajii buhăiți, nasul borcănat și buzele încrețite. Are pielea brun-aurie ca a lui Ruby Singh.

— Nu am cum să te-ajut dacă nu ai încredere în mine, îi spune. Descalță-te și apoi poți să te așezi.

Varya își dă jos pantofii oxford și îi pune lângă ușă, vinovată. Poate că femeia are dreptate. Dacă Varya nu are încredere în ea, toată aventura va fi fost degeaba, la fel și riscurile pe care și le-au asumat: privirea tatălui lor, supărarea mamei, banii de buzunar pe care îi economisise fiecare din ei. Se așază la masa pliantă. Femeia îi pune cana cu ceai în față. Mintea Varyei invocă poțiuni și otrăvuri, pe Rip van Winkel și somnul lui de 20 de ani. Apoi se gândește la Ruby. Rishika *știe lucruri*, îi spusese Ruby. *Nu-i vom putea mulțumi vreodată pentru ce a făcut.* Varya ia cana și soarbe din ea.

Rishika stă în fața ei, pe celălalt scaun pliant. Îi inspectează umerii crispați, mâinile umede, fața.

— Nu te-ai simțit prea bine în ultima vreme, nu-i așa, draga mea?

Varya înghite în gol, surprinsă. Aprobă din cap.

— Ai așteptat să te simți mai bine?

Varya stă nemișcată, deși pulsul i-a luat-o razna.

— Îți faci griji, spune femeia dând din cap a înțelegere. Ai probleme. Zâmbești, râzi cu chipul, dar în sufletul tău ești nefericită, ești singură. Am dreptate?

Varya încuviințează, îi tremură gura. Are inima atât de plină, încât simte că-i va plesni.

— Ce păcat, spune femeia. Avem treabă de făcut.

Pocnește din degete și face un semn spre mâna stângă a Varyei.

— Să-ți vedem palma.

Varya se trage pe marginea scaunului și întinde palma spre *rishika,* ale cărei mâini o primesc agile și răcoroase. Varya respiră superficial. Nu-și aduce aminte ultima oară când a atins un necunoscut; preferă să păstreze o membrană, ca o pelerină de ploaie, între ea și ceilalți oameni. Când se întoarce de la școală, unde băncile sunt unsuroase de la degetele atâtor elevi și locul de joacă e contaminat de copiii de la grădiniță, se spală pe mâini până la sânge.

— Chiar puteți s-o faceți? întreabă ea. Să-mi spuneți când voi muri?

O îngrozește instabilitatea norocului: tabletele de culori uni, care-ți pot expanda mintea sau care o pot întoarce cu susul în jos; bărbații aleși la întâmplare și trimiși în golful Cam Ranh și pe muntele Dong Ap Bia, în ale cărui hățișuri de bambus și de ierburi înalte de 3-4 metri au fost găsiți morți o mie de oameni. Are un coleg la Școala Generală 42, Eugene Bogopolski, ai cărui frați au fost trimiși în Vietnam când Varya și Eugene aveau doar 9 ani. Toți trei s-au întors, iar familia Bogopolski a dat o petrecere la ei acasă, pe strada Broome. Anul următor, Eugene a sărit în piscină, s-a lovit cu capul de ciment și a murit. Data propriei morți va fi singurul lucru –

poate cel mai important – pe care Varya îl va ști cu certitudine.

Femeia o privește. Are ochii strălucitori, ca două limonine negre.

— Pot să te-ajut, îi spune. Pot să-ți fac bine.

Se întoarce la palma Varyei, se uită întâi la forma generală, apoi la degetele boante, pătrățoase. O trage cu blândețe de degetul mare ca să i-l îndrepte, dar acesta îi opune rezistență aproape imediat. Studiază spațiul dintre al patrulea și al cincilea deget. O strânge ușor de vârful degetului mic.

— Ce căutați? o întreabă Varya.

— Caracterul. Ai auzit vreodată de Heraclit?

Varya neagă din cap.

— Un filosof grec. El spunea: *caracterul e totuna cu destinul*. Cele două sunt împletite, ca frații siamezi. Vrei să știi viitorul? întreabă femeia aratând spre Varya cu mâna liberă. Uită-te în oglindă.

— Și dacă mă voi schimba?

I se pare imposibil ca viitorul să se afle deja în ea, ca o actriță din culise, care are de așteptat zeci de ani înainte să părăsească avanscena.

— Ar însemna că ești specială. Pentru că cei mai mulți oameni n-o fac.

Rishika îi întoarce mâna cu fața în jos și i-o așază pe masă.

— 21 ianuarie 2044.

O spune pe un ton detașat, ca și cum ar comunica temperatura aerului sau câștigătorul unui meci.

— Ai o grămadă de timp.

Pentru o clipă, Varya simte cum îi vine inima la loc. În 2044 va avea 88 de ani, o vârstă bună la care să mori. Apoi se oprește.

— De unde știți?

— Ce ți-am zis mai devreme să ai încredere în mine?

Rishika ridică o sprânceană stufoasă și se încruntă.

— Acum vreau să te duci acasă și să te gândești la ce ți-am spus. Dacă faci asta, te vei simți mai bine. Dar să nu spui nimănui, da? Ce se vede în palma ta, ce ți-am spus – asta rămâne între noi două.

Femeia o fixează pe Varya, iar Varya o fixează la rândul ei. Acum, că fetița e în poziția evaluatorului, nu a celui evaluat, se întâmplă ceva straniu. Ochii femeii își pierd strălucirea, mișcările – eleganța. Soarta pe care i-a prezis-o e prea bună, iar asta se transformă într-o dovadă a înșelătoriei: probabil le prezice tuturor același lucru. Îi vine în minte vrăjitorul din Oz. La fel ca el, femeia din fața ei nu e nici astroloagă, nici clarvăzătoare. E o impostoare, o șarlatancă. Varya se ridică în picioare.

— Fratele meu ar fi trebuit să vă plătească, spune ea în timp ce se încalță.

Femeia se ridică și ea. Se îndreaptă spre ceea ce Varyei i se păruse a fi ușa unui dulap – de clanță atârnă un sutien, cu cupele transparente și lungi cât plasele cu care Varya prinde fluturi-monarh vara – dar nu, e o ieșire. Femeia crapă puțin ușa, suficient cât Varya să vadă o fâșie de cărămidă roșie, acoperișul unei scări de incendiu. Când aude vocile fraților ei venind de undeva de jos, simte cum îi crește inima.

Dar *rishika* îi stă în cale ca o barieră. O ciupește pe Varya de braț.

— Totul va fi bine pentru tine până la urmă, drăguța mea.

În vocea ei se simte o urmă de amenințare, ca și cum Varya *trebuie* să audă lucrul ăsta, *trebuie* să-l creadă.

— Lucrurile se vor aranja cum se cuvine.

Pielea fetiței se albește între degetele femeii.

— Dați-mi drumul, spune ea.

O suprinde răceala cu care pronunță cuvintele. Peste ochii femeii cade o cortină. O eliberează pe Varya și se dă la o parte din drum.

Varya coboară în fugă treptele scării de incendiu, făcând zgomot cu pantofii oxford. Când ajunge pe alee, observă dârele de apă sărată de pe obrajii Klarei și nasul ei roz-aprins.

— Ce s-a întâmplat?

— Tu ce crezi? o repede Klara.

— A, nu, doar nu credeți...

Varya caută ajutor la Daniel, dar acesta are fața împietrită.

— Orice v-ar fi spus... nu înseamnă nimic. A inventat totul. Nu-i așa, Daniel?

— Așa-i.

Daniel se întoarce cu spatele și pornește spre stradă.

— Hai să mergem.

Klara îl trage de o mână pe Simon, care încă are săculețul cu șiret în mână, la fel de plin ca la sosire.

— Trebuia s-o plătești, îi spune Varya.

— Am uitat, răspunde Simon.

— Nu merită banii noștri.

Daniel stă pe trotuar, cu mâinile în șold.

— Hai odată!

Parcurg drumul spre casă în tăcere. Varya nu s-a simțit niciodată mai ruptă de ceilalți decât acum. La cină, abia ciugulește din friptura de vită, iar Simon nu mănâncă deloc.

— Ce-i cu tine, iubitule? îl întreabă Gertie.

— Nu mi-e foame.

— De ce?

Simon ridică din umeri. Cârlionții lui blonzi par albi sub lumina lustrei.

— Mănâncă mâncarea pe care a gătit-o mama ta, spune Saul.

Dar Simon refuză. Își bagă mâinile sub pulpe.

— Care-i problema, ia spune? cloncăne Gertie, cu o sprânceană ridicată. Nu e suficient de bună pentru tine?

— Dă-i pace.

Klara se apleacă să-i ciufulească cârlionții, dar Simon se trage și-și împinge scaunul în spate, cu zgomot.

— Vă urăsc! strigă el, în picioare. VĂ U-RĂSC! *Pe toți!*

— Simon, spune Saul, deja în picioare.

Încă poartă costumul cu care a fost la serviciu. Are părul rar și mai deschis la culoare decât al lui Gertie, un blond-arămiu neobișnuit.

— Cum vorbești așa cu familia ta?!

Rolul îi vine nefiresc. Gertie e cea cu autoritate, dar acum doar privește cu gura căscată.

— Uite-așa! spune Simon. Pe fața lui se citește uimirea.

PARTEA ÎNTÂI
O să dansezi, puștiule!
1978-1982
Simon

Capitolul 1

Când moare Saul, Simon e la ora de fizică – desenează cercuri concentrice, care ar trebui să reprezinte inelele învelișului unui electron, dar care pentru Simon nu reprezintă nimic. Înclinația spre reverie și dislexia îl împiedicaseră să aibă rezultate bune la școală, iar scopul învelișului electronului (orbita electronilor din jurul nucleului unui atom) îi scapă cu totul. Exact în acest moment, tatăl său, aflat în drum spre serviciu după pauza de prânz, se îndoaie de mijloc pe trecerea de pietoni de pe strada Broome. Un taxi claxonează și se oprește, Saul se prăbușește în genunchi și sângele i se scurge din inimă. Pentru Simon, moartea tatălui e la fel de neînțeles ca transferul de electroni de la un atom la altul: în ambele cazuri, ceva care există acum în secunda doi nu mai există.

Varya vine de la Vassar, unde e studentă, iar Daniel de la SUNY Binghamton. Niciunul nu pricepe. Da, Saul era stresat, dar greul trecuse – criza fiscală, jafurile din timpul penei de curent din 1977. Sindicatele salvaseră orașul de la faliment, iar New Yorkul părea să aibă un viitor luminos. La spital, Varya întreabă cum au fost ultimele clipe ale tatălui ei. A suferit? Asistenta îi spune că doar pentru scurt timp. A vorbit? Nu, din câte se știe. Asta nu-i miră pe soția și pe copiii lui, care sunt obișnuiți cu momentele sale lungi de tăcere – cu toate acestea, Simon se simte frustrat, privat de o ultimă amintire cu tatăl său, care și în momentul morții, și în viață, se dovedise mut ca mormântul.

Din cauză că a doua zi e Șabatul, înmormântarea are loc duminică. Se întâlnesc la Congregația Tifereth Israel, sinagoga conservatoare al cărui membru și protector fusese Saul. La ușă, rabinul Chaim le dă fiecăruia o foarfecă pentru *kriah*.

— Nu, refuz s-o fac, spune Gertie, care trebuie ghidată de-a lungul fiecărei etape a înmormântării ca prin procedurile vamale ale unei țări pe care nu și-a dorit niciodată s-o viziteze.

E îmbrăcată cu o rochie mulată pe care i-a făcut-o Saul în 1962: este din bumbac rezistent, strânsă pe talie, închisă în față cu nasturi și are o curea detașabilă.

— Nu mă puteți obliga, adaugă ea, privind când la rabinul Chaim, când la copiii ei, care își tăiaseră supuși hainele deasupra inimii.

Deși rabinul Chaim îi spune că nu *el* este cel care o obligă, ci Dumnezeu, se pare că nici Dumnezeu nu reușește. Până la urmă, rabinul îi dă o bucată de panglică neagră pe care Gertie o taie, după care se așază la locul ei, rănită, dar victorioasă.

Lui Simon nu i-a plăcut niciodată la sinagogă. Când era copil i se părea că era bântuită, cu piatra ei aspră și întunecată și cu interiorul plin de igrasie. Și mai greu de suportat erau slujbele: nesfârșita cucernicie tăcută, pledoariile fervente pentru reconstruirea Sionului. Acum, Simon stă în fața sicriului închis, simte cum intră aerul prin tăietura din cămașă și își dă seama că nu-și va mai revedea tatăl niciodată. Își imaginează privirea și purtarea lui distantă, zâmbetul aproape feminin. Rabinul Chaim spune despre Saul că a fost mărinimos, un om de caracter, puternic, dar pentru Simon a fost un bărbat cuviincios și timid, care evita conflictul și necazurile; un bărbat care părea atât de lipsit de pasiune, încât era de mare mirare că se căsătorise cu Gertie – cu ambiția și cu dispozițiile ei oscilante, nimeni n-ar fi putut s-o considere pe mama lui Simon o alegere pragmatică.

După slujbă, familia urmează sicriul, care este purtat pe brațe până la cimitirul Mount Hebron, unde sunt înmormân-

tați și părinții lui Saul. Fiicele plâng – Varya, în surdină, Klara, la fel de tare ca mama ei –, iar Daniel pare să se stăpânească pur și simplu dintr-un amestec de obligație și șoc. Simon își dă seama că nu reușește să plângă nici măcar când sicriul e coborât în pământ. Simte doar pierdere, dar nu a tatălui pe care l-a cunoscut, ci a omului care ar fi putut Saul să fie. La cină, stau la capete opuse ale mesei, pierduți în propriile gânduri. Simt șocul când ridică privirile și li se întâlnesc ochii – un accident care le-a unit viețile separate – și atunci unul dintre ei își mută privirea.

Acum nu mai există nicio uniune. Distant cum fusese, Saul îi permisese fiecărui membru al familiei Gold să-și asume propriul rol: el era cel care aducea pâinea în casă, Gertie era generalul, Varya, fiica cea mare și ascultătoare, Simon, fiul cel mic și degrevat de obligații. Dacă trupul tatălui lor – care avea colesterolul mai mic decât al lui Gertie și inima cea mai statornică – pur și simplu *se oprise*, ce altceva ar mai fi putut deraia lucrurile de la cursul firesc? Ce alt principiu ar mai fi putut să fie contrazis? Varya se ascunde în patul ei de sus. Daniel are 20 de ani – încă nu e pe deplin bărbat, dar întâmpină invitații, pune mâncare pe mese și conduce rugăciunile în ebraică. Klara, a cărei parte de dormitor e cea mai dezordonată, face curat în bucătărie până o dor bicepșii. Iar Simon are grijă de Gertie.

Nu sunt rolurile lor obișnuite, căci Gertie l-a cocoloșit dintotdeauna pe Simon mai mult decât pe ceilalți. Și-a dorit cândva să fie intelectuală; stătea întinsă pe iarbă, lângă fântâna din parcul Washington Square, și citea Kafka, Nietzsche și Proust. Dar la 19 ani l-a cunoscut pe Saul, care începuse să lucreze la croitoria tatălui ei imediat după terminarea liceului, și, înainte să împlinească 20 de ani, a rămas însărcinată. La scurt timp, Gertie s-a retras de la Universitatea din New York, unde avea bursă, și s-a mutat într-un apartament aflat

la câteva străzi de „Gold – Croitorie și confecții pentru dame", pe care Saul urma să-l moștenească atunci când părinții lui aveau să se retragă în cartierul Kew Gardens Hills.

Imediat după nașterea Varyei – mult mai devreme decât i s-ar fi părut normal lui Saul și spre stânjeneala lui –, Gertie s-a angajat recepționistă la o firmă de avocatură. Seara continua să fie căpitanul lor extraordinar. Dar dimineața, înainte să-i lase pe copii la doamna Almendinger, se îmbrăca în rochie și își dădea cu un fard dintr-o cutiuță rotundă, după care ieșea din clădire cu aceeași lejeritate de care fusese mereu capabilă. Însă după ce s-a născut Simon, Gertie a vrut să stea acasă nouă luni în loc de cinci, acestea transformându-se ulterior în opt-sprezece. Îl purta cu ea peste tot. Când plângea, nu-l trata cu frustrare agresivă, ci îl drăgălea și-i cânta, ca și cum ar fi fost nostalgică după o experiență care-i displăcuse dintotdeauna pentru că știa că nu avea să se mai repete. La scurt timp după nașterea lui Simon, s-a dus la medic când Saul era la serviciu și s-a întors de acolo cu un flacon de sticlă pe care scria *Enovid* și pe care-l ținea în fundul sertarului cu lenjerie intimă.

— Si-*mon*! îl strigă acum cu o voce prelungă și modulată, asemenea unei alarme de ceață. Dă-mi aia, îi spune întinsă în pat și arătând spre o pernă care e puțin mai departe de picioarele ei.

Sau, pe un ton jos, prevestitor de rele:

— Am făcut o rană, stau întinsă în pat de prea mult timp.

Deși simte o repulsie interioară, Simon se uită la călcâiul ei gros.

— Nu e o *rană*, mamă, îi răspunde. E o bășică.

Dar ea îl va fi rugat deja să facă altceva pentru ea, să-i aducă kadișul sau pește ori ciocolată de pe platoul pentru Șiv'a trimis de rabinul Chaim.

Simon ar putea crede că lui Gertie îi place să-i comande dacă n-ar auzi-o plângând noaptea – înfundat, ca să n-o audă

copiii, deși Simon o aude – sau dacă n-ar găsit-o încovrigată pe patul pe care l-a împărțit 20 de ani cu Saul, semănând cu adolescenta care era când o cunoscuse acesta. Respectă Ș'iva cu un devotament de care Simon nu o credea capabilă, căci Gertie crezuse dintotdeauna mai mult în superstiții decât în orice Dumnezeu. Scuipă de trei ori când trece un cortegiu funerar pe lângă ea, aruncă sare dacă se răstoarnă solnița și nu a trecut niciodată pe lângă cimitir cât a fost însărcinată, ceea ce pentru familie a însemnat schimbarea constantă a traseelor între 1956 și 1962. În fiecare vineri îndură Șabatul cu stoicism, ca și cum ar fi un musafir de care abia așteaptă să scape. Dar săptămâna asta nu se machiază. Evită bijuteriile și pantofii de piele. Ca un soi de penitență pentru că nu a îndeplinit ritualul *kriah*, poartă rochia neagră zi și noapte, ignorând crusta de sos de friptură de pe una dintre coapse. Pentru că familia Gold nu deține taburete de lemn, stă pe podea când recită kadișul, ba chiar încearcă să citească din cartea lui Iov, mijind ochii în timp ce ține *Tanahul* aproape de față. Când îl lasă jos are o privire sălbatică și pare pierdută, ca un copil care își caută părinții; și-atunci se aude „Si-*mon*!" pentru ceva concret: fructe sau chec, un geam deschis ca să intre aer sau închis din cauza curentului, o pătură, o compresă, o lumânare.

Când se adună suficienți oaspeți pentru minyan, Simon o ajută să se schimbe într-o rochie curată și în papuci de casă, după care Gertie părăsește dormitorul pentru rugăciune. I se alătură vechii angajați ai lui Saul: contabilele, cusătoresele, modelierele, vânzătorii și mai tânărul asociat al lui Saul, Arthur Milavetz, un bărbat deșirat, cu nasul coroiat, în vârstă de 32 de ani.

În copilărie, lui Simon îi plăcea nespus să viziteze magazinul tatălui său. Contabilele îi dădeau agrafe de hârtie cu care să se joace sau bucăți de material rămase de la croit, iar Simon era mândru să fie fiul lui Saul – din felul respectuos

în care îl tratau angajații și după biroul cu ferestre mari, se vedea limpede că tatăl lui era important. Îl legăna pe Simon pe un genunchi în timp ce explica felul în care se croiau tiparele și cum se coseau mostrele. Mai târziu, Simon l-a însoțit la magazinele de materiale textile, unde Saul alegea mătăsurile și tweedurile care urmau să se poarte în sezonul următor, și la Saks Fifth Avenue, de unde cumpăra cele mai recente modele pentru a face imitații la el în atelier. După ce se termina treaba, Simon avea voie să stea în timp ce bărbații jucau Hearts sau fumau trabucuri în biroul lui Saul, dezbătând teme precum greva profesorilor și cea din sănătate, Canalul Suez și Războiul de Iom Kipur.

În tot acest timp, ceva mult mai important și mai imediat plana deasupra lui Simon, ceva ce băiatul era forțat să vadă în toată forța sa teribilă: propriul viitor. Daniel își făcuse dintotdeauna planuri să devină medic, ceea ce însemna că rămânea un singur fiu – Simon cel nerăbdător, care nu se simțea niciodată bine în propria piele, darămite într-un costum la două rânduri de nasturi. Când a devenit adolescent, hainele pentru femei îl plictiseau deja, iar țesăturile de lână îi provocau mâncărimi. Îi displăcea atenția superficială a lui Saul, despre care bănuia că nu avea să țină după ce abandona afacerea familiei, nu că asta ar fi fost cu adevărat o opțiune. Îl irita la culme Arthur, care stătea tot timpul în coasta tatălui său și care îl trata pe Simon ca pe un cățeluș obedient. Mai presus de orice, lucrul pe care îl simțea și care era mult mai derutant era faptul că atelierul fusese adevărata casă a lui Saul și că angajații lui îl cunoscuseră mai bine decât îl cunoscuseră vreodată propriii copii.

Astăzi, Arthur aduce trei platouri cu gustări reci și o tavă cu pește afumat. Își apleacă gâtul lung, ca de lebădă, și o sărută pe Gertie pe obraz.

— Ce ne facem noi, Arthur? îl întreabă ea, cu gura lipită de haina lui.

— E groaznic, spune el. E oribil.

Pe umerii și pe lentilele ochelarilor lui cu rame groase se profilează mici picături ca de ploaie de primăvară, dar are privirea pătrunzătoare.

— Slavă Domnului că te am pe tine. Și pe Simon, spune Gertie.

În ultima noapte de Șiv'a, în timp ce Gertie doarme, copiii ei se retrag în pod. Sunt epuizați, sleiți, au ochii încețoșați, cearcăne adânci și stomacul strâns. Încă nu și-au revenit după șoc; Simon nu crede că-și vor reveni vreodată. Daniel și Varya stau pe o canapea de catifea portocalie, din care iese umplutura prin brațe. Klara se așază pe taburetul îmbrăcat în petice, care i-a aparținut de acum răposatei doamne Blumenstein. Toarnă bourbon în patru cești de ceai ciobite. Simon stă pe jos, cu picioarele încrucișate și aplecat în față și amestecă în licoarea chihlimbarie cu degetul.

— Deci care-i planul? întreabă cu ochii țintă la Daniel și Varya. O ștergeți mâine?

Daniel dă din cap. Și el, și Varya pleacă înapoi la facultate cu trenul de dimineață. Și-au luat deja la revedere de la Gertie și i-au promis să se întoarcă peste o lună, după ce termină sesiunea.

— Nu mai pot să lipsesc dacă vreau să trec anul. Unii dintre noi își fac griji pentru chestiile astea, spune Daniel, împingând-o ușor pe Klara cu piciorul.

Klara urmează să termine liceul în două săptămâni, dar deja și-a anunțat familia că nu va absolvi alături de colegii ei. („Toți pinguinii ăia, care mărșăluiesc la unison! Nu-i pentru mine.") Varya studiază biologia, iar Daniel speră să se facă medic militar, însă Klara nu vrea să meargă la facultate. Vrea să se facă iluzionistă.

Și-a petrecut ultimii nouă ani sub îndrumarea lui Ilya Hlavacek, un prestidigitator și fost actor de vodevil aflat acum

în etate, care este și patronul magazinului Ilya's Magic & Co unde lucrează Klara. Prima dată când a aflat de magazin avea 9 ani – atunci a cumpărat de la Ilya *Cartea divinației*; acum, acesta i-a devenit un fel de tată, cu nimic mai prejos decât Saul. Un imigrant ceh care a ajuns la maturitate între cele două războaie mondiale, Ilya – în vârstă de 79 de ani, cocoșat și chinuit de artrită, cu un smoc de păr alb care-l face să semene cu un trol – spune povești uimitoare despre perioada în care a fost pe scenă: un an în care a făcut turul celor mai sordide muzee de curiozități din Midwest, cu masa pentru cărți de joc la doar câțiva metri de capete de om conservate în borcane; cortul circului Pennsylvania, în care a reușit să facă să dispară un măgar sicilian cafeniu pe nume Antonio, sub privirile a o mie de spectatori care au izbucnit în aplauze.

Însă a trecut mai bine de un secol de când frații Davenport au invocat spiritele în saloanele celor bogați și de când John Nevil Maskelyne a făcut o femeie să leviteze la Teatrul Egiptean din Londra. În ziua de azi, cei mai norocoși iluziioniști americani se ocupă de efecte speciale sau montează spectacole complexe în Las Vegas. Aproape toți sunt bărbați. Când Klara a fost la Marinka's, cel mai vechi magazin de magie din țară, tânărul de la casă a privit-o disprețuitor, după care a trimis-o la raftul de *Vrăjitorie*. („Jigodie", a murmurat Klara, care la final a cumpărat *Demonologie: invocații pe bază de sânge* doar ca să-l vadă cum se albește la față.)

În plus, Klara e mai puțin atrasă de iluzioniștii care evoluează pe scenă – de lumina reflectoarelor și de hainele de gală, de levitațiile „aranjate" cu sârmă – decât de cei care prestează în locuri mai modeste, unde iluzia trece din mână în mână, ca o bancnotă mototolită de un dolar. Duminicile merge să-l vadă pe iluzionistul Jeff Sheridan, la locul lui consacrat de lângă statuia lui Walter Scott din Central Park. Oare ea și-ar putea câștiga existența la fel? New Yorkul se schimbă. În car-

tierul lor, hippioții au fost înlocuiți de puști duri, iar drogurile obișnuite, de unele mai grele. Găștile de portoricani fac senzație pe Twelth Avenue și Avenue A. Odată au oprit-o mai mulți bărbați care probabil i-ar fi făcut ceva rău dacă nu ar fi trecut din întâmplare pe acolo Daniel, exact atunci.

Varya scrumează într-o ceașcă goală.

— Nu-mi vine să cred că tot vrei să pleci. Când mama e în starea asta.

— Ăsta a fost planul dintotdeauna, Varya. Mereu am spus că voi pleca.

— Ei bine, planurile se mai și schimbă. Uneori trebuie să se schimbe.

Klara ridică dintr-o sprânceană.

— Păi, de ce nu ți le schimbi și tu pe-ale tale?

— Nu pot. Am examene.

Mâinile Varyei sunt rigide, spatele, drept. Dintotdeauna a fost intransigentă, prețioasă, o persoană care alege calea de mijloc, ca și cum ar merge pe o bârnă. Când a împlinit 14 ani, a reușit să stingă numai unsprezece lumânări, iar Simon, care avea doar 8 ani, a așteptat nerăbdător să sufle în cele rămase. Varya a țipat la el și a plâns cu atâta furie că până și Gertie și Saul au fost contrariați. Nu are nimic din frumusețea Klarei, nu o interesează nici hainele, nici fardurile. Singura ei vanitate este părul. Este lung până la mijloc și nu a fost niciodată vopsit sau decolorat, nu pentru culoarea lui naturală – șaten deschis, prăfos, ca pământul vara – care nu are nimic ieșit din comun, ci pentru că Varyei îi place să-l păstreze așa cum a fost dintotdeauna. Klara își vopsește părul roșu-aprins, artificial. De câte ori își face rădăcinile, chiuveta pare plină de sânge zile la rând.

— Examene, spune Klara, făcând un gest cu mâna, ca și cum examenele ar fi fost un hobby pe care Varya ar fi trebuit să-l depășească până acum.

— Și unde ai de gând să te duci? o întreabă Daniel.

— Încă nu m-am hotărât.

O spune pe un ton detașat, dar se vede că e încordată.

— Doamne ferește, zice Varya, dându-și capul pe spate. Nici măcar nu ți-ai făcut un plan?

— Aștept, răspunde Klara. Să mi se arate singur.

Simon se uită la sora lui. Știe că e îngrozită de propriul viitor. Și mai știe și că se pricepe foarte bine să ascundă acest lucru.

— Și după ce ți se arată locul ăsta în care vei merge, cum vei ajunge acolo? continuă Daniel. Aștepți să ți se arate și asta? N-ai bani de mașină. N-ai bani de un bilet de avion.

— A apărut o chestie nouă, Danny. Se cheamă autostop.

Klara e singura care i se adresează lui Daniel cu porecla din copilărie, conștientă că îl face să-și amintească de vremea în care făcea pipi în pat și în care avea dinții de iepure și mai ales de o călătorie în familie la Lavalette, New Jersey, în timpul căreia n-a mai putut să se țină și s-a căcat pe el în raiați, distrugând prima zi de vacanță a familiei Gold și bancheta din spate a Chevroletului închiriat.

— Toți puștii destupați la minte o fac.

— Klara, te rog.

Varya își îndreaptă capul brusc.

— Promite-mi că nu o să faci autostopul. Că nu o să traversezi țara. O să fii omorâtă.

— Ba n-o să fiu *omorâtă*.

Klara trage din țigară și suflă fumul în stânga, cât mai departe de Varya.

— Dar dacă ții morțiș, o să merg cu autocarul.

— O să fii pe drum zile întregi, spune Daniel.

— E mai ieftin decât trenul. Plus că, tu chiar crezi că mama are nevoie de mine? E mai bucuroasă când nu sunt prin preajmă.

Vestea că Klara nu avea să dea la facultate a declanșat meciuri lungi, cu țipete între ea și Gertie, urmate de o tăcere dușmănoasă.

— Și oricum, nu rămâne singură. Sy va fi aici.

Se întinde spre Simon și îi strânge genunchiul cu mâna.

— Ție-ți convine, Simon? îl întreabă Daniel.

Nu-i convine. Deja vede cum va fi după ce pleacă toți – doar el și Gertie, prizonieri ai unui doliu nesfârșit – „Si-*mon*!" –, cu tatăl lui deopotrivă absent și peste tot. Nopți în care se va furișa ca să alerge, din nevoia de a fi oriunde numai acasă nu. Apoi, afacerea – firește, *afacerea* – care acum îi aparține de drept. Dar la fel de rău e și că o va pierde pe Klara, aliata lui. De dragul ei, doar ridică din umeri.

— Nope, Klara trebuie să facă ce-și dorește. O singură viață avem, nu?

— Din câte știm.

Klara își stinge țigara.

— Voi vă gândiți vreodată la chestia asta?

Daniel ridică sceptic din sprâncene.

— La viața de după?

— Nu, îi răspunde Klara. La cât de lungă va fi viața voastră.

Acum, că s-a deschis cutia Pandorei, în pod se lasă tăcerea.

— Nu-mi aminti de hoașca aia, spune Daniel.

Klara tresare ca și cum ar fi insultat-o pe ea. N-au mai vorbit despre femeia de pe strada Hester de ani întregi. Însă în noaptea asta este beată. Simon observă asta în modul în care îi lucesc ochii și în care se împiedică în ș-uri.

— Sunteți toți niște lași, spune ea. Nici măcar nu sunteți în stare să recunoașteți.

— Ce să recunoaștem? întreabă Daniel.

— Ce v-a spus.

Klara îndreaptă spre el un deget acuzator; oja roșie de pe unghie este sărită.

— Hai, Daniel. Te provoc.

— Nu.

— Lașule.

Fața Klarei se schimonosește într-un zâmbet strâmb și închide ochii.

— Și dacă aș vrea, n-aș putea să vă spun, răspunde Daniel. Au trecut ani întregi – s-a întâmplat acum un *deceniu*. Chiar crezi că am ținut minte?

— Eu am ținut, spune Varya. 21 ianuarie 2044. Na.

Ia o gură din băutură, apoi încă una și pune ceașca goală pe jos. Klara se uită surprinsă la sora ei. Apoi apucă de gât sticla de bourbon cu o singură mână, îi toarnă mai întâi surorii ei, apoi sieși.

— Cât înseamnă? întreabă Simon. Optzeci și opt de ani?

Varya încuviințează din cap.

— Felicitări.

Klara închide ochii.

— Mie mi-a zis că o să mor la 31 de ani.

Daniel își drege vocea.

— Numai tâmpenii.

Klara închină cu ceașca.

— Să sperăm!

— Fie!

Daniel dă pe gât băutura.

— 24 noiembrie 2006. M-ai luat, V.

— Patruzeci și opt, spune Klara. Ți-e teamă?

— Deloc. Sunt sigur că babornița mi-a zis primul lucru care i-a trecut prin cap. Prost aș fi să mă iau după ea.

Pune jos ceașca, iar aceasta zăngăne pe podeaua de lemn.

— Dar tu, Sy?

Simon e la cea de-a șaptea țigară. Trage din ea și suflă fumul, fără să-și desprindă ochii de pe perete.

— Tânăr.

— Cât de tânăr? îl întreabă Klara.

— Treaba mea.

— Hai, gata, spune Varya. E penibil. Are putere asupra noastră doar dacă-i permitem noi – și e clar că vorbim despre o escroacă. Optzeci și opt? Mă lași! Cu așa o profeție, probabil că o să mor călcată de tren la 40 de ani.

— Atunci cum explici că la noi e așa de rău? o întreabă Simon.

— Nu știu. A vrut să varieze? Nu poate spune tuturor același lucru.

Varya s-a înroșit la față.

— Îmi pare rău că am mers la ea. N-a făcut decât să ne bage ideea asta în cap, continuă ea.

— E vina lui Daniel, spune Klara. El ne-a instigat să mergem.

— Crezi că am uitat? șuieră Daniel printre dinți. Plus că tu ai fost prima care-a zis „da".

Furia îi cotropește lui Simon pieptul. O clipă îi e ciudă pe toți: pe Varya cea rațională și distantă, cu toată viața înaintea ei; pe Daniel, care și-a exprimat dorința de a face medicina cu ani în urmă, obligându-l pe Simon să ducă mai departe afacerea familiei; pe Klara, care acum îl abandonează. Îi e ciudă că ei au posibilitatea să scape.

— Gata! spune el. Ajunge! Să nu mai aud nimic. Tata e mort. Așa că țineți-vă gura, da?

Îl surprinde autoritatea din propria voce. Până și Daniel pare să se facă mic.

— C-așa zice Simon, îngână Daniel.

Varya și Daniel coboară ca să se culce în paturile lor, dar Klara și Simon se urcă pe acoperiș. Își iau cu ei perne și pături și adorm pe ciment, sub strălucirea lunii învăluite în smog. Cineva îi scutură ca să-i trezească, înainte să se lumi-

neze. La început cred că e Gertie, dar apoi disting fața îngustă și trasă a Varyei.

— Plecăm, spune ea în șoaptă. Ne-a venit taxiul.

În spatele ei se profilează Daniel, cu o privire distantă în spatele ochelarilor. Are cearcăne albastre-argintii, ca apa din piscină, iar ultima săptămână a săpat două riduri adânci de-o parte și de alta a gurii – sau poate le-a avut dintotdeauna?

Klara își acoperă fața cu brațul.

— Nu.

Varya i-l dă la o parte și o mângâie pe păr.

— Hai să ne luăm la revedere.

O spune pe un ton blând, iar Klara se ridică-n capul oaselor. O cuprinde pe Varya pe după gât atât de strâns, că își poate atinge coatele.

— La revedere, șoptește.

După ce pleacă Daniel și Varya, cerul devine roșu, apoi purpuriu. Simon își lipește fața de părul Klarei. Miroase a fum.

— Nu pleca, îi spune.

— Trebuie, Sy.

— Ce te-așteaptă acolo? Pe bune!

— Cine știe?

Ochii Klarei lăcrimează de oboseală, iar pupilele par să-i lucească.

— Tocmai asta-i ideea.

Se ridică amândoi în picioare și strâng păturile.

— Ai putea să vii și tu, adaugă Klara aruncându-i o privire cu subînțeles.

Simon râde.

— Da, sigur. Și să-mi ratez ultimii doi ani de liceu? M-ar omorî mama.

— Nu și dacă pleci suficient de departe.

— N-aș putea.

Klara se apropie de balustradă și se sprijină de ea; este îmbrăcată tot cu puloverul albastru, mițos și cu blugii scurți. Nu

se uită la el, dar Simon simte forța atenției ei, modul în care ea vibrează odată cu aceasta, ca și cum știe că doar mimând dezinvoltura poate să spună ce are de gând.

— Am putea merge la San Francisco.

Lui Simon i se taie respirația.

— Nu mai vorbi așa.

Se lasă pe vine ca să adune pernele, băgându-și câte una la subsuori. Are 1,72 metri, la fel ca Saul, picioarele musculoase și agile și pieptul puternic. Buzele roșii, pline și cârlionții blonzi-cenușii – moștenire de la cine știe ce strămoș arian îndepărtat – i-au atras admirația fetelor din clasă, dar nu acesta este publicul pe care și-l dorește el.

Nu i-au plăcut niciodată vaginurile, cu pliurile lor ca foile de varză, cu culoarele lor lungi și ascunse. Tânjește după forța inimaginabilă a unui mădular, după insistența exaltantă a acestuia, după provocarea unui trup ca al lui. Singura care știe este Klara. După ce adormeau părinții lor, ieșeau împreună pe fereastră, cu un spray paralizant în poșeta de vinilin a Klarei, și coborau pe scara de incendiu până în stradă. Se duceau să-l asculte pe Bobby Guttadaro la Le Jardin sau luau metroul până la 12 West, un fost depozit de flori transformat acum în discotecă, unde Simon l-a întâlnit pe dansatorul care i-a povestit despre San Francisco. Au stat în grădina de pe acoperiș, iar dansatorul i-a povestit că San Francisco avea un consilier municipal gay și un ziar gay, că oricine era gay se putea angaja oriunde și putea face sex oricând pentru că nu existau legi împotriva sodomiei. „Nu-ți poți imagina cum e", i-a spus tipul, iar de-atunci Simon nu a mai făcut decât să-și imagineze.

— De ce nu? îl întreabă Klara, întorcându-se cu fața spre el. Da, mama va fi furioasă. Dar îmi imaginez cum va fi viața ta aici, Sy, și nu-mi doresc asta pentru tine. Nici tu nu-ți dorești. Evident, mama vrea să merg la facultate, dar a primit asta odată cu Danny și V. Trebuie să înțeleagă că eu nu sunt ea. Și

că tu nu ești tata. La naiba – nu ți-e dat să fii croitor. Croitor, auzi!

Face o pauză cât să își facă efectul ultimele cuvinte.

— E complet aiurea. Și nici corect nu e. Așa că dă-mi un motiv. Dă-mi un motiv serios pentru care nu ai încerca să-ți faci viața cum vrei.

De cum își permite să-și imagineze cum ar fi, Simon e copleșit. Manhattan ar putea fi o oază – acolo sunt cluburi gay, chiar și băi turcești –, dar îi e teamă să se reinventeze într-un loc care i-a fost casă dintotdeauna. *„Faygeleh"*, a murmurat Saul odată, aruncând priviri mânioase unui trio de bărbați supli, care descărcau tot soiul de instrumente și le duceau în apartamentul pe care familia Singh nu și-l mai permitea. Și Gertie începuse să folosească cuvântul acela oribil în idiș, iar Simon, deși se prefăcea că nu-l aude, simțea de fiecare dată că se vorbea despre el.

În New York, ar trăi pentru ei, dar în San Francisco poate să trăiască pentru el însuși. Deși nu-i place să se gândească la asta, evitând de fapt subiectul în mod obsesiv, de data asta își permite să se întrebe: și dacă femeia de pe strada Hester are dreptate? Simplul gând îi schimbă complet perspectiva asupra propriei vieți; totul devine urgent, sclipitor, prețios.

— Doamne, Klara.

Simon vine lângă ea, la balustradă.

— Dar ție ce-ți iese de-aici?

Răsare un soare de un roșu-sângeriu intens, pe care Klara îl privește cu ochii mijiți.

— Tu poți să mergi doar într-un loc, îi răspunde ea. Eu pot să merg oriunde.

Încă are o parte din grăsimea de copil, iar fața e rotundă. Când zâmbește, i se văd dinții puțin strâmbi: pe jumătate fioroși, pe jumătate seducători. Sora lui.

— Voi mai găsi eu pe cineva pe care să-l iubesc la fel de mult ca pe tine?

— Termină, spune Klara râzând. Vei găsi pe cineva pe care îl vei iubi mult mai mult.

Șase etaje mai jos, un tânăr aleargă pe strada Clinton. E îmbrăcat cu un tricou alb și subțire și un șort albastru de nailon. Simon îi privește pectoralii cum se ondulează pe sub tricou și pulpele puternice, în acțiune. Klara îi urmărește privirea.

— Hai s-o ștergem de-aici, îi spune.

Capitolul 2

Luna mai sosește într-un vârtej de soare și culoare. Brândușele se ițesc în iarba din parcul Roosevelt. După ultima oră de liceu, Klara dă buzna pe ușă, cu rama pentru diplomă în mână. Este goală; îi vor trimite diploma după ce va fi scrisă, dar atunci ea va fi deja plecată. Gertie știe că fata va pleca, așa că valiza stă pregătită în hol. Ce nu știe ea este că Simon, a cărui valiză e îndesată sub pat, o va însoți pe Klara.

Băiatul renunță la majoritatea lucrurilor și nu ia cu el decât obiectele de strictă necesitate sau de valoare. Două tricouri din velur, cu guler și dungi. Sacul roșu, cu șnur. Reiații maro și evazați pe care îi purta când un tânăr portorican l-a privit insistent în metrou și i-a făcut cu ochiul: cea mai romantică experiență a lui de până acum. Ceasul de aur cu curea de piele, cadou de la Saul. Și adidașii New Balance 320: piele întoarsă albastră, cei mai ușori pantofi sport pe care-i purtase vreodată.

Bagajul Klarei e mai mare și conține ceva primit de la Ilya Hlavacek în ultima ei zi de lucru. În seara de dinaintea plecării, îi povestește lui Simon despre dar.

„Adu-mi cutia aia încoace", i-a spus Ilya arătând cu degetul.

Acea cutie, confecționată din lemn și vopsită cu negru, îl însoțise pe Ilya la bâlciuri și circuri până în 1931, când făcuse poliomielită. „La țanc", glumea el adesea, pentru că la vremea

respectivă cinematografia omorâse deja vodevilul. De câte ori vorbea despre acel obiect îi spunea *cutia aia*, dar Klara știa foarte bine că era bunul lui cel mai prețios. A făcut cum i-a zis el și a ridicat-o pe tejghea, astfel încât Ilya să nu fie nevoit să se ridice.

„Vreau să ți-o dau ție", i-a spus. „Ai înțeles? E a ta. Vreau să te folosești de ea și vreau să te bucuri de ea. Menirea ei e să călătorească, draga mea, nu să stea închisă cu un bătrân șontorog ca mine. Știi cum se desface? Stai așa, îți arăt eu." Klara l-a urmărit cum se ridică sprijinindu-se în baston și cum transformă cutia într-o masă, așa cum o făcuse de atâtea ori înainte. „Aici se pun cărțile. Iar tu stai în picioare în spatele ei."

Klara a încercat și ea. „Așa, ia uite ce bine îți șade", a spus el cu zâmbetul lui de spiriduș bătrân.

„Ilya." Klara s-a simțit jenată când și-a dat seama că îi dăduseră lacrimile. „Nu știu cum ți-aș putea mulțumi."

„E de-ajuns s-o folosești." Ilya a făcut un gest cu mâna și s-a îndreptat șchiopătând în camera din spate – aparent să reaprovizioneze rafturile, dar Klara a bănuit că de fapt a vrut să plângă departe de orice priviri. Klara a cărat cutia în brațe până acasă și a umplut-o cu propriile accesorii: trei eșarfe de mătase, un set de inele groase de argint, un portofel plin cu monede de 25 de cenți, trei pahare de alamă și tot atâtea mingiuțe roșii, de mărimea unei căpșune, și un pachet de cărți atât de roase, încât cartonul devenise moale ca pânza.

Simon știe că Klara e talentată, dar îl neliniștește pasiunea ei pentru iluzionism. Când era mică, părea ceva adorabil; acum e doar bizar. Speră să depășească faza asta după ce ajung la San Francisco, unde lumea reală va fi cu siguranță mai interesantă decât conținutul acelei cutii negre.

În noaptea aceea stă treaz ore întregi. Acum, că Saul a murit, s-a anulat o veche interdicție: Arthur se poate ocupa de afacere, iar Saul nu va ști niciodată adevărul despre Simon.

Dar cum rămâne cu mama lui? Simon își construiește argumentația. Își spune că așa merge lumea, că, la maturitate, copilul își părăsește părintele, deși ființele umane se mișcă foarte încet în privința asta. Mormolocii ies din ouă în gura taților, dar o zbughesc de cum le cad cozile. (Sau cel puțin așa crede Simon; mintea îi umblă mereu creanga în timpul orei de biologie.) Somonii de Pacific se nasc în apă dulce, apoi migrează spre oceane. Când vine vremea să-și depună icrele și să moară, străbat mii de kilometri ca să se întoarcă în apele în care s-au născut. La fel ca ei, și el se va putea întoarce oricând.

Când în sfârșit adoarme, visează că e somon. Plutește prin lapți, o icră strălucitoare, de culoarea coralului, și ajunge în cuibul mamei lui, de pe fundul râului. Apoi iese din ou și se ascunde în ochiuri întunecate de apă, unde mănâncă orice-i iese în cale. Solzii i se înnegresc; străbate mii de kilometri. La început e înconjurat de mii de alți pești, atât de mulți că le simte trupurile alunecoase, dar, pe măsură ce înoată tot mai departe, bancul de pești se rărește. Când își dă seama că se îndreaptă spre casă, nu-și mai amintește drumul spre vechiul râu uitat în care s-a născut. A mers prea departe ca să se mai poată întoarce.

Se trezesc devreme. Klara foșnește până când o trezește pe Gertie ca să-și ia rămas bun, apoi o mângâie până adoarme la loc. Coboară tiptil scările cu ambele valize, în timp ce Simon își leagă șireturile adidașilor. După aceea, băiatul iese pe hol, având grijă să nu calce pe scândura care scârțâie mereu, și pășește atent către ușă.

— Pleci undeva?

Simon se întoarce, iar pulsul i-o ia razna. Mama stă în ușa dormitorului ei. Este înfășurată în halatul de baie mare și roz pe care-l poartă de când s-a născut Varya, iar părul – care de obicei este pe bigudiuri la ora asta din zi – este desfăcut.

— Voiam doar..., încearcă Simon, bâțâindu-se de pe un picior pe altul. Voiam să ies după un sendviș.

— E 06:00 dimineața. Ciudată oră să ieși după un sendviș.

Gertie are obrajii roz și ochii holbați. Un licăr îi luminează pupilele, mici noduri de groază care lucesc asemenea perlelor negre.

Lacrimile îl iau pe Simon cu asalt. Picioarele lui Gertie – două lespezi roz, de grosimea cotletelor de porc – sunt depărtate și are tot corpul încordat, ca un boxer. Când Simon era mic, iar fratele și surorile lui erau la școală, el și Gertie se jucau un joc căruia îi spuneau Balonul Dansator. Gertie dădea radioul pe Motown – o emisiune pe care n-o asculta niciodată când era Saul acasă – și umfla un balon roșu doar pe jumătate. După aceea dansau împreună prin tot apartamentul și loveau balonul din baie până în bucătărie, iar singurul scop era să nu-l lase să cadă. Simon era îndemânatic, iar Gertie – greoaie, dar împreună reușeau să țină balonul în aer pe timpul mai multor emisiuni. Acum, Simon își amintește de Gertie țopăind prin sufragerie și dărâmând un sfeșnic – „Nu s-a spart nimic!", a strigat atunci din toți rărunchii – și își înăbușă un hohot de râs nepotrivit care, odată eliberat, s-ar fi transformat sigur într-un hohot de plâns.

— Mama, îi spune el. Trebuie să-mi văd și eu de viața mea.

Nu-i place deloc cum îi iese, ca și cum i-ar cere voie. Dintr-odată, trupul lui tânjește după cel al mamei, dar Gertie privește pe strada Clinton. Când întoarce privirea înspre Simon, pe fața ei se citește o expresie de capitulare pe care el n-a mai văzut-o până atunci.

— Bine. Du-te și cumpără-ți sendvișul, spune ea inspirând. Dar să treci pe la atelier după școală. Arthur o să-ți arate cum se fac lucrurile pe acolo. Ar trebui să treci în fiecare zi, acum că tatăl tău...

Dar nu termină propoziția.

— Bine, mama, spune Simon.

Simte cum îl arde pe gât.

Gertie aprobă din cap mulțumită. Și, înainte să se răzgândească, Simon coboară scările în fugă.

Băiatul își face o imagine romantică despre călătoria cu autocarul, dar petrece cea mai mare parte a primei etape cu piciorul amorțit. Nu suportă să se mai gândească la cele întâmplate între el și mama lui, așa că își sprijină capul pe umărul Klarei, care se joacă cu o pereche de cărți și cu un set de inele miniaturale din inox: când și când se trezește și aude un clinchet difuz sau foșnetul cărților în timp ce sunt amestecate. A doua zi, la 6:10, se dau jos într-o autogară din Missouri, unde așteaptă alt autocar cu care vor merge în Arizona, iar de acolo schimbă din nou până la Los Angeles. Ultima etapă a călătoriei durează nouă ore. Când ajung în San Francisco, Simon se simte cea mai dezgustătoare ființă de pe Pământ. Părul blond este șaten-unsuros și poartă de trei zile aceleași haine. Dar când dă cu ochii de cerul senin și albastru și de bărbații îmbrăcați în piele de pe strada Folsom, o parte din el saltă ca un cățel în apă și nu se poate abține să nu râdă, o singură dată: un hohot de încântare.

Trei zile stau la Teddy Winkleman, un băiat de la ei din liceu, care s-a mutat în San Francisco după absolvire. Acum umblă cu un grup de indieni Sikh și-și spune Baksheesh Khalsa. Are doi colegi de apartament: Susie, care vinde flori la intrarea în parcul Candlestick, și Raj, un tip cu pielea tuciurie și părul negru, până la umeri, care își petrece weekendurile citind Garcia Marquez pe canapeaua din sufragerie. Apartamentul nu e casa victoriană plină de pânze de păianjen pe care și-o imaginase Simon, ci un șir de camere înguste și pline de umezeală, nu foarte diferite de cele de pe strada Clinton, de la numărul 72. În schimb, decorațiunile sunt foarte diferite: pe pereți sunt

prinse cu piuneze materiale vopsite prin înnodare, care seamănă cu o blană de animal, iar fiecare ușă e încadrată cu beculețe în formă de ardei iute. Podeaua e plină de discuri și sticle de bere goale, iar mirosul de bețișoare parfumate e atât de puternic, că Simon tușește de fiecare dată când intră în casă.

Sâmbătă, Klara încercuiește cu roșu un anunț cu un apartament de închiriat. *„2 camere/1 baie. 389 $/lună. Luminos/spaţios/parchet masiv. Clădire de patrimoniu!! OBLIGATORIU TOLERANŢĂ LA ZGOMOT"*. Iau metroul ușor până la intersecția străzilor Seventeenth cu Market și iată-l: Castro, cele două străzi de poveste la care Simon visează de ani întregi. Băiatul contemplă legendarul Teatru Castro, marchiza cafenie a barului Toad Hall și bărbații care stau pe scări de incendiu sau care fumează pe treptele din fața clădirilor, îmbrăcați cu blugi strâmți și tricouri din flanel sau fără tricouri. Pentru că și-a dorit lucrul ăsta de atât timp – și pentru că acum devine realitate în sfârșit și atât de devreme –, are impresia că trage cu ochiul la viața lui viitoare. *Acesta e prezentul*, își spune, amețit. *Se întâmplă acum*. O urmează pe Klara pe Collingwood, o stradă mărginită de copaci noduroși și clădiri în stil edwardian, în culori vii. Se opresc în fața unei clădiri lungi, pătrate. La parter e un club care este închis la ora asta, cu ferestre înalte cât zidul. Simon vede prin geam canapele mov, globuri disco și platforme înalte ca niște piedestaluri. Numele clubului e pictat pe geam: *PURP*.

Apartamentul se află deasupra clubului. Nu e spațios și nici nu are două camere: prima este sufrageria, iar a doua este un dulap. Dar e luminos, cu parchet auriu și ferestre mari și își permit chiria pe prima lună. Klara întinde brațele. Bluza portocalie, din material încrețit, i se ridică, dezgolindu-i abdomenul roz, delicat. Se învârtește o dată, de două ori – sora lui, o ceașcă de porțelan, un derviș rotitor în sufrageria noului lor apartament.

Cumpără obiecte de menaj desperecheate de la un magazin

cu produse ieftine de pe strada Church și mobilă de la un târg de vechituri de pe Diamond. Klara găsește două saltele de o persoană pe Douglas, împachetate în ambalajul de plastic, cu care se luptă amândoi ca să le urce la etaj.

Ies în oraș ca să danseze și să sărbătorească. Înainte de a pleca, Baksheesh Khalsa pune la bătaie hașiș și timbre cu LSD. Raj cântă la ukulele, cu Susie pe genunchi; Klara stă pe jos, sprijinită de perete și fixează cu privirea un pește care prezice viitorul, pe care l-a găsit la raionul de curiozități din magazinul lui Ilya. Baksheesh Khalsa se apleacă spre Simon și încearcă să-l atragă într-o discuție despre Anwar el-Sadat, dar ferestrele îi fac cu mâna lui Simon, care se gândește că ar prefera să-l sărute. Nu au timp: acum sunt în club, dansează în mijlocul unei mulțimi de oameni pictați cu albastru și roșu sub luminile intermitente. Baksheesh Khalsa își scoate turbanul și părul lui lung biciuie aerul ca o sfoară. Un bărbat înalt și lat în umeri, acoperit de un minunat sclipici verde, lasă în urma lui o dâră de lumină, ca o minge de foc. Simon își croiește drum prin mulțime ca să ajungă la el și fețele li se unesc violent, tulburător de intens: e primul lui sărut.

La scurt timp gonesc prin noapte într-un taxi; stau pe bancheta din spate, cu trupurile încordate. Celălalt bărbat plătește. Când se dau jos, luna oscilează ca un număr de pe ușă, care nu se mai ține bine; trotuarul se desfășoară înaintea lor ca un covor. Intră într-o clădire înaltă, argintie și iau liftul până la un etaj aflat foarte sus.

— Unde suntem? întreabă Simon, urmându-l într-un apartament aflat la capătul coridorului.

Bărbatul se îndreaptă spre bucătărie fără să aprindă lumina, astfel încât apartartamentul este luminat doar de becurile de pe stradă. După ce i se obișnuiesc ochii, Simon descoperă că se află într-o sufragerie curată, modernă, cu o canapea de piele albă și o măsuță de sticlă, cu picioare cromate. Pe peretele din față atârnă un tablou cu pete de vopsea fosforescentă.

— În districtul financiar. Ești nou în oraș?

Simon încuviințează din cap. Se apropie de fereastra din sufragerie și se uită la clădirile de birouri care strălucesc.

La multe etaje dedesubt, străzile sunt aproape goale, cu excepția câtorva vagabonzi și a unor taxiuri.

— Vrei ceva? îi strigă bărbatul, cu mâna pe mânerul frigiderului.

Lui Simon începe să-i treacă efectul drogurilor, dar tipul nu i se pare mai puțin atrăgător: e musculos, dar suplu, cu trăsăturile regulate ale unui fotomodel de catalog.

— Cum te cheamă? îl întreabă.

Bărbatul scoate o sticlă de vin alb.

— E-n regulă?

— Sigur.

Simon face o pauză.

— Nu vrei să-mi spui cum te cheamă?

Bărbatul vine lângă el pe canapea cu două pahare.

— Încerc să n-o fac, în situațiile de genul ăsta. Dar poți să-mi spui Ian.

— OK.

Simon se silește să zâmbească, deși îl îngrețoșează puțin ideea că e pus la grămadă cu alții (oare câți?) – în *situații de genul ăsta* – și de stilul evaziv al bărbatului. Oare bărbații gay nu vin în San Francisco ca să trăiască asumat? Dar poate că trebuie doar să aibă răbdare. Își imaginează cum ar fi să meargă la o întâlnire cu Ian: stau întinși pe o pătură în parcul Golden Gate sau mănâncă sendvișuri pe Ocean Beach, sub cerul portocaliu brăzdat de pescăruși.

Ian zâmbește. E cu cel puțin zece ani mai mare decât Simon, poate cu cincisprezece.

— O am tare ca dracu', îi spune.

Simon tresare și simte cum dorința crește în el. Ian deja își scoate pantalonii, apoi chiloții și iată-l: roșu nerușinat, cu ca-

pul ridicat semeț... un mădular-rege. Și Simon își simte erecția împingând prin materialul blugilor; se ridică în picioare ca să-i dea jos și scutură dintr-un picior când un crac îi rămâne blocat în jurul gleznei. Ian îngenunchează în fața lui. Acolo, în spațiul îngust dintre canapea și măsuța de sticlă, Ian îl trage pe Simon de fund spre el și, brusc – șocant – penisul lui este în gura lui Ian.

Lui Simon îi scapă un strigăt și vine cu torsul în față. Ian îl împinge cu o mână de piept și continuă să i-o sugă, în timp ce Simon geme de uimire și de o plăcere extraordinară, mult-visată. E mai bine decât și-a imaginat – gura lui Ian îl chinuie și îi provoacă o fericire amețitoare; este deopotrivă perseverentă și intensă, ca soarele. Simon este excitat. Când e pe punctul de a avea orgasm, Ian se retrage și-i zâmbește larg, cu subînțeles.

— Vrei să vezi podeaua asta frumoasă acoperită cu spermă? Vrei să-ți dai drumul pe podeaua asta frumoasă de lemn?

Simon gâfâie confuz, propunerea fiind mult diferită de ce avea în minte.

— Dar tu vrei?

— Da. Da, vreau, spune Ian târându-se în genunchi, cu penisul extrem de roșu – aproape mov – îndreptat spre Simon ca un sceptru.

O venă mare se ondulează de-a lungul lui.

— Hei, zice Simon. Hai să încetinim o secundă, OK? Doar puțin, o secundă?

— Sigur, omule. Se face.

Ian îl întoarce cu fața spre ferestre, îi ia penisul în mână și începe să i-l frece. Simon geme până când o durere surdă în genunchi îl readuce în cameră și la Ian, al cărui penis se tot împinge ca să-și facă loc între fesele lui Simon.

— Crezi c-am putea... spune Simon, gâfâind atât de rău că abia poate articula. Crezi c-am putea, știi...

Ian revine pe călcâie.

— Ce ? Vrei să folosim lubrifiant?

— Lubrifiant, da, minte Simon.

Nu lubrifiant își dorește, dar cel puțin așa mai câștigă niște timp. Ian sare în picioare și dispare pe un hol, suficient cât Simon să-și recapete suflul. *Să ţii minte ce-a fost imediat înainte*, își spune el. Aude un sunet ușor de pași și o articulație care trosnește când Ian își reia poziția și pune o sticlă portocaliu-aprins pe jos. Mai întâi se aude cum țâșneste din tub substanța gelatinoasă, după aceea cum este întinsă de Ian între palme.

— Gata? întreabă Ian.

Simon își face curaj și își lipește palmele de podea.

— Gata.

Soarele se strecoară printre jaluzele. Se aude apa curgând la duș și pe cearșafurile care îi sunt străine se simte mirosul corporal al altcuiva. Simon e gol într-un pat uriaș, sub niște cuverturi groase și albe. Când se ridică în capul oaselor, simte că-l dor picioarele și are o ușoară senzație de greață. Privește cu atenție prin cameră: o ușă laterală închisă, care probabil duce la baie, fotografii cu arhitectură urbană în rame negre și lucioase și un mic dressing în care Simon distinge rânduri de sacouri aranjate pe culori și cămăși asortate.

Coboară din pat și își caută cu privirea hainele pe podea, dându-și seama că probabil au rămas în sufragerie; își amintește vag noaptea trecută, pare mai puțin reală decât cel mai sălbatic vis pe care l-a avut vreodată. Își găsește sub măsuță blugii și tricoul polo mototolite și, lângă ușă, mult-iubiții lui adidași 320. Se îmbracă cu greu și privește pe geam. Hoarde de oameni se revarsă pe trotuare cu serviete și cafele în mână. Într-o realitate paralelă, e luni dimineața.

Se oprește apa la duș. Simon intră înapoi în dormitor exact

când Ian iese din baie, cu un prosop înfășurat în jurul taliei.

— Salut, îi zice lui Simon zâmbind, după care își dă prosopul jos și se șterge bine cu el pe cap. Vrei ceva? Cafea?

— Hmm, zice Simon. Nu, e-n regulă.

Îl privește pe Ian ducându-se la dressing și luându-și de acolo o pereche de chiloți negri și una de șosete negre, subțiri.

— Unde lucrezi?

— Martel și McRae.

Ian își încheie nasturii unei cămăși albe, care pare scumpă și se întinde după o cravată.

— Asta ce mai e?

— Consultanță financiară.

Ian se încruntă în oglindă.

— Tu chiar nu știi nimic, nu-i așa?

— Păi, ți-am zis că sunt nou în oraș.

— Relaxează-te.

Ian are un zâmbet suspect de atrăgător, ca al unui avocat care se ocupă de vătămări corporale.

— Cei de la tine de la serviciu știu că-ți plac bărbații, îl întreabă Simon?

— Doamne, nu, îi răspunde Ian pufnind în râs. Și așa vreau să și rămână.

Iese cu pași mari din dressing, iar Simon se dă din dreptul ușii.

— Uite, acum trebuie s-o șterg. Dar simte-te ca acasă, da? Doar să te asiguri că s-a închis ușa în urma ta când pleci. Se încuie automat.

Ian își ia un sacou din dulap și se oprește la ușă.

— A fost distractiv.

Rămas singur, Simon stă nemișcat. Klara nu știe unde e. Mai rău, probabil că Gertie e isterică. E 8:00 dimineața aici, asta înseamnă aproape 11:00 la New York – au trecut șase zile de când a plecat. Ce fel de om e să-i facă așa ceva mamei lui?

Găsește un telefon pe blatul din bucătărie. În timp ce sună, și-l imaginează pe cel de acasă, de culoare crem, cu butoane. Și-o imaginează pe Gertie apropiindu-se de telefon – mama lui dragă, trebuie s-o facă să-l înțeleagă – și ridicând receptorul cu mâna ei dreaptă, puternică.

— Alo?

Simon tresare. E Daniel.

— Alo? repetă Daniel. Cine e?

Simon își drege vocea.

— Salut.

— Simon.

Daniel oftează lung, sacadat.

— O, Doamne! În pizda mă-tii, Simon. Unde naiba ești?

— Sunt în San Francisco.

— Și Klara e cu tine?

— Da, e aici.

Daniel se controlează și îi vorbește rar, de parcă ar fi un copil mic, instabil.

— Ce cauți în San Francisco?

— Stai așa, îi zice Simon, frecându-se pe fruntea care îi pulsează de durere. N-ar trebui să fii la facultate?

— Ba da, spune Daniel, pe același ton bizar de calm. Ba da, Simon, *ar trebui* să fiu la facultate. Vrei să știi de ce nu sunt? Pentru că m-a sunat mama *isterică* vineri noapte când nu ai venit *acasă* și, ca un fiu bun ce sunt și ca singura persoană *rezonabilă* din familie, am venit să stau cu ea. Semestrul ăsta o să am restanțe.

Lui Simon i se învârte creierul. Nu se simte în stare să răspundă la toate acuzațiile deodată, așa că spune:

— Și Varya e rezonabilă.

Daniel se face că n-aude.

— O să repet: ce dracu' cauți în San Francisco?

— Am hotărât să plecăm.

— Da, de partea asta m-am prins. Sunt sigur că a fost *mișto*. Dar acum, că te-ai distrat, hai să vorbim despre ce-ai de gând în continuare.

Ce-are de gând în continuare? Afară, cerul e senin, de un albastru nesfârșit.

— Mă uit la orarul de mâine al autocarelor Greyhound, spune Daniel. Din Folsom pleacă un tren la 01:00 după-amiaza. Va trebui să schimbi o dată în Salt Lake City și încă o dată în Omaha. O să te coste 120 de dolari, pe care sper să te fi ajutat Dumnezeu să-i ai la tine în această călătorie până în capătul celălalt al țării, dar, dacă ești și mai prost decât te cred, îi transfer în contul Klarei. În cazul ăsta, va trebui să aștepți și să pleci marți. Da? Simon? Mă urmărești?

— Nu mă mai întorc.

Simon plânge pentru că își dă seama că ceea ce a spus e adevărat: între el și fosta lui casă există acum un perete de sticlă prin care vede, dar prin care nu poate trece.

Lui Daniel i se îmblânzește tonul.

— Hai, uriașule. Știu că ți-e greu, te înțeleg. Tuturor ne e greu. Tata a murit – înțeleg de ce ai face ceva impulsiv. Dar trebuie să faci ceea ce trebuie. Mama are nevoie de tine. Firma are nevoie de tine. Avem nevoie și de Klara, dar ea... e un fel de cauză pierdută, înțelegi ce spun? Ascultă, știu cum e ea. Nu acceptă s-o refuzi, deci bănuiesc că ea te-a convins. Dar n-a avut niciun drept să te târască în rahatul ei. Doamne Dumnezeule, nici n-ai terminat liceul. Ești un copil.

Simon tace. Aude vocea lui Gertie pe fundal.

— *Daniel? Cu cine vorbești?*

— Stai puțin, mama! strigă Daniel.

— Rămân aici, Dan. Chiar rămân.

— Simon.

Tonul lui Daniel se înăspreşte.

— Ai idee cum a fost aici în ultimele zile? Mama şi-a pierdut de tot minţile. Spune că vrea să cheame poliţia. Fac tot ce pot, îi promit că o să-ţi bagi minţile în cap, dar nu mai pot s-o ţin aşa mult timp. N-ai decât 16 ani, eşti minor. Şi, tehnic vorbind, eşti fugar.

Simon continuă să plângă. Se sprijină de blat.

— Sy?

Simon îşi şterge obrajii cu palmele. Pune încet telefonul în furcă.

Capitolul 3

Până la sfârșitul lui mai, Klara completează zeci de cereri de angajare, dar nu este chemată la niciun interviu. Orașul se schimbă, iar ea ratează părțile cele mai bune: hipioții, The Diggers*, adunările psihedelice din parcul Golden Gate. Vrea să cânte la tamburină și să-l asculte pe poetul Gary Snyder citind la Polo Fields, dar acum parcul e plin cu bărbați gay în căutare de parteneri sexuali și de traficanți de droguri, iar hipioții au devenit oameni ai străzii. Partea corporatistă a orașului San Francisco nu o vrea, dar nu e ca și cum ea și-ar dori așa ceva. Încearcă la librăriile feministe din cartierul Mission, dar librăresele se uită cu dispreț la rochiile ei sumare. Cafenele sunt ale unor lesbiene care au turnat cu mâna lor șapele, deci e clar că nu mai au nevoie de ajutorul nimănui. Depune o cerere la o agenție de slujbe temporare, fără nicio tragere de inimă.

— Avem nevoie de ceva cât s-o scoatem la capăt, spune ea. O muncă ușoară, din care să iasă bani. Nu trebuie să aibă vreo legătură cu cine suntem.

Simon se gândește la clubul de la parter. A trecut pe lângă el noaptea, când era plin de bărbați tineri și de lumini mov, ametitoare. A doua zi după-amiază fumează în fața clădirii.

* Un grup de acțiune comunitară format din activiști și actori cu sediul într-un cartier din San Francisco, care a activat între 1966 și 1968. Au fost descriși drept „anarhiști comunitari" care au îmbinat dorința de libertate și o preocupare pentru comunitatea în care trăiau (n.t.).

În timpul ăsta, un bărbat de vârstă mijlocie – nu mai înalt de 1,5 metri și cu părul portocaliu-aprins – se apropie de ușă cu un mănunchi de chei.

— Salut! zice Simon, strivind țigara cu talpa. Eu sunt Simon. Locuiesc deasupra.

Întinde mâna. Bărbatul îl privește cu ochii mijiți și-i strânge mâna.

— Benny. Cu ce te pot ajuta?

Simon se întreabă cine a fost Benny înainte de a veni în San Francisco. Pare un copil de teatru, cu cămașa lui neagră băgată în blugii negri și cu adidașii de aceeași culoare.

— Caut ceva de lucru, spune Simon.

Benny împinge ușa de sticlă cu umărul, apoi o proptește cu piciorul ca să poată Simon să intre.

— De lucru, zici? Câți ani ai?

Tipul se plimbă prin sală: aprinde luminile și verifică dacă funcționează mașinile de fum.

— Douăzeci și doi. Aș putea servi la bar.

Simon s-a gândit că sună mai matur „a servi la bar" decât *a fi barman*, dar își dă seama că s-a înșelat. Benny zâmbește disprețuitor și se apropie de bar, unde începe să dea jos scaunele puse unele peste altele.

— În primul rând, nu minți. Cât ai? Șaisprezece, optsprezece ani? În al doilea rând, nu știu de unde ești, dar în California trebuie să ai 21 de ani ca *să servești la bar*, iar eu n-am de gând să-mi pierd autorizația de comercializare a băuturilor alcoolice din cauza unui angajat nou, tânăr și drăguț. În al treilea rând...

— Te rog!

Simon e disperat: dacă nu-și găsește de lucru și Gertie continuă să-l caute, nu va avea de ales și va trebui să se întoarcă acasă.

— Sunt nou în oraș și am nevoie de bani. Fac orice: spăl podele, pun ștampile pe mâini. Pot să...

Benny îl oprește cu un gest din mână.

— În al treile rând, *dacă* te-aș angaja, nu te-aș pune la bar.

— Dar unde m-ai pune?

Benny tace o vreme, cu piciorul sprijinit de stinghia unui scaun. Arată cu degetul la unul dintre podiumurile înalte, mov, așezate la distanțe egale prin club.

— Acolo.

— Serios?

Simon se uită la podiumuri. Au peste un metru înălțime și mai puțin de un metru lățime.

— Și ce-o să fac acolo?

— O să *dansezi*, puștiule. Crezi că te-ai descurca?

Simon zâmbește cu toți dinții.

— Sigur, știu să dansez. Asta-i tot ce trebuie să fac?

— Asta-i tot. Ai noroc că a plecat Mikey săptămâna trecută. Altfel n-aș avea nimic pentru tine. Dar ești drăgălaș, iar machiat... Da, machiat o să pari mai mare, continuă Benny, dându-și capul pe spate.

— Machiat?

— Păi, ce crezi? Vopsea mov. Din cap până-n picioare.

Benny scoate o mătură dintr-o debara și începe să curețe resturile rămase din noaptea precedentă: paie îndoite, chitanțe, un ambalaj mov de prezervativ.

— Vino diseară până în 07:00. O să-ți arate ceilalți ce ai de făcut.

Sunt cinci cu toții, fiecare cu podiumul lui. Riçhie, un veteran de 45 de ani, musculos și tuns milităreste, și-a adjudecat podiumul numărul unu de lângă ferestrele de la stradă. Vizavi de el, la numărul doi, dansează Lance, un refugiat din Wisconsin, ale cărui zâmbete facile și o-uri rotunjite, canadiene, fac obiectul unor tachinări jucăușe. Podiumul numărul trei îi revine lui Lady, un travestit de aproape 2 metri; la numărul patru e Colin, slab ca un poet, cu privirea tristă, căruia

Lady i-a pus porecla Iisus. Adrian – diabolic de frumos, cu un trup cafeniu-auriu complet lipsit de păr – ocupă stâlpul numărul cinci.

— Numărul șase, strigă Lady când Simon intră în cabina artiștilor. Ce mai faci?

Lady e de culoare și are pometi înalți și ochi calzi, tiviți cu gene lungi. Restul bărbaților nu poartă decât un slip sumar, mov, dar Benny îi permite lui Lady să poarte o fustă mini strâmtă – din vinilin mov, firește – și pantofi cu toc înalt și talpă ortopedică.

Agită spray-ul cu vopsea mov spre Simon.

— Întoarce-te cu spatele, dragule. Te dau eu.

Însoțit de chiotele lui Adrian, Simon se întoarce ascultător, zâmbind cu toți dinții. E deja beat. Se apleacă până la podea, cu fundul în sus, și dă din el înspre Lady, care țipă de încântare. Lance dă drumul la radio – Chic cântă „Le Freak" –, iar Adrian scoate din borsetă un tub cu fond de ten mov. Îl dă pe Simon pe față, având grijă să-l întindă bine în jurul nărilor și pe linia frunții, apoi pe lobii urechilor. Termină cu câteva minute înainte de ora 09:00 seara, când se face strigarea și trebuie să intre în club defilând.

Chiar dacă este devreme, clubul e destul de plin, iar pentru o clipă lui Simon i se pune o pâclă pe ochi. Nici în cele mai extravagante fantezii despre San Francisco nu și-a imaginat că va face așa ceva. Dacă nu ar fi fost sticla de Smirnoff a Klarei, ar fi făcut deja cale întoarsă, țâșnind pe ușa clubului și refugiindu-se în apartament ca un figurant care se cară de pe platoul de filmare al unui film porno SF gay. În schimb, în momentul în care bărbații își ocupă locurile, Simon se postează în dreptul podiumului numărul șase. Fiind cea mai înaltă, Lady îl ridică pe fiecare pe piedestalul lui. Richie e atletic și plin de energie: țopăie de sus în jos cu pumnul ridicat și, din când în când, lovește cu un bici invizibil pe deasupra capu-

lui. Lance e stângaci și adorabil; la piciorul piedestalului s-a strâns un grup de admiratori care-l încurajează în timp ce dansează „stația de autobuz" și „puiul funky". Colin se leagănă neliniștit, drogat cu sedative Quaalude. Din când în când, își întinde brațele, mișcându-și palmele prin aer ca un mim. Adrian mimează un act sexual și se mângâie între picioare. Simon se abține cu greu să nu aibă erecție privindu-l.

Lady apare în spatele lui.

— Gata de zbor? îi șoptește.

— Gata!

Și Lady îl ridică dintr-odată în aer, apoi îl pune pe piedestal, ținându-l cu fermitate de mijloc. Când îi dă drumul, Simon se oprește. Bărbații din public îl privesc fix, curioși.

— Aplauze pentru băiatul cel nou! se aude vocea lui Richie din celălalt capăt al încăperii.

Câteva aplauze răzlețe, un chiuit. Crește volumul muzicii: „Dancing Queen" de la ABBA. Simon înghite în sec. Mișcă din șolduri întâi spre stânga, apoi spre dreapta, dar mișcarea nu-i iese la fel de fluidă ca lui Adrian; e crispat și are senzația că se mișcă sacadat, ca o fată cuminte la balul bobocilor. Încearcă din nou, face sărituri ca Richie, ceea ce-i vine mai firesc, dar poate că seamănă prea mult cu el. Arată cu degetul spre public și își rotește celălalt umăr spre spate.

— Hai, iubire! îi strigă un bărbat negru, într-un tricou alb și blugi scurți. Știu că poți mai mult!

Lui Simon i se usucă gura.

— Relaxează-te, o aude din spatele lui pe Lady, care încă n-a plecat pe platforma ei. Relaxează-ți umerii.

Nici nu-și dăduse seama că umerii îi ajungeau practic la urechi. După ce-i lasă în jos, i se destind și mușchii gâtului și capătă mai multă flexibilitate în picioare. Începe încet să-și legene șoldurile. Își dă capul pe spate. Dacă ascultă muzica în loc să-i copieze pe ceilalți, trupul lui intră în ritm, ca atunci

când aleargă. Inima îi bate cu putere, dar regulat. Se simte traversat de o electricitate irezistibilă, din vârful capului până în vârful degetelor; nu se poate opri.

Când vine la lucru a doua zi, îl găsește pe Benny curățând barul.

— Cum m-am descurcat?

Benny ridică din sprâncene, dar nu și privirea.

— Cum ai putut.

— Cum adică?

Lui Simon nu i-a trecut încă euforia, amintindu-și cât de bine s-a simțit dansând cu bărbații aceia frumoși, cu trupuri sculptate, și cum e să fii adorat. Pentru o clipă, în camera de schimb avusese prieteni. Nu s-a mai gândit la casa și la mama lui, la ce-ar fi zis tatăl lui despre gașca din club.

Benny ia un burete din spatele barului și începe să frece o pată de sirop.

— Ai mai dansat vreodată?

— Ah, da, sigur c-am dansat.

— Unde?

— În cluburi.

— În cluburi. Unde nu se uită nimeni la tine, da? Unde ești doar un anonim în mulțime? Ei bine, acum se uită la tine. Băieții mei? Știu să danseze. Sunt buni. Trebuie să ții pasul cu ei, zice Benny și arată cu buretele spre Simon.

Simon se simte rănit în orgoliu. Da, o fi fost puțin mai țeapăn, dar, la sfârșit, a dansat cot la cot cu ceilalți, nu?

— Și Colin? întreabă el cu îndrăzneală, imitând legănatul apatic și gesturile de mim ale lui Colin. El ține pasul cu ceilalți?

— Colin, spune Benny, are nișa lui: artisticăreala. Îți trebuie și ție o nișă. Ce-ai făcut aseară? Te-ai fâțâit pe podium de parcă aveai furnici în pantaloni? Nu e ce trebuie.

— Frate, nu-i ca și cum n-aș fi în formă. Alerg.

— Și ce? Oricine poate să alerge. Barîșnicov, Nureiev. Ei nu aleargă, ei zboară. Pentru că sunt artiști! Ești un tip arătos, asta-i clar, dar cei care vin aici au standarde înalte și, ca să ții pasul, îți trebuie mai mult decât s-arăți bine.

— Cum ar fi?

Benny oftează.

— Prezență scenică. *Charismă*.

Simon îl urmărește pe Benny cum deschide casa și numără încasările de noaptea trecută.

— Deci mă concediezi?

— Nu, nu te concediez. Dar aș vrea să iei niște lecții. Să înveți să te miști. E o școală de dans la intersecția străzilor Church cu Market – de balet. Sunt mulți tipi acolo, așa că n-o să trebuiască să stai printre gagici.

— Balet? râde Simon. Fii serios, omule. Nu-i genul meu.

— Și crezi că asta e?

Benny face două teancuri groase de bancnote și le leagă cu elastice de cauciuc.

— Ai ieșit din zona de confort, puștiule – și n-ai ce-i face. Ce mai contează un pas în plus?

Capitolul 4

Văzută de afară, Academia de Balet din San Francisco e doar o ușă îngustă, albă. Simon urcă o scară abruptă, face dreapta la primul etaj și ajunge într-un mic antreu: dușumele de lemn care scârțâie, un candelabru îmbrăcat într-un strat pufos de praf. Nu și-a imaginat că dansatorii pot fi atât de gălăgioși, dar femeile stau de vorbă în grupuri în timp ce se încălzesc lângă perete, iar bărbații în colanți negri strigă unii la alții, masându-și cvadricepșii. Persoana de la recepție îl înscrie la nivelul mixt, cursul de la ora 12:30 – „Prima lecție e gratuită" –, și-i înmânează din cutia cu obiecte găsite o pereche de tălpici negri de pânză. Simon se așază pe jos ca să-i încalțe. Câteva secunde mai târziu, ușile vitrate din spatele lui se deschid la perete. Adolescente îmbrăcate în costume bleumarin de balet se revarsă prin uși, cu părul prins la spate atât de strâns, încât le trage sprâncenele în sus. În spatele lor se vede sala, mare cât o cantină de școală. Simon se lipește de perete ca să le facă loc fetelor. Își încordează toată voința ca să n-o zbughească în jos pe scări.

Ceilalți dansatori își adună genții și sticlele cu apă și încep să intre în studio. E o încăpere veche, impunătoare, cu tavanul înalt, podelele tocite și o platformă înălțată pentru pian. În timp ce elevii mută în mijlocul sălii barele de metal care par grele, un bărbat mai în vârstă intră în studio. Simon va afla mai târziu că este directorul Academiei, Gali, care a

emigrat din Israel și a fost angajat al Baletului din San Francisco până când o accidentare la spate i-a pus capăt carierei. Pare trecut de 45 de ani, are pasul hotărât și trupul compact al unui gimnast. E ras în cap și pe picioare și e îmbrăcat cu un combinezon cafeniu, care se termină cu pantaloni scurți; i se văd pulpele cu mușchi proeminenți.

Când pune mâna pe bară, în cameră se lasă tăcerea.

— Poziția întâi, spune Gali, unindu-și călcâiele, astfel ca vârfurile picioarelor să fie în exterior. Pregătim brațele și avem: unu, *plié*, doi, revenim. Trei, ridicăm brațul, patru, coborâm în *grand plié*, cinci – brațele *en bas* – ne ridicăm, șase. La opt, *tendu* în poziția a doua.

Ar fi putut la fel de bine să vorbească în olandeză. Nici nu au terminat *plié*-urile că Simon își simte genunchii arzând și i se pun cârcei la degetele de la picioare. Pe măsură ce continuă cursul, exercițiile devin tot mai complicate: urmează *dégagés* și *ronds de jambe*, când schițează cu vârful piciorului semicercuri pe podea, apoi în aer, *pirouettes* și *frappés*, *développés* – piciorul se depărtează în extensie, apoi zvâcnește în spate – și *grands battements*, care pregătesc șoldurile și tendoanele genunchilor pentru salturi mari. După încălzire, 45 de minute atât de chinuitoare, încât Simon nu-și poate imagina că va mai rezista încă pe-atât, dansatorii îndepărtează barele și se adună în ceea ce Gali numește centru: se mișcă cu grație, în valuri succesive. Gali umblă printre ei și scoate strigăte ritmice fără sens – „Ba-di-da-DUM! Da-pi-pa-PUM!" –, dar în timpul piruetelor se înființează lângă Simon.

— Măiculiță!

Are ochii întunecați și adânciți în orbite, dar jucăuși.

— Ce s-a întâmplat? Ai rămas fără haine curate?

Simon e îmbrăcat cu același tricou cu dungi și guler, pe care l-a purtat în autocarul spre San Francisco, și un șort. La sfârșitul cursului, aleargă la toaleta bărbaților, își dă jos tăl-

picii negri – tălpile picioarelor i s-au umflat deja – și vomită în vasul de toaletă.

Se șterge la gură cu hârtie igienică și se sprijină de perete, gâfâind. Nu a avut timp să închidă ușa cabinei, iar un alt dansator intră în baie și se oprește brusc. E de departe cel mai frumos bărbat pe care l-a văzut Simon pe viu: sculptat parcă din onix, cu pielea de un negru catifelat. Are fața rotundă, cu pomeți mari, care se curbează ca niște aripi. Un inel minuscul de argint îi atârnă de unul dintre lobi.

— Salut.

De pe frunte îi alunecă picături de transpirație.

— Ești în regulă?

Simon aprobă din cap și se strecoară pe lângă el în fugă. După ce coboară treptele nesfârșite, rătăcește ametit pe strada Market. Sunt 18 grade și bate vântul. Dintr-un impuls își dă jos tricoul și ridică brațele. Când simte briza pe piept, îl podidește o euforie neașteptată.

Ceea ce a făcut e o formă frumoasă de masochism, mai greu chiar și decât semimaratonul pe care l-a câștigat la 15 ani: dealuri, tropot de picioare și Simon în mijloc, gâfâind de-a lungul râului Hudson. Pipăie tălpicii pe care și i-a îndesat în buzunarul de la spate. Par să-l ațâțe. Trebuie să devină la fel ca ceilalți dansatori: expert, maiestuos, de-o forță invincibilă.

În iunie, Castro înflorește. Fluturași cu „Propunerea 6”* zboară pe străzi ca frunzele; florile se apleacă grele dincolo de marginile jardinierelor, cu o opulență aproape enervantă. Pe 25 iunie, Simon participă la Freedom Parade împreună cu dansatorii de la *Purp*. Habar n-avea că existau atât de mulți homosexuali în țară, nemaivorbind de un singur oraș – sunt

* Cunoscut și drept „inițiativa Briggs”, e vorba despre un referendum din 1978 prin care s-a încercat interzicerea accesului persoanelor homosexuale în școlile publice din California pentru a preda cursuri. Propunerea a fost respinsă cu un număr foarte mare de voturi (n.t.).

240 de mii de oameni care urmăresc startul paradei dat de Dykes on Bikes și care aclamă când se ridică primul steag în culorile curcubeului. Harvey Milk apare prin acoperișul retractabil al unui Volvo în mișcare.

— Jimmy Carter! strigă Milk din toți rărunchii, cu megafonul deasupra capului, în timp ce marea de oameni vuiește. Vorbești despre drepturile omului! Sunt între 15 și 20 de milioane de persoane gay în țara asta. Când o să vorbești și despre drepturile lor?

Simon îl sărută pe Lance, apoi pe Richie, petrecându-și picioarele pe după mijlocul lui gros, musculos. Pentru prima dată în viața lui, merge la întâlniri – așa îi place să spună, deși de cele mai multe ori este doar sex. Întâi dansatorul erotic din I-Beam și apoi un barista de la Café Flore, un taiwanez blând, care-l plesnește pe Simon atât de tare peste fund că fesele îi rămân roșii ore întregi. Se îndrăgostește până peste cap de un adolescent mexican fugit de acasă, cu care petrece patru zile de vis în Dolores Park; în a patra zi, Simon se trezește singur lângă pălăria verde cu roz și cu boruri moi a lui Sebastian și nu-l mai revede niciodată după aceea. Dar mai sunt mulți alții: fostul dependent de droguri din Alapaha, Georgia; reporterul trecut de 40 de ani de la *Chronicle,* care e tot timpul pe amfetamine; însoțitorul de bord australian, posesor al celui mai mare penis din câte a văzut Simon.

În timpul săptămânii, Klara se trezește înainte de 07:00 și se îmbracă în unul dintre cele două costume cu fustă bej, terne, luate de la *Goodwill.* E angajată temporar la o firmă de asigurări și la un cabinet stomatologic și se întoarce de la muncă atât de prost dispusă, că Simon o evită până bea primul pahar. Îi spune că îl urăște pe stomatolog, dar asta nu explică exasperarea cu care-l privește pe Simon când se aranjează în oglindă sau când se întoarce după tura la *Purp* – amețit, extatic, cu vopsea mov care i se scurge pe picioare. Simon se

întreabă dacă nu cumva e din cauza mesajelor lăsate pe robot. Apar în fiecare zi: misive emoționale de la Gertie, amenințări de la Daniel și apeluri tot mai disperate de la Varya, care s-a mutat acasă după sesiune.

„Dacă nu te întorci, Simon, nu mă voi putea înscrie la master", îi spune Varya, cu vocea tremurând. „*Cineva* trebuie să stea cu mama. Și nu înțeleg de ce mereu trebuie să fiu eu aceea."

Uneori o surprinde pe Klara cu firul de la telefon înfășurat în jurul mâinii, rugându-i pe unul dintre ei să fie înțelegător.

„Sunt familia ta", îi spune lui Simon după aceea. Va trebui să vorbești cu ei la un moment dat.

Nu acum, se gândește Simon. *Nu încă.* Dacă ar vorbi cu ei, vocile lor ar pătrunde în oceanul cald de fericire în care plutește acum și l-ar scoate pe uscat, sufocându-se, ud leoarcă.

Într-o după-amiază de luni din iulie, se întoarce de la Academie și o găsește pe Klara pe salteaua ei, jucându-se cu eșarfele de mătase. Pe rama geamului din spatele ei e lipită o poză cu mama lui Gertie, o femeie ciudată, a cărei statură măruntă și privire pătrunzătoare i-au displăcut lui Simon dintotdeauna. Îi amintește de vrăjitoarele din basme, nu pentru că ar avea ceva sinistru, ci pentru că nu pare nici copil, nici adult, nici femeie, nici bărbat: e ceva între.

— Ce faci aici? o întreabă. N-ar trebui să fii la serviciu?

— Mă las de job.

— Te lași de job, spune Simon încet. De ce?

— Pentru că-l detest.

Klara își îndeasă o eșarfă în pumnul stâng. Când o scoate pe partea cealaltă, se face din neagră galbenă.

— E evident.

— Păi, va trebui să-ți găsești altul. Nu pot să acopăr singur chiria.

— Sunt conștientă. Și-o să-mi găsesc. De ce crezi că exersez?

Flutură o eșarfă spre Simon.

— Termină cu prostiile.

— Du-te dracului.

Își adună cele două eșarfe și le bagă în cutia neagră.

— Crezi că ești singurul care are dreptul să facă ce-i place? Te fuți cu tot orașul. Faci striptease și iei lecții de *balet*, iar eu nu zic absolut nimic. Dacă are cineva dreptul să mă descurajeze, Simon, ăla nu ești tu.

— Dar câștig bani, nu? Îmi țin partea mea de înțelegere.

— O, da, voi, băieții de la Castro, zice Klara, arătându-i degetul mijlociu. Nu vă gândiți decât la voi.

— Poftim? exclamă el rănit.

Klara nu i-a mai vorbit niciodată așa.

— Ia gândește-te și tu, Simon. Cât sexism mai încape în Castro ăla al vostru?! Unde sunt femeile? Unde sunt lesbienele?

— Ce-ți pasă ție? Acum ești lesbiană?

— Nu, spune Klara, iar când scutură din cap pare aproape tristă. Nu sunt lesbiană. Dar nici un tip gay nu sunt. Nici măcar un hetero nu sunt. Deci unde încap eu în schema asta?

Când li se întâlnesc privirile, Simon se uită în altă parte.

— De unde să știu eu?

— Dar eu de unde să știu? Măcar dacă-mi fac spectacolul meu, pot spune că am încercat.

— *Spectacolul* tău?

— Da, pufnește Klara. Spectacolul meu. Nu aștept înțelegere de la tine, Simon. Nu mă aștept să-ți faci griji pentru altcineva decât pentru propria persoană.

— Tu ești cea care m-a convins să vin aici! Chiar ai crezut că ne vor lăsa să plecăm fără să se opună? Ai crezut că ne vor lăsa să stăm aici?

Klara își încordează maxilarul.

— Nu m-am gândit la asta.

— Dar atunci la ce mama dracului te-ai gândit?

Obrajii Klarei au căpătat nuanța roșu-corai pe care numai Daniel i-o provoacă de obicei, dar tace ca și cum ar ceda în fața lui Simon. Nu e genul ei să se cenzureze. Și cu siguranță nu e genul care evită contactul vizual, ceea ce face acum: se concentrează asupra cutiei negre cu o atenție exagerată. Simon se gândește la conversația lor de pe acoperiș, din mai. *Am putea merge la San Francisco*, a spus ea ca și când atunci i-ar fi venit ideea, ca și cum n-ar fi știut exact ce face.

— Asta-i problema, spune Simon. Nu te gândești niciodată. Știi exact cum să te bagi într-o situație și cum să mă tragi și pe mine după tine, dar nu te gândești niciodată la consecințe – sau poate te gândești, dar nu-ți pasă decât când e prea târziu. Și acum dai vina pe mine? Dacă ți-e așa de rău, de ce nu te întorci?

Klara se ridică și pășește hotărâtă spre bucătărie. Chiuveta e plină cu atât de multe vase nespălate că au început să le depoziteze și pe blat. Dă drumul la apă, ia un burete și începe să frece.

— Știu de ce, spune Simon ținându-se după ea. Pentru că ar însemna că Daniel a avut dreptate. Ar însemna că nu ți-ai făcut niciun plan – că nu ești în stare să-ți faci viața ta, departe de ei. Ar însemna că ai eșuat.

Încearcă dinadins s-o scoată din sărite – tăcerea încăpățânată a surorii lui îl deranjează mai mult decât oricare dintre izbucnirile ei –, dar gura Klarei rămâne strânsă, iar încheieturile degetelor i se albesc de tare ce strânge buretele.

Simon știe că a fost egoist. Cu toate acestea, se gândește toată ziua la familia lui. Într-un fel, pentru ei nu abandonează Academia, pentru că vrea să le demonstreze că viața lui nu înseamnă doar excese, ci și disciplină și autoperfecționare. Transformă sentimentele de vină într-un salt, într-o ridicare sau într-o întoarcere perfectă.

Desigur, Saul ar fi fost oripilat dacă ar fi știut că Simon studiază baletul. Pe de altă parte, Simon e convins că, dacă tatăl lui ar fi mai trăit și ar fi venit să-l vadă, ar fi înțeles cât de greu e de fapt. I-a luat șase săptămâni numai să învețe să stea pe poante și chiar mai mult să stăpânească noțiunea de *en dehors*. Însă la sfârșitul verii, corpul nu-l mai doare la fel de tare, iar Gali începe să-i acorde mai multă atenție. Îi place ritmul studioului, îi place că are unde să meargă. Sunt momente trecătoare în care i se pare că locul acesta e acasă sau, oricum, un fel de casă și la fel îl percep și ceilalți: Tommy, o splendoare de 17 ani, fost elev la Baletul Regal din Londra, Beau din Missouri, care e în stare să facă opt piruete una după alta, și gemenii Eduardo și Fauzi, care au venit cu autostopul din Venezuela, într-un camion care transporta soia.

Toți patru fac parte din Corps, trupa de balet a Academiei. În majoritatea trupelor de balet, balerinii joacă doar roluri mediocre de prinți din poveste sau de suporturi pentru balerine, însă coregrafia lui Gali e una modernă, acrobatică, iar șapte din cei doisprezece membri ai trupei Corps sunt bărbați. Printre ei se numără și Robert, bărbatul care l-a văzut pe Simon vomitând și în ai cărui ochi nu s-a mai putut uita după aceea. Nu că Robert și-ar fi dat seama: înainte de curs, ceilalți bărbați se încălzesc împreună, dar el își face exercițiile singur, lângă fereastră.

— Snob, spune Beau cu accentul lui tărăgănat din sud.

Sfârșit de august: un front de aer rece poartă ceața din cartierul Sunset deasupra clădirii Castro, iar Simon e îmbrăcat cu o bluză cu mânecă lungă, pusă peste un tricou alb, și cu colanți negri. Își răsucește glezna dreaptă și strânge din ochi când trosnește.

— Care-i treaba cu el?

— Dacă-i poponar, adică? întreabă Tommy, lovindu-se cu pumnii de șolduri, într-o mișcare de du-te vino.

— Asta-i întrebarea de un milion de dolari, toarce Beau. Ce-aș da să știu.

Robert nu se remarcă doar prin faptul că e singuratic. Sare mult mai sus decât restul, în materie de piruete doar Beau se poate compara cu el. („Muist", murmură Beau ori de câte ori lui Robert îi ies opt întoarceri la rând, față de șase câte poate el.) Și, desigur, ar mai fi și faptul că e negru. Dar Robert nu e doar singurul negru din fortăreața Castro a albilor. E un balerin negru, lucru încă și mai rar.

Simon rămâne după curs ca să-l privească repetând *Nașterea bărbatului*, ultima creație a lui Gali. Cinci bărbați formează din trupurile lor un tub: genunchii îndoiți li se unesc, spinările li se arcuiesc, iar brațele li se întrepătrund deasupra capetelor. Robert e Bărbatul. Străbate cu greu tubul, sub îndrumarea lui Beau, Moașa. La finalul spectacolului, Robert iese prin capătul din față al tubului și dansează un solo tremurător; este aproape dezbrăcat – poartă doar un slip sumar, maro-închis.

Trupa dă reprezentații într-un teatru experimental la Fort Mason, un complex de cazărmi renovate, din Golful San Francisco. Când încep repetițiile, Simon vine să asiste, să ia notițe pentru Gali sau să lipească marcajele pe scenă. Într-o după-amiază iese din clădire și dă peste Robert, care fumează pe terasă. Robert îl aude, se întoarce și face un gest cu bărbia, destul de afabil. Nu e tocmai o invitație, dar Simon se pomenește traversând terasa și așezându-se lângă el.

— O țigară? îl întreabă Robert, întinzându-i pachetul.

— Sigur.

Simon e surprins; Robert e cunoscut drept un obsedat de viața sănătoasă.

— Mersi.

Pescărușii dau din aripile lor mari și țipă deasupra lor; mirosul mării, stătut și sărat, îi umple lui Simon nările. Își drege vocea.

— Ai dansat extraordinar.

Robert dă din cap dezaprobator.

— Nu-mi ies deloc *tours*-urile.

— De *tours jetés* zici? întreabă Simon, ușurat că a reușit să țină minte terminologia. Mi s-a părut că ți-au ieșit grozav.

— Mă flatezi, îi spune Robert zâmbind.

— Nu. E-adevărat.

Imediat îi pare rău de ce-a spus. A sunat ca o dulcegărie, parcă ar fi fost un fan tâmpit.

— Bine-atunci, zice Robert și-n ochii lui apare o luminiță. Spune-mi ce-aș putea să fac mai bine?

Simon încearcă cu disperare să găsească ceva, e șansa lui de a flirta, dar felul în care dansează Robert i se pare fără cusur. În schimb, răspunde într-o doară:

— Ai putea fi mai prietenos.

Robert se încruntă.

— Nu ți se pare că sunt prietenos?

— Nu, nu prea. Îți faci încălzirea de unul singur. Nu mi-ai adresat niciodată o vorbă. Deși, dacă stau să mă gândesc, nici eu nu ți-am adresat ție, adaugă Simon.

— Mi se pare corect, zice Robert.

Stau unul lângă altul într-o tăcere prietenoasă. Stâlpii de lemn ai digului se ridică din apă și par trunchiuri de copaci. Din când în când, o pasăre se oprește pe unul dintre ele, emite un țipăt dictatorial și-și ia zborul cu un fâlfâit zgomotos. Aceasta e scena pe care o contemplă Simon când Robert se întoarce spre el, îi dă capul pe spate și-l sărută pe gură.

Simon e șocat. Rămâne nemișcat, ca și cum i-ar fi teamă că Robert ar putea să-și ia zborul ca pescărușul. Buzele pline și apetisante ale lui Robert au gust de transpirație, fum și o urmă de sare. Simon închide ochii. Dacă sub ei n-ar fi cheiul, ar leșina direct în apă. Când Robert se retrage, Simon se apleacă în față, căutându-l, și își pierde efectiv echilibrul. Ro-

bert îl prinde de umăr și-l readuce în poziție, râzând.

— N-am știut... spune Simon scuturând din cap. N-am știut că... îți plac.

A fost cât pe-aici să spună „că îți plac băieții". Robert dă din umeri, dar nu cu lejeritate; se vede că se gândește, căci are privirea distantă, dar atentă, ațintită undeva în mijlocul golfului. Apoi întoarce ochii la Simon.

— Nici eu, îi răspunde.

Capitolul 5

În seara aceea, Simon ia metroul spre casă. Gândul la gura lui Robert îl excită așa de tare că nu se poate gândi la altceva decât să ajungă odată acasă, să se atingă și să și-o frece cu sărutul acela incredibil de intens în minte. Abia pe la jumătatea străzii observă mașina de poliție parcată în fața clădirii lor.

Un polițist se sprijină de capotă. E lung și deșirat, are părul roșcat și nu pare mai mare decât Simon.

— Simon Gold?

— Da, răspunde Simon, încetinind pasul.

Polițistul deschide ușa din spate a mașinii și face o plecăciune elegantă.

— După dumneavoastră.

— Ce? De ce?

— Răspundem la secție.

Simon ar vrea să-i mai pună întrebări, dar îi e frică să nu se dea de gol – dacă nu știe că lucrează la *Purp* deși e minor, Simon nu vrea să afle de la el. Abia reușește să înghită: i s-a pus în gât ceva tare, de mărimea unei smochine. Bancheta din spate e acoperită cu mușama tare, neagră. Din față, roșcatul se întoarce și se uită cu ochii lui mici la Simon, apoi închide paravanul antifonat. Când opresc în fața secției de pe strada Mission, Simon îl urmează înăuntru, apoi printr-un labirint de încăperi și bărbați în uniformă. Destinația e o cămăruță

pentru interogatorii, cu o masă de plastic și două scaune.

— Stai jos, îi spune polițistul.

Pe masă e un telefon negru, plin de zgârieturi. Polițistul scoate o bucată de hârtie mototolită din buzunarul cămășii și apasă pe butoane cu o singură mână. Apoi îi întinde receptorul lui Simon, care se uită temător la telefon.

— Ce? Ești retardat? îl întreabă polițistul.

— Du-te dracului, murmură Simon.

— Ce-ai zis?

Bărbatul îl împinge de umeri. Scaunul se dă în spate cu zgomot și Simon încearcă să-și recapete echilibrul. Când revine la poziția inițială și întinde mâna după receptor, umărul stâng îi pulsează de durere.

— Alo?

— Simon?

Cine altcineva putea să fie? Lui Simon îi vine să-și dea una pentru cât a fost de prost. Într-o clipă, și polițistul, și durerea de la umăr par să dispară.

— Mamă, spune el.

E îngrozitor. Gertie plânge cum a plâns la înmormântarea lui Saul, cu hohote guturale și profunde, din toți rărunchii.

— Cum ai putut? îl întreabă. Cum ai putut să faci așa ceva?

Fața lui Simon se crispează.

— Îmi pare rău.

— Îți pare *rău*. În cazul ăsta mă aștept să vii acasă.

În vocea ei se aude o amărăciune pe care o cunoaște, dar care nu a fost niciodată provocată de el. Prima lui amintire: are 2 ani și stă în poala mamei, care își trece degetele prin cârlionții lui. *Ca un înger*, gângurește ea. *Ca un heruvim*. Da, i-a părăsit; pe toți, dar în primul rând pe ea.

Și totuși.

— Chiar *îmi pare rău*. Îmi pare rău pentru ce-am făcut, că te-am părăsit. Dar nu pot... nu vreau...

Pierde șirul, apoi îl reia.

— Tu ți-ai ales viața pe care ai vrut-o, mamă. Vreau să mi-o aleg și eu pe a mea.

— Nimeni nu-și alege viața. Eu sigur nu mi-am ales-o.

Gertie izbucnește într-un râs biciuitor.

— Uite cum stau lucrurile: faci alegeri din care *decurg* alte alegeri. Alegerea generează alegeri. Te duci la facultate – Dumnezeule, măcar îți termini liceul – și așa reușești să înclini balanța în favoarea ta. Dar dacă continui pe calea de-acum, habar n-am ce mama dracului o să se întâmple cu tine în continuare. Și nici tu nu știi.

— Dar tocmai asta e ideea. Nu-mi pasă că nu știu. Prefer să nu știu.

— Ți-am dat timp, spune Gertie. Mi-am zis: *deocamdată așteaptă*. M-am gândit că, dacă aștept, o să-ți vină mintea la cap. Dar nu ți-a venit.

— Dar mi-a venit mintea la cap. Mintea și sufletul meu sunt aici.

— Te-ai gândit măcar o dată la afacerea familiei?

Simon simte că ia foc.

— De asta-ți pasă ție?

— Numele de pe firmă, spune Gertie poticnindu-se. S-a schimbat. Nu mai e „Gold", e „Milavetz". Arthur e de-acum proprietar.

Simon simte un val de rușine. Ce-i drept, Arthur l-a încurajat mereu pe Saul să accepte tendințele noi. Stilurile în care se specializase Saul – pantaloni din gabardină și costume cu revere late și pantaloni largi – erau deja demodate când s-a născut Simon. Simte chiar un fel de ușurare la gândul că, în mâinile lui Arthur, afacerea va rezista.

— Arthur va face treabă bună, îi spune el. Atelierul va ține pasul cu schimbările.

— Nu mă interesează competența. Mă interesează familia.

Sunt lucruri pe care le faci pentru cei care le-au făcut la rândul lor pentru tine.

— Și sunt lucruri pe care le faci pentru tine.

Nu-i mai vorbise niciodată în felul ăsta mamei lui, dar își dorește cu ardoare s-o convingă; își imaginează că ar putea veni să-l vadă dansând la Academie: Gertie bătând din palme de pe un scaun pliant, în timp ce el face salturi și întoarceri.

— A, da. Sunt multe lucruri pe care le faci pentru tine. Klara îmi spune că te-ai apucat de dans.

Disprețul ei răzbate atât de tare prin receptor, încât polițistul începe să râdă.

— Da, așa este, spune Simon străpungându-l pe tip cu privirea. Și ce-i cu asta?

— Nu-nțeleg de unde până unde. N-ai dansat o zi în viața ta.

Ce-ar putea Simon să-i spună? E un mister și pentru el cum ceva la care nici nu se gândise înainte, ceva care-i provoacă suferință, epuizare fizică și, nu de puține ori, jenă s-a transformat într-o poartă către cu totul altceva. Când stă pe poante, picioarele îi cresc cu câțiva centimetri. În timpul salturilor, rămâne în aer minute întregi, ca și cum i-ar fi crescut aripi.

— Ei bine, îi răspunde el, acum dansez.

Gertie oftează lung și sacadat, apoi tace. Iar în această pauză – pe care în mod normal ar umple-o cu alte mustrări, poate chiar și amenințări – Simon își recunoaște libertatea. Dacă fuga unui minor s-ar fi pedepsit în California, ar fi fost deja legat cu cătușe.

— Dacă asta e alegerea ta, spune ea, nu vreau să te mai întorci.

— Nu vrei să... ce?

— Nu vreau să-te-mai-întorci, spune Gertie articulând cât mai clar. Asta e alegerea ta: ne-ai părăsit. Așa că va trebui să trăiești cu ea. Rămâi unde ești.

— Doamne, mamă, murmură Simon lipindu-și și mai tare receptorul de ureche. Nu fi așa de melodramatică.

— Sunt foarte realistă, Simon.

Face o pauză cât durează să inspire, după care Simon aude un clic înfundat și apoi tonul.

Rămâne ca trăsnit, cu receptorul în mână. Nu asta și-a dorit? Mama lui l-a eliberat, l-a redat lumii din care și-a dorit atât de mult să facă parte. Și totuși simte cum îl împunge frica: nu mai e niciun filtru pe obiectiv, plasa de siguranță s-a sfâșiat, iar independența neașteptată și înspăimântătoare îl amețește.

Polițistul îl conduce până la ieșire. Afară, pe platforma din capul scărilor, îl apucă de gulerul tricoului și-l ridică cu așa o forță, că Simon se pomenește sprijinindu-se pe vârfuri.

— De nimic nu mi-e mai scârbă decât de fugari, știai asta?

Simon trage aer în piept. Caută să-și proptească cât mai bine degetele picioarelor de asfalt. Polițistul are ochii de culoarea whiskey-ului, cu gene rare, și obrajii acoperiți de pistrui. Pe frunte, nu departe de linia părului, are mai multe cicatrici rotunde.

— Când eram mic, spune polițistul, vedeam zilnic sosind camioane întregi cu de-alde voi. Am crezut că ați înțeles că nu vă vrem, dar nu, voi sunteți tot aici, blocând sistemul cum se-nfundă țevile cu grăsime. Vă irosiți viețile, trăiți pe spinarea orașului ca niște paraziți. M-am născut în Sunset, la fel ca părinții mei, și la fel ca părinții lor și restul rudelor noastre care au venit din Irlanda, mai puțin a celor care au murit de foame. Vrei să știi părerea mea?

Se apleacă foarte aproape; buzele par un nod roz.

— Părerea mea e că meritați tot ce vi se întâmplă.

Simon se smulge din mâna lui tușind. Vede cu coada ochiului o pată roșu-aprins, o pată care se transformă în sora lui. Klara stă la baza treptelor într-o rochie mini, neagră și cu

umeri proeminenți. E încălțată cu bocanci Doc Martens maro, iar părul îi fâlfâie pe spate ca o capă. Seamănă cu un supererou, e radioasă și dornică de răzbunare. Seamănă cu mama lor.

— Ce cauți aici? întreabă Simon cu răsuflarea tăiată.

— Mi-a zis Benny că a văzut o mașină de poliție. Asta era cea mai apropiată secție.

Klara urcă în fugă treptele de granit și se oprește în fața polițistului.

— Ce morții mă-tii faci tu cu fratele meu?

Polițistul clipește des, blocat. Între el și Klara trece un fel de curent, pe care Simon nu-l vede, dar pe care îl simte: scântei, căldură, o furie acră ca metalul. Când Klara își petrece brațul pe după umerii lui Simon, polițistul se face mic. Pare așa de hetero, așa de nelalocul lui în acest oraș nou, că lui Simon aproape i se face milă de el.

— Cum te cheamă? îl interpelează Klara mijindu-și ochii ca să citească ecusonul minuscul de pe cămașa albastră a polițistului.

— Eddie, îi răspunde bărbatul ridicându-și semeț bărbia. Eddie O'Donoghue.

Simon simte îmbrățișarea fermă a Klarei; schimbul recent de vorbe grele a fost uitat. Confortul oferit de protecția surorii lui îl face pe Simon să se gândească la Gertie și aproape că-i dau lacrimile. Dar Eddie continuă s-o privească pe Klara, cu obrajii lui roz, flasci, ca și cum sora lui Simon ar fi un miraj.

— O să țin minte, spune ea.

Apoi coboară treptele împreună cu Simon și pornesc spre inima cartierului Mission. Sunt 29 de grade, pomii roditori de pe trotuar seamănă cu cei din grădina Edenului și nimeni nu le stă în cale.

Capitolul 6

— Ce vrei de băut? întreabă Simon.

Scotocește prin cămara minusculă care e de fapt un dulap pe grinzile căruia își ține produsele neperisabile: cereale, cutii cu supă, alcool.

— Pot să-ți fac o votcă tonică, un Jack Daniels cu cola...

Octombrie: zile răcoroase, cenușiu-argintii, și dovleci pe treptele din fața Academiei. Cineva a îmbrăcat un schelet de plastic cu un suspensor pentru balerini și l-a proptit în antreu. Simon și Robert au tot flirtat la Academie – s-au sărutat în baie sau în vestiar, înainte de curs –, dar acum e prima dată când Robert vine la Simon acasă.

Robert se lasă pe spate în fotoliul turcoaz.

— Nu beau.

— Nu?

Simon scoate capul din debara și zâmbește cu gura până la urechi, cu o mână pe ușă.

— Știu că e și niște iarbă pe-aici, pe undeva, dacă ăsta-i filmul tău.

— Nici nu fumez. Nu așa ceva.

— N-ai vicii?

— N-am vicii.

— Doar bărbații, spune Simon.

O creangă se mișcă în fața ferestrei din sufragerie și acoperă soarele, iar fața lui Robert se stinge ca o veioză.

— Ăsta nu e un viciu.

Se ridică și trece pe lângă Simon spre chiuvetă, unde-și umple paharul cu apă de la robinet.

— Nu știu, omule, tu ești ăla care vrea să ne ascundem, continuă Simon.

La curs, Robert continuă să-și facă încălzirea singur. Odată, Beau i-a văzut pe Simon și pe Robert ieșind împreună din baie și a fluierat băgând ambele degete mici în gură, dar, când l-a întrebat pe Simon care-i treaba, el a făcut pe niznaiul. Simte că Robert n-ar fi de acord să facă publică legătura, iar clipele petrecute alături de el – râsul lui grav, murmurat, felul în care îl mângâie pe față – sunt prea frumoase ca să se lipsească de ele.

Robert stă sprijinit de chiuvetă.

— Doar pentru că nu vorbesc despre asta nu înseamnă că mă ascund.

— Care-i diferența?

Simon își bagă arătătoarele prin găicile de la cureaua lui Robert. Nu i-a trecut niciodată prin cap că va avea curajul să facă un astfel de gest, dar San Francisco e ca un drog. Nu e aici decât de cinci luni și se simte mai bătrân cu zece ani.

— Când sunt la sală, spune Robert, sunt la muncă. Păstrez discreția din respect pentru locul în care muncesc, pentru tine.

Simon îl trage aproape de el, până când li se ating coapsele. Își duce gura la urechea lui.

— Cu mine poartă-te fără respect.

Robert râde.

— Nu vrei asta.

— Ba da.

Simon îi desface blugii lui Robert și bagă mâna înăuntru. Îi apucă penisul și începe să i-l frece. Încă nu au făcut sex.

Robert se dă un pas în spate.

— Încetează, omule. Nu face de-astea.

— De-astea de care?

— Vulgare.

— Distractive, îl corectează Simon. Ți s-a sculat.

— Și?

— Și? repetă Simon.

Și tot, ar vrea să-i spună. *Și te rog*. Dar îi iese altceva pe gură.

— Și fute-mă ca un animal.

Așa-i spusese odată reporterul de la *Chronicle*. Robert se uită la el ca și cum ar fi gata să izbucnească din nou în râs, dar în schimb gura i se contorsionează într-o grimasă.

— Ce facem noi doi aici, spune el. Nu e nimic greșit. Absolut nimic.

Lui Simon i se înroșește gâtul.

— Da, știu asta.

Robert își ia haina de pe spătarul scaunului turcoaz și se îmbracă.

— Chiar așa? Uneori nu știu ce să mai cred.

— Hei, îl oprește Simon speriat. Nu mi-e rușine, dacă asta vrei să spui.

Robert se oprește în dreptul ușii.

— Bine-atunci.

Apoi închide ușa în urma lui și dispare în jos pe scări.

Când Harvey Milk e asasinat, Simon se află la *Purp*, în cabina artiștilor, și așteaptă să înceapă ședința cu toți angajații. E 11:30 dimineața, într-o zi de luni, iar bărbații cârtesc pentru că au fost nevoiți să vină în timpul lor liber, cu atât mai mult cu cât Benny mai și întârzie. Au dat drumul la televizor cât așteaptă. Lady stă întinsă pe o bancă, cu plicuri reci de ceai pe ochi; Simon ratează lecția la Academie. Atmosfera e apăsătoare, apatică: cu o săptămână în urmă, Jim Jones s-a sinucis în Guyana, împreună cu o mie de adepți.

Când fața lui Dianne Feinstein umple ecranul și i se aude vocea tremurată – „Îmi revine sarcina de a face următorul anunț: primarul Moscone și consilierul Harvey Milk au fost împușcați mortal" –, Richie strigă așa de tare, că Simon sare de pe scaun. Colin și Lance sunt amuțiți din cauza șocului, în schimb Lady și Adrian varsă lacrimi fierbinți. Când ajunge și Benny în sfârșit – epuizat, tras la față; traficul a fost oprit în jurul Centrului Civic – are ochii umflați și roșii. Închid clubul și atârnă o eșarfă neagră a lui Lady de-a latul ușii de la intrare; în seara aceea demonstrează alături de restul grupului de la Castro.

E sfârșitul lui noiembrie, dar străzile sunt încălzite de trupuri. S-a adunat o mulțime atât de mare, că Simon trebuie să o ia pe o rută ocolitoare ca să cumpere lumânări de la Cliff. Vânzătorul de la casă îi dă douăsprezece la preț de două și pahare de carton pe post de apărătoare de vânt. În câteva ore, li se alătură 50 de mii de oameni. Demonstrația către primărie e condusă de sunetul unei singure tobe, iar cei care plâng o fac în tăcere. Obrajii lui Simon sunt plini de lacrimi. Nu e vorba doar despre Harvey, ci despre mai mult decât atât. Masa de oameni care plâng ca niște copii rămași fără tată îl face pe Simon să se gândească la părinții pe care i-a pierdut. Când corul de bărbați gay din San Francisco intonează imnul religios de Mendelsshon – *Thou, Lord, Hast Been Our Refuge* –, Simon lasă capul în jos.

Cine e Domnul lui, alinarea lui? Simon nu crede în Dumnezeu, dar, după câte se pare, nici Dumnezeu nu a crezut vreodată în el. Potrivit Leviticului, e o monstruozitate. Ce fel de Dumnezeu ar crea o ființă pe care apoi să o respingă cu atâta tărie? Simon nu are decât două explicații: fie că nu există Dumnezeu deloc, fie că el, Simon, e o eroare, un rebut. Niciodată n-a avut curaj să decidă care dintre cele două variante îl îngrozește mai tare.

Până își șterge obrajii de lacrimi, ceilalți dansatori de la *Purp* sunt purtați de valurile mulțimii. Simon scanează fețele celor din jur și-i sare în ochi una cunoscută: ochi închiși la culoare și calzi, o fulgerare argintie în lobul urechii, care dansează deasupra flăcării strălucitoare a unei lumânări. Robert.

Abia dacă au schimbat o vorbă după seara aceea de octombrie din apartamentul lui Simon, dar acum își fac drum prin mulțime, unul spre celălalt, și se întâlnesc undeva în mijlocul acelei mări.

Garsoniera lui Robert e pitită pe una dintre străzile abrupte și șerpuitoare din apropierea parcului Randall. Nici n-apucă să descuie ușa și să intre în hol împleticindu-se, că deja și-au scos unul altuia bluza și și-au desfăcut catarama de la curea. Într-un pat dublu de lângă fereastră, Simon i-o trage lui Robert și invers. Dar nu durează mult și nu mai pare doar sex. După ce se consumă nebunia inițială, Robert devine tandru și îl pătrunde cu atâta emoție (Declanșată de cine? De Simon? De Harvey?), încât Simon devine neobișnuit de timid. Robert îi ia penisul în gură. Când presiunea crește înăuntrul lui Simon de simte că va plesni, Robert îl privește de jos, iar intensitatea tulburătoare cu care li se întâlnesc privirile îl face pe Simon să se aplece și să-i ia capul în brațe în timp ce juisează.

După aceea, Robert aprinde o veioză de lângă pat. Apartamentul lui nu e auster cum se așteptase Simon, ci decorat cu obiecte adunate de Robert în timpul primului turneu internațional al trupei de balet: castronașe rusești pictate, două șiruri de cocori japonezi. Până și prezervativele sunt ținute într-o cutie mică, lăcuită. Pe peretele din fața patului se află un raft de lemn plin cu cărți – *Sula, The Football Man* –, iar în bucătăria îngustă și lungă stau agățate tot felul de cratițe și tigăi. Intrarea în dormitor e păzită de o siluetă din carton,

imaginea în mărime naturală a unui jucător de fotbal american în timp ce prinde mingea.

Stau cu spatele sprijinit de perne și fumează.

— L-am întâlnit o dată, spune Robert.

— Pe cine? Pe Milk?

Robert încuviințează din cap.

— Se întâmpla după ce a pierdut a doua oară în alegeri... să fi fost 1975? L-am văzut într-un bar de pe strada pe care se afla magazinul lui foto. Era aruncat în aer de mai mulți tipi, iar el râdea. Atunci m-am gândit că ăla era genul de om de care avem nevoie. Oameni care nu stau cu capul la cutie. Nu de un bătrân cinic ca mine.

— Harvey era mai bătrân decât tine.

Simon zâmbește, dar îi dispare zâmbetul când își dă seama că a folosit timpul trecut.

— Da. Dar nu o arăta, spune Robert ridicând din umeri. Uite ce e, eu nu merg la parade. Nu merg în cluburi. Cu atât mai puțin la nenorocitele de băi turcești.

— De ce nu?

Robert se uită fix la el.

— Câți bărbați ca mine vezi tu în jur?

— Sunt tipi negri aici.

Simon roșește.

— Nu mulți, ce-i drept.

— Da. Nu mulți, spune Robert. Și acum încearcă să găsești unul care face balet.

Își stinge țigara.

— Polițistul care s-a luat de tine? Ia gândește-te cum s-ar fi purtat dacă ai fi arătat ca mine.

— Mult mai rău, spune Simon. Știu.

Îi place atât de mult de Robert, încât se ferește să recunoască faptul că sunt atât de diferiți. Își dorește ca sexualitatea să-i pună pe picior de egalitate, să se concentreze pe discrimi-

narea la care sunt supuși amândoi. Dar dacă Simon își poate ascunde sexualitatea, Robert nu-și poate ascunde culoarea pielii, iar la Castro toți sunt albi.

Robert își aprinde altă țigară.

— De ce nu mergi la băile turcești?

— Cine-a zis că nu merg? întreabă Simon.

Robert pufnește pe nas, iar Simon râde.

— Sincer? Mă sperie un pic. Nu știu dacă aș face față.

Oare există prea multă plăcere? Când își imaginează băile, Simon vede un carnaval al poftelor, o lume subterană, ca un labirint în care ai putea rămâne o viață. Nu l-a mințit pe Robert – chiar îi e teamă că n-ar face față, dar, în egală măsură, îi e teamă și că ar face, că lăcomia lui n-ar avea margini sau sfârșit.

— Am înțeles, spune Robert încrețindu-și nările. Nasol.

Simon se sprijină într-o mână.

— De ce ai venit la San Francisco?

Robert ridică o sprânceană.

— Am venit la San Francisco pentru că nu am avut de ales. Sunt din Los Angeles, din South-Central, cartierul Watts. Ai auzit de el?

Simon dă din cap afirmativ.

— Acolo au fost revoltele.

În 1965, când avea 4 ani, Simon a mers la film cu Gertie și Klara când frații mai mari erau la școală. Nu-și amintește filmul, dar ține minte jurnalul de știri proiectat înaintea acestuia. Sunetul vesel de trompetă care însoțea genericul Universal City Studios și vocea familiară, cadențată, a lui Ed Herlihy, ambele în contrast dur cu imaginile alb-negru care au urmat: străzi învăluite în fum și clădiri arzând în flăcări. Muzica a devenit sumbră în timp ce Ed Herlihy a vorbit despre huliganii negri înarmați cu cărămizi – trăgători care împușcau pompieri de pe acoperișuri, vandali care furau alcool și jucării –, dar Simon nu a văzut decât polițiști echipați cu veste de protec-

ție, înarmați, care traversau străzile pustii. Într-un final, au apărut doi negri, care nu puteau fi huliganii menționați de Ed Herlihy: încătușați și flancați de polițiști albi, aceștia mergeau fără să opună vreo rezistență, ci cu stoicism.

— Exact.

Robert își stinge țigara într-o farfurioară albastră.

— Învățam bine la școală – mama era profesoară –, dar adevărata mea calitate era forța fizică. Jucam fotbal. În clasa a X-a, am început să mă antrenez pentru echipa liceului, pe poziția de *safety*. Mama credea că aveam să obțin o bursă la colegiu. Și când a venit cineva din Mississippi în căutare de tinere talente, am început să cred și eu.

Simon nu mai avusese o conversație de felul ăsta cu niciun partener. De fapt, Simon nu prea vorbea cu ei, cu siguranță nu despre familie. Dar așa erau mai toți bărbații de la Castro: bărbați suspendați în timp ca în chihlimbar, bărbați care refuză să privească în urmă.

— Și ai obținut bursa? îl întreabă.

Robert face o pauză. Pare că-l evaluează pe Simon.

— Am fost foarte aproape, împreună cu alt tip din echipă, Dante. Eu jucam în apărare, iar el, în atac, pe poziția de *wide receiver*. Îmi dădeam seama că era diferit. Iar el își dădea seama că și eu eram diferit. Nu s-a întâmplat nimic până la sfârșitul clasei a-XI-a, la ultimul antrenament din afara sezonului. Dante urma să plece în vara aceea; primise o bursă de la Universitatea din Alabama. M-am gândit că e ultima dată când ne vedem. Am așteptat până când a plecat toată lumea din vestiar și ne-am tras cu răbdare pe noi hainele de stradă. Apoi ni le-am dat jos din nou.

Robert trage din țigară și apoi suflă fumul. Afară, Simon vede luminile marșului. Fiecare lumânare înseamnă un om. Pâlpâie și sunt albe, asemenea unor stele coborâte pe pământ.

— Pe cuvântul meu că nu am auzit pe nimeni intrând. Și

totuși cineva a intrat. A doua zi, pe mine m-au dat afară din echipă, iar Dante a pierdut bursa. Nici măcar nu ne-au lăsat să ne luăm lucrurile de la vestiar. Ultima dată când l-am văzut, aștepta în stația de autobuz. Avea șapca trasă pe ochi și îi tremura maxilarul. M-a privit ca și cum ar fi vrut să mă omoare.

— Doamne ferește.

Simon își schimbă poziția în pat.

— Și ce s-a întâmplat cu el?

— L-a prins o gașcă de băieți din echipă. M-au prins și pe mine, dar nu m-au bătut atât de rău. Eram mai înalt, jucam în apărare – ăsta era rolul meu în echipă, înțelegi? Dar nu și al lui Dante. L-au mutilat, i-au rupt spatele cu o bâtă. Apoi l-au dus pe teren și l-au legat de gard. Au spus că atunci când l-au lăsat încă respira, dar ce prost nenorocit i-ar fi crezut?

Simon scutură din cap. I se face greață de frică.

— Judecătorul. El a fost prostul care i-a crezut, continuă Robert. Am știut că aveam să înnebunesc dacă rămâneam. De-asta am venit la San Francisco. Am început să iau lecții de dans pentru că am știut că era singurul loc din care nu aveam să fiu dat afară pentru că sunt pe invers. Ce poate fi mai gay decât baletul, omule? Dar nu degeaba face Lynn Swann cursuri de dans, e al dracului de greu. Îți întărește corpul, te face puternic.

Robert se ghemuiește și-și lasă capul pe pieptul lui Simon, iar Simon îl ia în brațe. Se gândește cum ar putea să-l protejeze pe Robert, să-l aline. Ar trebui să-l strângă de mână sau să spună ceva ori să-l mângâie pe capul proaspăt ras? Această responsabilitate, proaspăt dăruită, nu are nimic în comun cu fututul: te face nesigur, te obligă să fii matur și ai mult mai mult loc să dai greș.

În aprilie, Gali îl sună pe Simon și îi spune să se ducă rapid la teatru. Simon își permite luxul de a lua taxiul, cu geanta

de antrenament în brațe. Gali îl întâmpină în fața ușii care dă spre scenă.

— Eduardo a căzut la repetiții. Și-a scrântit glezna în timpul unui *saut de basque*. Un accident groaznic – oribil. Sperăm să nu fie mai rău. Și dacă e doar scrântită, tot va sta pe tușă o lună.

Dă din cap către Simon.

— Tu știi coregrafia.

Nu e o întrebare, ci îi oferă un rol în *Nașterea bărbatului*. Lui Simon i se strânge inima.

— Da, o știu, dar...

Vrea să spună *nu sunt suficient de bun*.

— O să fii la capătul șirului, îi spune Gali. Nu avem de ales.

Simon îl urmează pe coridorul lung care duce la cabinele artiștilor. Eduardo stă pe jos, cu piciorul sprijinit pe o ladă și cu o pungă de gheață pe gleznă. Are ochii roșii, dar tot îi oferă un zâmbet lui Simon:

— Cel puțin n-o să fie nevoie să-ți facă un costum, îi spune.

În *Nașterea bărbatului*, artiștii nu poartă decât suspensoare. Le sunt expuse inclusiv fesele. În privința asta, antrenamentul la *Purp* i-a folosit: pe scenă, Simon nu pare să aibă trac și se poate concentra pe mișcări. Luminile sunt prea puternice ca să vadă publicul, așa că se preface că nu există: nu sunt decât Simon, Fauzi, Tommy și Beau, toți străduindu-se să-l susțină pe Robert în timp ce acesta parcurge canalul alcătuit din trupurile lor. Fac reverența de grup, iar Simon le strânge mâinile atât de tare că-l doare. După aceea, iau toți un taxi până la QT de pe Polk, încă machiați de scenă. Sub imperiul entuziasmului, Simon îl apucă pe Robert și-l sărută în văzul tuturor. Ceilalți bărbați chiuie, iar Robert zâmbește larg, cu o indulgență sfioasă care-l face pe Simon să repete figura.

În toamna aceea, Simon primește propriul rol în *Nuca zvăpăiată*, o adaptare a grupului de balet Corps după *Spărgătorul*

de nuci. O recenzie bună în *Chronicle* dublează numărul de bilete vândute, iar Gali dă o petrecere la el acasă, în cartierul Upper Haight, în cinstea evenimentului. Camerele sunt pline cu mobilă tapisată cu piele maro și totul miroase a portocale și cuișoare dintr-un bol auriu, aflat deasupra șemineului. Pianistul Academiei cântă Ceaikovski la pianul Steinway al lui Gali. La uși atârnă vâsc, iar zumzetul petrecerii este întrerupt periodic de țipete de plăcere, când cupluri insolite sunt puse să se sărute. Simon sosește însoțit de Robert, care e îmbrăcat într-o cămașă bordo cu nasturi la guler și pantaloni negri, eleganți; în locul inelușului de argint poartă un diamant de mărimea unui bob de piper. În timpul antreurilor fac conversație cu sponsorii, după care Robert îl trage pe Simon pe coridor și ies împreună pe o ușă de sticlă, care dă în grădină.

Stau pe terasă. Deși e decembrie, grădina e luxuriantă. E plină de arbori de jad, călțunași și maci californieni, toate suficient de rezistente cât să crească în condiții de ceață. Lui Simon îi trece prin cap că i-ar plăcea așa o viață: o carieră, o casă, un partener. Întotdeauna a considerat că astea nu sunt de nasul lui, că destinul lui e unul mai puțin norocos, mai plin de asperități. Nu doar faptul că e gay îl face să se simtă așa. Mai e și profeția pe care își dorește din răsputeri s-o uite, dar care îl bântuie de atâția ani. O urăște pe femeia care i-a făcut-o și se urăște pe sine pentru că a crezut-o. Dacă profeția ar fi o ghiulea, credința lui în ea ar fi lanțul; vocea din capul lui e cea care îi spune *Grăbește-te*. Îi spune *Mai repede*. Îi spune *Aleargă*.

— Mi s-a aprobat, îi zice Robert.

Cu o săptămână în urmă, a depus o cerere pentru un apartament pe strada Eureka. Are bucătărie și o curticică în spate, iar nivelul chiriei e limitat de stat. Simon l-a însoțit pe Robert la vizionare și s-a minunat de mașina de spălat vase, de cea de spălat rufe, de ferestrele înalte.

— Ți-ai găsit coleg? îl întreabă pe Robert.

Călțunașii flutură vesel din brațele lor roșii și galbene. Robert se lasă pe spate, sprijinit în coate, și zâmbește.

— Vrei să fii colegul meu?

Gândul îl încântă: simte furnicături pe pielea capului.

— Am fi aproape de sală. Am putea să ne luăm o mașină la mâna a doua și să mergem cu ea la teatru în zilele cu spectacole. Am economisi bani de benzină.

Robert se uită la Simon ca și cum tocmai i-ar fi zis că e hetero.

— Vrei să ne mutăm împreună ca să economisești bani de benzină.

— Nu! Nu. Nu e vorba despre benzină. Sigur că nu despre asta este vorba.

Robert dă dezaprobator din cap. Are zâmbetul pe față când se uită la Simon.

— Nu poți să recunoști.

— Să recunosc ce?

— Ce simți pentru mine.

— Sigur că pot.

— OK. Ce simți pentru mine?

— Îmi place de tine, spune Simon, dar o spune puțin prea repede.

Robert își lasă capul pe spate și râde.

— Habar n-ai să minți, îi zice.

Capitolul 7

Simon și Robert despachetează lucrurile în apartamentul cel nou; sunt ajutați de Klara, care n-a părut prea afectată de mutare; a părut chiar ușurată că va avea la dispoziție tot apartamentul de pe strada Collingwood. După un decembrie cu vreme primăvăratică, temperaturile au scăzut la 5 grade. În New York n-ar fi fost frig, dar California l-a făcut pe Simon mai friguros: poartă jambiere pe sub trening când aleargă între apartament și depoul U-Haul. După ce pleacă Klara, Simon și Robert se sărută sprijiniți de mașina de spălat vase: Robert îl ține strâns pe Simon de mijloc, iar mâinile lui Simon îi caută fesele, scula, chipul magnific.

E 1980, începutul unui deceniu, dar și al unui an nou. În San Francisco, Simon nu simte efectele recesiunii globale, a invaziei URSS-ului în Afganistan. Strânge bani împreună cu Robert ca să-și cumpere un televizor și, chiar dacă jurnalul de seară le produce disconfort, Castro rămâne buncărul lor: acolo Simon se simte puternic, în siguranță. Avansează în ierarhia trupei de balet, iar în primăvară primește statutul de membru plin, nu doar de rezervă.

Klara a revenit la cabinetul medicului stomatolog: ziua lucrează la recepție, iar seara întâmpină clienții unui restaurant din Union Square. Își petrece weekendurile punând la punct scenariul spectacolului ei și virează în cont orice fărâmă de economie dintr-o lună. Duminicile, ea și Simon ies la cină într-un restaurant indian de pe strada Eighteenth. Într-o

seară, vine cu un plic mare, prins cu două elastice și plin cu fotocopii ale unor fotografii alb-negru șterse, ziare vechi, programe și anunțuri îngălbenite. Folosește întreaga suprafață a mesei ca să le întindă pe toate.

— Asta e bunica noastră, îi spune ea.

Simon se apleacă peste hârtii. O recunoaște pe mama lui Gertie din poza prinsă deasupra patului Klarei. Într-o imagine, apare în picioare lângă un bărbat brunet, călare pe un cal care aleargă; e mică și îndesată, în pantaloni scurți și cu o cămașă legată în față. În alta, prima pagină a unui program, are o talie minusculă și picioare la fel de mici. Își ține ridicată cu o mână marginea fustei, iar cu cealaltă conduce șase bărbați aflați în lese. Sub bărbați e scris: „REGINA BURLESCULUI! Veniți să vedeți mușchii KLAREI KLINE cum tremură și se cutremură ca o PIFTIE în BĂTAIA VÂNTULUI – DANSUL care l-a făcut pe Ioan Botezătorul să-și PIARDĂ CAPUL!".

— Asta-i mama mamei? pufnește Simon.

— Dap. Și ăla, spune Klara arătând spre bărbatul de pe cal, e tatăl ei.

— Să mori tu!

Bărbatul nu e la fel de chipeș; are sprâncene groase ca mustața și nasul mare al lui Gertie, dar radiază un soi de charismă. Seamănă cu Daniel.

— De unde știi?

— M-am documentat. Nu am reușit să-i găsesc certificatul de naștere, dar știu că a sosit pe Insula Ellis în 1913, cu un vapor numit *Ultonia.* Era unguroaică. Sunt destul de sigură că a fost orfană. Mătușa Helga a sosit mai târziu. Bunica a venit prima, cu mai multe fete dintr-o trupă de dans, și a locuit într-un soi de internat: *Căminul De Hirsch pentru muncitoare*.

Klara ia în mână o hârtie, cu mai multe fotocopii ale unor fotografii: o clădire impunătoare de cărămidă, o sală de mese plină cu fete cu părul șaten, așezate la masă, și portretul unei

femei cu figură severă – sub care scrie „Baronesa De Hirsch" –, care poartă o bluză cu guler înalt, mănuși și pălărie pătrată, toate de culoare neagră.

— Adică, Dumnezeu știe – bunica era evreică și orfană. Dacă n-ar fi fost internatul, ar fi ajuns probabil pe străzi. Dar acolo erau reguli foarte stricte. Fetele învățau să coasă, să se mărite de tinere, iar bunica nu era deloc așa. La un moment dat, a plecat de-acolo și atunci s-a apucat de asta.

Klara pune degetul pe programul spectacolului burlesc.

— A început cu vodevilul. Dădea reprezentații în săli de bal, muzee de provincie, parcuri de amuzament și „odeoane de-o para" cum li se spunea pe-atunci cinematografelor. Apoi l-a cunoscut pe el.

Apucă cu grijă o pagină ascunsă sub program și i-o dă lui Simon. E un certificat de căsătorie.

— Klara Kline și Otto Gorski, spune Klara. El a fost călăreț în stilul western la circul Barnum & Bailey, campion mondial. Ipoteza mea e următoarea: bunica l-a cunoscut pe Otto pe drum spre cine știe ce orășel în care urma să aibă reprezentație, s-a îndrăgostit de el și a plecat cu circul.

Klara scoate din portofel o bucată de hârtie împăturită. E tot o fotografie, dar în ea apare Klara Senior care alunecă din tavanul cortului de circ până jos, suspendată de o sfoară pe care o ține cu dinții. Sub poză scrie: *Klara Kline executând „Fălcile vieții"*!.

— De ce-mi arăți toate astea? o întreabă Simon.

Obrajii Klarei se îmbujorează.

— Vreau să fac un spectacol mixt: cea mai mare parte iluzionism, plus o acrobație care sfidează moartea. M-am apucat să exersez „Fălcile vieții".

Simon se oprește din mestecatul curry-ului cu legume.

— E o nebunie. Nu știi cum făcea ea. Sigur era o șmecherie la mijloc.

Klara neagă din cap.

— Nicio șmecherie: totul era pe bune. Otto, soțul bunicii? A murit într-un accident de călărie în 1936. După aceea, bunica s-a mutat înapoi la New York, cu mama. În 1941 a încercat să facă „Fălcile vieții" deasupra Times Square, de la Hotelul Edison până pe acoperișul Teatrului Palace. Când se afla la jumătate, a căzut. Și a murit.

— Doamne ferește. Noi de ce n-am știut nimic despre asta?

— Pentru că mama nu a vorbit niciodată despre ea. La momentul respectiv, a creat ceva vâlvă, dar cred că mamei i-a fost mereu rușine cu bunica. Nu era o femeie normală, spune Klara.

Arată cu capul spre fotografia cu mama lui Gertie pe cal, într-o cămașă de blugi înnodată, dezvelindu-i mușchii abdomenului.

— În plus, a trecut și foarte mult timp: mama n-avea decât 6 ani când a murit bunica. După aceea, mama s-a mutat la mătușa Helga.

Simon știe că pe Gertie a crescut-o sora mamei ei, o bătrână cu profil acvilin, care vorbea aproape numai maghiară și care nu se măritase niciodată. Venea la ei acasă, la numărul 72 de pe strada Clinton, de sărbătorile evreiești și le aducea dropsuri tari, învelite în foițe colorate. Dar avea unghiile lungi și ascuțite, mirosea a cutii nedeschise de ani întregi, iar lui Simon îi fusese frică de ea dintotdeauna.

Acum o privește pe Klara cum bagă fotocopiile la loc în plic.

— Klara, nu poți să faci așa ceva. E o nebunie.

— N-o să mor, Simon.

— Și cum naiba știi tu asta?

— Pentru că știu.

Klara își deschide poșeta și bagă plicul în ea, apoi trage fermoarul.

— Refuz să mor.

— Da, spune Simon. Tu și toți oamenii din lume.

Klara nu-i răspunde. Simon știe că asta e atitudinea ei când îi intră în cap o idee. *Ca un câine cu osul lui*, obișnuia Gertie să spună, dar nu e cea mai potrivită descriere; Klara devine mai degrabă impermeabilă, de neatins. Se transpune în altă dimensiune.

— Hei.

Simon o atinge ușor pe mână.

— Cum o să se numească? Spectacolul tău?

Klara îi oferă zâmbetul ei felin: cu caninii mici și ascuțiți, o ploaie de scântei în privire.

— *Imortalista*, îi răspunde ea.

Robert îi ține fața în mâini. Simon s-a trezit speriat din unul dintre coșmarurile lui.

— De ce ți-e atât de frică? îl întreabă Robert.

Simon scutură din cap. E 04:00 după-amiaza, e duminică și și-au petrecut toată ziua în pat, cu excepția jumătății de oră în care și-au făcut ouă poșate și pâine cu mult gem de cireșe.

E prea multă fericire, asta ar vrea să spună. *Nu poate să dureze*. La vara viitoare, va fi trăit două decenii – o viață lungă pentru o pisică sau o pasăre, dar nu și pentru un om. N-a povestit nimănui despre vizita la femeia de pe strada Hester sau despre sentința pe care i-a dat-o și care pare să se apropie de două ori mai repede. În august, ia autobuzul 38, care are traseu pe bulevardul Geary, până la marginea parcului Golden Gate, și de-acolo urcă pe poteca abruptă care duce la Land's End. Acolo vede chiparoșii și florile sălbatice și ce a mai rămas din Sutro Baths. Din băile care, cu un secol în urmă, fuseseră un acvariu pentru oameni, dar din care acum nu au mai rămas decât niște ruine de beton. Și au fost cândva un loc al luxului. Nici măcar Edenul – cu atât mai puțin Edenul – nu a ținut o veșnicie.

Când vine iarna, începe să repete cu trupa pentru spectacolul *Mit*. Tommy și Eduardo urmează să deschidă spectacolul în rolurile lui Narcís și a Umbrei acestuia, cu gesturi în oglindă. După ei, urmează *Mitul lui Sisif*, în care femeile execută o serie de mișcări la intervale succesive, ca un cântec în canon. În ultima parte, *Mitul lui Icar*, Simon va dansa primul lui rol principal: el e Icar și Robert e soarele.

În seara premierei, se avântă spre Robert. Se rotește tot mai aproape de el. Poartă o pereche de aripi mari, făcute din ceară și pene, asemănătoare celor construite de Dedal pentru Icar. Efortul fizic de a dansa cu zece kilograme în spate îi accentuează senzația de vertij, așa că îi este recunoscător lui Robert când i le scoate, chiar dacă asta înseamnă că s-au topit și că Simon, în rolul lui Icar, urmează să moară.

Când muzica – Concertul Warsaw al lui Addinsell – ajunge la crescendoul final, Simon își simte sufletul ca pe un trup care levitează, în timp ce picioarele îi plutesc în aer. Îi e dor de ai lui. *Dacă m-ați vedea acum*, se gândește el. În schimb, se agață de Robert, care îl poartă pe sus până în mijlocul scenei. Robert e scăldat într-o lumină orbitoare și Simon nu vede nimic: nici publicul, nici pe ceilalți membri ai trupei, care stau înghesuiți pe margini, urmărindu-i.

— Te iubesc, șoptește el.

— Știu, spune Robert.

Muzica e tare, nu-i aude nimeni. Robert îl așază cu grijă. Simon își aranjează trupul cum l-a învățat Gali: cu picioarele strânse și brațele întinse spre Robert. La sfârșit, acesta îl acoperă cu aripile, apoi se retrage.

Petrec așa doi ani. Simon face cafea, Robert face patul. Totul e nou până când nu mai e: pantalonii de trening tociți ai lui Robert, geamătul de plăcere. Felul în care își taie unghiile săptămânal: semilune perfecte, transparente, care zac în chiuvetă. Sentimentul de posesiune, nefamiliar și amețitor:

bărbatul meu. Al meu. Când privește în urmă, perioada asta i se pare incredibil de scurtă. Revede diferite momente, ca și cum ar fi niște diapozitive: Robert făcând guacamole în bucătărie. Robert făcându-și încălzirea în dreptul ferestrei. Robert ieșind în grădină ca să taie rozmarin sau cimbru din ghivecele de teracotă. Noaptea, becurile de pe stradă luminează atât de tare, încât grădina e vizibilă în întuneric.

Capitolul 8

— Mișcările trebuie să reflecte integritate, îi explică răspicat Gali.

Decembrie 1981. Băieții exersează întoarceri *fouetté,* în care corpul se rotește sprijinit doar pe vârful unuia dintre picioare, celălalt picior fiind întins în lateral. Simon a căzut de două ori, motiv pentru care Gali e în spatele lui – cu o mână pe abdomenul lui Simon și cu cealaltă pe spatele lui –, în timp ce ceilalți bărbați privesc.

— Ridică piciorul drept. Rămâi cu abdomenul încordat. Păstrează aliniamentul.

E ușor să-ți menții capul, brațele, șoldurile și picioarele în linie dreaptă când ai ambele picioare pe pământ, dar când ridică piciorul, lui Simon i se arcuiește partea lombară și fundul i se duce în spate. Gali bate din palme dezaprobator.

— Vezi? Asta-i problema. Când ridici piciorul, egoul tău preia controlul. Trebuie să începi de la bază.

Se deplasează cu pași mari spre centru, ca să le facă o demonstrație. Simon își încrucișează mâinile.

— Toate se leagă între ele, spune Gali, uitându-se la balerini. Priviți.

Își așază picioarele în poziția a patra și execută *plié*.

— *Acum* mă pregătesc. Asta-i partea care contează. Simt legătura dintre piept și șolduri. Simt legătura între genunchi și vârful picioarelor. Corpul e aliniat, integritatea e perfectă,

vedeți? Deci când mă împing – *își ridică piciorul și se rotește* – există unitate. Fără efort.

Tommy, copilul-minune britanic, întâlnește privirea lui Simon. Mimează din buze „*Fără efort?*", iar Simon zâmbește larg. Tommy e specialist în sărituri, nu în întoarceri, și ține cu Simon.

Gali continuă să se rotească.

— Din control vine libertatea. Din constrângere se naște flexibilitatea. Din trunchi – *își duce o mână deasupra abdomenului și cu cealaltă arată spre piciorul activ* – pornesc ramurile.

Revine pe sol, execută un *plié* adânc, apoi ridică palma ca și cum ar spune *Vedeți?*.

Simon vede, dar una e să vezi, alta e să reproduci mișcările. La sfârșitul cursului, Tommy îl ia pe după umeri și scoate un geamăt în drum spre vestiar. Robert le aruncă o privire. Ploaia se lovește de geamuri, însă încăperea e aburită de la sudoare, iar majoritatea bărbaților sunt goi de la brâu în sus. Când Simon se duce la prânz cu Beau și Tommy, Robert nu-i însoțește.

Merg pe jos până la Orphan Andy de pe strada Seventeenth. Simon își spune că nu face nimic rău: majoritatea celor de la Academie flirtează și nu e vina lui dacă Robert nu face la fel. Îl iubește pe Robert, chiar îl iubește. E inteligent, matur și surprinzător. Îi place muzica clasică la fel de mult ca fotbalul și, deși nu are nici 30 de ani, preferă să stea să citească în pat în loc să meargă la *Purp* cu Simon. „Are *clasă*", a spus Klara prima oară când l-a întâlnit, iar Simon s-a simțit tare mândru. Dar asta e și o problemă: lui Simon îi plac lucrurile vulgare, îi place să fie plesnit peste fund, să fie privit languros și să i se sugă și are un oarecare apetit pentru depravare – sau cel puțin pentru ceea ce părinții lui ar fi numit depravare –, pe care începe în sfârșit să-l conștientizeze.

După prânz, se duc la Star Pharmacy după foițe pentru

rulat. Simon plătește în timp ce ceilalți rămân afară. Când se întoarce, îi găsește pe amândoi privind hipnotizați vitrina farmaciei.

— O, Doamne, spune Tommy. Băieți, voi ați văzut?

Arată cu degetul spre un fluturaș făcut de mână și lipit pe geam, pe care scrie „CANCERUL HOMOSEXUALILOR". Dedesubt sunt trei fotografii polaroid cu un tânăr. În prima își ține tricoul ridicat, așa că se văd niște pete vinețiii, umflate și striate ca arsurile. În a doua, ține gura deschisă; și acolo se vede o pată.

— Termină, Tommy.

Tommy e un ipohondru notoriu – toată ziua se plânge de dureri la grupe de mușchi de care n-a mai auzit nimeni –, dar, de data asta, vocea lui Beau e mai ascuțită decât de obicei.

Se adăpostesc sub marchiza de la Toad Hall ca să fumeze. Simon inhalează, dulce și umed, și asta ar trebui să-l calmeze, dar nu se-ntâmplă: îi vine să se urce pe pereți de frică. Tot restul zilei, nu-și poate scoate din cap imaginile cu leziunile oribile, vinețiii, și cuvintele pe care cineva le-a mâzgălit cu roșu în partea de jos a fluturașului: *Feriți-vă, băieți. Umblă ceva pe-aici.*

Richie se trezește cu un punct roșu pe albul ochiului stâng. Simon îi ține locul, ca să meargă la doctor; colegul său vrea să scape de problemă până în Ajunul Crăciunului, noapte în care are loc petrecerea anuală *Jingle Bell Cock*. Puțini clienți ai clubului se duc acasă la familii de sărbători, așa că dansatorii se pictează în verde și roșu și își atârnă clopoței de marginea slipului tanga. Doctorul îi prescrie un antibiotic și îl trimite acasă.

— Au zis ceva de genu' „Poate e conjunctivită", le spune Richie a doua zi, în timp ce-l dă pe Adrian cu spray mov pe fund. O laborantă tânără și drăguță, de vreo 19 ani, face: „E posi-

bil să fi intrat în contact, din întâmplare, cu materii fecale?". Iar eu i-o întorc, cu mâna pe inimă: „O, nu, dragă, nu pun eu mâna pe așa ceva".

Și toți izbucnesc în râs și așa și-l va aminti Simon pe Richie: hohotele lui caraghioase, tunsoarea militărească, cu o ușoară tentă grizonantă, căci până pe 20 decembrie acesta moare.

Cum se poate descrie șocul? Petele apar și pe corpul vânzătorului de flori din parcul Dolores Park și pe picioarele frumoase ale lui Beau, căruia îi reușeau cândva opt întoarceri una după alta și care acum este dus cu mașina lui Eduardo la spitalul San Francisco General, în convulsii. Sunt primele amintiri ale lui Simon cu Salonul 86, deși acest nume nu va deveni public decât peste un an: scârțâitul cărucioarelor cu mâncare, asistentele care răspund la telefon, calmul lor extraordinar (*Nu, nu știm cum se transmite. Partenerul e cu dumneavoastră în acest moment? Știe că urmează să vă internați?*) și bărbații, tineri de 20-30 de ani, care stau cu ochii măriți de spaimă pe paturi și în cărucioare, ca și cum ar avea halucinații. *Cancer rar depistat la 41 de homosexuali*, titrează *Chronicle*, dar nimeni nu știe cum se ia. Când lui Lance încep să i se umfle ganglionii de la subsuori, își termină tura la *Purp* și ia un taxi până la spital, cu articolul în rucsac. Peste zece zile, umflăturile sunt de mărimea unei portocale.

Robert se plimbă de colo-colo prin apartament.

— Trebuie să stăm în casă, îi spune lui Simon.

Au suficientă mâncare pentru două săptămâni. Niciunul n-a mai dormit de zile întregi.

Dar pe Simon îl sperie ideea de carantină. Deja se simte rupt de restul lumii și refuză să se ascundă, refuză să creadă că, gata, ăsta e sfârșitul. Încă n-a murit. Pe de altă parte, știe, bineînțeles că știe sau cel puțin se teme – granița subțire dintre frică și intuiție; cât de ușor le poți confunda una cu alta –

că femeia de pe strada Hester a avut dreptate. Și că până pe 21 iunie, prima zi de vară, și el va muri.

Robert nu-l mai lasă să se mai ducă la *Purp*.

— Nu e un loc sigur, spune el.

— Nicăieri nu e sigur.

Simon își ia trusa de machiaj și iese pe ușă.

— Am nevoie de banii ăia.

— Căcat. Primești salariu de la Gali.

Robert se ține după el și-l apucă de mână, cu putere.

— Recunoaște, Simon, îți place să fii acolo. Ai nevoie de senzațiile alea.

— Hai, lasă-mă, Rob, încearcă Simon să glumească. Nu fi nesuferit.

— Eu sunt nesuferit?

Privirea lui Robert aruncă flăcări, iar asta îl intimidează, dar îl și excită pe Simon. Mâna îi pornește spre scula iubitului.

Acesta se ferește.

— Nu mă poți manipula așa. Nu mă atinge.

— Vino cu mine, rostește Simon cu greu.

A băut, ceea ce lui Robert îi displace aproape la fel de mult ca faptul că lucrează la *Purp*.

— De ce nu mergem niciodată nicăieri împreună?

— Pentru că *locul* meu nu e acolo, Simon. Locul meu nu e nicăieri: nici cu voi albii, nici cu negrii, nici în balet, nici în fotbal. Nici acasă, nici aici.

Robert îi vorbește rar, ca unui copil.

— Așa că stau acasă. Mă fac mic. Mai puțin când dansez. Și chiar și-atunci, de fiecare dată când urc pe scenă, știu că în public sunt oameni care n-au mai văzut niciodată pe unul ca mine dansând așa. Știu că unora nu le va plăcea. Mi-e frică, Simon. Zi de zi. Și acum tu știi ce înseamnă asta. Pentru că și ție ți-e frică.

— Nu știu la ce te referi, spune Simon, cu vocea răgușită.

— Știi foarte bine la ce mă refer. E prima dată când te-ai simțit ca mine – ca și cum nicăieri n-ai fi în siguranță. Și nu-ți place.

Simon își simte pulsul în craniu. Adevărul rostit de Robert îl țintuiește ca pe o insectă în insectar, ale cărei aripi încă se zbat.

— Ești invidios, îi scuipă el. Asta e. Ai putea să faci un efort, Rob, dar nu vrei. Și ți-e ciudă, ești invidios că eu o fac.

Robert rămâne pe loc, dar își mișcă brusc capul într-o parte, ferindu-și privirea. Când se uită din nou la Simon, are ochii roșii.

— Ești la fel ca toți ceilalți, îi spune. Ca toți efeminații și poponarii ăia de artiști și nenorociții ăia de neciopliți. Toți dați din clanță despre drepturile și libertățile voastre, aplaudați la toate paradele, dar de fapt tot ce vreți e dreptul de a fute necunoscuți îmbrăcați în piele în cine-știe-ce bombă de pe strada Folsom sau de a vă da drumul într-o baie turcească. Tot ce vreți de fapt e dreptul de a fi la fel de nesimțiți ca toți ceilalți albi hetero. Numai că tu nu ești ca toți ceilalți albi. Și de-asta orașul ăsta e atât de periculos: pentru că te face să uiți asta.

Simon simte că ia foc. N-a fost niciodată mai umilit. *Morții mă-tii*, înjură în gând. *Morții mă-tii, morții mă-tii, morții mă-tii.* Dar vorbele lui Robert l-au redus la tăcere, de furie și rușine: de ce-or fi aceste două sentimente inextricabile? Îi întoarce spatele și iese pe ușă pentru a se pierde în anonimat pe strada Castro, printre luminile și bărbații care par să-l aștepte ca întotdeauna.

Noii angajați de la *Purp* sunt sub orice critică. Au 16 ani, sunt îngroziți și habar n-au să danseze. Publicul e rar, câțiva tipi ghemuiți prin colțuri și încă câțiva care se freacă

disperați unii de alții în apropierea podiumurilor. La sfârșitul turei, Adrian n-are stare.

— Trebuie neapărat să ies în gura mă-sii de-aici, mormăie el în timp ce se șterge cu prosopul.

La fel simte și Simon. Se urcă cu Adrian în mașină și încep să colinde strada Castro, dar proprietarul de la Alfie's e bolnav, iar atmosfera de la QT e la fel de deprimantă ca la Purp, așa că Adrian virează brusc și o ia spre centru.

Cornholes și Liberty Baths sunt închise. Se opresc la Folsom Gulch Books – „dedicat plăcerii", după cum scrie pe frontispiciu –, dar cabinele în care se pot vedea filme sunt ocupate toate, iar „arcada"* e pustie. La Boot Camp Baths de pe strada Bryant bate vântul. Sfârșesc la Animals, un club pentru amatorii de piele, deși nici Adrian, nici Simon nu sunt îmbrăcați în piele. Dar măcar aici sunt oameni, așa că-și lasă hainele la vestiar, iar Adrian îl conduce prin labirintul întunecat de camere. Bărbați în pantaloni de piele decupați în față și spate și cu zgărzi la gât copulează prin colțuri. Adrian dispare cu un puști care poartă un ham, dar Simon nu-și poate face curaj să atingă pe cineva. Îl așteaptă pe Adrian lângă intrare până când acesta apare, o oră mai târziu, cu pupilele dilatate și buzele înroșite și lucioase.

Adrian îl duce acasă cu mașina. Simon inspiră: n-a făcut nimic rău, nimic irevocabil, nu încă. Parchează la câteva străzi de apartament, apoi se privesc în ochi câteva secunde... Simon se întinde spre Adrian și așa începe.

Klara e pe o scenă scăldată într-o lumină albastră. E un podium de mici dimensiuni, conceput pentru muzicieni. Câțiva spectatori stau la mesele rotunde sau la bar, dar Simon nu-și dă seama câți au venit să vadă spectacolul și câți sunt clienți obișnuiți. Klara e îmbrăcată într-un frac bărbătesc,

* Un loc cu cabine în care bărbații gay pot face schimb de favoruri sexuale (n.t.).

completat de pantalonii ei cu dungulițe și bocancii Doc Martens. Trucurile sunt interesante, dar nu sunt mari numere de iluzionism, ci scurte și ingenioase, iar programul are un aer de perfecționism studiat, ca al unui student la susținerea unei teze. Simon amestecă în martini cu paiul și se gândește ce-i va spune după reprezentație. Un an de pregătiri și iată rezultatul: trucuri cu eșarfele în singurul loc care a primit-o, un club de jazz de pe strada Filmore, ai cărui clienți deja încep să se retragă în frigul nopții de primăvară.

A mai rămas doar o mână de oameni când Klara desface o sfoară de pe un suport de instrument muzical și își bagă în gură un fel de mușțiuc mic, maro. Sfoara atârnă de un cablu care e prins de o țeavă din tavan și care e controlată de un scripete instalat chiar de Klara. Conform instrucțiunilor ei, acesta este ținut de patronul barului.

— Ai încredere în el? a întrebat-o Simon cu o săptămână înainte, când Klara i-a explicat procedura. Vrei s-o fac eu?

— Nu amestec plăcerea cu munca.

— Eu sunt plăcere?

— Păi, nu, a spus ea. Tu ești frate-miu.

O urmărește cum urcă până la geamurile de la etajul 2. În timpul unei scurte pauze, s-a schimbat într-o rochie fără mâneci, de culoarea pielii, cusută cu paiete aurii; fusta cu franjuri îi ajunge până la jumătatea pulpelor. Klara se rotește ca o fantomă înainte să-și strângă brațele și picioarele. Dintr-odată nu se mai vede decât o pată de roșu și auriu, păr și sclipici, un vârtej de lumină. Pe măsură ce încetinește, seamănă din nou cu sora lui: fruntea îi lucește de transpirație și maxilarul începe să-i tremure. Întinde vârfurile picioarelor spre scenă, iar genunchii i se îndoaie când se apropie suficient de mult de scenă. Scuipă mușțiucul în palmă și face o plecăciune.

Se aud clinchetul cuburilor de gheață și zgomotul scaunelor pe podea și abia apoi încep aplauzele, în valuri. Ce a făcut

Klara nu e iluzionism. Nu e niciun truc la mijloc: doar o combinație ciudată de forță și lejeritate stranie, inumană. Simon nu se poate hotărî de ce i-a amintit mai mult: de levitație sau de spânzurare.

În timp ce se pregătesc următorii artiști, Simon o găsește pe Klara în anticameră. O așteaptă afară; ea vorbește cu administratorul, un bărbat solid, îmbrăcat în trening, undeva pe la 50 de ani. Când tipul îi strânge mâna și cu cealaltă o ia pe după mijloc, atingând-o pe fund, Klara se crispează. După ce pleacă, fata aruncă o privire spre ușă, apoi se duce la scaunul pe care bărbatul și-a lăsat geaca de piele. Dintr-un buzunar iese un portofel. Klara ia un teanc de bancnote și le bagă în decolteul rochiei.

— Pe bune? o interpelează Simon pășind înăuntru.

Klara se întoarce valvârtej. Rușinea de pe chipul ei se transformă în îndreptățire.

— S-a purtat ca un dobitoc. Și m-au și plătit de căcat.

— Și?

— Și ce dacă?

Klara se trage de marginile fracului.

— Avea sute. Am luat cincizeci.

— Cât de nobil din partea ta.

— Tu vorbești serios, Simon?

Cu spatele țeapăn, Klara își împachetează lucrurile în cutia neagră de la Ilya.

— Eu am primul meu spectacol, la care lucrez de ani de zile, și asta e tot ce ai să-mi spui? Vrei să vorbim despre ce e nobil?

— Ce vrea să-nsemne asta?

— Vrea să-nsemne că umblă vorba.

Klara închide cutia și o ține în brațe ca pe un scut.

— Colega mea de serviciu e verișoară cu Adrian. Săptămâna trecută mi-a spus: „Cred că văr-miu se vede cu frati-tu".

Simon se albește.

— Astea-s minciuni,

— Nu mă minți.

Klara se apleacă așa de mult spre el că-i atinge ușor pieptul cu părul.

— Robert este cel mai bun lucru care ți s-a întâmplat vreodată, în puii mei. Dacă vrei s-arunci asta pe fereastră, e alegerea ta, dar măcar ai bunul-simț să te desparți de el.

— Nu-mi spune tu ce să fac, o repede Simon.

Dar partea cea mai gravă e că ea nu știe nici măcar o frântură. Turele prin parcul Golden Gate la orele mici ale dimineții, sex cu necunoscuți la Speedway Meadows sau în toaletele publice de la Forty-First și JFK. Sesiuni de masturbare pe ultimul rând la Castro, în timp ce pe ecran cântă Little Orphan Annie. Hoarde de bărbați la Wasteland, pe Ocean Beach, ținându-și de cald unii altora.

Și cea mai groaznică noapte: luna mai, în cartierul Tenderloin. Un travestit într-o rochie argintie cu paiete și pantofi cu toc imens îl conduce într-un hotel care închiriază camere cu ora, de pe strada Hyde. Un proxenet îl apucă pe Simon de guler și-l caută de portofel, dar Simon reușește să-l lovească între picioare și să urce scările, împiedicându-se. Iau o cameră și aprind o veioză, moment în care Simon își dă seama că persoana pe care a agățat-o e Lady. N-a mai fost de săptămâni întregi la *Purp*; cu toții și-au imaginat ce e mai rău: că a răpus-o cancerul homosexualilor. Deci câteva secunde, Simon simte un val de ușurare. Dar Lady nu-l recunoaște. Scoate din buzunarul rochiei o sticluță de votcă. E goală și are o foiță de aluminiu. Îndeasă o bilă albă în pipa improvizată și trage din ea.

În prima zi din iunie, Simon e la duș. Reprezentația cu *Mitul* din seara precedentă a fost prima dată când Simon și Robert s-au atins după mai multe zile, prima dată când au fost

împreună și nu s-au certat. Acum Simon încearcă să se masturbeze gândindu-se la Robert, dar nu reușește să termine înainte să și-o amintească pe Lady ghemuită deasupra pipei.

Apucă sticla de șampon și o aruncă cu toată puterea în etajera pentru cosmetice. Etajera se răsucește în sus și lovește capul de duș, care sare din suportul lui și udă tavanul până s-apuce să-l oprească. Simon alunecă până jos și, sprijinit de porțelanul rece al căzii, începe să plângă în hohote. Semnul închis la culoare continuă să-l privească chiorâș de pe abdomen, deși, când se apleacă, i se pare că seamănă mai mult cu o aluniță, comparativ cu ziua precedentă. Da: clar ar putea fi o aluniță. Se ridică și îndreaptă etajera, apoi iese pe covoraș. Razele soarelui poleiesc baia. Simon nu-l observă pe Robert, care stă în ușă, decât când acesta începe să vorbească.

— Ce-i aia? spune privind fix la burta lui Simon.

Simon ia repede un prosop.

— Nimic.

— Nimic pe dracu'.

Robert îi pune o mână pe umăr și cu cealaltă îi smulge prosopul.

— Doamne Dumnezeule.

Se holbează împreună la ea vreme de câteva secunde. Simon își lasă capul în jos.

— Rob, șoptește el, îmi pare rău. Îmi pare rău pentru ce ne-am făcut.

Apoi spune înnebunit:

— Avem spectacol în seara asta. Trebuie s-ajungem la teatru.

— Ba nu, iubitule. Nu acolo trebuie s-ajungem.

În câteva minute, Robert cheamă un taxi.

Capitolul 9

În salonul lui Simon de la spitalul San Francisco General sunt douăsprezece paturi. Pe ușa batantă a salonului e agățat un afiș laminat: MASCĂ HALAT MĂNUȘI CUTIE REZISTENTĂ PENTRU ACELE FOLOSITE ÎN SALON INTERZIS FEMEILOR ÎNSĂRCINATE și un afiș mai mic, pe care scrie: *Interzis flori.*

Klara și Robert rămân peste noapte cu Simon și dorm pe scaune. Patul lui e despărțit de cel vecin printr-o perdea albă, subțire. Lui Simon nu-i place să se uite la celălalt pacient, un fost chef bucătar căruia acum îi ies oasele prin piele și care nu mai poate să înghită nimic. În câteva zile, patul rămâne gol, cu perdeaua fâlfâind în vânt.

— Trebuie să le spui alor tăi, zice Robert.

Simon dă din cap dezaprobator.

— Nu trebuie să afle că am murit așa.

— Dar n-ai murit, spune Klara.

Fata are ochii umezi și nenumărați fluturași în poală – „Când un prieten are cancer; Afecțiune, nu respingere".

— Ești aici cu noi.

— Da...

Simon își simte gâtul inflamat: ganglionii de la gât sunt foarte umflați. În una dintre nopți, când Robert și Klara se duc după mâncare, Simon se ridică pe marginea patului și ia telefonul. Îi e rușine când realizează că nu știe numărul de

telefon al lui Daniel, dar Klara și-a lăsat lucrurile pe scaun, printre care și o mică agendă telefonică roșie. Daniel răspunde după al cincilea țârâít.

— Dan, spune Simon.

Are vocea răgușită și piciorul stâng i se zbate spasmotic, dar simte un val de bucurie.

Urmează o pauză lungă, apoi Daniel întreabă:

— Cine e?

— Eu sunt, Daniel, spune dregându-și vocea. Simon.

Încă o pauză, care durează atât de mult, încât Simon simte că nu se va termina niciodată dacă nu intervine.

— Sunt bolnav.

— Ești bolnav.

O bătaie de inimă.

— Îmi pare rău să aud asta.

Daniel îi vorbește pe un ton rigid, ca unui străin. Cât a trecut de la ultima lor convorbire? Simon încearcă să-și imagineze cum arată Daniel acum. Are 24 de ani.

— Ce mai faci? îl întreabă Simon – orice ca să-l mai țină la telefon.

— Sunt la Medicină. Doar ce m-am întors de la cursuri.

Simon își imaginează zgomotul ușilor care se deschid și se închid, vânzoleala de tineri cu ghiozdane în spate. Gândul e atât de reconfortant, încât aproape simte că ar putea adormi. Din cauza nevralgiilor și spasmelor, își petrece treaz cele mai multe nopți.

— Simon? întreabă Daniel, pe un ton mai blând. Pot să fac ceva pentru tine?

— Nu, spune Simon, nu ai ce să faci pentru mine.

Se întreabă dacă Daniel s-a simțit ușurat după ce a închis.

13 iunie. Doi bărbați din salonul lui Simon au murit peste noapte. Noul vecin de pat – un băiat de etnie hmong,

care poartă ochelari și strigă încontinuu după maică-sa – nu are mai mult de 16 de ani.

— A fost o femeie care mi-a spus când voi muri, îi zice Simon lui Robert, care se află ca întotdeauna pe scaun, lângă el.

— Ce femeie?

Robert se trage mai aproape.

— Ce femeie, iubitule? O asistentă?

Simon simte că i se învârtește puțin capul. I-au dat morfină pentru nevralgii.

— Nu, nu o asistentă – o femeie. A venit la New York. Când eram pușți.

— Sy.

Klara se uită la el de pe scaunul pe care stă, amestecând un iaurt ca să i-l dea.

— Nu face asta, te rog.

Robert rămâne cu privirea fixată pe Simon.

— Și ce ți-a spus exact? Ce-ți amintești?

Ce-și amintește? O ușă îngustă. Un număr de bronz, care atârnă într-o parte. Își amintește cât de murdar era apartamentul – asta chiar l-a surprins; își imaginase că avea să găsească o atmosferă liniștită, precum cea din jurul lui Buddha. Își mai amintește un pachet de cărți din care femeia l-a pus să aleagă patru. Își amintește cărțile pe care le-a ales – toate patru de inimă neagră – și șocul oribil pe care l-a avut când i-a prezis data morții. Își amintește că a coborât în fugă scara de incendiu, ținându-se cu mâna transpirată de balustradă. Își amintește că femeia nu i-a cerut bani.

— Am știut dintotdeauna, spune el. Am știut mereu că voi muri tânăr. De-asta am făcut tot ce-am făcut.

— Dar ce ai făcut? întreabă Robert.

Simon ridică un deget.

— Am părăsit-o pe mama, întâi de toate.

Ridică încă un deget, dar își pierde șirul gândurilor. Când

încearcă să vorbească e ca și cum ar încerca să se ridice la suprafața oceanului. Din ce în ce mai mult simte cum alunecă tot mai adânc, spre fundul oceanului, și i se pare că știe ce-l așteaptă acolo jos, dar nu le poate explica celor de pe țărm.

— Șșș, spune Robert, netezindu-i părul pe frunte. Nu mai contează asta. Nimic nu contează.

— Nu, n-ai înțeles.

Simon dă din mâini, înghite cu greu. E imperios să le spună.

— Totul contează.

Când Robert pleacă la baie, Klara se apropie de patul lui Simon. Are pungi sub ochi.

— Voi mai găsi eu pe cineva pe care să-l iubesc la fel de mult ca pe tine? spune ea.

Se ghemuiește în pat lângă el. Simon a slăbit atât de mult, încât încap ușor amândoi în patul de-o persoană.

— Termină, o dojenește el.

Asta-i spusese ea la început de tot, pe acoperiș, în timp ce răsărea soarele.

— Vei găsi pe cineva pe care îl vei iubi mult mai mult.

— Ba nu, rostește cu greu Klara. N-o să găsesc.

Își lasă capul pe perna lui Simon. Când se întoarce spre el, părul i se revarsă pe clavicula lui.

— Ce ți-a zis?

Ce mai contează acum?

— Duminică, îi răspunde Simon.

— O, Sy.

Se aude un țipăt gâtuit, ca al unui câine legat în lanț. Klara își acoperă gura cu palma când își dă seama că a fost al ei.

— Aș vrea... aș vrea...

— Ba să nu vrei. Uite câte mi-a oferit.

— Asta ți-a oferit! spune Klara cu ochii țintă la leziunile de pe brațe și la coastele care i se văd prin piele.

Până și coama blondă i s-a rărit: când este ajutat de un infirmier să se spele, scurgerea se umple de cârlionții lui.

— Nu, o contrazice Simon, asta!

Și arată cu degetul spre fereastră.

— N-aș fi venit niciodată la San Francisco dacă n-ar fi fost ea. Nu l-aș fi cunoscut pe Robert. N-aș fi învățat să dansez. Aș fi fost și-acum acasă, așteptând să încep să-mi trăiesc viața.

E furios pe boală. Îl exasperează. Multă vreme a urât-o și pe femeie. S-a întrebat cum a putut să atribuie o soartă atât de crudă unui copil. Dar acum vede lucrurile altfel, o vede ca pe o a doua mamă sau ca pe o zeiță care i-a arătat ușa și l-a îndemnat *Du-te.*

Klara pare paralizată. Simon își amintește expresia pe care a văzut-o pe fața ei după ce s-au mutat la San Francisco, amestecul straniu de enervare și indulgență, și-și dă seama de ce l-a tulburat atunci. Îi amintea de femeie: îl pândea, era atentă la numărătoarea inversă. Simte cum în piept i se desface mugurele iubirii pentru sora lui. Și-o amintește pe acoperiș, stând lângă margine fără să-l privească. „Dă-mi un singur motiv pentru care n-ar trebui să începi să-ți trăiești viața".

— Nu pari surprinsă că e duminică, spune Simon. Ai știut mereu.

— Data ta, șoptește Klara. Ai spus că avea să fie curând. Am vrut să ai parte de tot ce ți-ai dorit.

Simon îi strânge mâna. Palma Klarei e moale, de un roz sănătos.

— Dar am oricum, spune el.

Din când în când, Klara îi lasă singuri pe Simon și pe Robert. Sunt prea obosiți să facă altceva, așa că se uită la casete video cu mari balerini, împrumutate de la biblioteca orașului: Nureiev, Barîșnikov, Nijinschi. Un voluntar de la Shanti Project aduce din camera de zi un televizor pe roți, iar Robert se întinde în pat lângă Simon.

Simon îl privește cu atenție. *Ce noroc am avut să te cunosc.* Se teme pentru viitorul lui Robert.

— Dacă ia și el boala, îi spune Simon Klarei, trebuie să intre în studiul clinic. Promite-mi, Klara... promite-mi că vei avea grijă s-o facă.

Pe palier circulă vorba despre un medicament experimental, care ar fi dat rezultate bune în Africa.

— E-n regulă, Sy, șoptește Klara. Promit. Am să încerc.

De ce, de ce i-a fost atât de greu să-și exprime dragostea în toți anii trăiți împreună? Pe măsură ce zilele se lungesc, Simon repetă din nou și din nou: *te iubesc, te iubesc*, chemarea și răspunsul, la fel de vitale pentru trup ca hrana sau oxigenul. Abia când aude răspunsul lui Robert îi încetinește pulsul, i se închid pleoapele și reușește, în sfârșit, să adoarmă.

PARTEA A DOUA
Proteu
1982-1991
Klara

Capitolul 10

Klara învață să facă dintr-o eșarfă neagră un trandafir roșu și dintr-un as o regină. Știe să scoată o monedă de 10 cenți din una de 1 cent, una de 25 de cenți din una de 10 cenți și dolari din nimic. Îi reușesc trucul lui Hermann, bumerangul lui Thurston, iluzia cu cartea de joc pe care o ridică ușor cu degetul și cu palmarea alteia. Stăpânește perfect numărul cu paharul și mingea, transmis de maestrul canadian Dai Vernon discipolului său Ilya Hlavacek, care, la rândul lui, i l-a transmis Klarei: o iluzie optică amețitoare, care presupune umplerea unor pahare de argint cu mingi și zaruri care se transformă în final într-o lămâie mare, perfectă.

Ce nu poate să facă – deși va continua să încerce toată viața – este să-l aducă înapoi pe fratele ei.

Când ajunge într-un loc nou, primul lucru pe care trebuie să-l facă este să pregătească spațiul pentru „Fălcile vieții". Nu-i e ușor să găsească cluburi de noapte cu tavan înalt, așa că își ține reprezentațiile în cabarete și săli de concerte și colaborează ocazional cu un mic circ din Berkeley. Însă preferatele ei rămân cluburile datorită fumului și misterului, pentru că poate presta de una singură și pentru că sunt frecventate de adulți, publicul ei predilect. Cei mai mulți adulți pretind că nu cred în magie, dar Klara știe mai bine. De ce-ar mai miza atunci oamenii pe permanența lucrurilor – te îndră-

gostești, faci copii, cumperi o casă – când toate dovezile indică contrariul? Șmecheria e nu să-i convertești, ci să-i faci să recunoască.

Își aduce uneltele într-o geantă de umăr voluminoasă, din sibir: cablul de manevră și o coardă pentru ascensiune, o cheie fixă și clame care se montează pe traverse, mușțiucul pivotant și o sfoară rezistentă. Ilya a învățat-o că fiecare loc este diferit, așa că evaluează înălțimea tavanului, lățimea scenei, tipul și rezistența traverselor de susținere. Distanța dintre eșec și succes nu există – coordonarea e fie perfectă, fie dezastruoasă –, astfel că pulsul i-o ia razna ori de câte ori petrece coarda pentru ascensiune pe după o traversă, legând-o de trei ori cu sfoară rezistentă și montând frâna. Pe scenă măsoară cu ruleta aproape 2 metri: 1,67 metri cât are ea în înălțime plus încă 8 centimetri când stă pe vârfuri. La asta se adaugă alți 5 centimetri de rezervă între ea și podea.

Acum doi ani a inclus în spectacol „Ruperea". Un asistent trage de frânghie până când Klara ajunge la tavan, cu mușțiucul în gură. În loc să coboare lin înapoi pe podea, cum făcea la începuturi, își dă drumul brusc în gol după ce asistentul eliberează frânghia. De fiecare dată, publicul crede că este vorba despre un accident și se aud exclamații de uimire sau chiar țipete, moment în care ea își întrerupe căderea cu o mișcare bruscă. S-a obișnuit în timp cu felul în care i se smucește maxilarul când absoarbe greutatea corpului, cu modul violent în care îi trosnește gâtul, dar și cu usturimea din ochi, nas și urechi. Nu vede decât strălucirea albă, fierbinte a reflectoarelor până când frânghia coboară ultimii centimetri și ea atinge podeaua cu picioarele. Abia când ridică capul și scuipă mușțiucul în palmă vede prima dată publicul, cu uimirea zugrăvită pe chip.

„Vă iubesc pe toți", șoptește și face o plecăciune.

S-a inspirat de la Howard Thurston, care repeta aceste cuvinte înaintea fiecărei reprezentații, stând în spatele cortinei și ascultând crescendoul uverturii. „Vă iubesc pe toți, vă iubesc pe toți, vă iubesc pe toți."

Capitolul 11

Într-o seară neobișnuit de friguroasă de februarie 1988, Klara se află pe scena unui cabaret de pe Broadway, Committee, în care de obicei dă reprezentații trupa de comedie cu același nume. În această seară de luni i s-a închiriat ei spațiul contra unei sume mai mari decât va câștiga din bilete. Pe fiecare masă a pus o carte de vizită pe care scrie *Imortalista*, dar publicul e modest: tipi care n-au fost primiți nici la Condor, nici la Lusty Lady sau care au de gând să se ducă acolo după. Deși trucul cu paharele și mingiuțele îi iese de minune, publicul nu e interesat decât de „Rupere", dar până și aceasta a început să-și piardă noutatea.

— Ajunge atâta magie, păpușă, îi strigă cineva. Hai să-ți vedem țâțele!

La sfârșitul numărului, în timp ce trupa de teatru burlesc care urmează pe scenă începe să se pregătească, Klara îmbracă parpalacul lung și negru pe care îl poartă în serile cu reprezentații și se îndreaptă spre bar. Pe drum spre toaleta femeilor, îi fură scandalagiului portofelul din buzunar și i-l strecoară la loc gol, când se întoarce.

— Salut.

I se face un gol în stomac. Se întoarce sigură că va da de o față plină de pistrui și ochi de culoarea whisky-ului, de o uniformă și o insignă, dar în schimb vede un bărbat înalt, care poartă un tricou și blugi largi și care e încălțat în bocanci de

lucru; tipul ridică sus mâinile, ca și cum s-ar preda.

— N-am vrut să te sperii, îi spune Klarei, care deja se holbează la pielea lui caféniu-deschis și la părul negru, lucios, care-i ajunge până la umăr, convinsă că îl știe de undeva.

— Te cunosc.

— Sunt Raj.

— Raj...

Și i se aprinde beculețul.

— Raj! Doamne, Dumnezeule, colegul de cameră al lui Teddy. Al lui Baksheesh Khalsa, vreau să zic, adaugă ea, amintindu-și de părul lung și de brățările de metal ale acestuia.

Raj râde.

— Nu mi-a plăcut niciodată de puștiul ăla. Ce bărbat alb se apucă să poarte turban?

— Genul care-și pierde vremea prin Haight, îmi imaginez.

— S-au cărăbănit cu toții între timp. Lucrează în Silicon Valley sau sunt avocați. Și au părul foarte scurt.

Klara izbucnește în râs. Îi plac istețimea și ochii lui Raj, care o caută. Oamenii încep să iasă din cabaret; când se deschide ușa, vede întunericul de afară, presărat cu stele, și reclamele luminoase ale cluburilor de striptease. În mod normal, după spectacole ia autobuzul 30 Stockton până la apartamentul ei din Chinatown, în care locuiește singură.

— Cu ce te ocupi acum? îl întreabă ea.

— Cu ce mă ocup?

Raj are o gură cu buze subțiri, dar expresivă, cu colțurile ușor ridicate în sus.

— În momentul ăsta nu mă ocup cu nimic. N-am niciun fel de planuri.

— Zece ani! Îți vine să crezi că au trecut zece ani? Și că ești unul dintre primii oameni pe care îi întâlnesc în San Francisco.

Stau la o masă în Vesuvio, o cafenea italienească poziționată vizavi de City Lights. Klarei îi place locul ăsta pentru că a fost frecventat cândva de Ferlinghetti și Ginsberg; acum a pus stăpânire pe el un grup de turiști australieni gălăgioși.

— Și noi tot aici suntem, plusează Raj.

— Și noi tot aici suntem.

Klara și-l amintește vag pe Raj din apartamentul în care a locuit împreună cu Simon în primele lor zile petrecute în oraș: Raj citind *O sută de ani de singurătate* pe canapea sau făcând clătite în bucătărie cu Susie cea blondă, cu picioare lungi, care vindea flori lângă stadionul de baseball.

— Ce s-a întâmplat cu Susie?

— A fugit cu un adept al Bisericii Spirituale. N-am mai văzut-o din 1979. Ai venit cu fratele tău, nu? Ce mai face?

În tot acest timp, Klara s-a jucat cu paharul de martini, ținându-l strâns de picior, dar acum ridică privirea.

— A murit.

Raj se îneacă cu băutura.

— A murit? Să mor eu, Klara. Îmi pare rău. Cum?

— SIDA, răspunde ea.

E recunoscătoare că măcar acum știe care a fost cauza, care este numele bolii, lucru făcut public abia la trei luni după moartea lui Simon.

— Avea 20 de ani.

— Să mor eu.

Raj scutură din nou din cap.

— SIDA e o porcărie, mi-a murit și mie un prieten anul trecut.

— Cu ce te ocupi? îl întreabă ea.

Orice numai să schimbe subiectul.

— Sunt mecanic. În principiu fac reparații auto, dar am lucrat și-n construcții. Tata a vrut să mă fac chirurg. Nicio șansă, i-am spus mereu, dar tot m-a trimis de-acasă. El a rămas în Dharavi, o mahala din Bombay – jumătate de milion de oa-

meni înghesuiți în doi kilometri pătrați și rahat care curge pe râu, dar e casa mea.

— Cred că ți-a fost greu să vii aici fără tatăl tău, îi spune Klara, privindu-l.

Are sprâncene groase, dar trăsături delicate – pomeți înalți, care se continuă cu un maxilar elegant și o bărbie ascuțită.

— Câți ani aveai?

— Zece. Am stat la vărul tatei, Amit. El a fost cel mai deștept din familie: în anii 1960 a primit bursă ca să meargă la facultate și s-a mutat în California cu viză de student, pentru Medicină. Tata voia să-i calc pe urme, dar nu mi-au plăcut niciodată științele naturale. Nu-mi place să repar oameni, ci *lucruri*, așa că tata a avut dreptate doar pe jumătate în ceea ce mă privește; deși bănuiesc că jumătate nu-i de-ajuns.

Râde nervos și are un accent abia perceptibil; Klara trebuie să fie foarte atentă ca să-l detecteze.

— Dar tu? De când faci asta?

— Hm, răspunde Klara. De șase ani?

La început, tot efortul o electriza, dar acum doar o epuizează: să pregătească numărul de acrobație și să se descurce de una singură, să ia trenul îmbrăcată în parpalacul negru și să suporte muzica hip-hop care bubuie la maximum din casetofonul câte unui călător. Ajunsă acasă la 01:00 dimineața sau chiar la 03:00 dacă vine din East Bay, se bagă în cadă în timp ce dedesubt, la parter, se aud primele zgomote de activitate în brutăria chinezească. Nopți petrecute cosând nenorocitele de paiete pe rochie cu mașina proastă, pe care n-are bani s-o înlocuiască – paiete între pernele canapelei, paiete pe scări, paiete în scurgerea de la duș.

Acum un an s-a accidentat grav în timp ce executa „Ruperea". O fată pe care o angajase printr-un anunț în *Chronicle* a dat drumul frânghiei fără să se asigure că e pusă frâna și Klara a coborât cu un metru mai mult decât trebuia. N-a pu-

tut evita impactul cu solul. Când și-a revenit era în patru labe, capul o durea ca și cum ar fi primit un pumn direct în figură, iar picioarele începuseră să i se umfle ca niște baloane de culoare închisă. Pentru că nu avea asigurare medicală, costul spitalizării a lăsat-o aproape fără niciun ban din moștenirea primită de la tatăl ei. Au urmat șase săptămâni cu picioarele imobilizate în încălțări speciale, timp în care a fost plină de furie. În ultimul an a lucrat cu același băiat de 19 ani de la circ, dar și el pleacă în martie cu trupa de la Barnum.

— Oricum, bine că te face fericită, observă Raj rânjind ironic.

— O, spune Klara zâmbind. Mă făcea cândva. Încă mă face. Dar am obosit. E greu de una singură. Și e tot mai greu să vând bilete. Nu sunt decât câteva locuri în care îmi pot ține reprezentațiile, dar chiar și așa totul are o limită: dai reprezentații în același loc ani întregi și ți se duce buhul; la început vin mulți spectatori, apoi tot mai puțini, iar tu rămâi acolo, știi, atârnând cu dinții de-o frânghie.

— Mi-a plăcut partea aia, cu frânghia. Care-i șmecheria?

— Nu-i nicio șmecherie, răspunde Klara dând din umeri. Trebuie doar să te ții bine.

— Impresionant, se miră Raj ridicând din sprâncene. Ai emoții?

— Mai puține decât pe vremuri și doar la început. Gândul la ce urmează... Stau în culise și am... trac, bănuiesc, dar e mai mult de-atât, e exaltarea faptului că știu că le voi arăta ceva ce n-au mai văzut până acum. Că le-aș putea schimba perspectiva asupra lumii, măcar pentru o oră.

Se încruntă.

— Înainte de trucurile cu eșarfele sau cu paharele și mingiuțele nu am emoții. Cu astea am crescut, dar spectatorilor nu le plac la fel de mult ca „Ruperea".

— Atunci de ce nu-ți schimbi numărul? Renunță la mărunțișuri și înlocuiește-le cu chestii ambițioase.

— Ar fi complicat. Aș avea nevoie de echipament tehnic și de un asistent pe bune, cu normă întreagă. Ar fi nevoie de o scenografie mult mai complexă. În plus, nu știu cum se fac numerele mele preferate; despre ele am citit doar în cărți. Ar trebui să-mi dau seama singură pentru că magicienii, prin natura meseriei lor, nu-și împărtășesc secretele.

— Hai să ne imaginăm atunci. Dac-ai putea să faci orice, ce-ai face?

— Orice? repetă ea râzând. O, Doamne. „Colivia invizibilă" a lui Buatier de Kolta, de exemplu. Ținea în mâini o colivie în care era un papagal, apoi – bang! – o făcea să dispară. Sunt sigură că o ascundea undeva pe mânecă, dar nu am înțeles niciodată cum.

— Probabil se plia. Gratiile coliviei aveau îmbinări? Erau mai groase la mijloc decât la capete?

— Nu știu, răspunde Klara.

S-a înroșit la față și vorbește tot mai repede.

— Și mai e „Dulapul lui Proteu". E vorba despre un dulap îngust, cu picioare înalte și roți, așa încât publicul să știe că nu se poate intra și ieși din el printr-o trapă. Un asistent întoarce dulapul, deschide și închide ușile, apoi se aude un ciocănit dinăuntru. Se deschide ușa și apari tu!

— Oglinzi, îi explică Raj. Spectatorii nu văd suprafața, ci obiectul care se reflectă în ea.

— Sigur, asta știu și eu. Dar e vorba despre unghiuri; trebuie să fie perfect din punct de vedere geometric. Asta-i toată șmecheria: matematica.

Și-a terminat băutura, dar, în mod excepțional, nici nu bagă de seamă.

— Numărul pe care îmi doresc cel mai mult să-l fac, preferatul meu din toate timpurile, se cheamă „A doua vedere". L-a inventat un magician pe nume Charles Morritt. Publicul îi dădea anumite obiecte – un ceas de aur sau o tabacheră –,

iar asistenta lui, care era legată la ochi, ghicea ce sunt. După el au mai reușit să-l facă și alți magicieni, dar cu ajutorul unor cuvinte-cheie: „Da, iată un obiect interesant, mi-l dați, vă rog?". Evident că era un cod, în schimb Morritt nu spunea decât: „Da, mulțumesc" de fiecare dată. A dus secretul cu el în mormânt.

— Vedea prin legătura de la ochi.

— Asistenta era cu fața la perete.

— Avea o înțelegere cu cei din public.

Klara dă din cap.

— În niciun caz. N-ar fi devenit niciodată așa de celebru. Oamenii încearcă de peste un secol să-i dea de cap.

Raj râde.

— Ei, drăcia dracului.

— Ți-am zis. Și eu mă gândesc la asta de ani întregi.

— Asta înseamnă că va trebui să ne gândim și mai mult, conchide Raj.

Capitolul 12

Odată, în timpul uneia dintre vacanțele anuale pe care familia Gold le petrecea în Lavallette, New Jersey, Saul i-a trezit pe toți în zori. Gertie s-a ridicat din pat ultima, cârtind. Saul i-a scos din casa închiriată, cu obloane albastru cu galben, și i-a dus pe drumul îngust care ducea la mare. Toți erau desculți pentru că nu avuseseră timp să se încalțe și, când au ajuns la apă, Klara a înțeles motivul.

„Seamănă cu ketchupul", a zis Simon, deși la orizont era fucsia, ca miezul de pepene roșu.

„Nu", i-a replicat Saul. „Seamănă cu Nilul". Și a continuat să privească oceanul cu atâta convingere, încât Klara a fost de acord cu el.

Peste ani, Klara a învățat la școală despre un fenomen numit mareea roșie: o proliferare de alge care invadează apele din apropierea țărmului, otrăvindu-le și schimbându-le culoarea. Revelația a făcut-o să se simtă nefiresc de pustie. A încetat să-și mai pună întrebări în legătură cu „marea roșie" sau să se minuneze în fața misterului. Astfel a înțeles că pe de-o parte câștigase ceva, pe de alta pierduse ceva: magia transformării.

Când scoate o monedă din urechea cuiva sau transformă o minge într-o lămâie, intenția ei nu e să păcălească, ci să insufle un alt fel de cunoaștere, un orizont mai larg de posibilități. Nu e vorba despre negarea realității, ci despre ridicarea vă-

lului, dezvăluind ciudățeniile și contradicțiile realității. Cele mai reușite trucuri de magie, cele pe care Klara își dorește să le facă pe scenă, nu sărăcesc realitatea. O îmbogățesc.

În secolul al VIII-lea î.e.n., Homer a scris despre Proteu, o zeitate marină și păstor al focilor, care putea să ia orice înfățișare. Știa să prezică viitorul, dar îl evita metamorfozându-se și nu răspundea decât dacă era silit. Trei mii de ani mai târziu, inventatorul John Henry Pepper a prezentat un număr nou de iluzionism la Institutul Politehnic din Londra, intitulat: „Proteu sau Ba e-aici, ba nu-i aici". A mai trecut un secol de-atunci și iată-i pe Klara și pe Raj căutând bucăți de lemn într-o ladă cu deșeuri din zona litorală Fisherman's Wharf. La ora asta din noapte, locul e pustiu – până și leii de mare dorm; doar nasurile li se văd deasupra apei –, așa că încarcă nouă scânduri în camioneta lui Raj. În subsolul casei sale din cartierul Sunset, pe care o împarte cu patru bărbați, Raj construiește un dulap lat de 90 de centimetri și lung de 1,90 metri. Klara acoperă interiorul cu tapet alb-auriu, după modelul lui John Henry Pepper. Raj fixează cu balamale două oglinzi în interiorul dulapului acoperite la rândul lor cu tapet, astfel încât să semene cu pereții dulapului când sunt lipite de pereți. Odată deschise spre mijlocul dulapului, cu marginile atingându-se, în spatele lor se formează un spațiu în care Klara încape perfect. În această poziție, oglinzile reflectă un perete lateral, nu fundul dulapului.

— E minunat, spune ea cu răsuflarea tăiată.

Iluzia e desăvârșită. Klara dispare deși rămâne prezentă. Acolo, în mijlocul realității, există o a doua persoană pe care nimeni n-o poate vedea.

Trecutul lui Raj e oricum, dar nu magic. Mama lui a murit de difterie când el avea 3 ani; tatăl lui era culegător de

deșeuri și își croia drum prin munți de gunoaie în căutare de sticlă, metal și plastic, pe care le vindea intermediarilor. Aducea acasă resturile resturilor, iar Raj le transforma în niște roboței fragili, pe care îi alinia pe podeaua camerei în care locuiau.

— S-a îmbolnăvit de tuberculoză, îi povestește Raj. De-asta m-a trimis aici. Știa că e pe moarte și știa că n-am pe nimeni altcineva. Dacă voia să mă scoată de-acolo, trebuia s-o facă repede.

Stau întinși pe patul Klarei; doar doi centimetri le despart nasurile.

— Și cum a făcut?

Raj ezită.

— A plătit pe cineva care mi-a falsificat actele ca să par fratele lui Amit. Doar așa puteam intra în Statele Unite și l-a costat tot ce avea.

Klara citește pe fața lui o vulnerabilitate – sau poate o angoasă – pe care n-a mai văzut-o niciodată.

— Acum sunt imigrant cu acte-n regulă, dacă asta te-ntrebi.

— Nu asta mă-ntrebam.

Klara își împletește degetele cu ale lui și-l strânge ușor.

— Tatăl tău a reușit să vină aici?

Raj scutură din cap.

— A mai trăit doi ani. Dar nu mi-a spus că era bolnav, așa că n-am apucat să-l văd înainte să moară. Cred că îi era teamă că nu aveam să mai plec de lângă el dacă m-aș fi dus să-l văd. Eram singurul lui copil.

Klara și-i imaginează pe tații lor; în mintea ei sunt prieteni oriunde ar fi: joacă șah în parcuri publice fantomatice și discută despre teism în barurile pline de fum din Rai. Știe că nu ar trebui să creadă în raiul creștin, dar crede. Varianta evreiască, Șeolul, Tărâmul Uitării, e prea lipsită de speranță.

— Ce-ar gândi despre noi? îl întreabă ea. O evreică și un hindus?

— Un pseudohinduș, spune Raj strângând-o de nas. Și o pseudoevreică.

Raj își inventează o nouă mitologie personală. E descendentul unui fachir legendar, care l-a învățat pe Howard Thurston cele mai importante trucuri magice indiene: cum să crească un mangotier dintr-o sămânță în câteva secunde, cum să stea pe țepușe, cum să arunce o frânghie în aer și apoi să se cațăre pe ea fără ca aceasta să fie agățată de ceva. Asta le spune administratorilor și agenților și asta imprimă pe programele lor, simțind de fiecare dată o satisfacție umbrită de vină.

Nu e sigur dacă se simte ca nepotul imaginar al unui fachir, reclamând ceva ce-i aparține, sau ca escrocul Howard Thurston, care s-a fofilat din Est până-n Vest cu un număr furat.

— Nu mă prind, spune Raj. *Imortalista*.

Stau pe canapeaua Klarei. E aprilie, ora 04:00 dimineața și plouă mărunt, dar se simte căldura de la brutăria de dedesubt, așa că au deschis un geam.

— Ce-i așa complicat?

Klara poartă un tricou larg și una dintre perechile de boxeri ale lui Raj; ține picioarele goale lipite de pulpele lui.

— N-o să mor niciodată.

— Numai gura e de tine.

O strânge de gambă.

— Înțeleg ce-nseamnă. Ce nu pricep e cum se potrivește cu spectacolul tău?

— Spectacolul meu?

— Transformarea.

Se proptește într-un cot.

— Eșarfa devine floare. Mingea devine lămâie. Dansatoarea din Ungaria – *mișcă jucăuș din sprâncene; Klara i-a povestit de bunica ei* – devine vedetă în America.

Raj are planuri mari: costume noi, cărți de vizită noi, săli mai mari. Învață singur trucul cu acele de cusut, în care un magician înghite mai multe ace și ață de cusut, după care lasă publicul să-i inspecteze interiorul gurii și, la final, regurgitează acele cu ață în ele. Ba chiar a închiriat Teatro ZinZanni pentru o serie de reprezentații; proprietarul e un client al service-ului auto unde lucrează.

Klara nu-și amintește exact când au hotărât să devină parteneri de afaceri, nici măcar când au început să vadă toată treaba ca pe o afacere. Dar ea nu-și amintește multe lucruri. Ce știe sigur e că-l iubește pe Raj: energia pe care-o emană el, geniul cu care reușește să anime obiectele. Îi iubește părul negru și drept pe care și-l dă mereu din ochi, îi iubește numele, Rajanikant Chapal. Acum meșterește la un canar mecanic pentru „Colivia invizibilă" – o formă din ghips goală pe interior, pe care lipește pene adevărate, prevăzută cu o vergea cu care îi sunt mișcate aripile și capul. Îi place felul în care pasărea prinde viață în mâinile lor.

Cea mai mare ispravă a Klarei nu e acrobația „Fălcile vieții", ci puterea ei de a ignora pagerele spectatorilor și blugii lor prespălați. Pe scenă, ea reușește să-i readucă pe oameni într-un timp în care se minunau de iluzii și în care spiritualiștii vorbeau cu morții, convinși că aceștia aveau ceva de transmis. William și Ira Davenport – doi frați din Rochester, New York, care invocau spiritele în timp ce stăteau legați cu sfori pe niște scaune de placaj, amplasate în interiorul unui dulap mare de lemn – sunt cei mai cunoscuți clarvăzători din epoca Victoriană, dar ei s-au inspirat de la două surori. În 1848, cu șapte ani înainte de prima reprezentație a fraților Davenport, Kate și Margaret Fox au auzit ciocănituri repetate în dormitorul

lor de la ferma din Hydesville, unde locuiau. La scurt timp, reședința familiei Fox a fost botezată „casa cu fantome", iar surorile au pornit într-un turneu național. În Rochester, prima lor oprire, medicii care le-au examinat pe cele două au susținut că produceau sunetele ciocnindu-și oasele genunchilor. O echipă și mai mare, chemată să investigheze situația, nu a găsit nicio explicație rațională nici pentru ciocănituri, nici pentru sistemul de comunicare – un cod bazat pe calcule – pe care surorile îl foloseau pentru a le traduce.

În mai, Klara dă buzna în baie, în timp ce Raj face duș.

— Timpul!

Raj întredeschide ușa aburită a cabinei.

— Ce?

— „A doua vedere", trucul lui Morritt. Timpul, ăsta-i schepsisul.

Klara începe să râdă – era atât de evident, de simplu.

— Trucul cu cititul gândurilor?

Raj își scutură capul ca un cățel și împroașcă cu apă pe pereți.

— Cum adică?

— Printr-o numărătoare sincronizată, spune Klara în timp ce analizează mai departe în minte. Știa că publicul e atent la un cod secret, unul care folosește cuvinte. Cum să evite treaba asta? Creând un cod bazat pe tăcere – durata tăcerii *dintre* cuvinte.

— Și care e corespondentul tăcerii? Literele? Nu-ți dai seama cât ar dura să alcătuiască cuvinte?

— Nu, n-aveau cum să fie litere. Dar poate aveau o listă, una cu obiecte comune – știi tu, portofele și poșete, pălării... Și dacă Morritt zicea „mulțumesc" după douăsprezece secunde, asistenta lui știa că era vorba despre o pălărie. Iar ca să știe ce *fel* de pălărie, probabil mai aveau o listă cu materiale, de exemplu: o secundă pentru piele, două pentru lână, trei pentru una croșetată... O să ne iasă, Raj. Sunt sigură c-o să ne iasă.

O privește ca și cum ar fi nebună și bineînțeles că așa și este, dar asta nu a împiedicat-o niciodată. Chiar peste ani, când vor fi repetat „A doua vedere" de sute de ori – inclusiv când Klara e însărcinată cu Ruby și după nașterea acesteia – nu se simte niciodată mai apropiată de Raj decât în timpul acestui număr. Fac împreună echilibristică pe granița dintre reușită și eșec: Raj ține obiectul în mână, iar Klara stă cât poate de încordată, ca să distingă indicația lui înainte de a trece în revistă listele numerotate. Un pantof Reebok. Un pachet de dropsuri Lifesavers. Exclamația de uimire a publicului când nimerește. Nu-i de mirare că are nevoie de un pahar sau trei ca să se liniștească după spectacol, de ore întregi până reușește să adoarmă.

Cu două ore înaintea primei lor reprezentații la Teatro Zinzanni, Raj se întoarce în apartamentul Klarei după ce-și termină tura la service-ul auto. Trebuie să lucreze toată noaptea la „Colivia invizibilă".

— Ai cumpărat sârmă? îi strigă el, aruncându-și haina pe un scaun.

— Nu-s sigură.

Klara înghite în gol. Ieri ar fi trebuit să cumpere un ghem de sârmă groasă de alamă de la magazinul de pe strada Market, cu care Raj urma să termine de construit colivia.

— Cred că am uitat.

Raj se apropie de ea.

— Cum adică crezi că ai uitat? Una din două: te-ai dus la magazin sau nu te-ai dus.

Nu i-a povestit lui Raj despre pierderile de memorie. Au trecut luni întregi de când nu i s-a mai întâmplat, dar ieri Raj a lucrat o tură în plus și n-a mai fost nimeni care s-o distragă de la gândurile care o asaltează când rămâne singură: absența tatălui, dezamăgirea mamei. S-a gândit cât de mult și-ar fi

dorit ca Simon s-o vadă acum, când nu mai e pe scena mică, cu lumină albastră, de strada Filmore, ci într-un cabaret adevărat, cu o scenografie adevărată și cu un partener adevărat. Așa că a ieșit din casă și s-a dus la un bar de pe strada Kearny, unde a băut până când a scăpat de gânduri.

— Păi, atunci înseamnă c-am uitat, îi răspunde Klara iritată.

Spre deosebire de ea, lui nu-i scapă nimic niciodată.

— Dacă nu e aici, înseamnă că n-am cumpărat-o. Mă duc mâine.

Se duce în dormitor unde se preface că aranjează ghirlanda de lumini din jurul ferestrei. Raj vine după ea. O prinde de braț.

— Să nu mă minți, Klara. Dacă nu te-ai dus, spune-mi și gata. Avem un spectacol de pregătit. Iar uneori mi se pare că mie îmi pasă mai mult decât ție.

Raj a conceput cărțile de vizită pe care scrie *Imortalista alături de Raj Chapal*. La fel și noile costume ale Klarei. I-a cumpărat o haină de frac de la un magazin de costume și a dus-o la o croitoreasă să i-o modifice. Pentru „Fălcile vieții" a comandat o rochie cu paiete aurii dintr-un catalog pentru patinatoare. Klara s-a opus – i s-a părut prea kitsch, a zis că nu arată ca un costum de vodevil –, dar Raj i-a explicat că avea să strălucească sub lumina reflectoarelor.

— Îmi pasă mai mult decât orice, i-a spus ea nervoasă. Și nu te-aș minți. Mă jignești.

— În regulă, spune Raj, privind-o cu ochii mijiți. Mâine atunci.

Capitolul 13

În iunie 1982, la câteva zile de la moartea lui Simon, Klara a sosit pe strada Clinton, la numărul 72, pentru înmormântare. Cu ochii înroșiți după zborul de la San Francisco, a ajuns în fața porții clădirii în care crescuse, tremurând. Oare când devenise persoana care nu-și mai văzuse familia de ani întregi? Urcând treptele nesfârșite, a crezut că i se face rău. Dar când Varya a deschis ușa și a îmbrățișat-o – „Klara", a șoptit cu răsuflarea tăiată și cu trupul subțire pierzându-se în corpul mai durduliu al Klarei –, timpul petrecut despărțite n-a mai contat, nu pe moment. Erau surori și nimic altceva nu mai conta.

Daniel avea 24 de ani. Mergea la sală la Universitatea din Chicago, unde studia Medicina. Când și-a scos tricoul, Klara i-a zărit pieptul alb, musculos, cu două smocuri identice de păr negru și s-a pomenit roșind. Avea încă acnee pe bărbie, dar seriozitatea feței de adolescent fusese înlocuită cu sprâncene groase, un maxilar puternic și un nas acvilin. Semăna cu Otto, bunicul lor.

Gertie a insistat ca înmormântarea să respecte ritualul evreiesc. În copilărie, Klara îl ascultase pe tatăl său explicându-le legile evreiești cu demnitate și perseverență, ca Iosif Flavius romanilor. Le spunea că Iudaismul nu era o superstiție, ci un mod de viață conform tradiției: a fi evreu înseamna să respecți poruncile aduse de Moise de pe muntele Sinai. Dar pe Klara n-o interesau regulile. La școala evreiască îi plăcu-

seră poveștile. Miriam, profeta plină de amărăciune a cărei piatră fusese sursa de apă a evreilor în cei 40 de ani petrecuți rătăcind în deșert! Daniel, care ieșise nevătămat din groapa cu lei! După ce îi dăduseră de înțeles că ar fi putut să facă tot ce își dorea, de ce ar fi petrecut șase ore pe săptămână în pivnița sinagogii studiind Talmudul?

Nemaivorbind că era un „club al băieților". Când Klara avea 10 ani, 20 de mii de femei își lăsaseră de izbeliște mașinile de scris și copiii mici ca să demonstreze pentru egalitatea de șanse pe Fifth Avenue. Gertie s-a uitat la televizor cu un burete în mână, cu ochii lucindu-i ca două linguri, dar imediat ce a ajuns Saul acasă a stins vechiul lor Zenith. Bat mițvaul Klarei nu a fost sărbătorit doar pentru ea și de Sabat, ca în cazul fraților ei, ci în timpul slujbei de vineri seara, care era mai puțin importantă, și împreună cu alte zece fete, fără ca vreuna dintre ele să aibă voie să recite din Tora sau Haftara. În anul acela, Comisia Normelor și a Legilor Evreiești a hotărât că femeile puteau conta la numărătoare pentru un minyan, însă rămânea de stabilit dacă acestea puteau fi și rabini.

Cum stătea în mijlocul a ceea ce rămăsese din familia ei, cu Gertie recitând *El Male Rahamim* în ebraică, ceva s-a schimbat. A pocnit o încuietoare: aerul a dat năvală și, odată cu el, un val imens de durere – sau poate ușurare? – la auzul cuvintelor din copilărie. Nu-și mai amintea ce însemna fiecare, dar știa că făceau legătura între cei morți, Simon și Saul, și cei vii: Klara și Varya, Gertie și Daniel. În cuvintele rugăciunii, nu lipsea nimeni. În cuvintele rugăciunii, toți cei din familia Gold erau împreună.

Trei luni mai târziu, a revenit la New York pentru cele zece zile de Yamim Noraim. Prezența celorlalți îi provoca o suferință îngrozitoare, ca și cum ai fi dat cu șmirghel pe o rană, dar tot a strâns bani pentru biletul de avion: prezența celor

care îl iubiseră pe Simon îi producea cea mai mică suferință. La început, s-au purtat cu blândețe. Însă la mijlocul săptămânii, blândețea a dispărut ca praful în vânt. Daniel tăia foarte apăsat niște mere:

— Am senzația că nici nu l-am cunoscut.

Klara a dat drumul lingurii cu care scotea miere.

— De ce? Pentru că era pe invers? Asta e părerea ta despre el? C-a fost un poponar și-atât?

I se împleticea limba. Varya i-a aruncat o privire de dezgust. Klara umpluse o sticlă de apă cu tărie transparentă și o ascunsese sub chiuveta din baie, într-un coș plin cu sticle vechi de gel de duș și șampon.

— Mai încet, a apostrofat-o Varya.

Gertie era în pat; nu se ridica de acolo decât pentru a merge la sinagogă.

— Nu, i-a răspuns Daniel. Pentru că ne-a exclus. Pentru că nu ne-a zis nicio nenorocită de vorbă. Ai idee de câte ori am sunat, Klara? Câte mesaje am lăsat, implorându-l să vorbească cu noi, întrebându-l de ce a plecat pur și simplu? Și tu i-ai fost complice, ai păstrat secretul, nu ne-ai sunat... – *vocea i se gâtuie* – nu ne-ai sunat nici măcar când s-a îmbolnăvit!

— N-aveam dreptul s-o fac, a spus Klara cam pierită, pentru că o rodea vinovăția.

Își dădea seama acum: plecarea fratelui ei a fost bomba care aruncase în aer legătura dintre frați, chiar mai mult decât moartea lui Saul. Varya și Daniel se înstrăinaseră din cauza resentimentelor, iar Gertie, din cauza suferinței. Și dacă nu l-ar fi îndemnat pe Simon să plece, ar fi trăit și acum? Ea era cea care crezuse în profeții; ea îi impusese traiectoria aceea, forțând-o până a intrat pe o pantă descendentă și s-a terminat într-o fundătură. Și indiferent de câte ori își reamintea cuvintele lui Simon de la spital – felul în care o strânsese de mână și îi mulțumise –, tot nu reușea să alunge gândul că poate ar fi

fost altfel dacă ar fi mers la Boston, Chicago sau Philadelphia, dacă și-ar fi păstrat naibii convingerile pentru ea.

— N-am vrut decât să-i fiu loială, a murmurat ea.

— Da? Și cu loialitatea față de noi cum rămâne?

Daniel i-a aruncat o privire Varyei.

— V. a trebuit să-și întrerupă viața. Crezi că-și dorește să fie aici? Să locuiască cu mama la 25 de ani?

— Da, uneori cred că da. Uneori cred că își dorește să aleagă drumul cel mai sigur. Uneori – *continuă Klara uitându-se la Varya* – cred că îți convine mai mult să stai aici.

— Du-te-n pizda mă-tii, îi aruncă Varya. Habar n-ai cum au fost ultimii patru ani pentru mine. Habar n-ai ce-i aia responsabilitate sau datorie. Și nici nu-s șanse să ai vreodată habar.

În timp ce Daniel se împlinise, Varya părea să se fi micșorat. Lucra ca asistent administrativ la o firmă de farmaceutice, abandonând planul de a face doctorat ca să stea cu Gertie. În una dintre seri, Klara a văzut-o pe Varya aplecată deasupra patului lui Gertie. Aceasta o cuprinsese cu brațele, tremurând. A dat înapoi, rușinată. Varya își câștigase privilegiul de a se bucura de atingerea și de încrederea mamei.

Gertie a petrecut Zilele Penitenței învăluită în ceața nefericirii. După moartea lui Saul, își spusese: *să fie ultima dată.* N-ar mai fi putut să suporte încă o dată consecințele iubirii, așa că și-a luat la revedere de la Simon înainte să se despartă el de ea. *Nu vreau să te mai întorci.*

Și așa a făcut. Iar acum nici că avea să o mai facă vreodată.

— De Roș HaȘana se deschid trei cărți în ceruri, a rostit rabinul Chaim în prima seară de Yamim Noraim. Una pentru cei răi, una pentru cei virtuoși și una pentru cei aflați între. Cei răi sunt trecuți în cartea morții, cei virtuoși – în cartea vieții, iar soarta celor aflați între se decide abia de Yom Kippur... Și, hai să fim sinceri, cei mai mulți dintre noi intrăm în ultima categorie, adaugă el spre publicul care zâmbește.

Gertie n-a putut zâmbi. Se știa rea. Nici toate rugăciunile din lume n-ar fi putut schimba asta. Dar trebuia să încerce, așa o îndemnase rabinul Chaim când se întâlniseră în particular. Dincolo de ochelari, rabinul avea privirea blândă și își scutura barba într-un mod împăciuitor. Gertie s-a gândit la familia lui – la soția devotată, care nu vorbea aproape niciodată, și la cei trei băieți sănătoși – și timp de câteva secunde l-a urât.

Încă un păcat.

Rabinul Chaim i-a pus mâna pe umăr.

— Cu toții suntem păcătoși, Gertie. Dar Dumnezeu nu alungă pe nimeni de la el.

Atunci unde era Dumnezeu? De la moartea lui Saul, Gertie se întorsese la templu și la religie, se dedicase cu pasiunea unei îndrăgostite, ba chiar se înscrisese la lecții de ebraică. Și, deși vărsase lacrimi cât să umple albia râului Hudson, nu simțise nici iertare, nici vreo schimbare. Dumnezeu rămăsese la fel de îndepărtat ca soarele.

De Yom Kippur, Gertie s-a visat în Grecia. Nu fusese niciodată acolo, dar văzuse poze într-o revistă de la cabinetul stomatologic. În vis stătea pe o stâncă și strângea la piept două vase de lut, fiecare plin cu cenușă: unul cu a soțului, celălalt cu a fiului ei. Din vârful stâncii, Gertie vedea biserici cu acoperișuri albastre și case albe care se retrăgeau spre munte, ca o ofertă revocată. Când a înclinat vasele spre apă, a simțit o libertate îngrozitoare – o singurătate nemărginită și atât de amețitoare, încât a simțit atracția mării.

Când s-a trezit i s-a făcut rău la gândul că nu-i îngropase pe Simon și pe Saul conform tradiției iudaice. La fel de rău s-a simțit și pentru că o atrăsese vidul, panta întunecată a milei de sine.

Cămașa de noapte era leoarcă de transpirație. Și-a pus pe ea halatul roz și a îngenuncheat la piciorul patului, pe podeaua de lemn.

— Of, Simon. Iartă-mă, a murmurat ea.

Îi tremurau genunchii. Afară începea să răsară soarele, iar ea a plâns în hohote din cauza asta, din cauza tuturor răsăriturilor pe care Simon, lumina ei, nu avea să le mai vadă niciodată.

— Iartă-mă. E vina mea, vina mea, știu. Iartă-mă, fiule.

N-a simțit nicio ușurare. Ușurarea nu avea să mai vină vreodată. Razele soarelui care intrau pieziș pe fereastra camerei îi încălzeau spatele. Auzea taxiurile claxonând pe Rivington și bodegile trezindu-se la viață.

A mers clătinându-se până în sufragerie. Copiii – mereu le va spune așa – dormeau care pe unde. Klara era ghemuită lângă Varya pe canapea. Picioarele lungi ale lui Daniel atârnau peste brațul fotoliului preferat al lui Saul. Gertie s-a întors în dormitor, a făcut patul și a bătut perna lui Saul până când aceasta s-a umflat bine. Și-a pus o rochie din lână, închisă la culoare, și ciorapi de culoarea piciorului, apoi s-a încălțat cu pantofii negri cu toc pe care-i purta la serviciu. S-a dat cu pudră pe față și și-a pus părul pe bigudiuri calde. Când a ieșit iar din cameră, Varya făcea cafea.

— Mama! a exclamat surprinsă.

— E marți, a spus Gertie.

Avea vocea aspră din cauza perioadei lungi în care nu vorbise deloc.

— Trebuie să merg la serviciu.

La serviciu: clinchetul cheilor, aerul condiționat. În 1982, Gertie avea calculatorul ei, o matahală magică, gri, trimisă să-i îndeplinească ordinele.

— În regulă, a spus Varya înghițind în sec. Foarte bine. Să facem în așa fel să ajungi la serviciu.

Patru luni mai târziu – ianuarie 1983 –, într-un club din Haight, Klara l-a observat pe Eddie O'Donoghue în public.

În timp ce ea era ridicată în aer pentru „Fălcile vieții", fața lui răsturnată s-a făcut din ce în ce mai mică, apoi insigna pe care o purta a reflectat brusc lumina reflectorului. I-a luat puțin să-și dea seama că era polițistul care îl amenințase pe Simon, moment în care și-a simțit corpul invadat de căldură. S-a împiedicat la aterizare, a făcut o plecăciune deloc grațioasă și a ieșit de pe scenă. A rememorat toate dățile în care băgase mâna în buzunarul de la spate al vreunui bărbat și se servise cu o bancnotă sau două de 20 de dolari ori mai multe dacă avea nevoie. Oare o urmărea? Voia cumva să se răzbune pentru că-l înjurase pe treptele secției de poliție?

Nu, n-avea nicio noimă. Avea grijă când fura din buzunare, nimic nu scăpa ochilor ei vigilenți. O lună mai târziu, aceiași ochi l-au reperat din nou pe Eddie la un spectacol din North Beach. De data aceea nu era în uniformă, ci purta doar un tricou alb și blugi Dockers. A avut nevoie de toată voința pentru a nu greși numărul cu paharele și mingiuțele și pentru a ignora brațele încrucișate și zâmbetul lui reținut, pe care le-a revăzut într-un club de noapte de pe strada Valencia. De data aceea, aproape a scăpat inelele de oțel. După spectacol s-a apropiat cu pași mari de Eddie, care ședea la bar, pe un scaun de piele.

— Care-i problema ta?

— Problema? a repetat polițistul clipind mirat.

— Da, problema.

Klara s-a așezat lângă el pe un scaun care a scârțâit.

— E al treilea spectacol la care vii. Deci care-i problema ta?

Eddie s-a încruntat.

— Am văzut poza fratelui tău în ziar.

— Te bag în pizda mă-tii.

S-a simțit atât de bine spunând acest lucru – ca atunci când alcoolul omoară un virus –, încât a repetat:

— Te bag în pizda mă-tii. Nu știi nimic despre fratele meu.

Eddie a tresărit. Îmbătrânise de când îl văzuse în fața secției de poliție de pe strada Mission. Avea riduri sub ochi și fire roșcate pe bărbie. Părul blond-roșcat îi stătea în sus, ca și cum abia s-ar fi sculat din somn.

— Fratele tău era tânăr. Am fost dur cu el, a spus Eddie căutându-i privirea. Aș vrea să-mi cer iertare.

Klara s-a crispat. Nu se aștepta. Totuși, nu putea să-l ierte. Și-a înșfăcat parpalacul, geanta de umăr și a ieșit din bar cât a putut de rapid, fără să-i atragă atenția administratorului, un libidinos care nu rata nicio ocazie de a o forța să bea un pahar cu el. Afară era frig de crăpau pietrele, iar pe ușa de la Valencia Tool & Die se revărsa muzică punk. O înțepau ochii. I se părea de neconceput ca Eddie să fie în viață, iar Simon nu, și totuși el era... în viață și alerga după ea, cu privirea animată de hotărâre.

— Klara, a strigat-o. Trebuie să-ți spun ceva.

— Îți pare rău, am înțeles. Mulțumesc. Ai fost iertat.

— Nu, altceva. Despre spectacol. M-a schimbat.

— Te-a schimbat, a pufnit Klara în râs. Ce drăguț. Îți place rochia? Îți place cum mi se vede fundul când mă rotesc?

Eddie a făcut o grimasă.

— E vulgar.

— Nu, e realist. Chiar crezi că nu știu de ce veniți voi, bărbații, la spectacolele mele? Crezi că nu știu ce vă place de fapt?

— Nu, nu cred că știi.

Era jignit, dar îi înfrunta privirea cu o încăpățânare care a surprins-o.

— Bine-atunci. Ce vă place?

Tocmai când a dat să răspundă, s-a deschis ușa de la *Die* și au ieșit mai mulți punkeri care s-au oprit lângă vitrina goală ca să fumeze. Aveau capetele rase sau vopsite în roșu-țipător și lanțuri agățate de curele. Prin comparație, Eddie părea dureros de convențional, așa că a ezitat stingherit. Cu ani în

urmă, Klara ar fi simțit compasiune pentru el – și, în general, pentru oricine –, dar între timp își epuizase compasiunea. S-a întors și a pornit în pas alert spre strada Twentieth.

— Când eram mic, a reluat Eddie în spatele ei, eram un împătimit al benzilor desenate. *Flash, Atom*, orice. Când mă uitam la cer îl vedeam pe Green Lantern. Dacă treceam pe lângă un foc știam că era mâna lui Johnny Blaze. Credeam despre ceasul de la mână că era al lui Jimmy Olsen; ce dracu', mă credeam Jimmy Olsen. „Ai halucinații", îmi zicea tata. Dar nu asta erau, ci vise.

Klara și-a încrucișat brațele și și-a strâns geaca în jurul trupului, dar s-a oprit din mers și a rămas cu privirea ațintită în față, până când Eddie a prins-o din urmă și s-a așezat în fața ei.

— Firește, nu îi puteam spune asta bătrânului, un irlandez catolic de modă veche, sindicalist, membru al vechiului Ordin al Hibernienilor. „Halucinații, e clar?", așa-mi repeta. „Și nu vreau să mai aud o vorbă despre asta". Iar eu îi răspundeam: „Bine". Și nu mai scoteam o vorbă. Apoi am mers la școală la Sacred Heart și m-am făcut polițist, convins că puteam să fiu și eu ca ei. Un erou, pricepi? Dar nu eram ca ei, eram un bărbat, chiar mai puțin de-atât, un porc. Îi uram pe adolescenți, pe gay și pe hipioții distruși, pe toți cei care nu munciseră la fel de mult ca mine și care aveau o viață mai bună. Oameni ca fratele tău, mă gândeam eu.

Klara plângea. O podideau lacrimile din orice fleac. Luna următoare avea să se împlinească un an de când stătuse întinsă în pat lângă Simon și-l urmărise inspirând pentru ultima dată.

— M-am înșelat, a continuat Eddie. Când te-am văzut cum faci să apară o carte de joc din nimic sau cum execuți numărul cu inelele, mi-am amintit de benzile desenate. Cum e posibil să fii mai mult decât ești, mai mult decât erai la început.

S-ar putea spune că mi-ai insuflat credință. Sau, altfel spus, mi-am dat seama că poate nu e prea târziu pentru mine.

Klara n-a reușit să spună nimic câteva secunde. În definitiv, fără să-și dea seama, îi reamintise unui om ce însemna magia. Îi redase speranța lui Eddie.

— Nu-ți bați joc de mine, da? l-a întrebat.

Eddie a zâmbit, un zâmbet candid, ca de copil, care a făcut-o să plângă și mai tare.

— De ce-aș face-o?

Și, fără să-și scoată mâinile din buzunar, s-a aplecat în față și a sărutat-o.

Ea a rămas nemișcată, șocată. Fusese sărutată de multe ori, dar niciodată nu înțelesese cât de intim este acest gest de fapt. Abia dacă schimbase o vorbă cu cineva după moartea lui Simon. De cele mai multe ori, nici cu Robert nu putea să se vadă pentru că durea prea tare. A simțit în ea un stol de păsări care își iau cu disperare zborul spre Eddie. Dar când el s-a retras și i-a zâmbit încântat, bucuros de norocul lui, disperarea Klarei s-a transformat în repulsie. Ce-ar fi zis Simon?

— Nu, a spus ea încet.

Dar Eddie și-a pus mâna pe gâtul ei ca s-o tragă mai aproape, fie pentru că nu o auzise, fie pentru că se prefăcea că n-o auzise. Ea i-a permis s-o sărute câteva secunde în plus. În timpul ăsta, și-a imaginat că era altcineva: o femeie care săruta un bărbat pentru că-i plăcea de el, nu pentru că o făcea să uite de muchia de stâncă de care atârna, ținându-se cu unghiile.

— Nu, a repetat ea.

Și pentru că Eddie tot nu i-a dat drumul, l-a lovit în stern. Băiatul a gemut și s-a dat înapoi, împleticindu-se. Autobuzul 26 a trecut huruind pe strada Valencia, lăsând în urmă un nor de gaze de eșapament, iar Klara a alergat după el. Când s-a disipat norul, Eddie s-a pomenit singur sub stâlpul de iluminat public, cu gura căscată și nici urmă de Klara.

În toamna aceea, s-a întors a treia oară la New York pentru Yamim Noraim. Klara și Varya tăiau mere pentru *kugel*, Gertie fierbea tăieței, iar Daniel le povestea cum era viața în Chicago. Varya, care acum avea 27 de ani, se mutase în sfârșit singură într-un apartament. Începuse un master la Universitatea New York unde studia biologia moleculară, specializându-se în expresia genetică. Era asistenta unui profesor invitat care extrăgea gene cu diferite mutații de la organisme cu creștere accelerată – bacterii și drojdii, viermi și drosofile – ca să afle dacă acest lucru influența probabilitatea ca acestea să dezvolte patologii. Varya spera ca în viitor să facă și ea aceleași experimente pe oameni.

Noaptea, Klara s-a urcat în patul ei lângă Zoya, care, ajunsă la vârsta senectuții, dezvoltase o aversiune demnă de o regină față de orice formă de deplasare. Cu pisica pe burtă și Varya în celălalt pat, o ruga pe aceasta să-i povestească despre munca ei. Transformarea din spatele expresiei genetice și variabilele infinite care ar fi putut să fie folosite pentru a influența culoarea ochilor, predispoziția la boli sau chiar moartea îi insuflau speranță. Nu se mai simțise atât de apropiată de fratele și de sora ei de ani întregi și toată lumea, inclusiv Gertie, părea mai împăcată. Când mama lor a sugerat să se adune cu toții pentru ritualul *kapparot* înainte de Yom Kippur, în care o găină e legănată deasupra capului în timp ce se recită din cartea de rugăciuni *Mahzor* – Gertie a început să intoneze: „Fiii omului care șed în întuneric și în umbra morții, încătușați de mizerie și lanțuri" –, Klara a pufnit în râs. Din gură i-a sărit niște *haroset,* direct pe cămașa lui Daniel.

— E cel mai trist lucru pe care l-am auzit vreodată, a spus ea.

— Da' cu biata găină ce-ați avut? a întrebat și Daniel, catapultând cu două degete bucățica de măr mestecat a Klarei.

Lui Gertie i-a trecut indignarea, ba mai mult, e gata să se înece de râs – o minune, s-a gândit Klara care nu-și mai auzise mama râzând de ani întregi.

Și totuși, Klara nu avea cum să le explice ce însemnase pentru ea moartea lui Simon. Fusese o pierdere dublă: îl pierduse pe el, dar se pierduse și pe sine așa cum fusese în raport cu el. Pierduse și timp, bucăți din viață la care doar Simon fusese martor. Cum a învățat primul truc cu moneda la 8 ani și cum Simon râdea în hohote în timp ce ea îi scotea monedă după monedă din ureche. Nopțile în care se furișau pe scara de incendiu ca să meargă la dans în cluburile supraîncălzite și aglomerate din Village, nopți în care îl vedea uitându-se după bărbați, iar el o lăsa să-l vadă. Strălucirea din ochii lui când i-a spus că ar merge la San Francisco, ca și cum ar fi fost cel mai mare cadou pe care i-l făcuse cineva vreodată. Chiar și spre sfârșit, când se certau din cauza lui Adrian, era tot fratele ei cel mic, pe care îl iubea cel mai mult pe lume. Și care se îndepărta de ea în derivă.

În apartamentul de pe strada Clinton, de la numărul 72, se întindea în vechiul ei pat și închidea ochii până când prezența lui devenea palpabilă. Cu 135 de ani în urmă, surorile Fox auziseră ciocănituri în dormitorul lor din Hydesville. Într-o după-amiază cenușie, cu vânt, din septembrie 1983, Klara a auzit ciocăniturile lui Simon. A fost mai mult decât un scârțâit de podea sau de ușă: un sunet sec, dar puternic, care părea să vină din străfundurile clădirii, ca și cum clădirea și-ar fi pocnit degetele.

Klara a deschis brusc ochii, simțindu-și pulsul în urechi.

— Simon? a îndrăznit ea.

Și-a ținut respirația. Nimic.

A scuturat din cap: s-a lăsat dusă de val.

Uitase aproape complet de ciocănituri pe 21 iunie 1986, a patra comemorare a morții lui Simon. Pe restul le petrecuse în baruri, bând votcă simplă până când uitase în ce dată erau, dar anul acesta s-a forțat să-și facă cafea, să-și lege șireturile la bocancii Doc Martens și să se plimbe pe Castro. Incredibil,

deși multe dintre cluburile gay se închiseseră odată cu băile turcești, *Purp* încă funcționa. Chiar părea că fusese zugrăvit de curând. Ar fi vrut să-i spună lui Simon sau lui Robert. Lui Robert nu-i plăcuse niciodată la *Purp*, dar Klara știa că ar fi fost bucuros să afle că supraviețuise.

Robert. Îl întâlnea uneori în centru. În 1985, președintele Reagan încă nu recunoscuse public SIDA și doi bărbați s-au legat cu lanțuri de o clădire a UN Plaza în semn de protest. Klara și Robert aprovizionau cu mâncare și exemplare din *Bay Area Reporter* grupul tot mai numeros de voluntari. Dacă starea lui Robert nu era prea gravă, dormeau sub cerul liber. Klara implorase asistenta care îl îngrijise pe Simon să-l includă pe Robert în testul clinic pentru Suramin și acesta primise ultimul loc liber. Dar medicamentele îl făceau să se simtă rău; atât de rău că nu putea dansa, așa că, după câteva zile, nu le-a mai luat. Klara s-a dus la apartamentul de pe strada Eureka unde Robert locuia acum singur și a bătut cu pumnii în ușă.

— I-am promis lui Simon, i-a urlat. Nu poți să te dai bătut.

În august, deja nu-și mai vorbeau. În octombrie, toți pacienții incluși în studiu au murit.

Când a citit știrea în ziar, Klara a simțit cum îi ia foc trupul în întregime, cum i se topește și cum i se scurge prin podeaua arsă. A încercat să-l sune pe Robert, dar numărul nu mai exista. Când a ajuns la Academie, Fauzi i-a spus că Robert se mutase înapoi la Los Angeles. *Și-a luat lucrurile și-a plecat*. Asta se întâmplase cu șapte luni în urmă. De-atunci nu mai reușise să dea de el.

A găsit pe jos un călțunaș portocaliu și l-a prins pe clanța ușii clubului *Purp*. În seara aceea, a gătit drob cu carne de vită tocată, după rețeta lui Gertie – preferata lui Simon –, apoi s-a dezbrăcat ca să facă o baie. Sub apă, părul îi șerpuia ca al Meduzei. Auzea ecoul vocilor și sunete înfundate de pași de pe

scară. Apoi, brusc: un trosnet. L-a recunoscut imediat ca fiind zgomotul auzit la New York.

A țâșnit la suprafață, udând podeaua.

— Dacă e adevărat, dacă ești tu cu adevărat, mai fă o dată.

Și zgomotul s-a auzit din nou, ca o bâtă care lovește mingea.

— Iisuse Hristoase.

A început să tremure, cu lacrimile picurându-i în apa din cadă.

— Simon.

Capitolul 14

Iunie 1988: Raj încălzește atmosfera pe scena de la Teatro ZinZanni în timp ce Klara se machiază în cabina artiștilor. E cea mai elegantă în care a fost vreodată: o măsuță de toaletă aurită și un ecran pe care poate vedea ce se întâmplă pe scenă.

„Viața nu înseamnă doar să sfidezi moartea", răsună vocea lui Raj din cele două boxe din lateralele televizorului. „Înseamnă și să te sfidezi pe tine însuți, *să mizezi* pe transformare. Atât timp cât ne putem transforma, prieteni, nu murim. Ce are Clark Kent în comun cu cameleonul? În momentul în care riscă să fie anihilați, se metamorfozează. Unde-au dispărut? Într-un loc invizibil nouă. Cameleonul s-a preschimbat într-o creangă. Clark Kent, în Superman."

Klara îl vede pe Raj în miniatură cum își desface brațele pe ecran, în timp ce ea își face conturul buzelor cu creion roșu-aprins.

Peste trei luni, Klara zboară la New York: vizitele de Yamim Noraim au devenit o tradiție. E într-o stare de exaltare. „A doua vedere" s-a dovedit un succes și, deși colivia pliată se vedea ca niște vene ieșite în afară prin mâneca jachetei purtată de Klara – vor trebui să o roage pe croitoreasă să o lărgească puțin –, publicul nu a părut să observe. Teatro ZinZanni i-a angajat pentru încă zece reprezentații.

Klara ar vrea să li-l prezinte pe Raj alor ei, dar nu-și permit două bilete de avion până la New York. Încă curând, îi spune el, vor avea bani să meargă oriunde vor vrea. De Roș Hașana, Klara o trage pe Varya în dormitorul lor din copilărie. I se pare că are trupul umplut cu heliu și că se va ridica până la tavan numai dacă-și dă jos pantofii.

— Cred că mă mărit, îi spune ea Varyei.

— Ați început să vă vedeți în martie, îi răspunde Varya. Au trecut abia șase luni.

— În februarie. Șapte.

— Dar Daniel nici nu a cerut-o încă de soție pe Mira.

Mira e iubita lui Daniel. S-au cunoscut acum un an, când Mira era studentă la Istoria Artei; le-a cunoscut deja pe Varya și Gertie. Cum își găsește de lucru, Daniel are de gând s-o cearră în căsătorie cu un inel cu rubin pe care Saul i l-a dat lui Gertie.

Klara îi dă surorii ei după ureche o șuviță de păr.

— Ești invidioasă.

Doar o observă, nu o acuză și tocmai asta, tandrețea din vocea Klarei, o face pe Varya să tresară.

— Bineînțeles că nu, îi răspunde. Sunt bucuroasă pentru tine.

Varya își spune că probabil e doar o altă fantezie a Klarei și că se va plictisi într-o lună sau două. Ce nu știe e că sunt ca și căsătoriți – Klara și-a luat rochia, Raj, costumul și plănuiesc să meargă la primărie imediat după ce revine Klara de la New York. Și nu știe, firește, nici despre copil.

A fost o surpriză și nu prea. Klara știe ce se întâmplă dacă nu ești atent, dar asta nu înseamnă că așa s-a și întâmplat. A fost chiar mai mult decât atât, o nevoie naturală a împins-o să sfideze legea cauzalității – *dacă... atunci...* – cu bărbatul pe care îl iubește. Oare a purta un copil nu e totuna cu a scoate o floare din nimic, cu a transforma o eșarfă în două?

S-a lăsat de băut. În al treilea trimestru deja are mintea limpede, se simte mai bine decât oricând, dar tocmai asta e problema: e prea goală, există un spațiu nesfârșit pe care să-l umple cu gânduri. Încearcă să se distragă imaginându-și cum arată copilul. Când lovește, Klara îi vede piciorușele de băiat. I-a spus lui Raj că îi vor pune numele Simon. În ultima lună, când e atât de umflată că nu-i mai vin pantofii și când nu reușește să doarmă mai mult de o jumătate de oră fără întrerupere, se gândește la chipul lui Simon și nu mai urăște copilul. Așa că atunci când doctorul scoate bebelușul din corpul Klarei într-o noapte furtunoasă de mai și Raj strigă „E fetiță!", Klara e convinsă că se înșală.

— E greșit.

Delirează de durere, i se pare că i-a explodat o bombă înăuntru și că ea, cochilia golită, urmează să se prăbușească.

— Vai, Klara, dar chiar e fetiță, îi spune Raj.

Înfașă copilul și i-l aduc Klarei. Fetița are fața roșie, tulburător de vie. Are ochii negri ca sâmburii de măslină.

— Și tu care erai așa de sigură, spune Raj, izbucnind în râs.

Îi pun numele Ruby. Klara își amintește de o fostă prietenă a Varyei pe care o chema așa, care locuia în aceeași clădire cu ei pe strada Clinton. Rubina. E un nume hindus, ceea ce i-ar fi plăcut mamei lui Raj. El se mută în apartamentul Klarei, îi gângurește și-i cântă fetiței cântece de leagăn într-o hindusă cam ruginită. *Soja baba Soja. Mackhan roti cheene.*

În iunie, familia Klarei vine în vizită. Îi duce la Castro, unde Gertie își strânge poșeta la piept când trec pe lângă un grup gălăgios de bărbați îmbrăcați în haine de femei, apoi la o reprezentație a trupei Corps. Klara stă lângă Daniel cu stomacul strâns – nu știe cum o să reacționeze la bărbații care dansează balet –, dar când balerinii fac reverența la final, Daniel aplaudă mai tare decât toată lumea. În seara aceea, în timp

ce la cuptor se coace drobul cu carne al lui Gertie, Daniel îi povestește Klarei despre Mira. S-au cunoscut la cantina universității și de-atunci petrec nopți lungi în baruri obscure și mici restaurante non-stop din Hyde Park, dezbătând despre Gorbaciov, NASA și explozia rachetei și calitățile filmului *E.T.*

— Îți ține piept, remarcă Klara.

Ruby doarme cu fața caldă lipită de pieptul Klarei și, pentru prima dată, aceasta simte că nu e nimic în neregulă cu lumea.

— Ăsta-i un lucru bun.

Altădată, Daniel i-ar fi tăiat-o scurt – *Îmi ţine piept? Ce te face să crezi că am nevoie de așa ceva?* –, dar acum doar aprobă din cap.

— Ai dreptate, spune el cu un oftat atât de mulțumit, încât Klara aproape se simte jenată că l-a auzit.

Gertie e îndrăgostită de Ruby. O ține tot timpul în brațe, se minunează de năsucul de mărimea unei zmeure, îi pupă degețelele miniaturale. Klara caută o asemănare între cele două și o și găsește: urechile! Mici și delicate, spiralate asemenea cochiliilor de scoici. Dar când face cunoștință cu Raj, Gertie deschide gura, apoi o închide la loc, mută ca peștele. Klara își urmărește mama evaluând pielea lui închisă la culoare, bocancii de lucru și atitudinea degajată, laică. O trage pe Gertie în baie.

— Mama, nu fi bigotă! i-a șuierat.

— Bigotă? a întrebat Gertie roșind. E prea mult să-mi doresc ca fetița să fie crescută în tradiția evreiască?

— Da, este, i-a răspuns Klara.

Varya îi dă o sumedenie de sfaturi.

— Ai încercat cu lapte cald? întreabă ea când plânge Ruby. Dar s-o plimbi în cărucior? Ai leagăn pentru bebeluși? Are colici des? Unde-i e suzeta Binky?

Lui Klara i se învârte capul.

— Ce-i aia Binky?

— Ce-i aia Binky? repetă Gertie.

— Nu pot să cred, continuă Varya. Nu are?

— Cât despre apartament, adaugă Gertie, nu e sigur pentru un copil. Stați să înceapă să meargă: poate să-și spargă capul de colțul mesei, să cadă pe trepte.

— E foarte bine, intervine Raj. Are tot ce-i trebuie.

Ia copilul din brațele Varyei, care ezită să i-l dea.

— Dă-i copilul! o tachinează Daniel, împungând-o în coaste, lucru care atrage o palmă drept pedeapsă, urmată de urletul aferent, atât de ascuțit, încât Klara aproape le spune să plece.

Însă a doua zi, când pleacă cu adevărat – Gertie, înghesuită pe scaunul din față al taxiului, Varya făcându-le cu mâna prin lunetă –, i se face un dor teribil de ei. Cât au stat la ea, i-a fost mai ușor să nu se gândească la faptul că Simon și Saul au lipsit. Tatălui ei îi plăcuseră foarte mult copiii. Klara și-l amintește la spital, după nașterea lui Simon, care a venit pe lume cu fundul și cu cordonul ombilical înfășurat în jurul gâtului ca un colier. Saul a stat în fața secției de Terapie Intensivă ca și cum l-ar fi păzit pe băiețelul lui pe jumătate cianotic, care ieșise invers, ultimul lui copil. Acasă stătea cu el în brațe ore întregi. Când Simon tresărea în somn sau își țuguia buzele, Saul râdea încântat peste măsură.

Copii fiind, credeau că Saul avea răspuns la orice întrebare i-ar fi pus. Dar Klara și Simon au ajuns să nu le mai placă răspunsurile lui. Îl disprețuiau pentru munca de zi cu zi, pentru că studia Tora, pentru că purta mereu aceiași pantaloni din gabardină, impermeabil și pălărie. În prezent, Klara e ceva mai indulgentă cu el. Saul era fiu de imigranți și trăise cel mai probabil cu teama că avea să-și piardă viața care-i fusese dată. Înțelege acum și însingurarea condiției de părinte care corespunde însingurării memoriei: știe că ea, Klara, face

legătura între un viitor inaccesibil părinților ei și un trecut inaccesibil copilului ei. Ruby îi va pune întrebări. Ce-i va răspunde Klara, insistând cu o disperare invizibilă pentru altcineva? Pentru Ruby, trecutul Klarei va fi o poveste, iar Simon și Saul vor fi doar fantomele mamei ei.

În octombrie, se fac mai multe luni de când Klara și Raj nu au mai urcat pe scenă. Cât a fost însărcinată, nu a putut executa „Fălcile vieții", iar acum, date fiind nopțile nedormite din cauza lui Ruby, are o ceață în cap și nu se poate concentra să numere corect pentru reprezentația cu cititul gândurilor. N-au reușit să-și amortizeze cheltuiala cu materialele. Economiile pe care le-au făcut s-au dus pe scutece, jucării și haine care îi rămân mici lui Ruby de pe-o zi pe alta. Raj ia la rând toate cluburile de noapte și sălile din Tenderloin până în North Beach, în încercarea de a-și promova spectacolul, dar toți îl refuză. Administratorul de la Teatro ZinZanni nu le poate oferi decât patru seri toată toamna.

— Trebuie să plecăm, decretează Raj la cină. Să începem să călătorim cu spectacolul. San Francisco e un oraș terminat. Oamenii de-aici s-au transformat în roboți, în computere. Vedea-i-aș morți!

Boxează cu un computer invizibil.

— Taci un pic, spune Klara ridicând un deget. Ai auzit?

I-a mai atras atenția lui Raj și altădată la ciocănitul lui Simon, dar acesta s-a prefăcut de fiecare dată că nu a auzit nimic. Nu se poate să nu fi auzit acum. A fost ca o împușcătură, până și fetița a scâncit. Are cinci luni, părul lucios și negru al lui Raj și zâmbetul Klarei, asemănător cu al pisicii Cheshire.

Raj lasă furculița din mână.

— Nu e *nimic*.

Klara e bucuroasă că Ruby aude ciocăniturile. O ridică în picioruțe și o pupă pe dințișorii ascuțiți, abia ieșiți.

— Ruby, fredonează ea. Ruby știe.

— Concentrează-te, Klara. Îți vorbesc despre mutare. Despre banii pe care i-am putea câștiga. Cum să resuscităm spectacolul.

Raj bate din palme în dreptul feței ei.

— S-a terminat cu orașul ăsta, iubito. E mort. Tre' s-o luăm din loc. Să găsim aur în altă parte.

— Poate că ne-am extins prea repede, spune Klara în timp ce Ruby începe să plângă.

A speriat-o zgomotul palmelor.

— Poate că trebuie s-o luăm mai încet.

— Mai încet? E ultimul lucru pe care trebuie să-l facem.

Raj începe să se plimbe prin cameră.

— Trebuie să ne mutăm. Trebuie să fim mereu în mișcare. Dacă stai prea mult într-un loc, naiba te-a luat. Ăsta-i secretul, Klara. S-o iei mereu de la capăt.

Fața i s-a luminat ca un felinar de Halloween. Raj are idei mărețe, la fel ca ea, iar ăsta e unul dintre lucrurile pe care le adoră la el. Se gândește la cutia neagră primită de la Ilya. *Menirea ei e să călătorească*, îi spusese el. Poate că și a mea, se gândește Klara.

— Și unde ne-am duce?

— La Vegas, îi răspunde Raj.

Klara începe să râdă.

— Exclus.

— De ce?

— E kitsch, îi spune ea numărând pe degete. E prea îmbrobonat și extravagant. E de proastă calitate, dar extrem de scump. Și femeile nu au propriile spectacole acolo.

Vegas îi amintește de prima și ultima convenție a magicienilor la care a participat: un eveniment fastuos în Atlantic City, unde coada la toaleta bărbaților era mai lungă decât la cea a femeilor.

— În plus, adaugă ea, e o făcătură. Nu e nimic real în Vegas.

Raj ridică din sprâncene.

— Ești magiciană.

— Normal că sunt. O magiciană care dă reprezentații oriunde, dar nu la Vegas.

— „Oriunde, dar nu la Vegas" ar putea fi titlul următorului nostru spectacol.

— Foarte drăguț.

Ruby scâncește și Klara își scoate cu chiu cu vai tricoul. Înainte umbla goală prin casă, dar acum îi e jenă cu dimensiunea utilitară a trupului ei.

— Aș prefera să trăim ca nomazii.

— Nicio problemă, răspunde Raj. O să trăim ca nomazii atunci și o să stăm câteva luni în fiecare oraș. Să vedem lumea.

Ruby se desprinde de la sân, distrasă. Klara se acoperă cu tricoul, iar Raj o prinde pe Ruby de subsuori și o ridică în aer.

— San Francisco e bântuit de amintiri, Ruby. Dacă rămânem aici, ne vom pierde vremea cu fantome.

I s-a părut Klarei sau Raj chiar i-a aruncat o privire? Are ochii ca vârfurile de creion. Poate că s-a înșelat totuși. Când se uită la el, e din nou concentrat pe copil, îi face bezele zgomotoase pe pielea mată și catifelată.

Klara se ridică să strângă farfuriile.

— Și unde vom locui?

— Cunosc eu pe cineva, spune Raj.

Seara, Raj și Ruby adorm imediat, dar nu și Klara. Se dă jos din pat și trece pe lângă pătuțul lui Ruby în drum spre dulap, unde ține cutia primită de la Ilya. Înăuntru se află cărțile de joc și inelele de inox, mingiuțele și eșarfele. Nu le-a mai folosit în ultima vreme, de când numerele mai sclipitoare le-au luat locul celor de prestidigitație. Dar acum ia două eșarfe

și le pune pe masa rotundă din bucătărie. Vechile beculețe în formă de ardei iute ale lui Raj sunt prinse de rama ferestrei. Nu vrea să-l trezească, așa că nu le aprinde. Înainte să se așeze, ia sticla de votcă din fundul frigiderului și își toarnă în pahar.

Pe vremuri repeta la astfel de ore târzii din noapte. În adolescență aștepta până auzea respirația regulată a lui Simon, micile zgomote pe care le făcea Varya în vis și sforăitul lui Daniel, își scotea instrumentele de sub pat și se furișa în sufragerie. Savura liniștea neobișnuită și senzația că avea toată casa la dispoziție. Nici atunci nu aprindea lumina, așa că avea un loc pe podea, în dreptul ferestrei din sufragerie, pe unde intra lumina lampadarelor de pe strada Clinton. Luni de-a rândul, acesta a fost micul ei secret. Însă într-o noapte de iarnă, a mers tiptil până în sufragerie, unde a văzut că tatăl ei i-o luase înainte.

Timp de câteva secunde, acesta n-a observat-o. Ședea pe fotoliul lui preferat cu ciucuri, tapițat cu pluș verde de culoarea mazării, și citea o carte. Făcuse focul în cămin: bușteniii luceau roșii, încă întregi.

Klara aproape a făcut stânga împrejur, dar s-a răzgândit. Dacă el putea să stea acolo la 01:00 noaptea, ea de ce n-ar fi putut? A ieșit din penumbra holului și a pășit peste pragul sufrageriei, moment în care Saul a observat-o în sfârșit.

— Nu poți să dormi? l-a întrebat ea.

— Nu, a răspuns Saul arătându-i cartea.

Era Tora, normal. Klara nu înțelegea cum de nu se săturase de ea. O citise și o recitise în fel și chip: de la început până la sfârșit, de la sfârșit până la început, pe bucățele alese aparent la întâmplare și pe bucăți mari, pe care le parcurgea în mai multe săptămâni. I se întâmpla să stea zile întregi cu privirea pironită pe o singură pagină.

— Ce parte citești? l-a întrebat Klara.

De obicei evita să-l întrebe pentru a nu primi o predică despre fiica sacrificată a lui Iefta sau despre babilonienii care au refuzat să se închine la statuia de aur a regelui Nabucodonosor și care au scăpat cu viață după ce au fost aruncați într-un cuptor.

Saul a ezitat. Între timp, aproape renunțase la gândul de a studia Tora împreună cu familia. Până și Gertie se foia când citea din cărțile sfinte.

— Povestea cu rabinul Eliezer și cu cuptorul, i-a răspuns. A fost singurul înțelept care a crezut în purificarea cuptorului impur.

— Ah, da! E interesantă, a spus Klara, dar s-a simțit proastă pentru că de fapt habar n-avea despre ce era vorba.

S-a așteptat ca Saul să continue, în schimb acesta i-a căutat privirea și i-a zâmbit surprins, sau poate bucuros de reacția ei. Klara a înaintat spre mijlocul încăperii, cu un pachet de cărți într-o mână. După ce s-a așezat în dreptul ferestrei, Saul s-a întors la Talmud. Au stat până când bușteniі s-au fărâmat și au început amândoi să caște. După ce s-a întors fiecare în camera lui, Klara a dormit mai bine decât o făcuse de luni întregi.

Gertie n-a fost niciodată de acord cu pasiunea Klarei pentru magie. Își spunea că era doar o etapă și că avea să o depășească, că avea să meargă ulterior la colegiu, la fel ca Varya, și să-și ia diploma pe care Gertie nu reușise s-o obțină. Dar nu la fel stăteau lucrurile cu Saul. Iată de ce Klara a putut să plece de acasă la doar câteva săptămâni după ce l-au înmormântat și să nu se urască pentru asta: pentru că nu murise mama ei, ci tatăl ei, cu care petrecuse trează nopți întregi, în tăcere deplină, și care, chiar în dimineața morții lui, a ridicat capul din Mișna și a urmărit-o transformând o eșarfă albastră în una roșie.

— E minunat, i-a spus el, urmărind cum Klarei îi trece mătasea printre degete și lăsând să-i scape un chicotit malițios, care i-a amintit de Ilya.

— Mai fă o dată, te rog.

Așa că ea a tot repetat până când el a lăsat cartea deoparte, s-a așezat picior peste picior și a privit-o nu în modul acela vag în care își privea deseori copiii, ci cu real interes și mirare, așa cum îl privea pe Simon când era bebeluș. Așa că el ar fi înțeles hotărârea ei de a pleca, nu? Măcar atât o învățase iudaismul: să nu stea niciodată pe loc, oricine ar încerca s-o țină prizonieră. O învățase să-și creeze propriile ocazii, să transforme stânca în apă și apa în sânge. O învățase că astfel de lucruri era posibile.

La 04:00 dimineața, Klara se simte ametită și are mâinile amorțite de durerea satisfăcătoare produsă de orele de muncă. Își propune să pună eșarfele la loc în cutia de la Ilya, dar în schimb le îndeasă în pumnul stâng și apoi în vârful degetelui mare drept; când desface palmele, eșarfele au dispărut. Se gândește ce ar însemna să plece din San Francisco, se întreabă dacă se va simți acasă călătorind din loc în loc și atunci îi vine în minte una dintre poveștile lui Saul. Se întâmpla în 1948, în bucătăria unui apartament de pe strada Hester. Un bărbat și un băiat stau la masă, unul în fața celuilalt, și ascultă la un aparat radio Philco PT-44, cu capetele foarte aproape unul de celălalt. Băiatul era Saul Gold. Bărbatul era Lev, tatăl lui.

Când aud că mandatul britanic a expirat, Lev își duce mâinile la gură. Ține ochii închiși, iar în barbă încep să i se scurgă picături sărate.

„Pentru prima dată, noi, evreii, suntem stăpânii propriului destin", a spus el, prinzându-l pe Saul de bărbia ascuțită. „Știi ce înseamnă asta? Vei avea mereu un loc în care să mergi. Israel va fi mereu acasa."

În 1948, Saul avea 13 ani. Era prima dată când își vedea tatăl plângând. Dintr-odată și-a dat seama că locul pe care el îl considera acasă – apartamentul cu două camere din clădi-

rea de cărămidă proaspăt renovată, aflat deasupra brutăriei Gertel – pentru tatăl lui era doar un decor de mucava pe scena altcuiva, care putea fi oricând demontat și dus în culise. Prin absența sa, acasă însemna ritmul *halakha*: rugăciunea zilnică, Șabatul săptămânal, sărbătorile anuale. Cultura lor era înscrisă în timp. Și la fel, acasă nu era un loc în spațiu, ci în timp.

Klara pune cutia lui Ilya la loc în dulap și se bagă în pat. Proptită în cot, depărtează lamele jaluzelei și vede prin gaura formată luna cât o unghie. Mereu și-a imaginat că acasă înseamnă o destinație fizică, dar poate că Raj și Ruby sunt singura casă de care are nevoie. Poate că, la fel ca luna, sentimentul de „acasă" o va însoți oriunde s-ar duce.

Capitolul 15

Cumpără o rulotă de la unul dintre colegii de serviciu ai lui Raj. Klara s-a așteptat la ceva deprimant, dar Raj recondiționează masa de lemn din bucătărioară, scoate blatul portocaliu de plastic și îl laminează, dându-i un aspect de marmură. „Hit the road, Jack", fredonează în timp ce lucrează. Montează etajere deasupra patului și adaugă niște bare de aluminiu ca să nu cadă cărțile când rulota e în mișcare. Pe timpul zilei, patul se ridică și se face canapea, lăsând pe podea suficient spațiu în care Ruby se poate juca. Klara coase draperii din catifea roșie și așază pătuțul lui Ruby în dreptul geamului din spate, să poată vedea lumea defilându-i prin fața ochilor. Încarcă echipamentul într-o remorcă atașată la rulotă.

Într-o dimineață însorită și rece de noiembrie pornesc spre nord.

Klara îi pune centura lui Ruby.

— Ia-ți la revedere, Rubini, o îndeamnă Raj, întorcându-se la ea ca să-i ridice mânuța. Fă cu mânuța.

Vă iubesc pe fiecare, spune Klara în gând, privind templul taoist, brutăria de la parter, bătrânele cu cutii de dim sum în pungi de plastic roz. *La revedere tuturor.*

Sunt angajați pentru două spectacole la un cazinou din Santa Rosa și pentru alte patru într-o stațiune turistică de pe malul lacului Tahoe. Publicul le zâmbește lui Raj, artist și cap de familie, și lui Ruby, cu ochii ei mari ițindu-se de sub un

minijoben pe care Raj îl folosește pentru a aduna bacșișul la sfârșitul fiecărei reprezentații. Ține banii într-o cutie cu încuietoare, pitită sub scaunul șoferului. Cumpără din Tahoe un telefon pentru mașină pe care urmează să-l folosească pentru a rezerva săli de spectacol. Klara vrea să-i sune pe ai ei, dar Raj îi dă peste mână.

— Factura e suficient de mare, îi spune.

Când vine iarna, o cotesc spre sud. În Los Angeles concurența e acerbă, dar le merge bine în orașele universitare și chiar mai bine în cazinourile din deșert. Dar Klara detestă cazinourile. Toți administratorii o iau drept asistenta lui Raj. Oamenii se îndepărtează de mesele de joc și de păcănele pentru că vor să vadă o femeie tânără învârtindu-se într-o rochie mulată sau pentru că sunt prea beți ca să plece acasă. Le place trucul lui Raj cu acele de cusut, dar huiduie în timpul „Coliviei invizibile".

— Și-a băgat-o pe mânecă! urlă cineva ca și cum ar lua eșecul ca pe o jignire personală.

Klara începe să se gândească cu nostalgie la micile reprezentații din San Francisco, amintindu-și doar scenele hodorogite, dar nu și scandalagiii, uitând că nici aici, nici acolo nimeni nu a apreciat vreodată ce are ea de oferit.

Peste zi, în timp ce Raj e ocupat să promoveze spectacolul, Klara îi citește lui Ruby în rulotă. Admiră peisajul de deșert, munții albaștri și cerul de culoarea sorbetului, dar nu-i place senzația, moleșeala combinată cu neliniște sau căldura care o apasă ca niște mâini. Ține mai multe sticluțe de votcă în trusa de machiaj; le preferă pentru efectul direct și fulgerător, pentru felul în care îi arde gâtul alcoolul. Dimineața, după ce pleacă Raj, își toarnă două degete în cana cu ness. Uneori merge cu Ruby până la un magazin din apropiere și-și cumpără o sticlă de Cola, care ascunde mai bine mirosul. Raj știe că s-a lăsat de băut în timpul sarcinii și continuă să creadă că

nu s-a reapucat. Însă de data asta e altfel. Golurile de memorie și voma au fost înlocuite de o stare persistentă, mai greu de detectat: o detașare de realitatea vieții ei, difuză, dar continuă. Înainte să se întoarcă Raj acasă se debarasează de sticle. Apoi se spală pe dinți în rulota lor și scuipă pe fereastră.

— Uită-te și tu, exclamă Raj, numărând cecurile. Acum chiar am dat lovitura.

— Nu mai putem sta mult aici, îi zice Klara.

Sunt parcați ilegal în spatele unui fast-food Burger King dezafectat, pentru că Raj nu vrea să plătească taxa într-o parcare pentru rulote.

— Nu știe nimeni că suntem aici, iubito, o liniștește el. Suntem invizibili.

Anotimpurile sunt date peste cap. Când sună acasă de Hanuca, ghemuită deasupra telefonului din mașină în timp ce Raj e plecat la cumpărături la Stop'n Save, la New York ninge, iar la ei în rulotă sunt 30 de grade.

— Cum mai ești? o întreabă Daniel.

O șochează cât de dor îi este de el. Când fratele ei i-a vizitat în San Francisco, l-a urmărit jucându-se ascunselea cu Ruby, imaginându-și-l prima dată în rolul de tată.

— Sunt bine, îi răspunde mimând optimismul și veselia. Sunt foarte bine.

Klara nu le-a spus lui Daniel și Varyei două lucruri: despre ciocănituri și că moartea lui Simon se potrivise cu profeția. Nici Simon nu le împărtășise data și nu mai vorbiseră despre femeia de pe strada Hester de când țînuseră Șiv'a pentru Saul. Dar Klara știe și asta o roade pe dinăuntru. După spectacole, în timp ce se demachiază, iar Raj adună bacșișurile, calculează cât mai are de trăit dacă femeia a avut dreptate și în ce o privește.

Eu n-o să mor, i-a spus lui Simon. *Refuz.*

I-a fost ușor să facă pe curajoasa până să se îndeplinească prima profeție. Moartea lui Simon a aruncat-o pe Klara înapoi în timp, când avea 9 ani și stătea în fața apartamentului de pe strada Hester. Adevărul e că nu-și dorise de fapt să afle data la care avea să moară. Nu-și dorise decât s-o cunoască pe femeie.

Era prima magiciană de care auzea. („De ce suntem atât de puțini?" îl întrebase ea odată pe Ilya. „Păi, în primul rând, din cauza Inchiziției", îi răspunsese el. „Și-apoi din cauza Reformei și a proceselor împotriva vrăjitoarelor din Salem. Și-ar mai fi ceva: hainele. Ai încercat vreodată să ascunzi un porumbel într-o rochie de seară?") Când a intrat în apartament, a găsit-o pe femeie în picioare, în dreptul ferestrei. Părul șaten, împletit în două cozi lungi, făcea ca fața ei să pară simetrică, completă. Câțiva ani mai târziu, Klara a chiulit și s-a dus în Sala Mare a Muzeului Metropolitan de Artă. Acolo a văzut o statuie reprezentându-l pe Ianus, împrumutată de la Muzeul Vaticanului, care a dus-o cu gândul la ghicitoare. Fețele statuii priveau în direcții diferite, simbolizând trecutul și prezentul, ceea ce nu îi dădea un aspect dezarticulat; dimpotrivă, emană o armonie circulară. Singurul lucru care i-a displăcut a fost că statuia îl înfățișa pe Ianus – zeul începuturilor, dar și al tranzițiilor și al timpului –, sub forma unui bărbat.

— Ooo! exclamase ea privind tabelurile și calendarele, I Ching și bețele pentru divinație din apartamentul femeii. Știți cum se folosesc toate astea?

Spre uimirea Klarei, femeia a dat din cap că „nu".

— Astea sunt doar de fațadă, i-a răspuns. Celor care vin la mine le place să creadă că tot ceea ce știu vine dintr-o sursă precisă. Așa că folosesc recuzita asta.

Când s-a apropiat de Klara, trupul ei vibra de o forță comparabilă cu a unui vehicul în mișcare. Klara era să se dea din drum, dar nu: s-a forțat și a rămas pe loc.

— Recuzita îi liniștește, a continuat femeia. Dar n-am nevoie de lucrurile astea.

— Știți pur și simplu, a murmurat Klara.

Spațiul dintre trupurile lor era încărcat de electricitate, precum cel dintre doi magneți. Klara se simțea slăbită, avea senzația că ar fi plutit direct în brațele femeii dacă s-ar fi relaxat.

— Știu pur și simplu, a spus femeia.

Apoi a băgat bărbia în piept, și-a lăsat capul în jos și s-a uitat pieziș la Klara.

— La fel ca tine.

La fel ca tine: sunase ca o dovadă a existenței. Klara voia să știe mai mult. Credea că nu-i păsa de data morții ei, dar acum era captivată. Voia să rămână cât mai mult sub vraja femeii, vrajă care funcționa ca o oglindă în care Klara își vedea propria imagine. A cerut să afle când avea să moară.

Când i-a răspuns femeia, vraja s-a rupt.

Răspunsul a venit ca o lovitură fizică. Nu-și mai amintește dacă i-a mulțumit sau cum a ajuns pe alee. S-a pomenit pur și simplu jos, cu fața brăzdată de lacrimi și cu palmele murdare de la mizeria de pe balustrada scării de incendiu.

Treisprezece ani mai târziu, profeția femeii în legătură cu Simon s-a adeverit, exact cum se temuse Klara. Dar problema era următoarea: avea ghicitoarea puterile pe care pretindea că le are sau Klara luase decizii care duseseră la împlinirea profeției? Ce era mai rău? Dacă moartea lui Simon ar fi putut să fie prevenită, dacă femeia fusese doar o escroacă, atunci Klara era vinovată – și poate că și ea era tot o escroacă. În definitiv, dacă magia exista în paralel cu realitatea – cele două fețe ale lui Ianus, care privesc în direcții diferite –, atunci Klara nu era singura în stare s-o folosească. Dacă se îndoia de femeie, atunci trebuia să se îndoiască și de ea însăși. Și dacă se îndoia de ea însăși, atunci trebuia să se îndoiască de toate lucrurile în care

credea, inclusiv de faptul că Simon comunica prin ciocănituri.

Are nevoie de dovezi. În mai 1990, într-o noapte caldă în care Raj și Ruby dorm, Klara stă în pat în capul oaselor.

Trebuie să le cronometreze, cum face în „A doua vedere". Un minut pe literă.

Se duce în colțul cu bucătăria, unde a lăsat ceasul lui Simon – un cadou de la Saul, cu curea de piele și cadranul mic, aurit. Se duce în partea din față a rulotei pentru că acolo e mai multă lumină de la lună și poate urmări mișcările minutarului subțirel.

— Haide, Sy, murmură ea.

Când aude prima ciocănitură, începe să numere minutele. Trec șapte minute, apoi opt; după cel de-al douăsprezecelea, se aude a doua ciocănitură.

M.

Fixează ceasul cu privirea, ca și cum ar fi o cheie, ca și cum ar fi fața zâmbitoare a lui Simon. Următoarea ciocănitură se aude cinci minute mai târziu: *E*.

Ruby scâncește.

Nu acum, își spune Klara. *Te rog, nu acum*. Dar scâncetul se transformă într-un miorțăit, după care plânsetul lui Ruby izbucnește. Klara îl aude pe Raj dându-se jos din pat, îl aude murmurând până când copilul nu mai plânge, ci doar își trage nasul, după care apar amândoi în cabina rulotei.

— Ce faci aici?

O ține pe Ruby sus pe piept, astfel încât au capetele la același nivel. Ochii lor sclipesc în întuneric.

— Nimic. Nu puteam să dorm.

Raj o saltă pe Ruby în brațe.

— De ce?

— De unde să știu.

El ridică mâna liberă – *doar am întrebat* – și dispare în întuneric. Îl aude cum o pune pe Ruby înapoi în pătuț.

— Raj.

Se întoarce cu fața spre ușa blocată cu scânduri a fostului Burger King.

— Sunt nefericită.

— Știu.

Raj vine lângă ea, se așază pe locul din dreapta și își dă scaunul în spate până când are loc să-și întindă picioarele. Își ține părul strâns într-o coadă – nu și l-a mai spălat de zile întregi –, iar ochii îi lăcrimează de oboseală.

— Nu asta am vrut pentru noi. Am vrut ceva mai bun. Încă-mi doresc. Pentru ea.

Raj arată cu bărbia spre pătuțul lui Ruby.

— Vreau să aibă o casă. Vreau să aibă vecini. Vreau să aibă un nenorocit de câine dacă asta-și dorește. Dar câinii nu sunt ieftini. Și nici vecinii. Încerc să economisesc, Klara. Câștigăm mai mult decât înainte, dar nu e de ajuns.

— Poate asta e limita.

Vocea Klarei e sugrumată.

— Sunt obosită. Știu că și tu ești. Poate ar fi timpul să ne găsim slujbe normale.

Raj pufnește pe nas.

— Eu nu mi-am terminat liceul. Tu n-ai făcut facultate. Crezi că Microsoft are nevoie de noi?

— Nu Microsoft, alții. Sau ne-am putea întoarce la școală. Mereu am fost bună la matematică; aș putea face un curs de contabilitate. Și tu, tu aveai talent ca mecanic. Erai de-a dreptul strălucit.

— Și tu erai la fel! izbucnește Raj. *Tu* aveai talent, *tu* erai strălucită. Prima dată când te-am văzut, Klara, aveai un spectacol mic în North Beach; te-am urmărit pe scenă și mi-am spus: ce femeie deosebită! Aveai vise prea îndrăznețe și părul prea lung, ți se tot încurca în sfori, dar când te-ai avântat spre tavan, într-un mod în care nu mai văzusem pe nimeni să

o facă, părea că n-o să mai cobori niciodată. Nu sunt gata să renunț. Și cred că nici tu nu ești. Chiar vrei să te potolești? Să plimbi hârtii toată ziua și să muncești cu banii altora?

Micul lui monolog o atinge profund, în cotloane uitate. Klara a știut dintotdeauna că menirea ei e să servească drept punte: între realitate și iluzie, prezent și trecut, lumea asta și lumea cealaltă. Trebuie doar să-și dea seama cum s-o facă.

— Bine, răspunde ea încet. Dar nu mai putem continua așa.

— Așa e, aprobă el cu privirea ațintită înainte. Trebuie să gândim la scară mai mare.

— Cum ar fi?

— Cum ar fi Vegas.

Klara își apasă ochii cu palmele.

— Raj, ți-am spus deja.

— Știu că mi-ai spus.

Raj se foiește pe scaun și se apleacă spre ea peste cotieră.

— Dar tu vrei un public, vrei să ai impact, vrei să-ți faci un nume, Klara, iar aici nu poți să ți-l faci. Dar la Vegas vin oameni din toată lumea, în căutare de ceva ce nu găsesc acasă.

— Da, bani.

— Nu, divertisment. Vor să încalce regulile, să întoarcă lumea cu susul în jos. Și nu asta vrei și tu?

O apucă de mână.

— Uite care-i treaba, eu n-am vrut niciodată să fiu vedetă. Și tu n-ai vrut niciodată să fii asistentă. Mereu ai simțit că ți-e rezervat un destin important, mai bun de-atât, nu? Iar eu am crezut mereu în tine.

— Nu mai sunt așa. Ceva s-a pierdut. Sunt mai slabă.

— De când te-ai lăsat de băut ți-a fost mai bine. Ești slabă doar când te pierzi în propria minte, când rămâi blocată acolo și nu mai poți să ieși la suprafață. Trebuie să stai aici la suprafață, îi spune el lipindu-și palma desfăcută sub bărbie. Deasupra apei. Concentrează-te pe ce contează, cum ar fi

Ruby. Și pe cariera ta.

Când se gândește la Ruby, Klara își imaginează că încearcă să se țină de o piatră din mijlocul unui râu, să se agațe de ceva mic și solid în timp ce totul o împinge în derivă.

— Dacă mergem la Vegas, iar eu o dau în bară? Dacă nu suntem angajați sau dacă eu... dacă eu nu sunt în stare pur și simplu? Atunci ce ne facem?

— Eu nu văd lucrurile așa, spune Raj. Și nici tu n-ar trebui să gândești așa.

— Vegas, repetă Gertie. Te duci la Vegas.

Klara o aude pe mama ei acoperind cu mâna receptorul, după care strigă: *Varya, ai auzit ce-am zis? Vegas. Tocmai mi-a zis că se duce la Vegas.*

— Mama, intervine Klara. Aud ce zici.

— Poftim?

— E alegerea mea.

— Nimeni n-a zis că nu e. Dar a mea sigur n-ar fi.

Un clic o anunță că cineva a ridicat un al doilea receptor.

— Te duci la Vegas? o întreabă Varya. Cu ce ocazie? În vacanță? O luați și pe Ruby?

— Sigur că o luăm și pe Ruby. Unde s-o lăsăm? Și nu mergem în vacanță, ne mutăm acolo.

Klara privește pe fereastra rulotei. Raj se plimbă în sus și-n jos și fumează. Din două în două secunde, trage cu ochiul la Klara ca să vadă dacă mai vorbește la telefon.

— De ce? întreabă șocată Varya.

— Pentru că vreau să fiu magiciană. Și dacă vrei să fii magician, trebuie să fii acolo. Dacă vrei să faci bani din asta. Plus că am un copil, Varya. Nu știi cât de mult costă mâncarea ei, scutecele, hainele...

— Am crescut patru copii, intervine Gertie. Și nu m-am dus niciodată la Vegas.

— Știm, spune Klara. Dar eu sunt altfel.

— Știm, oftează Varya. Dacă tu ești fericită...

Raj se întoarce la mașină înainte ca Klara să apuce să pună receptorul în furcă.

— Ce-au zis? o întreabă, lăsându-se să cadă pe scaunul șoferului și băgând cheia în contact. Nu sunt de acord?

— Nope.

— Știu că sunt familia ta, îi spune el, virând ca să intre pe șosea. Dar dacă n-ar fi, nici ție nu ți-ar plăcea de ele.

Fac popas în Hesperia ca să doarmă. Klara este trezită de sunetul vocii lui Raj. Se întoarce pe-o parte și se uită la ceasul lui Saul: e 03:15 dimineața, iar Raj stă pe jos, lângă pătuțul lui Ruby. Se uită la ea printre zăbrele și-i șoptește lucruri despre Dharavi.

Tablă vopsită în albastru. Femei care vând trestie de zahăr. Case cu pereți din saci de iută; țevi uriașe, care se ridică pe străzi asemenea spinărilor de elefanți. Îi povestește despre speculanții de curent electric și mlaștina cu mangrove, despre cocioaba în care s-a născut.

„Și asta e casa lui Tata. Jumătate a fost demolată când eram eu mic. Probabil că acum a dispărut și cealaltă jumătate. Dar ne-o putem imagina și așa. Imaginează-ți jumătatea care a rămas în picioare. Fiecare etaj, cu activitatea lui. Unde lucrează Tata, podeaua e acoperită cu sticle, plastic și bucăți de metal. La etajul de deasupra, bărbații fabrică mobilă; și mai sus, confecționează serviete și genți. La ultimul etaj, femeile cos blugi și tricouri minuscule, haine pentru copii ca tine."

Ruby gângurește și face cu mânuța, albă-albăstruie în lumina lunii. Raj o ține de mânuță.

„Cei din neamul tău sunt considerați de neatins, inferiori celor care au ieșit de sub picioarele lui Brahma. Dar cei din neamul tău sunt muncitori. Ei sunt proprietari de magazine

mici, fermieri și reparatori. În sate, nu au voie să intre în temple sau alte locuri sfinte. Dar Dharavi e templul lor", îi spune el. „Iar America e al nostru."

Klara stă cu capul întors spre pătuțul lui Ruby; are trupul încordat. Ei nu i-a vorbit niciodată Raj despre lucrurile astea. Când îl întreabă despre Dharavi sau despre insurecțiile din Kașmir, schimbă subiectul.

„Tata ar fi mândru de tine", continuă Raj. „Iar tu ai de ce să fii mândră de el."

Raj se ridică în picioare. Klara își afundă capul în pernă.

„Nu uita, Ruby", spune Raj trăgându-i păturica până la bărbie. „Nu uita."

Capitolul 16

În Vegas, se opresc într-o parcare pentru rulote care se cheamă King's Row. E la cincisprezece minute de Strip și costă 200 de dolari pe lună, de care Raj se desparte cu ciudă – în piscină nu e apă și doar o mașină de spălat funcționează.

— E ceva temporar, îi spune lui Ruby pupând-o pe năsucul cât o ciupercuță. O s-o vindem curând.

Cât timp el ridică și stabilizează rulota cu ajutorul cricului și o conectează la electricitate și apă, Klara explorează locul. Există o cameră de recreere, cu o masă de ping-pong și un automat pe jumătate gol. Rulotele, care par să nu se mai fi mișcat de luni întregi, au terase de lemn pe care proprietarii lor au pus ghivece cu flori sau steaguri americane.

Închiriază o mașină pentru trei luni, un Pontiac Sunbird din 1982, și dau o tură către Strip. Klara n-a mai văzut niciodată așa ceva. Cascade care nu seacă niciodată. Flori tropicale veșnic înflorite. Ansamblurile de hoteluri au fațade metalice și forme ascuțite, ca niște stații spațiale. „Fete sexy live", șuieră cineva și Klara se pomenește în mână cu o vedere. În fața cazinoului Caesars Palace defilează tot felul de zei; o femeie e întinsă pe stradă, cu fața în jos și cu capul pe o geantă roz din piele. Dansatoare exotice și Elvișii falși stau lângă o păpușă Chucky vie, care-i face Klarei cu mâna în care ține cuțitul.

Cel mai nou hotel se înalță ca o carte deschisă, cu două clădiri subțiri unite. The Mirage – o firmă luminoasă, cu majuscule roșii, curbate. Anunțul continuă: *În primele zece ore de la*

deschidere, am plătit cel mai mare jackpot din istoria Las Vegasului! 4,6 milioane! Încercaţi bufetul! După care literele dispar discret și reapare numelé The Mirage. Cineva le spune că în fața hotelului scuipă foc un vulcan în fiecare noapte, pe fundalul muzical al celor de la Grateful Dead și al lui Zakir Hussain, cântărețul indian la tabla. Într-un atriu s-a reprodus o junglă, în care sunt ținuți tigri adevărați. Este exact ceea ce Klara nu și-a dorit niciodată, dar apoi se gândește la Ruby. Sunt mulți bani aici. Intră în holul hotelului, în care atârnă candelabre uriașe și petale de sticlă de mărimea anvelopelor. La recepție se înalță un acvariu de 15 metri lățime, de la podea până la tavan. Se aude un vuiet – de la cascadă sau de la vulcan –, apoi își dă seama că e o mașină de tăiat: încă se construiește la clădire.

— Psst, zice Raj și arată spre un afiș mare, poziționat deasupra recepției.

Pe el apar Siegfried și Roy, cu fețele lipite de un tigru alb. „Zilnic, de la 13:00 la 19:00". E 13:45. Urmează indicatoarele și ajung la sala de spectacole. Dat fiind că a început deja, încasatorul a plecat. Raj se furișează pe ușă, cu Ruby sprijinită de șold, și o trage pe Klara pe două scaune goale. Siegfried și Roy sunt îmbrăcați cu cămăși de mătase descheiate, cu niște scurte îmblănite și cu pantaloni de piele, cu șlițul proeminent. Călăresc un dragon mecanic care scuipă flăcări și îi lovesc cu biciul capul mare de 10 metri, în timp ce câteva femei în costume de baie în formă de scoică dansează cu niște sceptre cu capete din cristal. La sfârșitul reprezentației, Roy călărește un tigru alb, care stă pe un glob din oglinzi. După ce i se alătură și Siegfried împreună cu alte douăsprezece animale exotice, levitează împreună către bârnele acoperișului.

E o caricatură a visului american, un vis despre visul american: cu 40 de ani în urmă, cei doi s-au cunoscut la bordul unui transatlantic; fugeau din Germania postbelică, cu un

ghepard ascuns într-un cufăr. Iar acum fac spectacole cu o echipă de 250 de artiști și personal auxiliar.

În timp ce-și fac plecăciunile, Raj îi șoptește Klarei la ureche:

— Tot ce ne trebuie e o intrare în lumea asta. Trebuie să găsim pe cineva care cunoaște pe altcineva, spune el.

Klara o alăptează pe Ruby pe canapea, cu ochii pe ceasul lui Simon. Reapar cele două litere: M și E. Cinci minute mai târziu, mai apare un E. Următorul interval e atât de lung – 20 de minute –, că se teme că i-a scăpat ciocănitura în timp ce o ajuta pe Ruby să râgâie. Atunci aude sunetul.

T.

„Meet!"

Ruby țipă ascuțit. Klara nu mai are lapte.

— Ce e? strigă Raj de afară.

E băgat sub rulotă și meșterește la partea din spate.

— Nimic, răspunde Klara.

Lui Raj nu i-ar plăcea să audă ce i s-a întâmplat, anume: dacă Simon comunică cu ea de dincolo de moarte, atunci cine zice că n-ar putea s-o facă și Saul?

Klara își închide sutienul pentru alăptat și o liniștește pe fetiță, dar simte o durere în sinusuri ca și cum i-ar veni să plângă. Ruby e vie, Ruby are nevoie de ea. Klara are nevoie de Simon, de Saul, dar ei sunt...

Morți? Poate că da. Dar nu de tot poate.

Raj n-are noroc cu cunoștințele de la cazinourile din California de Sud, în schimb proprietarul stațiunii Lake Tahoe are un văr al cărui cumnat e administrator la Golden Nugget. Raj merge să se întâlnească cu el îmbrăcat cu cel mai bun costum, la steakhouseul de pe Strip. La întoarcere e agitat, debordează de energie și îi lucesc ochii ca și cum ar fi în transă.

— Iubito, spune el, am făcut rost de-un număr de telefon.

Capitolul 17

Klara nu a dat niciodată reprezentație pe o avanscenă precum cea de la Mirage. Traversele de susținere sunt la 9 metri înălțime, există două platforme mobile, cinci echipamente de ridicat, douăzeci de reflectoare și două mii de locuri în sală. Au instalat coarda care o ridică pentru „Fălcile vieții", iar dulapul lui Proteu e pregătit pe un cărucior, în culise. Trei directori de la Mirage se află în primul rând.

În timpul monologului de deschidere al lui Raj, Klara stă lângă intrarea pe scenă, cu transpirația curgându-i pe sub rochia cu paiete. E prima dată când o duc pe Ruby la creșa angajaților hotelului, la etajul 16. Klara simte cum i se strânge stomacul. Încearcă să se stăpânească, de dragul lui Ruby. *Scutură mâinile. Înghite. Zâmbește, ce naiba.* Pășește pe scenă cu pantofii aurii cu toc.

Lumină. Căldură. Nu-i deosebește pe directori unul de altul, cu cămășile lor elegante purtate peste pantaloni și cu fețele în penumbră. Se foiesc în timpul numărului cu Dulapul lui Proteu. Unul dintre ei pleacă la „Colivia invizibilă", invocând o teleconferință. Ceilalți doi se animă în timpul numărului „A doua vedere", dar Klara nu reușește să se sincronizeze cum trebuie în timpul „Ruperii" și trebuie să-și îndoaie genunchii ca să nu atingă podeaua prea devreme. Când deschide ochii, unul dintre ei își verifică pagerul, iar celălalt își drege vocea.

— Asta e tot? îi strigă.

Un mașinist aprinde luminile din sală, iar Raj se apropie din culise. Își afișează zâmbetul de vânzător, dar emană furie prin toți porii. Timp de-o fracțiune de secundă, enormitatea șansei – și, respectiv, enormitatea eșecului lor – o lasă pe Klara fără aer. În frigiderul din rulotă, au trei borcănele cu mâncare pentru Ruby. Și ea, și Raj au mâncat la fast-food și ea o resimte în tot corpul, un amestec de exces și lipsă. Au 64 de dolari într-o cutie cu cheie din torpedo. Dacă nu reușesc să încheie un nou contract, ce se fac?

Klara se gândește la Ilya, mentorul ei. El a învățat-o că numerele de magie sunt concepute pentru bărbați: buzunarele sacoului sunt de mărimea potrivită, astfel că în ele încap perfect pahare de inox, iar mâinile mari îi ajută să palmeze. Apoi a învățat-o cum să le fenteze. Klara folosește mingiuțe de spumă care nu necesită multă presiune și a învățat să manevreze fără cusur sertarul măsuței pentru cărți de joc. Dar mărimea palmelor nu și-o poate schimba, iar când e vorba despre prestidigitație, nu se poate baza decât pe tehnică. „Trebuie să fii la fel de bună precum cei mai buni iluziioniști bărbați", i-a spus Ilya, punând-o să exerseze cum se taie cu o singură mână până când o dureau degetele. „Și apoi să-i depășești."

Prestidigitația era atuul ei. Încă este. Dar Klara și Raj încearcă să devină Siegfried și Roy. Între timp, Klara a uitat de magia veche, modestă cu care a crescut. A uitat cine e.

— Nu, răspunde ea. Nu e tot.

Se duce în culise după cutia neagră a lui Ilya, pe care a luat-o cu ea ca să-i poarte noroc. Traversează scena cu ea în brațe și sare în zona scaunelor, apoi transformă cutia în masă în fața directorilor. De aproape, cei doi nu seamănă deloc. Unul e îndesat și ras pe cap din rațiuni de igienă, cu ochi albaștri și o privire alertă în spatele ochelarilor cu rame argintii. Poartă o cămașă de mătase roșie. Celălalt, îmbrăcat cu o cămașă

albă cu dungi subțiri și negre, este înalt, are corpul în formă de pară și părul prins într-o coadă. Pe vârful nasului poartă ochelari de culoarea lavandei, iar la gât îi atârnă o cruciuliță de aur discretă.

Raj vine la marginea scenei și se așază în spatele Klarei. Are trupul încordat, dar o privește. Klara scoate pachetul preferat de cărți din compartimentul secret și întinde cărțile pe măsuța lui Ilya.

— Alegeți trei, îi spune bărbatului chel. Și întoarceți-le cu fața în sus.

Alege asul de treflă, regina de romb și șeptarul de inimă roșie. Ea le pune la loc în pachet. Apoi bate din palme.

Asul se ridică din pachet, flutură în aer, apoi cade pe un scaun. Klara bate din nou din palme: regina se ițește din mijlocul pachetului. Când bate a treia oară din palme, șeptarul de inimă roșie se materializează în mâna ei.

— Ha! exclamă bărbatul. Foarte interesant.

Klara nu bagă în seamă complimentul. Trebuie să se concentreze ca să nu greșească la Raise Rise. Scoate din sertar un marker permanent și i-l întinde bărbatului cu ochelari de culoarea lavandei.

— Tăiați cărțile. Oriunde vreți.

Bărbatul face ce i se spune și arată un trei de inimă neagră.

— Perfect. Vreți să faceți un semn pe carte, vă rog?

— Cu markerul?

— Cu markerul. Așa veți vedea că nu trișez. În pachet ar mai putea fi un trei de inimă neagră, dar așa îl vom deosebi pe cel pe care l-ați ales. Punem cartea la loc în mijlocul pachetului, așa. Dar fiți atent la asta: când bat cu degetul în cartea de deasupra – *o întoarce* –, e treiul dumneavoastră. Ciudat, nu? Acum hai să-l punem la loc, în mijlocul pachetului. Măi să fie, când bat a doua oară cu degetul în cartea de deasupra, e tot treiul dumneavoastră. S-a ridicat prin pachet.

Raise Rise e unul dintre cele mai dificile trucuri pe care le știe Klara și nu l-a mai exersat de ani întregi. N-ar fi trebuit să-i iasă, dar ceva o ajută. Ceva o aduce înapoi în pielea celei care a fost cândva.

— Acum vă voi arăta pas cu pas cum o pun în mijlocul pachetului. Ba chiar o las cu marginea în afară ca să fiți siguri că nu mint – vedeți? Văd și eu. Cum se face atunci – *întoarce cartea de deasupra cu fața* – că s-a ridicat la suprafață *a treia oară*? Ia să vedem acum, mi se pare că o simt mișcându-se – ce ciudat, aș putea să jur că e la fundul pachetului. Vreți să scoateți cartea de la fundul pachetului, vă rog?

O scoate și e chiar cartea lui. Bărbatul începe să râdă.

— Foarte bine jucat. N-aș fi observat că ați ridicat două cărți deodată dacă n-aș fi bănuit că așa faceți.

Tipul stă în continuare cu un ochi la pager. Klara se concentrează asupra lui. I s-a pus un cârcel la degetul mic – n-a mai exersat de un an scoaterea cărții în afară –, dar nu are timp să-și scuture mâinile. În timp ce strânge pachetul de cărți, își umple pumnul cu monede de 25 de cenți, apoi arată cu mâna spre cana de cafea din metal aflată la picioarele bărbatului chel.

— Vă deranjează dacă o folosesc? Mulțumesc frumos. Nu știu dacă ați observat, nu știu dacă v-ați uitat, dar locul ăsta e infestat cu monede.

Cu cana în mâna dreaptă, o desface pe cea stângă pentru a le arăta că e goală. Când pocnește din degete, între degetul mare și arătător apare o monedă. Îi dă drumul în cană cu un clinchet. Scoate două monede din gulerul cămășii bărbatului chel, câte una din fiecare ureche și încă două din buzunarul mare de la cămașă.

— Vedeți, cana e a dumneavoastră, nu a mea. Nu are niciun compartiment secret, niciun depozit de monede. Așa că pun pariu că vă întrebați cum reușesc. Pun pariu că deja aveți niște ipoteze.

Klara arată cu mâna spre ochelarii bărbatului brunet. Acesta i-i dă și ea îi înclină spre cană. Câte o monedă alunecă pe fiecare lentilă.

— E o reacție firească: tot timpul căutăm explicații logice. Mă vedeți producând monede unele după altele. Și presupuneți că le țin în mâna stângă. Dar când vă arăt mâna stângă și vă dați seama că nu au cum să fie acolo, schimbați logica. Vă gândiți că le-am ținut de la bun început în mâna dreaptă. Ar fi convenabil, nu? Atât de aproape de cană. Dar nu vedeți că eu pot foarte bine – *trece cana în mâna stângă* – să schimb – *își arată mâna dreaptă goală* – metodele.

Tușește și din gură i se rostogolesc două monede. Bărbatul brunet își bagă pagerul în buzunarul cămășii. Acum i-a captat atenția.

— Sunteți credincios, spune Klara, cu ochii pe cruciulița de la gâtul lui. Și tatăl meu a fost. Deseori am impresia că a fost opusul meu. El cu regulile, eu cu încălcarea lor. Simțul lui al realității contra fanteziilor mele. Dar mi-am dat seama – și cred că el a știut mereu – că de fapt credeam în același lucru. Puteți s-o numiți trapă, un compartiment secret sau Dumnezeu: un nume pentru ceea ce nu cunoaștem. Un loc în care imposibilul devine posibil. Când făcea kiduș sau aprindea luminile pentru Șabat, făcea de fapt un număr de magie.

Raj tușește în semn de avertizare. *Unde bați?* Dar ea știe unde bate. A știut de la bun început.

— Și eu, și tata credeam că știm câte ceva despre realitate. Și pun pariu că și dumneavoastră credeți la fel. Poate că realitatea e „prea mult"? Prea dureroasă, prea limitată, prea lipsită de bucurie și noroc? Nu, spune ea. Dimpotrivă, cred că realitatea nu e de-ajuns.

Klara pune cana pe jos și scoate un pahar și o mingiuță din sertar. Pune paharul gol cu fața în jos pe masă și mingiuța deasupra lui.

— Nu e de-ajuns să explicăm ce nu înțelegem.

Ia mingea și o strânge tare în mână.

— Nu e de-ajuns să demontăm inconsecvențele pe care le vedem, auzim și simțim.

Când desface mâna, mingea a dispărut.

— Nu e de-ajuns pentru toate speranțele, visele... credința noastră.

Ridică paharul. Mingea este dedesubt.

— Unii magicieni spun că magia ne face bucăți perspectiva asupra vieții. Dar eu cred că, dimpotrivă, magia ține bucățile la un loc. E materia neagră, liantul realității, plastilina cu care umplem golurile dintre lucrurile despre care știm că sunt reale. Și e nevoie de magie pentru a arăta cât de inadecvată – *pune paharul jos* – este – *strânge pumnul* – realitatea.

Când deschide pumnul, mingiuța roșie nu e acolo. În locul ei este o căpșună mare, perfectă.

Se lasă tăcerea de la podeaua mochetată până la tavanul de 15 metri, din spatele scenei până la balcoane. Raj începe să bată din palme, iar bărbatul chel i se alătură. Numai bărbatul cu cruciulița de aur nu aplaudă. În schimb, o întreabă:

— Când puteți începe?

Klara se uită fix la căpșuna din palmă. E umedă. Îi simte mirosul. Aude un vuiet în urechi, parcă ar fi cascada din fața hotelului Mirage – sau fusese o mașină de tăiat?

Bărbatul chel scoate din buzunar o agendă legată în piele.

— Mă gândeam la decembrie sau ianuarie... Ianuarie? O punem imediat înainte de Siegfried și Roy?

Bărbatul corpolent răspunde cu o voce care vine parcă de sub apă.

— O s-o mănânce de vie.

— Clar, dar în deschidere. Îi dăm o jumătate de oră, oamenii încep să vină, vor să vadă ceva; e o fată atrăgătoare – sunteți atrăgătoare –, le captează atenția, îi face să se așeze și bang! Tigri, lei, explozii. Nebunie totală.

— Le vor trebui costume noi, insistă celălalt.

— O, da, le schimbăm complet garderoba. Vă dăm o echipă de producție, scoatem colivia, scoatem dulapul, mai lucrăm la treaba cu sfoara, la numărul cu cititul gândurilor – aducem un om din public pe scenă, ceva de genul; ne ocupăm noi de tot.

Cuiva îi sună pagerul. Amândoi își verifică buzunarele.

— Rămâne să mai vorbim. Aveți patru luni să vă pregătiți, o să fie bine.

— Să mor eu, spune Raj imediat cum se închide ușa liftului. O căpșună.

Râde, prăvălit în colțul dintre doi pereți de sticlă.

— Nu știu cum ai făcut-o, dar a fost perfect.

— Nici eu nu știu.

Raj se oprește brusc din râs, deși încă are zâmbetul lățit pe față.

— Vorbesc serios, spune Klara. N-am mai văzut căpșuna până acum. Habar n-am de unde a apărut.

Primul ei gând a fost că au revenit golurile de memorie: posibil să fi condus până la o piață, să fi cumpărat o caserolă, să-și fi băgat una în buzunar. Dar e ilogic. Numai Raj conduce mașina închiriată și nu există niciun magazin alimentar la care să poată ajunge pe jos din King's Row.

— Cine te crezi? o întreabă Raj.

Pe fața lui se citește ceva feroce, sălbatic, expresia lupului care-și păzește prada.

— O magiciană care a ajuns să creadă în propriile trucuri?

Cu luni în urmă, Klara s-ar fi simțit jignită. Dar acum, nu. Observă ceva.

Privirea lui Raj. Inițial a crezut că e furie. Dar nu e asta.

Îi e frică de ea.

Capitolul 18

Raj lucrează cu echipa de producție ca să pregătească numerele „Fălcile vieții" și „A doua vedere". Regândește recuzita pentru numărul cu acele de cusut: ace mai mari ca să se vadă din public și frânghie roșie în loc de sfoară. Directorul de divertisment de la Mirage o întreabă pe Klara dacă-l lasă pe Raj s-o taie în două cu ferăstrăul – „E floare la ureche, nu simți nimic" –, dar ea refuză. El crede că de frică, dar adevărul e că ar putea să-i țină o demonstrație de o oră întreagă despre P.T. Selbit și invențiile lui misogine: „Cum să distrugi o fată", „Cum să întinzi o doamnă", „Cum să strivești o femeie", toate introduse la momentul potrivit pentru a valorifica setea de sânge de după război și dreptul la vot pentru femei.

Klara nu are de gând să fie o femeie tăiată în două cu ferăstrăul sau legată cu lanțuri – și nici nu vrea să fie salvată sau eliberată. Se va salva singură. Ea va fi ferăstrăul.

Dar știe că ar putea pierde contractul dacă opune și mai multă rezistență. Așa că-l lasă pe costumier să-i scurteze fusta cu 12 centimetri, să-i adâncească decolteul cu cinci și să-i pună pernuțe în dreptul sânilor. În timpul repetițiilor, Raj stă cu capul tot mai sus, în timp ce Klara se face tot mai mică. Strălucirea pe care a emanat-o în timpul audiției se stinge pe zi ce trece, consumată de reflectoarele de 500 de wați, întunecată de ceața din mașinile de fum. A crezut că cei de la Mirage o vor așa cum este, dar de fapt o vor fragmentată, supradi-

mensionată. O vor un produs al Vegasului. Pentru ei nu este decât o atracție, la fel ca vulcanul roz de la intrare: propria lor magiciană.

Cartilajele lui Ruby se osifică, iar oasele îi fuzionează. Are trupul 70% apă, același procent ca Pământul. Are canini mici și ascuțiți și o pereche de molari ca două gâlme. Știe să spună „nu" și „du" și „vino mine", adică „vino cu mine", iar Klara se topește când o aude. Scoate țipete de încântare de câte ori vede una dintre șopârlele roz care mișună la King's Row și adună pietricele pe care le ține strâns în pumnișor. După ce are loc premiera spectacolului și primesc primul cec gras, Raj vrea să vândă rulota, să închirieze un apartament, să caute o grădiniță, un pediatru. Dar Klara mai are foarte puțin timp. Dacă femeia de pe strada Hester a avut dreptate, în două luni va muri.

Nu-i spune lui Raj. O va crede și mai nebună decât o crede deja. În plus, îl vede foarte rar: între repetiții, el rămâne la teatru. Urcat pe un grilaj la 27 de metri înălțime, instalează un sistem de sfori și scripeți conceput de el, pe care-l fixează de traversele de oțel. Folosește trapele din scenă pentru a face în așa fel încât Klara să dispară după plecăciunea de la finalul „Ruperii". Împreună cu echipa de constructori, fabrică o masă nouă pentru cărțile de joc și-i ajută să care recuzita din atelier pe scenă. Directorul artistic îl iubește, dar unii tehnicieni încep să-i poarte ranchiună. Odată, în drum spre creșă ca s-o ia pe Ruby, Klara îi aude pe doi mașiniști vorbind. Stau lângă ușile sălii și îl urmăresc pe Raj, care lipește cu scotch marcajele pe scenă.

— Asta era treaba ta: să pui marcajele pe scenă, spune unul către celălalt. Dacă n-ai grijă, Ghandi îți fură slujba.

Klara intră la Vons, împingând căruciorul de plastic roșu în care se află Ruby. Șterpelește opt borcănașe cu piure

de cartofi dulci marca Gerber de la raionul patru și iese din magazin cu ele zăngănindu-i în poșetă. Ușile se deschid automat și simte cum o învăluie aerul cald. E o seară de sfârșit de noiembrie, dar cerul e albastru indigo. Se așază sub un lampadar, deschide unul dintre borcănașele Gerber și o hrănește pe Ruby cu degetul arătător.

Două sfere de lumină albă se apropie tot mai mult până când un Oldsmobile argintiu încetinește în dreptul lor. Klara îi acoperă ochii lui Ruby și mijește ochii, dar mașina nu-și continuă drumul: se oprește în fața ei, ca și cum ea ar bloca ieșirea din parcare. De pe scaunul șoferului, un bărbat o privește insistent. Are părul ciufulit, blond-roșcat, ochii chihlimbariu-pal și gura larg deschisă. Pare leit Eddie O'Donoghue, polițistul din San Francisco.

Klara se ridică în grabă și o sprijină pe Ruby pe un șold. În toată agitația, scapă borcănașul cu mâncare, care se sparge și din care se revarsă terciul portocaliu, dar nu se oprește. La început merge, apoi începe să alerge către anonimatul mulțimii de pe Strip. Își face drum printre turiști, împingând cum poate cu o mână căruciorul gol și își amintește de limba lui scotocindu-i gura, moment în care se lovește de spatele solid al unei femei cu două cozi împletite, lungi și șatene.

Klara îngheață. E ghicitoarea. O apucă pe femeie de umăr.

Aceasta se întoarce. E doar o adolescentă. Sub luminile intermitente de la Stage Door Casino, fața i se colorează când roșie, când albastră.

— Care dracu' e problema ta?

Are pupilele dilatate și bărbia ei împunge aerul într-un gest agresiv.

— Îmi cer scuze, murmură Klara, dându-se înapoi. V-am confundat.

Ruby începe să țipe de pe șold. Klara pornește împleticindu-se, trece de Caesars Palace și de Hilton Suites, de Harrah's

și de Carnaval Court. N-a crezut niciodată că se va bucura să vadă prostia de vulcan cu spumă roz din fața teatrului Mirage. Doar după ce intră își dă seama că a uitat căruciorul gol al lui Ruby în fața cazinoului Stage Door.

Nu vrea să audă ciocăniturile – ar vrea să plece de unde au venit – dar ele se întețesc. Simon e supărat pe ea; crede că a început să-l uite. Cu o oră înainte de prima repetiție în costume, Klara intră în toaleta femeilor de la Mirage și o pune pe Ruby pe blat, lângă o vază cu flori artificiale. Își scoate ceasul. *Meet* apare repede, ca mai înainte. Treisprezece minute mai târziu, aude încă o ciocănitură: încă un *M*. În cinci minute, apare un *E*.

Inițial crede că se va repeta cuvântul, dar apoi își dă seama ce-i spune. *Meet me*. După 65 de minute, obține încă un cuvânt.

Us.

Simon și Saul. *Noi*. Începe să se învârtească baia cu ea. Klara se apucă cu mâinile de blatul de marmură și-și lasă capul să cadă în piept. Nu știe cât timp a trecut până când îi aude vocea lui Ruby. Nu plânge, nici măcar nu gângurește. Pronunță cât se poate de clar: „Ma. Ma. Ma-ma".

În miezul ființei ei, simte cum un lăstar lung se apleacă și se frânge. Aceeași poveste veche: familia care te-a creat și familia pe care ai creat-o tu, trăgând în direcții opuse. Cineva bate la ușă.

— Klara? strigă Raj și intră.

În locul obișnuitului tricou alb, pătat și cenușiu, și al pantalonilor de lucru Carhartt ponosiți, poartă vestimentația de scenă: haină cu cozi de rândunică făcută pe comandă și jobenul catifelat și negru ca penajul unui pinguin. Ruby stă în fund în celălalt capăt al blatului. S-a târât până în una dintre chiuvetele adânci și aurite de la Mirage și se joacă cu automa-

tul de săpun. Are spumă albastră de jur-împrejurul gurii și plânge în gura mare.

— Ce mama dracului, Klara? Ce naiba e în capul tău?

Raj o ia pe Ruby în brațe și o ajută să scuipe, scoțându-i săpunul din gură cu mâna. Umezește un șervet de hârtie și îi șterge cu blândețe ochii și nasul. Se proptește cu ambele mâini de blat și se apleacă, sprijinindu-și capul pe părul negru al fetiței. Klarei îi ia puțin timp să-și dea seama că Raj plânge.

— Vorbeai cu Simon, nu-i așa?

— Ciocăniturile. Le-am cronometrat. Până acum n-am fost sigură, dar acum știu că sunt: îmi trimit un mesaj...

Raj se apleacă spre ea ca și cum ar vrea s-o sărute. Dar se oprește cu nasul lipit de obrazul ei, apoi se retrage.

— Klara.

Când o privește, în ochii lui se citește ceva viu, aprins, ceva ce ea interpretează drept dragoste, până-și dă seama că e furie.

— Miroși.

— Miros a ce? întreabă Klara, trăgând de timp.

A dat pe gât două sticluțe de Popov în rulotă; ar fi trebuit s-o ajute să se calmeze.

— Trebuie să fii masochistă să ne faci așa ceva în momentul ăsta. Sau crezi că voi fi mereu aici să adun după tine?

— N-a fost decât un pahar.

Urăște felul în care îi tremură vocea.

— Încerci să mă controlezi.

— Așa te justifici? spune Raj căscând ochii neîncrezător. Cu ani în urmă. Dacă nu te-aș fi găsit, ce crezi că s-ar fi ales de tine?

— Ceva mai bun de-atât.

Ar fi tot în San Francisco, făcând spectacole pe cont propriu. Ar fi singură, dar stăpână pe viața ei.

— Ai fi ajuns o bețivă, îi aruncă Raj. O ratată.

Ruby o privește din brațele lui Raj. Klara simte cum îi iau foc obrajii.

— Singurul motiv pentru care încă faci spectacole, continuă Raj, e pentru că m-ai cunoscut pe mine. Și singurul motiv pentru care reușeai să te descurci înainte era pentru că jecmăneai oamenii. Furai, Klara. Fără rușine. Și tu chiar crezi că le ofereai un spectacol de calitate?

— Da, și continui să o fac, îi răspunde Klara. Încerc să fiu o mamă bună. Vreau să am succes. Dar tu nu știi prin ce trec eu. Nu înțelegi ce am pierdut.

— Nu înțeleg ce ai pierdut? Dar tu înțelegi, ai cea mai vagă idee ce s-a întâmplat în țara mea?

Raj se șterge la ochi cu podul palmei libere.

— Tatăl tău a avut o afacere, o familie. Încă o ai pe mama tata, ai o soră și un frate mai mare, medic. Tata căuta în gunoi, iar mama a murit atât de tânără, că nici nu mi-o amintesc. Amit a murit în 1985 într-un accident de avion, la câteva minute de Bombay, prima dată când încerca să se întoarcă acasă. Ai tăi au avut o viață bună. Încă o au.

— Știu cât de grea a fost viața ta, șoptește Klara. Nu am încercat să minimalizez în niciun caz. Dar mi-a murit fratele. Mi-a murit și tatăl. Viața n-a fost generoasă cu ei.

— De ce? Pentru că n-au trăit până la 90 de ani? Gândește-te la ce au avut cât au fost în viață. Însă cei ca mine se țin cu dinții. Și numai dacă suntem norocoși, foarte norocoși sau al dracului de excepționali, reușim ceva în viață. Dar tu ai oricând o plasă de siguranță.

Raj dă din cap.

— Doamne, Klara. De ce crezi că nu-ți povestesc despre problemele mele, probleme reale? Pentru că nu ai face față. N-ai loc în mintea ta pentru problemele altora, ci numai pentru ale tale.

— E un lucru oribil ce-ai spus.

— Dar e adevărat, nu?

Klara nu reușește să articuleze; are creierul împâclit, firele

s-au intersectat, monitorul urmează să se închidă. Raj îi verifică scutecul lui Ruby și-i leagă din nou șireturile pantofilor minusculi. Ia geanta cu scutece de pe umărul Klarei și se îndreaptă spre ușa toaletei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Klara, chiar am crezut că ești mai bine. Imediat cum avem asigurare medicală și o zi liberă, te duc la medic. Nu se poate s-o iei razna acum, îi spune. Aproape am reușit.

28 decembrie 1990. Dacă femeia a avut dreptate, Klara mai are de trăit patru zile. Dacă femeia a avut dreptate, va muri în seara premierei.

Trebuie să fie o verigă slabă, o trapă secretă. Doar e iluzionistă, ce naiba. Nu trebuie decât să găsească nenorocita de trapă.

Ia o minge roșie în pat și se joacă cu ea sub pătură. Și-a dat seama cum s-o transforme în căpșună. Printr-o mișcare Turnichet face mingea să dispară, trecând-o din mâna dreaptă în cea stângă. Apoi își pune mâna stângă peste cea dreaptă. Face din nou o mișcare de transfer și, când își deschide pumnul stâng din nou, căpșuna e acolo, răcoroasă și parfumată. La sfârșit mănâncă fiecare căpșună și bagă codița verde sub saltea. Apoi se furișează afară din rulotă.

Noaptea e neagră ca smoala, dar sunt peste 30 de grade. Aude mișcările vecinilor în rulote: fac duș și gătesc, mănâncă și se ceartă; dintr-un Gulf Stream răsună miorlăiturile unui cuplu de adolescenți care fac sex tot timpul. Peste tot viața răbufnește, încercând să iasă din cutiile de conserve.

Se duce până la piscină. Are formă de boabă de fasole și strălucește albastru electric, nenatural. Nu există șezlonguri – administratorul susține că se fură – așa că se oprește în dreptul capătului cu apă adâncă. Își dă jos maioul și pantalonii scurți și le lasă grămadă pe jos. Burta i-a rămas încă

moale și creponată după nașterea lui Ruby. Când își dă jos lenjeria, părul pubian pare să înflorească.

Sare în apă.

Apa o înconjoară ca o membrană. Picioarele par mai aproape decât sunt, iar brațele par îndoite. Piscina nu pare adâncă de 2,40 metri, dar Klara știe că e doar o iluzie. Refracție se cheamă: lumina e deviată când străbate un mediu nou. Dar creierul uman e programat să creadă că lumina călătorește în linie dreaptă. Ceea ce vede Klara e diferit de realitate.

A auzit că la fel e și cu stelele: par să clipească atunci când lumina, văzută prin atmosfera Pământului, e deviată. Ochiul uman decodează mișcarea ca absență. Dar lumina e acolo în tot acest timp.

Klara iese la suprafață. Trage aer în piept.

Poate că ideea e să nu te opui morții. Poate că moartea nici nu există ca atare. Dacă Simon și Saul îi trimit mesaje Klarei, atunci conștiința supraviețuiește morții trupului. Și dacă e așa, atunci tot ce i s-a spus despre moarte e neadevărat. Și-n acest caz, poate că moartea nu e sfârșitul.

Se întoarce pe spate și înoată. Dacă femeia are dreptate, dacă a putut prezice moartea lui Simon în 1969, atunci înseamnă că magia chiar există: o cunoaștere stranie, pâlpâitoare, chiar în miezul necunoscutului. Nu contează dacă Klara moare sau când se întâmplă acest lucru. Va putea comunica cu Ruby așa cum comunică Simon cu ea acum. Poate să treacă dintr-o parte într-alta cum a visat mereu.

Poate servi ca punte între lumi.

Capitolul 19

Panoul de pe fațada hotelului afișează un mesaj nou: „În seara asta, *Imortalista, cu Raj Chapal*". Spectacolul începe abia la 11:00 – o reprezentație specială de Revelion –, dar la intrare se află deja o mulțime de turiști. Raj parchează Sunbirdul în parcarea angajaților. De obicei, ea cară genții și el o duce pe Ruby, dar în seara asta Klara nu i-o dă. A îmbrăcat-o pe fetiță într-o rochiță roșie elegantă – trimisă de Gertie când Ruby a împlinit un an –, ștrampi albi și pantofiori de lac negri.

Traversează holul. Peștii lucioși se foiesc în acvariul imens. Oamenii se îngrămădesc în jurul habitatului tigrilor, deși animalele dorm cu bărbiile lor blănoase direct pe podeaua de ciment. Raj și Klara cotesc spre lifturi. Aici se despart: Raj duce genții în sală, iar Klara o duce pe Ruby la creșă.

Raj se întoarce spre ea și îi pune mâna pe obraz. Are palma caldă, aspră de la munca în atelier.

— Ești pregătită?

Klara simte cum îi bate inima tare. Îi privește fața. E frumoasă: pomeții proeminenți și eleganți, bărbia ascuțită. Părul care-i ajunge la umeri e prins într-o coadă, ca de obicei; machieuza îl va usca cu foehnul și-l va da cu silicon, ca să lucească.

— Vreau să știi că sunt mândru de tine, îi spune el.

Ochii îi lucesc înlăcrimați. Klara inspiră surprinsă.

— Știu că am fost dur cu tine. Știu că a fost tensiune între noi. Dar te iubesc; ne iubesc pe noi. Și cred în tine.

— Dar nu crezi în scamatoriile mele. Nu crezi în magie.

Îi zâmbește. Îi pare rău pentru el, pentru toate lucrurile pe care el nu le știe.

— Nu, îi răspunde el frustrat, de parcă ar vorbi cu Ruby. Nu există magie.

Familii iau cu asalt lifturile, trecând pe lângă Klara și Raj, strecurându-se printre ei, iar Raj își lasă mâna să cadă. Când rămân singuri din nou, Raj o pune la loc, dar atingerea e mai fermă, o ține de maxilar.

— Uite ce e, doar pentru că nu cred în scamatoriile tale nu înseamnă că nu cred în tine. Cred că ești foarte pricepută în meseria ta, că ai capacitatea de a-i influența pe oameni. Ești o artistă, Klara. O artistă de scenă.

— Nu sunt un ponei de la circ. Nici clovn.

— Nu, spune Raj. Ești o stea.

Dă drumul genților și întinde mâinile spre ea. O îmbrățișează și o trage aproape de el, o strânge. Strivită de pieptul Klarei, Ruby scâncește. Ei trei, o familie. I se par deja niște fantome, oameni pe care i-a cunoscut cândva. Se gândește la zilele – atât de îndepărtate i se par – când credea că Raj îi va putea da tot ce are nevoie.

— Urc, îi spune ea.

— OK.

Raj face o față de pește către Ruby, care chicotește.

— Fă la revedere, Ruby. Fă-i la revedere lui tati. Urează-i „baftă".

Femeia care se ocupă de creșă întredeschide ușa când o aude pe Klara bătând. Apartamentul e plin cu copiii mașiniștilor și artiștilor, recepționerilor și bucătarilor, directorilor și cameristelor.

— E o nebunie în seara asta.

Pare prizonieră, cu o expresie sumbră în spatele lanțului de la ușă.

— Un An Nou fericit, futu-i.

Klara aude un sunet de sticlă spartă și mai multe chiote încântate.

— Doamne ferește, strigă femeia întorcându-se spre cameră.

Apoi se întoarce spre Klara.

— Nu vă supărați dacă n-o lungim. Bună, drăgălașo.

Dă lanțul la o parte și mișcă dintr-un deget spre Ruby. Klara o strânge și mai tare. Partea rațională din ea se opune cu toată forța.

— Ce, nu o lăsați cu mine în seara asta? Nu aveți spectacol?

— Ba da, răspunde Klara. Am.

Îi netezește părul negrul și lins, îi prinde în căușul palmelor obrajii dolofani. Nu vrea decât s-o facă să se uite la ea. Ruby se agită: ceilalți copii îi distrag atenția.

— La revedere, dragostea mea.

Klara își lipește nasul de fruntea lui Ruby și inspiră mirosul dulceag de lapte, de transpirație acrișoară – esență de umanitate – al pielii ei. Îl savurează.

— Ne vedem mai încolo.

Când se urcă din nou în lift, are impresia că Simon o așteaptă. Îl vede reflectat în geam, îi vede fața pâlpâind iridiscentă ca o pată de ulei. Merge până la etajul 45. Inițial vrea doar să admire priveliștea de sus, dar are noroc: când iese din lift, o cameristă tocmai iese din unul dintre apartamentele de lux. Imediat cum urcă femeia în lift, Klara se năpustește spre ușă. O prinde cu degetul mic și intră.

E cel mai mare apartament pe care l-a văzut Klara vreodată. Sufrageria și sala de mese sunt mobilate cu canapele din piele crem și mese cu blat de sticlă; dormitorul e dominat de

un pat imens și un televizor. Baia e cât rulota lor, cu un jacuzzi extralung și două chiuvete de marmură. În bucătărie e un frigider de inox cu sticle de alcool de mărime normală, în locul celor mici. Alege o sticlă de gin Bombay Sapphire, una de whisky Johnny Walker și o șampanie Veuve Cliquot. Bea pe rând din fiecare, se îneacă cu șampania, apoi o ia de la capăt.

A uitat să admire priveliștea. Draperiile groase, cu pliuri, crem și ele, sunt trase. Atinge un buton rotund de pe perete, iar draperiile se trag dezvăluind o panoramă a clădirilor de pe Strip, strălucind de electricitate. Klara încearcă să-și imagineze cum ar fi arătat acum 60 de ani – înainte ca 20 de mii de oameni să fi construit Hoover Dam, înainte de apariția firmelor luminoase și a jocurilor de noroc, pe vremea când Las Vegas era doar un orășel adormit, traversat de calea ferată.

Se duce la telefon și formează numărul. Gertie răspunde la a patra sonerie.

— Mama.

— Klara?

— În seara asta am spectacol. Premiera. Am vrut să-ți aud vocea.

— Premiera? E minunat.

Gertie e emoționată ca o fetiță. Klara aude râsete în fundal, o exclamație rătăcită. „Sărbătorim aici. E..."

— S-a logodit Daniel! se aude vocea Varyei care a ridicat celălalt receptor.

— S-a logodit?

Îi ia puțin să proceseze.

— Cu Mira?

— Da, prostuțo, spune Varya. Cu cine altcineva?

Un val de căldură i se răspândește în trup ca cerneala. Un membru nou în familie. Știe de ce sărbătoresc, de ce înseamnă atât de mult.

— E minunat, spune ea. Minunat, minunat.

După ce închide, apartamentul i se pare rece și părăsit, ca o petrecere de la care tocmai a plecat toată lumea. Dar nu va mai fi singură mult timp.

Magicienii n-au avut niciodată morți prea bune. David Devant a fost obligat să renunțe la 50 de ani din cauza tremurăturilor. Howard Thurston s-a prăbușit după un spectacol. Houdini a murit de prea multă încredere în el: în 1926, a lăsat un membru din public să-l lovească în stomac și i s-a rupt apendicele. Și-apoi mai e și bunica ei. Klara a presupus mereu că moartea ei în timp ce executa „Fălcile vieții" în Times Square a fost un accident, dar începe să se îndoiască. Buni îl pierduse de curând pe Otto, soțul ei. Klara știe ce înseamnă să te ții de viață cu dinții. Știe cum e să-ți dorești să-ți dai drumul.

Deschide poșeta și scoate sfoara încolăcită ca un șarpe. E prima frânghie pe care a folosit-o pentru „Fălcile vieții" în San Francisco. Klara își amintește textura aspră, rezistentă, smucitura bruscă. Se urcă pe masa din sufragerie și o leagă de piciorul lustrei masive din tavan.

A așteptat să i se arate dovada că profețiile femeii au fost adevărate. Dar asta e scamatoria: Klara trebuie să furnizeze ea însăși dovada. Ea e răspunsul la ghicitoare, cealaltă jumătate a cercului. Acum lucrează în tandem – spate în spate, umăr la umăr.

Nu că nu i-ar fi o frică teribilă. Gândul la Ruby pe care a lăsat-o la creșă – târându-se de-a bușilea cu piciorușele grăsune, cu țipetele ei de încântare – o face să i se strângă fiecare celulă din corp. Ezită.

Poate că ar trebui să aștepte un semn. O ciocănitură, una singură.

E atât de sigură că se va auzi, încât tresare când, două minute mai târziu, nu se aude. Își trosnește degetele și-și rea-

mintește să respire. Mai trece un minut, apoi încă cinci.

Klarei încep să-i tremure brațele. Încă 60 de secunde și renunță. Încă 60 de secunde și pune la loc sfoara în poșetă, se întoarce la Raj și la scenă.

Și atunci se aude.

Începe să respire neregulat, pieptul îi e zguduit de suspine; îi curg lacrimi grele, fără formă. Ciocănitul continuă insistent și rapid ca grindina. *Da,* îl aude. *Da, da, da.*

— Doamnă?

E cineva la ușă, dar Klara nu ezită. A agățat un semn cu „Nu deranjați" de clanță. Dacă e camerista, îl va vedea.

Masa din sufragerie pare scumpă, toată numai sticlă și colțuri ascuțite, dar se dovedește surprinzător de ușoară. O împinge la perete și o înlocuiește cu un scaun înalt de la barul din bucătărie.

— Doamnă? Domnișoară Gold?

Continuă să bată la ușă. Pe Klara o trece un frison de frică. Se duce în bucătărie și ia un gât de whisky, apoi unul de gin. Amețește instantaneu și trebuie să se aplece în față și să-și lase capul în jos, ca să nu vomite.

— Domnișoară Gold? se aude vocea și mai tare. Klara?

Sfoara atârnă, o așteaptă. Vechea ei prietenă. Se urcă pe scaun și-și prinde părul la spate.

Mai aruncă o ultimă privire la fluxul de oameni și lumini. Îi mai îmbrățișează o ultima dată în gând pe Ruby și pe Raj; va vorbi cu ei în curând.

— Klara? strigă vocea.

1 ianuarie 1991, exact cum a prezis femeia. Klara o apucă de mâini și se lansează împreună în întuneric, pe cerul nopții. Plutesc asemenea frunzelor uscate, atât de mici în universul infinit; se rostogolesc și pâlpâie, se rostogolesc. Împreună luminează viitorul, chiar și din locul acesta îndepărtat.

Raj are dreptate. Chiar e o stea.

PARTEA A TREIA
Inchiziţia
1991-2006
Daniel

Capitolul 20

Daniel a văzuse pe Mira de trei ori înainte să-și vorbească: prima oară într-o sală de lectură a Bibliotecii Regenstein, unde scria într-un carnețel roșu, apoi în barul studenților de la subsolul corpului Cobb, de unde ieșea pe ușă cu o cafea în mână. Felul în care mergea emana o energie pe care Daniel a simțit-o când fata a trecut pe lângă el. A observat același lucru și două săptămâni mai târziu, când a văzut-o alergând în jurul Stagg Field, dar ea l-a abordat abia în mai 1987.

Stătea la masă la cantină și mânca un sendviș cu friptură de porc. (Gertie ar fi făcut infarct dacă ar fi știut că mănâncă carne de porc. Începuse să îi placă și baconul, pe care îl ținea în frigiderul din apartamentul lui din Hyde Park, și putea jura că mama lui îi simțea mirosul de fiecare dată când o vizita în New York.). La ora 03:00 după-amiază, spațiul era aproape gol; Daniel mânca la ora asta pentru că avea practică de la 6:00 dimineața la 02:30 după-amiaza. Când s-a deschis ușa, a simțit curentul de aer și un fior în plus când a recunoscut-o pe tânăra din cadrul ușii. Ea a aruncat rapid o privire prin cameră, apoi a pornit spre Daniel. El s-a prefăcut că nu o observă până când fata s-a oprit în fața mesei lui de patru persoane.

— Te superi dacă...

Avea pe umăr un sac zdravăn de piele și un teanc de cărți în brațe.

— Nu, a răspuns Daniel, ridicând privirea ca și cum nu o observase până atunci.

Abia după aceea s-a pus în mișcare. A dat la o parte o doză stâlcită de Cola și ambalajul de la un pai, la fel și un coșuleț roșu plin cu resturile sendvișului din care mâncase: picături de grăsime și sos maroniu.

— Desigur că nu.

— Îți mulțumesc, i-a răspuns ea pe un ton serios.

S-a așezat pe diagonală față de Daniel, a scos un carnet și un penar și a început să lucreze.

Daniel nu înțelegea nimic. Ea nu părea să vrea să aibă de-a face cu el. Firește, ar fi putut alege masa lui din alte motive: distanța față de bufet sau faptul că era lângă ferestre, într-un petic însorit cum rar întâlneai în Chicago.

A scos o carte din ghiozdan, urmărind-o cu coada ochiului. Era micuță, dar nu slabă, cu o față rotundă ce se prelungea cu o bărbie delicată și bine conturată. Avea sprâncene elegante, dese și ochi de culoarea alunei, cu gene surprinzător de deschise la culoare. Avea pielea măslinie și împroșcată cu pistrui. Părul drept și maroniu îi atârna până în dreptul claviculei.

Limba ceasului a arătat întâi 03:30, apoi 04:00. La 04:15 a întrebat-o, dregându-și vocea:

— Ce studiezi?

Fata avea în poală un walkman Sony albastru cu argintiu. Și-a scos căștile.

— Poftim?

— Mă întrebam doar ce studiezi.

— A, spune ea. Istoria artei. Arta evreiască.

— Aha, a zis Daniel, ridicând din sprâncene și zâmbind astfel încât, spera el, să pară interesat, cu toate că nu îl prea interesa subiectul.

— Deci nu ești de acord.

— Doamne, cum să nu fiu de acord? Ai dreptul să studiezi orice îți place.

— Mulțumesc, i-a răspuns ea sec.

Daniel a roșit.

— Îmi cer scuze, a sunat arogant. N-am vrut să sune așa. Eu sunt evreu, a adăugat în spirit de solidaritate.

Fata a aruncat o privire la rămășițele sendvișului.

— Strămoșii mei, cel puțin.

— Atunci ești iertat, i-a spus ea și a zâmbit. Pe mine mă cheamă Mira.

— Pe mine, Daniel.

Să dea mâna cu ea? De obicei nu era atât de stângaci în preajma femeilor. În loc de asta, i-a zâmbit și el.

— Și, a continuat Mira, nu mai ești religios?

—Nu, a recunoscut el.

Copil fiind, Daniel își găsise refugiul la sinagogă: bărbații bărboși, cu eșarfele de mătase și ritualurile lor, merele cu miere și ierburi amărui, rugăciunile. Își făcuse o rugăciune a lui, pe care o repeta în fiecare seară cu multă sfințenie, de parcă o singură propoziție greșită ar fi putut aduce o nenorocire. Dar nici asta nu l-a ferit de nenorociri: i-a murit tatăl, apoi fratele. La scurt timp după moartea lui Simon, Daniel a încetat să se mai roage. Faptul că abandonase religia nu l-a tulburat. De fapt, nu fusese nicio încrâncenare. Credința îl părăsise pur și simplu, în mod logic, așa cum dispare bau-bau după ce te uiți sub pat. Exact asta era problema cu Dumnezeu: nu rezista la analiză critică. Nu ținea. Dispărea.

— Ești scump la vorbă, i-a spus Mira.

Tonul ei l-a făcut să râdă.

— Știi cum e... Când vine vorba despre religie, unii se simt incomod. Sau devin defensivi.

Ca să se asigure că Mira nu avea să devină defensivă, a adăugat:

— Dar pot aprecia valoarea tradiției religioase.

Ea și-a lăsat capul într-o parte, atentă.

— Cum ar fi?

— Tatăl meu a fost credincios. Îmi respect tatăl, așa că îi respect și credința.

Daniel a făcut o pauză cât să își adune gândurile; nu le mai pusese în cuvinte până atunci.

— Într-un fel, eu văd religia ca pe o culme a realizărilor umane. Inventându-l pe Dumnezeu, ne-am oferit posibilitatea de a reflecta asupra propriilor limitări și i-am atribuit Lui tot felul de portițe de scăpare convenabile, care ne permit să credem că avem un control limitat asupra lucrurilor. Adevărul este că cei mai mulți dintre noi se bucură de neputință într-o oarecare măsură. Dar eu cred că noi, oamenii, chiar deținem controlul – într-atât încât ne sperie de moarte. Dumnezeu e probabil cel mai mare dar pe care ni l-am putut oferi ca specie. Darul sănătății mintale.

Mira și-a lăsat colțurile gurii în jos. Curând, această expresie avea să-i devină la fel de familiară precum mâinile ei mici și reci sau alunița de pe lobul urechii stângi.

— Eu urmăresc traseul obiectelor de artă furate de naziști, a spus ea un moment mai târziu. Ce mi-a atras atenția a fost distanța mare la care ajunge fiecare obiect. De exemplu, *Portretul doctorului Gachet*, al lui Van Gogh. A fost pictat în 1880, în Auvers-sur-Oise, cu o lună înainte ca Van Gogh să se sinucidă. Lucrarea a trecut pe la patru proprietari – de la fratele lui Van Gogh la văduva fratelui său, apoi la doi colecționari independenți – înainte de a fi achiziționată de Muzeul Städel din Frankfurt. În 1937, când naziștii au prădat muzeul, a fost confiscat de Hermann Göring, care l-a vândut la licitație unui colecționar german. Și aici lucrurile devin interesante: colecționarul respectiv i l-a vândut lui Siegfried Kramarsky, un bancher evreu care a fugit din calea Holocaustului la New York, în 1938. Uluitor, nu? Cum a ajuns pictura tot pe mâinile unui evreu, cumpărată direct de la un asociat al lui Göring?

Mira și-a pipăit căștile cu degetele, părând dintr-odată intimidată.

— Cred că avem nevoie de Dumnezeu din același motiv pentru care avem nevoie de artă.

— Fiindcă e plăcut privirii?

— Nu, a spus Mira și a zâmbit. Pentru că ne arată câte posibilități există.

Era exact genul de idee reconfortantă pe care Daniel o respinsese de mult, însă era atras de Mira în ciuda acestui lucru. În weekendul acela, au băut vin și au ascultat *Graceland* al lui Paul Simon la un casetofon mare pe care Mira l-a proptit pe pervazul ferestrei deschise de la etajul 3 al clădirii fără lift în care locuia. Când și-a băgat mâinile în buzunarele de la spate ale blugilor lui și l-a tras aproape, Daniel a simțit o bucurie atât de mare, că aproape s-a fâstâcit. Până atunci nu realizase cât fusese de singur sau de cât timp era singur.

La nunta lui, când s-a uitat printre invitați și singurele persoane pe care le-a recunoscut au fost Gertie și Varya, ceva i s-a rupt în inimă ca o creangă uscată. Faptul că Mira nu a apucat să o cunoască pe Klara a rămas unul dintre marile regrete ale vieții lui.

Mira era nemaipomenit de practică, iar Klara nu era nici pe departe, însă împărtășeau un simț superior al umorului, al provocării uneori jucăușe, alteori mai puțin jucăușe. Nu știa cât de mult se bazase pe sora sa în privința asta până nu și-a întâlnit soția. Când a spart paharul conform obiceiului, și-a imaginat că își zdrobește și viața de până atunci: ignoranța și zvârcolirea, cu pierderile ei mai mari sau mai mici. Din cioburi avea să construiască ceva nou împreună cu Mira. A privit-o în ochii de culoarea alunei, senini, sclipind sub un văl de lacrimi, și și-a simțit sufletul relaxându-se ca într-o cadă cu apă caldă. Cât timp o privea, sentimentul de pace pulsa expandându-se și împingând durerea spre marginile conștiinței.

Mai târziu, în timp ce stătea gol lângă mireasa lui – Mira sforăia cu fruntea umedă lipită de pieptul lui –, Daniel a început să tremure. S-a rugat. Cuvintele i-au ieșit la fel de firesc și de impetuos precum urina. (Oribilă analogie, știa – Mira s-ar fi îngrozit dacă ar fi auzit-o –, și totuși i se părea mai potrivită decât oricare dintre metaforele pe care le auzise în copilărie.) *Te rog, Doamne*, și-a zis el. *O Doamne, fă să țină.*

În săptămânile care au urmat, Daniel s-a simțit rușinat când și-a amintit rugăciunea, dar totodată cumva mai ușor; era ca și cum își tăiase o șuviță de păr. Nu crezuse că religia putea face asta pentru el. La drept vorbind, semințele ateismului îi fuseseră sădite în minte cu ani buni înainte de moartea Klarei, a lui Simon și a lui Saul. Totul începuse cu femeia de pe strada Hester. Se simțise atât de rușinat de necredința lui, de dorința lui de a ști neștiutul, încât rușinea i se transformase în renegare. Și-a jurat că nimeni nu avea să dețină o astfel de putere asupra lui: nicio ființă și nicio zeitate.

Dar poate că Dumnezeu nu avea nimic de-a face cu fascinația groaznică, lugubră, care îl dusese la ghicitoare, cu afirmațiile ei lipsite de noimă. Pentru Saul, Dumnezeu însemnase ordine și tradiție, cultură și istorie. Daniel mai credea încă în liberul arbitru, dar poate că asta nu excludea credința în Dumnezeu. Își imagina un Dumnezeu nou, care îl înghiontea când apuca pe căi greșite, dar care nu îi impunea niciodată nimic, unul care îl sfătuia fără să insiste și care îl ghida ca un tată. Un tată.

Trecuseră câțiva ani de la nuntă și trăiau în Kingston, New York, când a întrebat-o pe Mira dacă atunci, cu ani în urmă, se așezase intenționat cu el la masa de la cantină.

— Bineînțeles, i-a răspuns Mira.

Când râde, o rază de lumină intră pe fereastra bucătăriei și îi transformă ochii în monede de aur.

— Cantina era goală. Din ce alt motiv aș fi ales masa ta?

— Nu știu, a spus Daniel, stânjenit de a fi întrebat așa ceva sau de a se fi îndoit de ea. Poate căutai companie. Sau voiai să stai la soare. Țin minte că era un loc însorit.

Mira l-a sărutat. El a simțit pe ceafă fâșia rece a verighetei, a inelului de aur care făcea pereche cu al lui.

— Știam foarte bine ce fac, a adăugat ea.

Capitolul 21

În 2006, cu zece zile înainte de Ziua Recunoștinței, Daniel se află în biroul colonelului Bertram, comandantul Centrului Militar de Recrutare din Albany. În cei patru ani de când lucrează aici, Daniel a intrat în biroul colonelului de câteva ori, de obicei pentru a discuta un caz mai deosebit și o dată pentru a fi promovat de la medic simplu la gradul de medic-ofițer, iar azi speră să primească o mărire de salariu.

Colonelul Bertram stă într-un scaun de piele, în spatele unui birou mare și lucios. Este mai tânăr decât Daniel, are părul blond bine îngrijit, ras în părți, și un corp suplu și vânos. Pare doar puțin mai în vârstă decât absolvenții nerăbdători ai Centrului de Instruire pentru Ofițerii de Rezervă care sosesc în camioane pentru evaluare.

— Ați avut un parcurs bun, spune el.

— Poftim?

— Ați avut un parcurs bun, repetă el. V-ați făcut bine datoria față de patrie. Dar v-o spun direct, domnule maior. Unii dintre noi credem că a venit vremea să luați o pauză.

Daniel a intrat în armată după ce a terminat medicina. În primii zece ani ai carierei, a lucrat la Spitalul Militar Keller din West Point. Era genul de meserie la care visase dintotdeauna, cu mize mari și plină de imprevizibil, însă programul și suferința interminabilă a pacienților îl sleiseră. Când a apărut un post liber la Centrul Militar de Recrutare, Mira l-a încurajat să se înscrie la concurs. Aici nu avea cine știe ce func-

ție, însă Daniel începuse să aprecieze stabilitatea profesională, așa încât acum nici nu-și putea închipui cum ar fi fost să se întoarcă în spital sau, și mai rău, să fie detașat.

Uneori se teme că preferă rutina din lașitate. E perfect conștient de natura paradoxală a meseriei lui: el e cel care confirmă că niște oameni tineri sunt destul de sănătoși pentru a merge la război. Pe de altă parte, se percepe pe sine ca pe un ocrotitor. Rolul lui se aseamănă cu al unei site – îi separă pe cei apți de luptă de cei care nu sunt. Candidații îl privesc cu un optimism nerăbdător, de parcă ar urma să le dea permis de viață, nu unul de moarte. Desigur, sunt și unii pe ale căror fețe se citește teroare pură, dincolo de care Daniel ghicește un tată militar sau sărăcia lucie care i-a forțat să intre în armată. Mereu îi întreabă dacă sunt siguri că vor să se înroleze. Iar ei mereu îi răspund că „da".

— Domnule colonel.

Preț de o clipă, mintea lui Daniel se întunecă.

— E vorba despre Douglas?

Colonelul lasă capul în jos.

— Douglas era într-o formă bună. Ar fi trebuit să-i dați aprobarea.

Daniel își amintește dosarul băiatului: analizele spirometrice și debitul expirator maxim de vârf ale lui Douglas ieșiseră mult sub nivelul normal.

— Douglas avea astm.

— Douglas este din Detroit.

Colonelului Bertram i se șterge zâmbetul de pe față.

— Toți cei din Detroit au astm. Crezi că ar trebui să nu mai acceptăm recruți din Detroit?

— Normal că nu.

Pentru prima oară, Daniel își dă seama de gravitatea situației. Știe că numărul înrolărilor a scăzut cu zece procente. Știe că armata a scăzut baremele la examinarea pentru ca-

pacitatea intelectuală – din anii 1970 nu au mai fost admiși atâția candidați de categoria a IV-a. A auzit că anumiți comandanți au emis derogări în urma unor acuzații de abatere disciplinară: furturi mărunte, acte de violență, chiar și omor din culpă și crimă.

— Nu-i vorba doar de Douglas, spune el.

— Domnule maior.

Colonelul Bertram se apleacă, iar insigna sa de comandant, o stea încununată de lauri, reflectă lumina. Daniel și-l imaginează pe colonel cocoșat deasupra biroului lui cu insigna în mână, lustruind-o cu un ghemotoc de vată înmuiat în soluție argintie.

— Aveți intenții bune, o știm cu toții. Dar sunteți din altă generație. Sunteți conservator și asta vă face onoare: nu vreți să vedeți că pierdem un soldat atâta vreme cât acest lucru poate fi evitat. Unii dintre copiii ăștia sunt inapți, așa este. Motiv pentru care îi și verificăm. E bine să fii conservator, dar acum nu e momentul, domnule maior. Ne trebuie soldați, ne trebuie mulți, pentru Dumnezeu și țară. Și uneori mai vine câte unul cu un genunchi mai șubred sau o tuse, dar dacă are inima deschisă, este suficient de bun. Pentru că în momentul ăsta, domnule doctor Gold, noi avem nevoie de oameni inimoși. Noi avem nevoie de oameni suficient de buni. Noi – *colonelul ia în mână un teanc de formulare* – avem nevoie de derogări.

— Eu dau derogări doar pe merit.

— Dați derogări când considerați dumneavoastră că sunt pe merit.

— Credeam că asta scrie în fișa postului.

— Lucrați pentru mine. Eu vă stabilesc fișa postului. Și sunt sigur că nu ați vrea să v-apară în dosar articolul 15, care să vi-l păteze.

— Pentru ce?

Daniel simte că are cretă în gură.

— Nu am încălcat niciodată regulamentul.

Articolul 15 i-ar putea periclita cariera în armată. N-ar mai fi promovat; ar putea fi chiar pus pe liber. Oricum, ar fi discreditat, iar umilința l-ar arde de viu.

Dar mândria nu este singura lui problemă. Mira lucrează într-o universitate de stat. Când Daniel a renunțat la postul din spital, câștigau mai mult decât aveau nevoie, dar, între timp, el și Mira au preluat cheltuielile zilnice ale lui Gertie. Mama Mirei a fost diagnosticată cu cancer, iar tatăl ei, cu demență. După moartea mamei ei, l-au mutat pe tatăl Mirei într-un centru pentru boli cronice, iar costurile anuale le-au înghițit și urmează să le mai înghită o mare parte din economii: tatăl Mirei are 68 de ani și, cu excepția demenței, este sănătos.

— Pentru insubordonare.

O bucățică de albuș de ou tremură sub buza de jos a colonelului. Acesta ia folia de aluminiu în care a fost ambalat sendvișul și o pliază în două.

— Pentru refuzul de a vă supune standardelor militare.

— E o minciună.

— Mă acuzați că sunt mincinos? întreabă colonelul liniștit.

Continuă să îndoaie folia pe care încă o ține în mână.

Daniel știe că i s-a dat ocazia de a-și revizui atitudinea. Dar când se gândește la articolul 15 îl pârjolește furia. Amenințarea și nedreptatea îl scot din minți.

— Pe scurt mă dați afară dacă nu devin o oaie. Care face tot ce-i cer superiorii.

Colonelul se oprește. Bagă în buzunar folia de aluminiu, acum de dimensiunea unei cărți de vizită. Apoi se ridică de pe scaun și se apleacă spre Daniel, cu palmele lipite de birou.

— Sunteți suspendat din funcție. Două săptămâni.

— Și cine îmi va ține locul?

— Mai am trei persoane care pot face fix ce faceți dumneavoastră. Asta e tot.

Daniel se ridică. Dacă salută, colonelul Bertram va vedea că îi tremură mâinile, așa că nu o face, deși știe că își va înrăutăți și mai mult situația.

— Probabil te crezi un nenorocit de fulg de nea special, spune colonelul în timp ce Daniel se întoarce spre ușă. Un adevărat erou american.

Daniel se îndreaptă spre parcare: îi țiuie urechile. Lasă mașina să se încălzească și privește spre Clădirea Federală Leo W. O'Brien, un pătrat înalt de sticlă care e sediul Centrului Militar de Recrutare din Albany încă din 1974. După renovarea din 1997, Daniel a primit un birou nou și spațios la etajul 3. Centrul orașului Albany nu oferea cine știe ce priveliște, dar când s-a așezat prima oară la biroul acela, s-a simțit pătruns de propria menire și de un sentiment de siguranță. A avut certitudinea că viața l-a purtat de la bun început spre momentul acesta și că a ajuns aici luând o serie de decizii înțelepte, strategice.

Daniel iese cu spatele din parcare și își începe drumul de 50 de minute spre Kingston. Ce-i va spune Mirei? Până azi, bărbații i-au cerut sfatul, i-au cerut aprobarea: el însuși era un oracol. Acum nu se mai distinge de alți oameni, asemenea unui preot dezhirotonisit.

— Bestia, spune Mira când el i se prăbușește în brațe. Nu mi-a plăcut niciodată tipul ăla. Bertram? Bertrand? *Bestia.*

Se ridică pe vârfurile picioarelor și își pune palmele pe obrajii lui Daniel.

— Și etica? Unde naiba e etica în toată treaba asta?

Afară, becurile garajului luminează pădurea care le înconjoară grădina. O căprioară amușină niște bețe dincolo de primul rând de copaci. Peisajul a devenit maroniu foarte repede anul acesta.

— Folosește asta în avantajul tău, spune Mira. Vom folosi următoarele două săptămâni construindu-ne argumentația.

Între timp bucură-te de pauză; gândește-te ce vrei să faci cu timpul ăsta.

În mintea lui Daniel rulează lista afecțiunilor descalificatoare ca pe ecranul televizorului. *Ulceraţii, varice, fistule, acalazie sau alte deficienţe de motilitate. Atrezie sau microtie severă. Sindromul Menière. Scolioză la zece grade. Absenţa degetului mare de la picior.* Și tot așa, mii de norme cu totul. Pentru femei e și mai restrictiv. *Chisturi ovariene. Sângerări anormale.* E o minune că mai e cineva admis, dar, până la urmă, e o minune și faptul că majoritatea oamenilor, în ciuda incidenței tot mai mari a îmbolnăvirilor de cancer, diabet și boli cardiovasculare, ajung să trăiască până la 78 de ani.

— Care sunt lucrurile pe care ai tot vrut să le faci? continuă Mira.

Încearcă să fie puternică de dragul lui, dar se vede cu ochiul liber cât e de neliniștită: mereu încearcă să-și găsească o ocupație când este îngrijorată.

— Ai putea renova magazia. Sau ai putea relua legătura cu familia ta.

Cu mulți ani în urmă, Mira întrebase cu francheța-i caracteristică de ce Daniel nu era mai apropiat de frații lui.

— *Nu* e vorba că suntem înstrăinați, i-a spus el.

— Dar nici apropiați nu sunteți.

— Uneori suntem, răspunsese Daniel.

Însă adevărul era mai tulbure. Câteodată se gândea la frații lui și simțea în el dragostea precum chemarea șofarului,* plină de bucurie, durere și eternă căutare: cei trei erau făcuți din aceleași praf de stele ca el, îi cunoștea de la începutul începuturilor. Însă când era cu ei, nu le putea ierta nici cea mai mică abatere. Uneori îi era mai ușor să se gândească la ei ca

---

* Șofarul este un instrument tradițional evreiesc asemănător unui corn. De Roș Hașana există obiceiul sunatului din șofar, după reguli precise, care reprezintă chemarea credinței în Dumnezeu și eradicarea răului (n.t.).

la niște personaje – Varya cea scorțoasă, Klara cea visătoare și nepăsătoare –, decât să îi vadă la vârsta matură, cu tot ce avea ea respingător: respirația de dimineață, alegerile proaste, viețile lor, șerpuind către bălării necunoscute.

În noaptea aceea adoarme, apoi se trezește. Se gândește la fratele și surorile lui, la valuri, la somn, nu prea diferit de oceanul care se lovește de țărm. În una dintre vacanțele lor în New Jersey, Saul i-a dus pe frații lui Daniel la film; el a vrut să rămână să înoate. Avea 7 ani. El și Gertie s-au dus la plajă cu scaune pliante de plastic; Gertie a citit o carte, în timp ce Daniel s-a jucat de-a Don Schollander, atletul care câștigase patru medalii cu un an în urmă, la Tokyo. Când fluxul a început să-l poarte spre larg, Daniel s-a lăsat în voia lui, fascinat de distanța dintre el și mama lui, care tot creștea. Când a ajuns la vreo 50 de metri de mal, a obosit să mai calce apa.

Apa i-a intrat în nas și în gură. Picioarele lungi nu-i mai foloseau la nimic. A scuipat și a încercat să strige, dar Gertie nu avea cum să-l audă. Mama lui s-a ridicat doar când o pală de vânt i-a suflat pălăria de soare în nisip; atunci a zărit capul lui Daniel în valuri.

A dat drumul pălăriei și a alergat spre el; deși nu se mai mișcase niciodată atât de rapid, lui i se părea că se mișca parcă în reluare. Peste costumul de baie purta o rochie vaporoasă, atât de lungă, încât trebuia să țină poalele în mână; a scos un țipăt de groază, și-a dat-o jos și a lăsat-o să cadă mototolită în urma ei. Pe dedesubt purta un costum întreg negru, cu un volan de sub care se iteau coapsele cărnoase și pline de adâncituri. A înaintat în apa mică, după care a tras adânc aer în piept și a plonjat în valuri. *Hai mai repede*, și-a spus Daniel, gâlgâind apă sărată. *Hai, mămico, mai repede*. Nu îi mai spusese așa de când era foarte mic. În sfârșit, mâinile ei l-au apucat de subsuori. L-a tras afară din apă și s-au prăbușit

amândoi în nisip. Tot corpul mamei era roșu, iar părul, lipit de cap precum casca unui aviator. Trăgea adânc aer în piept; Daniel a crezut inițial că era din cauza efortului, dar apoi și-a dat seama că de fapt plângea în hohote.

La cina din acea seară a povestit cu mare fast cum era să se înece, deși, în adâncul lui, radia grație atașamentului reînnoit față de familia sa. Restul vacanței i-a iertat Varyei nesfârșita sporovăială în somn. A lăsat-o pe Klara să facă duș prima când se întorceau de la plajă, chiar dacă dușurile ei durau atât de mult, încât Gertie i-a bătut odată în ușă și a întrebat-o de ce nu-și lua săpunul cu ea în ocean dacă avea nevoie de atâta apă. Ani mai târziu, după ce Simon și Klara au plecat de acasă, iar Varya s-a înstrăinat de el, Daniel nu a putut să înțeleagă cum de ei nu-i împărtășeau emoțiile: regretul despărțirii, bucuria regăsirii. A așteptat. Până la urmă ce-ar fi putut să spună? *Nu vă îndepărtați prea mult? Vă va fi dor de noi?* Dar anii au trecut, iar lor nu li s-a făcut dor, așa că el s-a simțit rănit, apoi disperat, iar, în final, încrâncenat.

La 02:00 dimineața coboară în birou. Lasă lumina stinsă – strălucirea albăstruie a monitorului îi e de ajuns – și scrie adresa site-ului web al lui Raj și Ruby. Când se încarcă, pe ecran apare scris cu cuvinte mari, roșii.

Descoperiți MINUNILE INDIEI fără să vă ridicați de pe scaun! Lăsați-vă conduși de RAJ ȘI RUBY într-o CĂLĂTORIE CU COVORUL MAGIC plină de plăceri nemaivăzute, de la trucul indian cu ace de cusut la marele mister al frânghiei care l-a captivat pe HOWARD THURSTON, cel mai mare MAGICIAN AMERICAN al SECOLULUI XX!

Literele mari dansează și clipesc. Dedesubt se ițesc fețele lui Raj și a lui Ruby; fiecare are desenat pe frunte câte un punct. În centrul paginii se derulează imagini. În una dintre ele, Raj e închis într-un coș de nuiele în care Ruby a înfipt două săbii lungi. În alta, Raj ține un șarpe gros cât gâtul lui Daniel.

E kitsch, își spune Daniel. Manipulator. Pe de altă parte, așa e-n Vegas: lucrurile se vând tocmai pentru că sunt kitsch. A fost acolo de două ori: prima dată la petrecerea burlacilor a unui prieten, apoi la o conferință medicală. De ambele dăți, i s-a părut o monstruozitate americană aparte; totul era ca o caricatură supradimensionată. Restaurante cu nume precum Margaritaville și Cabo Wabo. Vulcani care scoteau fum roz. Forum Shops, un mall făcut să arate ca Roma antică. Cine ar fi putut să trăiască acolo și să simtă că se află în lumea reală? Raj și Ruby măcar călătoresc: spectacolul e ținut la Mirage, dar pagina „Turnee și program" anunță că în weekend vor avea o reprezentație la Mistery Lounge din Boston. Peste două săptămâni, vor pleca într-un turneu de o lună la New York.

Daniel se întreabă unde plănuiesc să petreacă Ziua Recunoștinței. Raj a ținut-o pe Ruby departe de familia Gold, făcând-o să reapară și să dispară din doi în doi ani ca un iepure în pălărie. Daniel și-a văzut nepoata la 3 ani, când era un copil plin de viață, apoi la 5 și la 9 ani, mai sumbră și contemplativă, iar ultima oară, o puberă ursuză. Vizita aceea s-a încheiat cu o ceartă explozivă din cauza „Fălcilor vieții", numărul special al Klarei. Raj o învăța pe Ruby cum să-l facă, fapt ce l-a îngrețoșat pe Daniel. Nu înțelegea de ce ar fi vrut Raj să recreeze imaginea Klarei atârnând de o frânghie, folosindu-se de fiica ei.

„Eu îi păstrez vie amintirea", urlase Raj atunci. „Poți spune și tu același lucru?"

Nu și-au mai vorbit de-atunci, deși nu a fost doar vina lui Raj. Au fost destule ocazii când Daniel ar fi putut relua legătura – cu siguranță înainte de ruptură, dar chiar și după aceea. Dar în prezența lui Raj și a lui Ruby, mereu avusese un sentiment tulburător de regret. Când era mică, Ruby semăna cu Raj, dar în adolescență căpătase obrajii plini, cu gropițe ai Klarei și zâmbetul ei special, ca al pisicii de Cheshire. Părul lung, cârlionțat îi ajungea până la brâu, exact ca al Klarei,

doar că al lui Ruby era șaten – culoarea naturală a Klarei –, nu roșcat. Uneori, când fata avea toane, Daniel avea o senzație fantasmagorică de déjà-vu. Cu o ușurință holografică, Ruby se transforma în mama sa, iar Klara îl privea pe Daniel acuzator. Nu fusese destul de apropiat de ea, nu știuse cât de bolnavă era. Tot el inițiase și vizita la ghicitoare, care îi afectase pe toți frații săi, dar poate cel mai mult pe Klara. Încă și-o amintește cum arăta când au ieșit de la ghicitoare: cu obrajii uzi și nasul roșu, cu ochii alerți și cumva goi.

Singurul număr de telefon pe care îl are Daniel este numărul de fix al lui Raj. Dat fiind că sunt în turneu, face clic pe „Contact". Îi afișează adresele de e-mail ale managerului, producătorului și agentului celor doi, toate deasupra unei căsuțe pe care scrie „Scrie-i familiei Chapal!". Nu crede că le verifică vreodată – pare făcută pentru corespondența cu fanii –, dar hotărăște să încerce.

Raj,
Sunt Daniel Gold. A trecut destul de mult timp, așa că m-am gândit să vă scriu. Am observat că veți fi în turneu la New York în săptămânile viitoare. Planuri de Ziua Recunoștinței? Ne-ar face plăcere să veniți la noi. E păcat să treacă atât timp fără să-ți vezi familia.
Toate cele bune,
DG

Daniel recitește e-mailul și i se pare prea degajat. Adaugă *dragă* înainte de *Raj*, apoi îl șterge (Raj nu-i este drag și niciunul nu suportă fățărnicia; e unul dintre puținele lucruri pe care le au în comun). Adaugă *Aveți* înainte de *planuri de Ziua Recunoștinței.* Înlocuiește *face plăcere* cu *bucura* înainte de *să veniți la noi.* Șterge ultima propoziție – sunt ei o familie cu adevărat? – și apoi se răzgândește. Sunt destul de apropiați. Apasă „trimite".

Își propune să se trezească la 6:30 în dimineața următoare în ciuda faptului că fusese suspendat – la 48 de ani a devenit cât se poate de previzibil –, dar când îi sună telefonul, soarele e sus pe cer. Se încruntă la ceas, scutură din cap și se încruntă iar: e 11:00. Scotocește cu o mână pe noptieră, după ochelari și telefonul cu clapetă; pe primii și-i pune pe nas și pe cel din urmă îl deschide. Este posibil să sune Raj deja?

— 'lo?

Îl salută zgomotul static.

— Daniel, se aude o voce... Sal... Di...

— Îmi pare rău, spune Daniel. Se întrerupe. Ce-ați spus?

— Sunt... Di... aici în... ley... serviciu...

— Di?

— Di, repetă vocea insistent. ... Eddie O... hue...

— Eddie O'Donoghue?

Chiar și rostit stâlcit, numele îi trezește amintiri. Se îndreaptă de spate, îndesându-și o pernă la spate.

— ... da... polițist... am cunoscut... cisco... ta... FBI...

— O, Doamne, spune Daniel. Desigur.

Eddie O'Donoghue fusese agentul FBI care se ocupase de cazul Klarei. A participat la slujba ținută în memoria ei la San Francisco și, după ceremonie, Daniel l-a întâlnit într-un pub din Geary. A doua zi, Daniel s-a trezit cu o migrenă ucigătoare și nu își putea explica de ce îi spusese atâtea lui Eddie, dar spera ca agentul să fi fost atât de beat încât să uite.

— .... trag pe dreapta, spune Eddie.

Și dintr-odată, vocea se aude fără întreruperi.

— Așa. Doamne ferește, ce acoperire de căcat. Nu știu cum rezistați.

— Avem și telefonie fixă, spune Daniel. E mult mai de încredere.

— Ascultați, nu pot vorbi mult – sunt pe marginea autostrăzii –, dar v-ar conveni? Ora 04:00-05:00 după-amiaza? Undeva în oraș? Am câteva lucruri de vorbit cu dumneavoastră.

Daniel clipește. Telefonul, întreaga dimineață par ireale.

— Bine, spune el, haideți să ne vedem la Hoffman House. La 04:30.

Abia când închide observă umbra mare din ușa dormitorului: mama lui.

— Doamne, mamă, spune Daniel, trăgându-și pătura pe el.

Încă reușește să-l facă să se simtă ca un copil de 12 ani.

— Nu te-am văzut.

— Cu cine vorbeai?

Gertie poartă halatul de baie matlasat și roz – de câte decenii l-o fi având? Daniel n-are chef să calculeze – și părul ei des și cărunt seamănă cu al lui Beethoven.

— Cu nimeni, spune el, cu Mira.

— Mira pe naiba. Nu sunt bătută-n cap.

— Nu.

Daniel se dă jos din pat, trage pe el un pulover cu inscripția SUNY Binghamton și încalță papucii din piele de oaie. Se îndreaptă spre ușă, de unde o sărută pe mama lui pe obraz.

— În schimb ești foarte curioasă. Ai mâncat?

— Dacă am mâncat? Normal c-am mâncat. Este aproape amiază. Și tu dormi până târziu, ca un adolescent.

— M-au suspendat.

— Știu, mi-a spus Mira.

— Așa că ia-mă ușor.

— De ce crezi că nu te-am trezit?

— O, nu știu, spune Daniel, coborând scările. Poate pentru că nu mai sunt copil?

— Greșit.

Gertie se furișează pe la spatele lui, i-o ia înainte și își face intrarea magistrală în bucătărie.

— Pentru că eu te iau ușor. Nimeni nu te ia mai ușor decât mine. Acum stai jos, dacă vrei să-ți fac cafea.

Gertie se mutase în Kingston cu trei ani în urmă, în toamna lui 2003. Până atunci insistase să rămână în apartamentul de pe strada Clinton. De obicei, Daniel o vizita lunar, însă în anul acela lipsise în martie și aprilie: la lucru fusese o nebunie din cauza invaziei în Irak și Gertie îl asigurase că urma să petreacă Pesach cu o prietenă.

Când s-a dus în vizită la ea pe 1 mai, a găsit-o în pat, îmbrăcată în halatul de baie și citind *Procesul* lui Kafka. Ferestrele erau acoperite cu hârtie maro, de împachetat. În locul de deasupra comodei, în care odinioară atârna oglinda, acum era doar un cui stingher. Scosese din balamale oglinda din baie, care ținea loc și de ușă pentru dulăpiorul cu medicamente, expunând astfel un amalgam de flacoane cu pastile.

— Mamă.

Avea gâtul uscat.

— Cine-ți prescrie ție toate chestiile astea?

Gertie a intrat în baie. Avea în ochi o expresie încăpățânată – *Cu cine vorbești, cu mine?*

— Medicii.

— Care medici? Câți medici?

— Păi, nu sunt sigură că am voie să zic. Merg la unul pentru problemele cu intestinele și la altul pentru oase. Mai sunt și medicul de familie, oftalmologul, dentistul, alergologul – mă rog, la acesta nu am mai fost de luni întregi –, ginecologul, ortopedul care spune că am scolioză – ceea ce nu mi-a găsit nimeni, deși mă doare spatele de când mă știu; am un oscior în cutia toracică și jur că pocnește când fac chestia pe care doctorul Kurtzburg o numește „răsucire puternică" – *ridică o mână când Daniel începe să protesteze* – și ar trebui să te bucuri că eu mă tratez și ei mă îngrijesc, pe mine, o bătrână singură, care are și ea nevoie de puțină îngrijire și care o și primește. Ar trebui – *repetă ținând în continuare mâna ridicată* – să te bucuri.

— Nu ai scolioză.

— Nu ești medicul meu.

— Sunt mai mult decât atât. Sunt fiul tău.

— Să nu uit de dermátoloagă. Ea îmi monitorizează alunițele. Lumea zice că sunt doar semne de frumusețe, dar frumusețea te omoară. Te-ai gândit vreodată că poate Marilyn Monroe a murit de la o aluniță? Aia de pe față, care a făcut-o faimoasă?

— Marilyn Monroe s-a sinucis. A luat un pumn de barbiturice.

— Poate, a răspuns Gertie conspirativ.

— De ce-ai dat jos oglinzile?

— Pentru fratele, sora și tatăl tău, a spus Gertie.

Daniel a intrat în bucătărie. Pe bufet era un pahar de vin, cu picior înalt și cu musculițe pe margine.

— Și ăla-i pentru Elijah. Nu-l atinge.

Când Daniel a vărsat Manischewitz-ul împuțit, o spuză de musculițe bețive au zburătăcit în toate părțile. Gertie a pufnit enervată. De cealaltă parte a chiuvetei era o tavă de aluminiu cu *kugel* cumpărat de la magazin; nu fusese acoperit, astfel că tăițeii deveniseră foarte lucioși și se făcuseră tari ca plasticul. Și aici, la fel ca în dormitor, geamurile erau acoperite cu hârtie.

— De ce ai acoperit ferestrele?

— Și-n ele se reflectă, a spus Gertie cu pupilele dilatate, iar Daniel a știut că trebuia să facă ceva.

Inițial, Gertie a refuzat, însă a fost flatată la gândul că Daniel o voia aproape și ușurată că astfel avea să-și întrerupă singurătatea. În august au mutat-o din Manhattan. Varya se mutase în California pentru a lucra la Institutul Drake pentru Studiul Îmbătrânirii, dar venise cu avionul pe coasta de est ca să-i ajute. Seara, apartamentul a fost atât de gol, încât Daniel s-a întristat la gândul că era opera lui. După ce au scos și fotoliul verde de culoarea mazării și tapisat cu catifea al lui Saul – o hidoșenie pe care întreaga familie o adora –, singurul

lucru care a mai rămas de făcut a fost dezmembrarea paturilor supraetajate.

— N-o să mă uit, a spus Gertie, pe jumătate amenințătoare, pe jumătate abătută.

Paturile fuseseră cumpărate de la *Sears* cu 40 de ani în urmă, dar, chiar și după ce au plecat Klara și Simon, ea a insistat să le păstreze. La început a susținut că era nevoie de un loc de dormit dacă se întâmpla ca Daniel, Mira și Varya să o viziteze în același timp, dar când Daniel a sugerat să demonteze măcar una dintre cele două perechi de paturi, Gertie a devenit atât de agitată, încât a știut că pe viitor trebuia să evite întrebarea. Înainte ca Mira să o conducă la mașină, Gertie a insistat să i se facă poză cu paturile. A stat cu poșeta în mână, zâmbind veselă, ca un turist în fața Taj Mahalului, după care a zbughit-o din dormitor cu fața întoarsă spre perete, să nu o vadă nimeni.

Daniel a închis ușa din față în urma ei și s-a întors în dormitor. Nu a observat-o pe Varya de la început. A auzit doar sunete înfundate din fostul ei pat de sus, iar când a ridicat privirea, i-a văzut piciorul drept atârnând peste margine. Din coada fiecărui ochi îi picurau lacrimi, care formaseră două cercuri ude pe saltea.

— Of, Varya!

A dat să-i întindă mâna, dar s-a gândit mai bine: știa că nu îi plăcea să fie atinsă. Ani de-a rândul s-a simțit jignit de obiceiul ei de a se feri de îmbrățișări și de distanța pe care o păstra în general. Rămăseseră numai ei doi și uneori treceau săptămâni bune până când ea îi răspundea la apeluri. Dar ce putea el să facă? Era prea târziu pentru ca vreunul să se mai schimbe prea mult.

— Tocmai rememoram cum era când dormeam aici, spune Varya trăgând aer în piept.

— Când eram copii?

— Nu. După ce am mai crescut. Când – *sughite* – veneam în vizită.

Cuvântul părea încărcat cu semnificație, dar Daniel habar nu avea ce putea să însemne. Așa era cu ea: vedea mereu alt peisaj decât ceilalți. Pentru ea unele lucruri erau de rău augur sau amenințătoare și se străduia să le evite – de exemplu, o porțiune de trotuar care lui i se părea inofensivă. Uneori îi venea să o întrebe, dar nu dura mult și orice canal de comunicare care s-ar fi deschis între ei se închidea la fel ca acum: Varya și-a șters repede fața cu o mână, apoi și-a proptit cu putere picioarele în scară.

Dar n-a putut să coboare. Scara era prinsă de patul de sus cu niște șuruburi atât de vechi, încât forța mișcării bruște a Varyei le-a smuls din lemn. Scara s-a aplecat spre podea; Varya a țipat, cu un picior spânzurat. Distanța dintre patul de sus și podea nu era periculoasă, însă ea a rămas agățată, privind cu teamă peste margine.

Daniel a întins brațele.

— Vino-ncoa, pasăre bătrână, i-a spus el.

Varya a ezitat. Apoi a pufnit în râs și s-a întins spre el. El a prins-o cu mâinile de subsuori, iar ea s-a ținut de umerii lui până a lăsat-o jos.

Capitolul 22

În urmă cu cincisprezece ani, slujba de pomenire a Klarei a avut loc la San Francisco Columbarium. Raj intenționa să îi trimită corpul la locul de veci rezervat familiei Gold în Queens, dar la început Gertie a interzis lucrul acesta. Când Daniel i-a ținut piept, ea a invocat legile evreiești care interziceau îngroparea sinucigașilor la mai puțin de 2 metri de alți evrei decedați, ca și cum simpla respectare strictă a legilor i-ar mai fi putut proteja pe cei rămași în familia Gold. Daniel a urlat la Gertie până când aceasta a cedat; ar fi putut chiar s-o lovească. Niciodată nu se mai simțise în stare de așa ceva.

Daniel și Mira abia se mutaseră în Kingston. Mira obținuse un post de profesor asistent la SUNY New Paltz, urmând să predea istoria artei și studii evreiești, iar Daniel, un post de noapte la spital. Urma să înceapă lucrul peste o lună și să facă nunta peste șase, iar el nu se simțise niciodată mai neputincios. Deja era zguduit de moartea lui Simon; cum se putea să o piardă și pe Klara? Cum avea familia să treacă și peste asta? După slujbă, Daniel s-a târât într-un pub irlandez de pe strada Geary, a pus capul pe bar și a plâns. Nu-i păsa nici cum arăta, nici ce spunea – *Doamne, Dumnezeule, toată lumea moare* –, până când cineva i-a vorbit.

— Da, a spus bărbatul de pe scaunul alăturat. Nu că asta ar fi vreo ușurare.

Daniel a ridicat privirea. Bărbatul era cam de vârsta lui, cu părul blond-roșcat și perciuni groși. Ochii săi, de o culoare

stranie, mai mult aurii decât căprui, erau injectați. Un petic de barbă i se întindea de la obraji până la baza gâtului. Și-a ridicat paharul cu Guinness.

— Eddie O'Donoghue.

— Daniel Gold.

Eddie a dat din cap.

— V-am văzut la slujbă. M-am ocupat de investigarea decesului.

A întins mâna spre buzunarul pantalonilor negri și a scos legitimația FBI. Pe ea, lângă o semnătură ilizibilă, scria *Agent special*.

— Aha, a reușit să îngaime Daniel. Mulțumesc.

Asta se spunea în astfel de situații? Daniel era mulțumit, foarte mulțumit că moartea Klarei era investigată – și el avea propriile suspiciuni –, dar îl alarma implicarea celor de la FBI.

— Dacă nu vă supără întrebarea, cum de a preluat FBI-ul acest caz? De ce nu poliția locală?

Eddie și-a pus legitimația deoparte și s-a uitat la Daniel. În ciuda ochilor injectați și a bărbii, arăta ca un băiețel.

— Am fost îndrăgostit de ea.

Daniel aproape s-a înecat cu propria salivă.

— Poftim?

— Am fost îndrăgostit de ea, a repetat Eddie.

— De... sora mea? Îl înșela pe Raj?

— Nu, nu. Nu cred că îl știa pe atunci. Și oricum, nu a fost o dragoste împărtășită.

Apare barmanul.

— Vă servesc cu ceva?

— Încă un rând pentru mine. Și pentru el. Fac eu cinste.

Eddie a dat din cap spre paharul cu bourbon al lui Daniel; abia atunci a realizat Daniel ce bea.

— Mulțumesc, a zis Daniel.

Când barmanul a dispărut, s-a întors spre Eddie.

— Cum ați cunoscut-o?

— Eram de serviciu în San Francisco. Mama dumneavoastră ne-a sunat, ne-a spus că fratele vostru era fugar și ne-a rugat să îl găsim. Asta era acum... 12 ani? El nu avea mai mult de 16 ani. L-am bruscat; nu ar fi trebuit. Nu cred că sora dumneavoastră m-a iertat vreodată. Chiar și așa, ea m-a trezit. Când am văzut-o în fața secției, cu părul fluturându-i pe spate și cu bocancii în picioare, mi s-a părut cea mai minunată femeie. Nu doar pentru că era frumoasă, ci pentru că era puternică. Așa mi-a rămas în minte.

Eddie și-a terminat berea, ștergându-și spuma de la gură.

— Câțiva ani mai târziu, am dat de un fluturaș cu poza ei. Așa am început să merg să îi văd reprezentațiile. Prima oară trebuie să fi fost la începutul lui 1983; avusesem o zi oribilă, se omorâseră niște drogați în Tenderloin, iar când m-am așezat s-o privesc, m-am simțit în transă. Într-o noapte i-am mărturisit cât mă ajutase. Cum mă făcuse un alt om, cu spectacolul ei. Mi-a luat luni întregi să-mi fac curaj. Dar ea nu a vrut să aibă de-a face cu mine.

Barmanul a revenit cu băuturile. Daniel a dat-o pe gât pe a lui. Habar n-avea cum să răspundă la confesiunile lui Eddie, care erau destul de intime cât să îl jeneze. Chiar și așa, îi amorțeau disperarea: cât timp vorbea Eddie, sora lui rămânea prezentă în cameră.

— Sincer să fiu, a spus Eddie, nu eram într-o formă prea bună. Abia îmi murise tatăl și beam prea mult. Știam că trebuia să plec din San Francisco, așa că am dat concurs pentru ocuparea unui post la FBI. M-au luat din Quantico și m-au dus în Vegas, să mă ocup de cazurile de fraudă ipotecară. Când am trecut pe lângă Mirage și am văzut fața Klarei pe afiș, am crezut că am luat-o razna. Ziua următoare am văzut-o în parcarea de la Vons. Conduceam un Oldsmobile, iar ea era la colț, cu un copil în brațe.

— Ruby.

— Așa o cheamă? Era simpatică puștoaica, chiar și așa plângând. Sora dumneavoastră a fugit; probabil am speriat-o. Nu am vrut. Cum am văzut-o am vrut să-i vorbesc. Așa că m-am gândit să merg la premieră. Mă gândeam să rămân după aceea, să mă asigur că nu e supărată pe mine. Că nu sunt resentimente. Că nu are motive să se teamă.

Fiecare privea în față. Așa e când stai pe scaunele de la bar, s-a gândit Daniel; poți purta o conversație fără a fi nevoie să-l privești în ochi pe interlocutor.

— Cu o noapte înainte nu am putut să dorm. M-am dus la Mirage devreme. Mă plimbam prin fața teatrului, când i-am văzut venind pe toți trei, Klara, bărbatul ei și copilul, a continuat Eddie. Se cearta cu tipul – se vedea de la o poștă. Când el a intrat în teatru, ea s-a urcat cu copilul în lift. Lifturile erau din sticlă, așa că l-am luat pe cel alăturat: am ținut capul jos, să văd unde coboară. A lăsat copilul la creșa de la etajul 17 și apoi a urcat la etajul 45. Nu părea să știe încotro merge exact, până a ieșit o menajeră din apartamentul de lux. Când a plecat femeia, Klara s-a strecurat înăuntru.

Daniel era recunoscător pentru întunericul din bar și din băutură, mulțumit că existau locuri în care părea noapte în plină zi. Barba pe care abia începuse să și-o lase era sărată de la lacrimi.

— Era vineri seara și toată lumea era în oraș. Vegasul era cufundat într-o liniște nefirească. Iar când ești polițist, înveți un lucru: pacea și liniștea sunt bune, dar dacă durează prea mult, nu mai e nici liniște, nici pace. Am alergat pe hol și am bătut la ușă. Am strigat „Doamnă?", „Domnișoară Gold?", dar niciun răspuns. Am luat o cheie de la recepție și am dat fuga înapoi sus.

Și-a terminat berea din pahar.

— Ar trebui să mă opresc aici.

— Este în regulă, a răspuns Daniel.

Deja o pierduse. Ce auzea acum nu mai conta prea mult.

— La început, nu știam ce văd. Credeam că exersează. Atârna de sfoară, ca în spectacol, se învârtea ușor. Doar că îi atârna capătul frânghiei lângă obraz. Am pus mâinile pe ea. Voiam s-o fac bine. Am încercat să-i fac respirație gură la gură.

Daniel se înșelase: povestea lui Eddie îl afecta enorm.

— Ajunge.

— Îmi pare rău.

În întuneric, pupilele lui Eddie erau supradimensionate și luceau.

— Nu merita.

„Love Me Tender" a lui Elvis a început să cânte la tonomat. Daniel a strâns paharul.

— Și cum de v-au dat cazul?

— În primul rând, eu am găsit-o și asta a contat. Apoi am adus argumente. Cazurile grave de crimă, delictele care depășesc granițele statale, răpirile, toate astea țin de FBI, nu de poliție. E drept, părea o sinucidere, dar intuiția îmi spunea că ceva era putred. Știam că depășiseră granițele statale, că ea fura. Plus că aveam un sentiment ciudat în privința lui Chapal.

— Raj? a tresărit Daniel. Pe el îl suspectați?

— Sunt agent FBI. Suspectez pe toată lumea. Dumneavoastră nu vi se pare suspect?

Daniel ezită.

— Abia îl știu. Cred că o domina și nu îi convenea că ținea legătura cu noi.

A mijit ochii, era oribil că vorbeau folosind timpul trecut.

— O să verific, spune Eddie. Mai aveți alte suspiciuni?

Daniel își dorea să fi avut și alte suspiciuni, își dorea o explicație, dar tot ce avea era o coincidență. Când a murit Simon,

nu s-a gândit la femeia de pe strada Hester. Moartea lui îl șocase atât de tare, încât îi alungase toate celelalte gânduri și, în definitiv, Simon nu împărtășise niciodată cu ei profeția. Dar Daniel și-o amintea pe a Klarei: femeia spusese că avea să moară la 31 de ani. Și fix asta era vârsta pe care o avusese.

— Un singur lucru îmi vine în minte, a spus el. E o prostie, dar e ciudat.

Eddie a ridicat mâinile.

— Nu judec.

Durerea a ricoșat în craniul lui Daniel. Nu își dădea seama dacă era de la alcool sau de la dezvăluirea iminentă, pe care nu i-o făcuse nici Mirei. Când a terminat de povestit despre femeia de pe strada Hester – despre reputația ei și vizita lor, despre data morții Klarei –, Eddie s-a încruntat. A spus că avea să facă cercetări, dar Daniel nu era prea încrezător. Simțea că îl dezamăgise pe agentul federal, că Eddie se așteptase la secrete sau conflicte ascunse, nu la amintiri din copilărie despre o clarvăzătoare ambulantă.

Șase luni mai târziu, când s-a stabilit că moartea Klarei fusese sinucidere, Daniel nu a fost surprins. Era cea mai simplă ipoteză și aflase că cea mai simplă ipoteză era de obicei cea corectă. La rezidențiat, îl avusese coordonator pe un fost student al doctorului Theodore Woodward, căruia îi plăcea să le repete rezidenților spusele lui Woodward: „Dacă auziți zgomot de copite, să vă așteptați la cai, nu la zebre".

Paisprezece ani mai târziu și zece state mai la est, Daniel intră în Hoffman House unde are întâlnire cu Eddie. Locul e un fost punct de observație fortificat din timpul Războiului de Independență. Astăzi, aici se servesc burgeri și bere. Dincolo de arhitectură – zidăria olandeză, obloanele albe, tavanele joase și dușumelele din scânduri mari de lemn –, singurul lucru care mai amintește de istoria clădirii este des-

cinderea anuală a nostalgicilor Războiului de Independență, care vin aici să reconstituie incendierea Kingstonului de britanici.

Inițial, pasionații de reconstituiri l-au fascinat pe Daniel, l-au impresionat cu atenția lor la detalii. Își confecționau singuri costumele pe baza documentelor originale și a picturilor, își purtau armele în ranițe din pânză albă. Dar acum îl calcă pe nervi: femeile care se foiesc de colo-colo cu jupoanele și bonetele lor albe, bărbații care se bulucesc cu muschete false, ca niște actori aiuriți de la căminul cultural. Tunurile încă îl mai fac să tresară. În plus, premisa îl enervează. De ce să repeți drama unui război de mult trecut când se desfășoară unul și în prezent? Îl tulbură încăpățânarea cu care aleg acești oameni să trăiască în altă epocă. Îi amintește de Klara.

Azi, în local nu e decât Eddie O'Donoghue. S-a așezat într-un separeu de lemn de lângă șemineu și trage de o bere. Vizavi de el e un pahar neatins de bourbon.

— Woodford Reserve, spune Eddie. Sper că e în regulă.

Daniel îi strânge mâna lui Eddie.

— Ce memorie bună.

— Pentru asta mă plătesc. Mă bucur să vă revăd.

Se măsoară din priviri: Daniel și Eddie, Eddie și Daniel. La fel ca Eddie, Daniel a luat în greutate cel puțin zece kilograme față de 1991. La fel ca Daniel, Eddie se apropie de 50 de ani, dacă nu i-a împlinit deja. Sprâncenele lui Daniel se lăbărțează ca niște exploratori cutezători; cresc atât de repede, încât Mira i-a făcut cadou de Hanuca o mașină de tuns. Trăsăturile lui Eddie s-au îndulcit, iar pielea obrajilor i s-a lăsat, dându-i aerul unui câine bătut. Dar ochii lui, asemeni ochilor lui Daniel, strălucesc: s-au recunoscut. Daniel are emoții, își imaginează că au apărut probe noi în cazul Klarei, dar se bucură să îl vadă pe Eddie, pe care îl consideră un prieten.

— Vă mulțumesc că ați luat o pauză de la lucru pentru a vă

întâlni cu mine, spune Eddie, iar Daniel nu-l corectează. Nu vă reţin mult.

Lui Daniel îi este ruşine cu blugii lui tociţi şi puloverul primit în dar de la Mira în urmă cu un deceniu. Eddie poartă o cămaşă şi pantaloni eleganţi, precum şi un sacou sport, care acum e aruncat pe spătar. Îşi ia servieta neagră de pe bancă, o pune pe masă şi o desface. Ies la iveală un carneţel şi un dosar, ambele negre. Apoi scoate o foaie de hârtie şi o împinge către Daniel.

— Recunoaşteţi pe cineva?

Pagina conţine cel puţin douăsprezece fotografii. Daniel bagă mâna în buzunarul hainei după ochelari. Majoritatea sunt portrete, pătrate mici în care mai mulţi oameni cu părul negru şi cu ochii negri se încruntă sau privesc în gol, cu excepţia a doi adolescenţi, care zâmbesc larg, şi a unui tânăr care face semnul păcii. Sub ele sunt trei poze cu o femeie zdravănă şi căruntă, care par imagini surprinse de camera de securitate din holul unei clădiri.

— Nu cred. Cine sunt?

— Clanul Costello, spune Eddie. Recunoaşteţi femeia de aici?

Arată spre prima fotografie, în care apare o femeie de vreo 70 de ani. Are părul ondulat ca al starurilor din anii 1940, ochii cu gene bogate şi privirea indiferentă.

— Ea e Rosa, matriarha, continuă Eddie. Acesta e soţul ei, Donnie, iar ele două sunt surorile ei. Pe rândul acesta sunt copiii ei, are cinci, iar dedesubt sunt copiii acestora, încă nouă. În total, optsprezece persoane. Optsprezece persoane vizate în cel mai complex caz de înşelăciune în care sunt implicate ghicitoare din istoria Statelor Unite.

— Înşelăciune în care sunt implicate ghicitoare?

— Exact.

Eddie îşi încrucişează braţele şi, pentru efect, se lasă pe spate.

— E extrem de greu să pui sub acuzare o ghicitoare. Ghicitul e interzis în unele părți ale țării, dar interdicțiile nu prea sunt respectate. În definitiv, avem oameni care prezic evoluția Bursei. Avem oameni care fac previziuni meteo și primesc salariu pentru asta. Orice ziar are o secțiune de horoscop. Mai mult, e o chestiune culturală. Romii, așa se numesc oamenii ăștia, poate ai auzit de ei drept țigani, au fost prigoniți întâi de mongoli, apoi de europeni și de naziști. De-a lungul istoriei au fost săraci, marginalizați. Nu merg la școală și sunt crescuți de mici pentru a ghici. Așa că atunci când acuzi pe cineva de escrocherie, ce crezi că va face mai întâi apărarea? Va invoca libertatea de exprimare, va zice în gura mare că e un caz de discriminare. Deci cam cum credeți că am reușit? Cum am reușit să formulăm acuzări împotriva clanului Costello în paisprezece infracțiuni federale?

Daniel simte ceva acru în gât: realizează că Eddie nu are informații despre Klara, ci despre femeia de pe strada Hester.

— Nu știu, răspunde, cum?

— Vă voi spune o poveste despre un bărbat, să-i spunem Jim, zise Eddie coborând vocea. Acest Jim și-a pierdut copilul în lupta cu cancerul. Apoi l-a lăsat nevasta. Era într-o stare de anxietate de nedescris și avea în permanență dureri musculare. Avem deci un tip foarte bolnav, pe care nimeni din circuitul medical tradițional nu l-ar îngriji pentru că este respingător, o adevărată pacoste, strică relațiile cu toți medicii, astfel că nu e de mirare că tipul bate la ușa unei persoane diferite care îi spune: „Te pot ajuta eu, îți voi face bine". Cineva ca Rosa Costello.

Rosa Costello. Daniel se uită la poza ei. Știe că nu e femeia pe care o cunoscuse în 1969. Are buzele prea pline; are fața ovală. Într-un cuvânt, e mai frumoasă. Și totuși, în mintea lui, se transformă: fața Rosei se completează cu bărbia autoritară și ochii inexpresivi, reci.

— Și așa începe, continuă Eddie. Ghicitoarea asta, Rosa Costello, îi zice: „Îți vând o lumânare cu 50 de dolari, o ard pentru tine și spun o rugăciune, iar tu vei simți o diferență la nivelul durerilor". Iar când Jim nu simte diferența, ea îi spune: „În regulă, deci n-a fost de-ajuns. Uite, îți vând frunzele astea, niște ierburi medicinale, le ardem și spunem altă rugăciune". Trec doi ani și bărbatul se supune mai multor ritualuri de tămăduire și asumă două mari sacrificii financiare, suma totală cheltuită fiind undeva pe la 40 de mii de dolari. Într-un final, Rosa conchide: „Banii sunt cei care îți fac probleme de fapt; sunt blestemați și afurisiți, așa că trebuie să îmi mai aduci 10 mii și scăpăm de blestem". Suma e botezată „donație", iar clanul își ia nume de biserică: Biserica Spiritului Liber.

Daniel nu credea că-i e foame, dar când apare un chelner lângă el, se simte lihnit. Eddie comandă aripioarele casei, Daniel alege calamar.

— Ce trebuie să înțelegeți despre cazurile astea, continuă Eddie imediat ce rămân singuri, este că procurorii fug de ele ca de râie. Dar clanul Costello e altfel. Clanul Costello ne râde în nas. Când le-am pus sechestru pe bunuri, am găsit mașini, motociclete, bărci, bijuterii de aur. Am găsit case pe Intracoastal Waterway. Am găsit 50 de milioane de dolari.

— Doamne sfinte!

— Dar stați! spune Eddie ridicând mâna. Nici nu se înregistrează bine plângerile și avocatul apărării depune o cerere de anulare lungă de 24 de pagini, invocând încălcarea libertății religioase. Sunt o biserică de sine stătătoare, țineți minte, da? Sanchi, Biserica Spiritului Liber! În plus, în cererea de anulare se scrie că acesta este doar cel mai recent exemplu dintr-un șir lung de persecuții împotriva romilor. Am spus eu că toți țiganii sunt șarlatani și borfași? Nici vorbă. Dar nouă dintre ei au comis furturi mari, evaziune fiscală, fraudă prin poștă, fraudare prin mijloacele de comunicare electronice,

spălare de bani. Am găsit toate certificatele de naștere, am vrut să punem tot clanul sub acuzare. Însă o singură persoană a fost de negăsit.

Eddie arată spre imaginile cu femeia surprinsă de camera de securitate din hol. Poartă o haină maro lungă și încălțări gri, care se închid cu arici. Își ține mâinile pe zăbrelele unei uși rotative, iar părul alb îi atârnă în două cozi lungi și subțiri.

— Incredibil! exclamă Daniel.

— Asta este femeia?

Daniel încuviințează din cap. Îi recunoaște fruntea lată, buzele subțiri, neprietenoase. Își amintește gura ei în timp ce rostea profeția. Își amintește cum se deschidea, își amintește limba umedă și roz.

— Vreau să o priviți cu atenție, spune Eddie. Vreau să fiți sigur.

— Sunt sigur, răspunde Daniel suspinând. Cine este?

— Este sora Rosei. Se poate să fie implicată; se poate să nu fie. Ce știm e că pare să se fi înstrăinat de restul familiei. Romii trăiesc în grup, de aceea ar fi neobișnuit ca ea să lucreze singură. În schimb, a păstrat tradiția familiei și călătorește din loc în loc. Și e versată, lucrează sub nume diferite, fără autorizație, ceea ce e ilegal mai peste tot prin țară, dar asta o și ține în afara sistemului.

— În clanul ăsta, se interesează Daniel, se refuză plata, la început? Fiindcă la noi așa a fost. Ori nu ne-a cerut, ori nu i-a dat fratele meu. Și mereu mi s-a părut ciudat lucrul ăsta.

Eddie râde.

— Dacă refuză plata? Au acceptat toate plățile posibile și imposibile. Poate că femeia v-a luat ușor fiindcă erați copii.

— Dar dacă e așa, de ce ne-a spus toate lucrurile alea groaznice? Klara avea 9 ani. Eu aveam 11 și tot m-am căcat pe mine de frică. Singura explicație pe care am găsit-o este că se folosea de frică pentru a-și ține clienții în gheare. Cu cât îi speria

mai tare, cu atât era mai sigură că se vor întoarce. Ca să îi facă dependenți.

În timpul rezidențiatului făcut la Chicago, Daniel a fost asistentul unui doctor care folosea tehnici asemănătoare: insista că depresia cuiva nu putea fi gestionată fără vizite regulate sau îi spunea unui pacient obez că avea să moară dacă nu se opera.

— Sau poate nici nu contează ce spune, pentru că deja au monopol pe piață. De obicei, ghicitoarele de etnie romă folosesc formule: îți vorbesc despre viața amoroasă, despre bani, despre slujbă. Dar să-ți prezică data morții? Ăsta da tupeu, sunt chiar șmechere dacă fac asta. Romii mai au câteva ocupații predilecte: bărbații lucrează la drumuri, vând mașini la mâna a doua, repară caroserii. Dar să ne imaginăm că nu mai pavăm șosele sau că nu mai producem mașini, ce va dăinui cât există oameni pe Pământ? Dorința de a ști. Și suntem gata să plătim oricât pentru asta. Romii ghicesc viitorul de sute de ani și au avut mereu același succes economic. Dar ghicitoarea dumitale merge și mai departe. Dacă prezice data morții, atunci oferă un serviciu pe care nu-l mai oferă nimeni. Nu are concurență.

Focul din șemineu îl face pe Daniel să transpire. Își dă jos puloverul, trăgând în jos tricoul polo de dedesubt. Își dă seama că nu i-a spus Mirei unde este și că și-au dat întâlnire la sinagogă la ora 06:00 seara. Dar nu poate pleca, nu acum; nici măcar nu poate să-i scrie unul dintre mesajele alea despre care abia a învățat cum se trimit.

— Ce altceva mai știți despre ei? întreabă când se apropie chelnerul cu mâncarea.

Eddie extrage o aripioară dintr-un maglavais portocaliu fosforescent, apoi o înmoaie în sosul ranch.

— Despre clanul Costello? Au venit în Florida din Italia în anii 1930. Fugeau probabil de Hitler. Ca toți romii, stau nu-

mai între ai lor. Când nu sunt clienți de față, vorbesc propria limbă; nici nu încearcă să se integreze. Pentru bani au nevoie de gagii – adică de „neromi", așa, ca noi –, dar cred despre noi că suntem spurcați.

Se șterge la gură.

— Femeile sunt cele care ghicesc viitorul. Văd asta ca pe un har de la Dumnezeu. Dar pentru că femeile interacționează cu gagiii, romii cred că și ele sunt spurcate. Sunt foarte obsedați de curățenie, de puritate. Dacă le intri în casă, o să vezi că e lună.

— Dar femeia la care am fost eu avea în casă o harababură de nedescris. Ca să nu spun mizerie.

Daniel se încruntă și continuă:

— I-ați întrebat pe cei din clan despre ea?

— Sigur că da, dar nu vor să vorbească. De-asta m-am adresat dumneavoastră.

— Ce vreți să știți?

Eddie pare să ezite.

— Sunt conștient că e o chestiune sensibilă și că probabil nu vreți să vorbiți despre asta, dar v-aș ruga să faceți un mic efort. După cum spuneam, nu am găsit mare lucru. E evident că femeia lucrează fără autorizație, dar nu o vom acuza pentru asta. Ce ne interesează este să stabilim o legătură între ea și mai multe decese. Sinucideri.

Răspunsul corpului este atât de simplu, atât de instantaneu: lui Daniel îi dispare orice poftă de mâncare. Îi vine să vomite chiar.

— Nu am găsit până acum o legătură directă, de cauzalitate, precizează Eddie. Vorbim despre oameni care au mers la ea acum doi, zece, uneori douăzeci de ani. Sunt cinci cu toții, inclusiv sora dumneavoastră. Și e destul cât să te pună pe gânduri.

Își încrucișează brațele și se apleacă spre Daniel.

— Iată ce-aș vrea să aflu: v-a spus sau a făcut ceva care să vă împingă spre sinucidere? I-a făcut asta Klarei în special?

— Mie nu. I-am explicat ce voiam de la ea, iar ea mi-a dat acel lucru. A fost o tranzacție. Nu mi s-a părut că-i păsa ce urma să fac cu informația odată ce plecam.

Are senzația că îi mișună ceva pe gât, cu multe picioare și rapid, ca un miriapod, dar când verifică cu arătătorul pe sub gulerul cămășii, Daniel nu găsește nimic. Își dă seama că Eddie nu a menționat dacă este o conversație sau un interogatoriu.

— Cât despre Klara, nu sunt sigur. Nu mi-a spus niciodată că s-ar fi simțit presată. Dar ea oricum era diferită.

— În ce sens diferită?

— Era vulnerabilă. Un pic instabilă. Susceptibilă, cred. Așa s-o fi născut sau poate a devenit în timp.

Daniel își împinge mâncarea din față. Nu vrea să vadă calmarul feliat în inele perfecte și nici tentaculele încovoiate spre interior.

— Țin minte ce v-am povestit atunci, după slujba religioasă: mi se părea o coincidență foarte ciudată faptul că această ghicitoare i-a prezis moartea Klarei. Dar eram tulburat, nu gândeam limpede. Da, profeția a fost corectă, dar asta doar pentru că Klara a ales să o creadă. Nu-i niciun mister în asta.

Daniel tace. Simte un disconfort profund, deși îi ia puțin să identifice motivul.

— Pe de altă parte, adaugă Daniel, dacă chiar credem că femeia a avut ceva de-a face cu asta, dacă luăm în considerare această șansă foarte mică, atunci, sincer, e numai vina mea. Eu am auzit despre ea. Eu mi-am târât frații în apartamentul acela.

— Nu trebuie să vă învinovățiți.

Mâna lui Eddie rămâne suspendată deasupra carnețelului, dar sprâncenele i se lasă în jos într-un gest de compasiune.

— E ca și cum i-am reproșa lui Jim al nostru că s-a dus la Rosa; n-am face decât să dăm vina pe victimă. Nemaivorbind că nu v-a fost ușor să mergeți la ghicitoare, la o vârstă atât de fragedă. Să auziți data propriei morți.

Daniel nu uitase data lui, 24 noiembrie anul acesta, dar nici nu-i dăduse crezare. Toți cunoscuții lui care muriseră tineri avuseseră ghinionul să primească diagnostice infernale: SIDA, ca Simon, sau cancer incurabil. În urmă cu doar două săptămâni, Daniel fusese la controlul anual. În drum spre cabinet, se simțise agitat, dar mai apoi s-a rușinat la gândul că se lăsa afectat de superstiții. În afara faptului că luase puțin în greutate și că avea colesterolul ușor mărit, era perfect sănătos.

— Desigur, spune el. Eram copil. A fost o experiență neplăcută, dar am trecut peste ea cu mult timp în urmă.

— Și dacă Klara nu a putut? întreabă Eddie, împungând cu arătătorul pentru a sublinia. Asta fac șarlatanii, îi vânează pe cei mai vulnerabili. Susceptibilitatea asta pe care ați menționat-o ar putea fi genetică și se poate ca ghicitoarea asta să fi fost factorul extern care a declanșat-o. Sau poate că a reperat-o imediat la Klara. Poate că din asta se hrănește.

— Poate, îngână Daniel.

Dar ceva îl irită. Își dă seama că este posibil ca Eddie să fi folosit o metaforă medicală pentru a-l sensibiliza, dată fiind formația lui Daniel. Ideea i se pare însă pseudoștiințifică, iar efortul – condescendent. Ce știe Eddie despre expresia genetică și mai ales despre fenotipul Klarei? Eddie mai bine și-ar vedea de ce știe el să facă mai bine. Daniel nu și-ar permite să îi spună cum să conducă un interogatoriu.

— Și fratele dumneavoastră?

Eddie aruncă o privire peste notițe.

— A murit în 1982, corect? Ghicitoarea a prezis și data morții lui?

Ceva din gestul lui Eddie – privirea scurtă aruncată spre dosarul deschis, destul cât să sugereze că trebuie să verifice, dar prea rapidă ca să apuce să citească ceva – îl irită și mai tare pe Daniel. Nu are nicio îndoială că Eddie știe în ce an a murit Simon, plus o grămadă de alte lucruri despre fratele lui pe care Daniel cu siguranță nu le știe.

— Habar nu am. Nu ne-a mărturisit niciodată ce i-a zis. Dar fratele meu a făcut mereu fix ce a vrut. A fost gay, a trăit în San Francisco în anii 1980 și a contractat SIDA. Mie asta mi se pare destul de clar.

— În regulă.

Eddie își ține încheieturile pe masă, dar ridică degetele și palmele. Un gest împăciuitor: tensiunea din vocea lui Daniel nu trece neobservată.

— Vă mulțumesc pentru informații. Iar dacă vă mai amintiți ceva – *îi întinde o carte de vizită peste masă* –, aveți numărul meu.

Eddie se ridică și închide dosarul, lovindu-l o dată de masă ca să potrivească foile dinăuntru. Bagă dosarul la loc în servietă și își aruncă sacoul pe umăr.

— M-am interesat și în legătură cu dumneavoastră, spune el. Am văzut că lucrați în continuare cu soldații noștri.

— Așa este, spune Daniel.

Dar i se blochează gâtul și se trezește că nu mai poate continua.

— Bună treabă, spune Eddie în drum spre ieșire, bătându-l pe Daniel pe spate cu o jovialitate demnă de un antrenor la echipa de juniori. Țineți-o tot așa.

Daniel grăbește pasul spre mașină și demarează în trombă. Se simte agitat și vlăguit în același timp; nu-și imaginase cât de tare avea să-l afecteze reluarea detaliilor legate de vizita la ghicitoare sau aflarea anvergurii infracțiunilor co-

mise de familia ei. Îi e atât de greu să se gândească la moartea fratelui și a surorii lui, încât o face doar când e singur: rămâne treaz în timp ce Mira doarme sau iarna, când se întoarce de la lucru și șoseaua e luminată de faruri, iar radioul se aude în fundal.

I-a spus adevărul lui Eddie: nu crede în profeția ghicitoarei. Crede în alegeri greșite, în nenoroc. Cu toate astea, amintirea femeii de pe strada Hester seamănă cu un ac minuscul pe care l-a înghițit demult, care plutește insesizabil în stomac și pe care îl simte în momentele în care ia o anumită poziție și simte o înțepătură.

Mirei nu i-a mărturisit niciodată. Fusese crescută în Berkeley, ca fiica silitoare a unui cuplu de muzicieni – tatăl, creștin, mama, evreică – care compuneau cântece interconfesionale pentru copii. Mira își iubește părinții, dar nu mai suportă să audă *O, ce veste minunată* sau *Mensch-ul toboșar* și are prea puțină răbdare cu instituțiile New Age. Nu-i de mirare deci că a gravitat în jurul iudaismului: îi place latura sa intelectuală și morală, cadrul legal pe care-l fixează.

Înainte de a se căsători cu ea, Daniel a considerat că ei avea să i se pară puerilă povestea lui despre ghicitoare. Nu a vrut să o îndepărteze. După moartea Klarei, și-a dorit foarte mult să-i povestească, dar tot nu a făcut-o. De data asta s-a temut că Mira avea să se îngrijoreze, că sprâncenele ei urmau să formeze un „v" mic, delicat, asemenea unei gâze sigure de direcția în care zboară. S-a temut că ar fi făcut o paralelă între el și Klara, cu excentricitatea și lipsa ei de judecată, chiar și cu boala ei. Or nu era nicio paralelă între el și Klara, atâta lucru știa și Daniel, deci nu avea niciun motiv să o facă pe Mira să creadă asta.

Capitolul 23

Raj și Ruby vin la ei de Ziua Recunoștinței. Raj i-a scris vineri un e-mail lui Daniel, în care accepta invitația.

Sosesc marți, cu două zile înainte de sărbători, așa că Daniel și Mira își petrec weekendul făcând pregătiri. Spală lenjeria din camera oaspeților și pregătesc canapeaua din biroul lui Daniel. Fac curat în casă: Mira în bucătărie și în camera de zi, Daniel în dormitoare și în băi, Gertie în sufragerie. Se duc în Rhinebeck să cumpere fructe și legume de la Breezy Hill Orchard și brânzeturi de la Grand Cru. Înainte de a intra pe podul spre Kingston, opresc la Bella Vita de unde cumpără un aranjament floral cu lalele, rodii și trandafiri de culoarea caisei. Daniel îl aduce la mașină și, în contrast cu cerul întunecat de noiembrie, florile par să strălucească.

Soneria sună cu două ore mai devreme, în timp ce Mira e la facultate, iar Gertie trage un pui de somn. Daniel se precipită în jos pe scări, îmbrăcat cu tricoul cu Binghamton și încălțat cu papucii blănoși, înjurându-se fiindcă nu s-a schimbat. Pe vizor: un bărbat și o fată. Nu, nu o fată, ci o adolescentă, aproape la fel de înaltă ca tatăl ei. Daniel trage de ușă. Afară burnițează; câteva picături lucesc pe coama de păr negru cu reflexii roșcate a lui Ruby.

— Raj, spune Daniel. Și Rubina.

Instantaneu se simte prost că a folosit prenumele întreg,

așa cum apare în certificatul de naștere; din câte știa, fusese rar folosit de atunci. E atât de schimbată, nu mai seamănă deloc cu copilul pe care și-l amintea el, ci cu un adult pe care nu îl mai întâlnise, și de aceea i-a venit în minte numele la fel de matur, nemaiauzit: Rubina.

— Salut, spune Ruby.

Poartă un trening de velur fucsia, băgat în cizmele Ugg până la genunchi. Când zâmbește, seamănă atât de mult cu Klara, încât Daniel aproape tresare.

— Daniel, spune Raj, înaintând să-i strângă mâna. Mă bucur să te revăd.

Când Daniel l-a văzut ultima oară pe Raj, acesta era chipeș, dar anemic, ca un câine vagabond: bărbia proeminentă, pomeții ascuțiți, nasul pieziș. Acum arată îngrijit și sănătos, cu pieptul bine tonificat, pus în evidență de puloverul de cașmir, cu glugă. E tuns impecabil, înspicat cu fire albe pe la tâmple, dar fața lui are mai puține riduri decât a lui Daniel. Ține în mână un suc de o culoare neapetisantă, verde-maroniu.

— Și eu, spune Daniel. Haideți înăuntru. Gertie doarme, iar Mira predă, dar o să apară și ele imediat. Să vă servesc cu ceva de băut?

— Mi-ar prinde bine un pahar cu apă, spune Raj.

Intră în hol trăgând după el un geamantan gri metalizat Tumi. Ruby are o geantă Louis Vuitton. Se întoarce să o ridice pe un umăr. Pe spatele pantalonilor sunt inscripționate două cuvinte, bătute cu ștrasuri: „juicy", cu majuscule înflorate, și „couture", cu litere mai mici și mai puțin stridente.

— Ești sigur? întreabă Daniel închizând ușa. Am un Barolo magnific în garaj.

De ce încearcă să-l impresioneze pe Raj? Ca să compenseze tricoul și papucii caraghioși? Deja se gândește la ce va găti dimineața următoare: poate o frittata cu brânză Fontina și ce mai rămâne din roșiile din soiuri tradiționale.

— Nu, spune Raj, nu e nevoie, dar mulțumesc.

— Nu-i niciun deranj, insistă Daniel.

Deodată e disperat să bea ceva.

— Lâncezește acolo, în așteptarea unei astfel de ocazii.

— Serios, spune Raj, sunt bine. Dar fă cum vrei.

Urmează o pauză cât li se întâlnesc privirile, iar Daniel înțelege: Raj nu bea. Un ceas mare și argintiu alunecă pe încheietura lui Raj.

— Desigur, spune Daniel. Atunci apă. Și hai să vă instalez. Camera de oaspeți are un pat mare, iar în biroul meu este o canapea. Le-am pregătit pe amândouă.

Ruby, care a tastat ceva pe telefonul ei subțirel și roz, cu clapetă – Motorola Razr, cum au toți adolescenții –, îl închide scurt.

— O să doarmă tata pe canapea.

— Greșit, spune Raj.

— Și vreau eu un pahar de Barolo.

— Iar greșești, răspunde Raj.

Iar Ruby își mijește ochii și face un mic rictus impertinent, dar când Raj ridică din sprâncene, rictusul se transformă într-un zâmbet adevărat.

— Blegul de tata, spune ea, urmându-l pe Daniel spre birou. Tati înțepatul. Tati înțepatul-crăcănatul.

A doua zi, miercuri, Daniel se trezește la 10:00 și înjură. Aude dușul în baia mare – Mira – și speră ca și Raj și Ruby să fi dormit mult. L-a șocat cât de târziu au stat, dar mai șocant a fost cât de bine a decurs totul: o cină liniștită, de două ore, cu mama, soția, cumnatul și nepoata sa, de parcă ar fi fost cel mai normal lucru pentru ei, apoi bomboane de ciocolată și ceai în camera de zi. Până la urmă, Daniel a destupat sticla de Barolo și până și Gertie s-a rostogolit până la pat după ora 23:00.

Daniel a stat încă și mai târziu. Computerul lui era în birou, acolo unde dormea Ruby, astfel că a profitat că Mira se băgase în pat, a luat laptopul de pe noptieră și s-a refugiat cu el în baia mare.

Geanta Louis Vuitton îl făcuse curios. Cele mai multe firme de designer nu îi spuneau nimic, dar recunoscuse literele maronii și negre. Cu siguranță că și ceasul lui Raj era unul scump. Și hanoracul de cașmir: cine purta așa ceva? Așa că Daniel s-a pus pe investigat. Știa că o duceau bine – în 2003, după ce Roy Horn a fost sfâșiat de unul dintre tigrii albi ai duoului din care făcea parte, Ruby și Raj i-au înlocuit pe acesta și pe colegul său Siegfried, devenind capul de afiș de la *Mirage* –, dar ce a găsit pe Google l-a uimit. Casa lor, o clădire albă, împrejmuită cu zid, apăruse în *Luxury Las Vegas* și în *Architectural Digest*. Porțile sunt ornate cu inițialele *RC* și se deschid spre o alee de peste un kilometru, ce duce spre cincisprezece hectare de clădiri și dependințe legate între ele prin alei. Lista include un centru de meditație, o sală de cinema și un habitat rezervat animalelor, unde pot fi văzute lebede negre și struți, pe baza unui bilet la preț pipărat. Când a împlinit 13 ani, Raj i-a cumpărat lui Ruby un ponei de Shetland, un exemplar cam supraalimentat pe nume Krystal, alături de care Ruby a pozat pentru revista de adolescenți *Bossy* – Ruby era cu brațele pe după gâtul poneiului, coama ei brunetă revărsându-se peste coama blondă a lui Krystal. În articol, un pdf găsit de Daniel online, revista *Bossy* o desemnează pe Ruby cea mai tânără milionară din Las Vegas.

Cum de nu știuse Daniel toate astea? Oare nu a vrut să știe? Evita articolele despre numerele lui Ruby și Raj pe de o parte pentru că îi aminteau de ultima lor întâlnire dezastruoasă, pe de alta pentru că se simțea vinovat că se înstrăinaseră. Și acum nu se poate abține să privească seara precedentă cu alți ochi. Daniel și Mira au cumpărat casa din Kingston în 1990, pentru că nu și-au permis una în Cornwall-on-Hudson sau în

Rhinebeck și pe când încă mai credeau că Kingston avea să prospere. Daniel îi și vedea pe Raj și pe Ruby venind în oraș așteptându-se la un loc istoric – Kingston fusese cândva capitala statului New York – și trezindu-se într-un oraș care încă se mai chinuia să-și revină după închiderea fabricii IBM și după dispariția celor 7000 de locuri de muncă pe care le asigurase. Îi și vedea trecând pe lângă centrul tehnologic abandonat și strada Main, căzută într-o paragină deplorabilă. Ce-or fi gândit despre canapeaua din biroul lui Daniel și despre brânzeturile scumpe? Cea dintâi – o rușine, iar cele din urmă, o încercare de a compensa rușinea?

Gândul că luni urma să se întoarcă la serviciu, unde nu știa ce se putea întâmpla dacă nu ceda în privința derogărilor, nu-i dădea pace. Cu câteva zile în urmă, înregistrase o cerere prin care solicita reanalizarea cazului său de către avocatul apărării din zona respectivă, un om al legii și cadru militar care îi reprezenta pe soldații puși sub acuzare. Știe că Mira avea dreptate – era mai bine să cunoască opțiunile pe care le avea ca să se apere singur –, dar cererea în sine a fost umilitoare. Cine avea să fie fără un loc de muncă? Un bărbat care stătea pe covorașul din baie, rezemat cu spatele de vasul de toaletă, care citea despre solariul cumnatului său – o imagine suficient de groaznică încât să-l forțeze să se ducă la culcare și să adoarmă numai ca să nu o mai vadă.

Acum se îmbracă frumos și coboară în grabă. Îi găsește pe Raj și Ruby la masa din bucătărie, unde beau suc de portocale și mănâncă omletă.

— La naiba, spune Daniel. Îmi cer scuze, voiam să vă gătesc eu.

— Nu ai de ce să te scuzi.

Raj e proaspăt ieșit de la duș, poartă alt pulover care pare scump, de data asta verde-gri, și o pereche de blugi închiși la culoare.

— Am cotrobăit noi pe aici.

— Ne trezim devreme în fiecare zi, spune Ruby.

— Ruby începe orele la 7:30, adaugă Raj.

— Mai puțin în zilele în care avem spectacol, spune Ruby. Atunci dormim până târziu.

— A, da? întreabă Daniel.

Cafeaua îl va ajuta. De obicei, o face Mira, dar azi cafetiera este goală.

— Păi de ce?

— Pentru că stăm până târziu. Uneori până la ora 01:00 dimineața. Sau chiar mai târziu, spune Ruby. În astfel de zile, fac școală acasă.

Este încă în pijama: pantaloni cu SpongeBob Pantaloni Pătrați și un maiou alb, cu sutien roz pe dedesubt. Efectul este deconcertant: pantalonii copilărești și maioul care nu este neapărat mulat, dar care tot arată mai mult decât se așteaptă Daniel să vadă.

— A, da? repetă. Pare complicat.

— Vezi? triumfă Ruby, întorcându-se spre Raj.

— Nu e complicat, spune Raj. Devreme în zilele cu școală. Târziu în zilele cu spectacol.

— V-ați întâlnit cu mama? întreabă Daniel.

— Da, răspunde Ruby. Și ea s-a trezit devreme. Am băut cafeaua împreună. Apoi a plecat la cursul de Tai Chi.

Lasă furculița jos cu zgomot.

— Aveți din întâmplare un storcător de fructe?

— Storcător de fructe? întreabă Daniel.

— Da. Noi am găsit ăsta în frigider.

Ruby ridică paharul, iar sucul de portocale se leagănă periculos de aproape de buza paharului.

— Dar preferăm să ni-l facem singuri, adaugă ea.

— Mă tem că nu, spune Daniel, nu avem storcător.

— E OK, ciripește Ruby.

Își înfige furculița într-un colț de omletă și continuă:

— Vouă ce vă place la micul dejun?

Face și ea conversație, Daniel știe asta, dar îi e greu să țină pasul. Pe deasupra, cafetiera nu pornește. A umplut filtrul cu cafea, a turnat apa și a apăsat pe butonul care pornește procesul de fierbere, dar beculețul roșu rămâne stins.

— Eu de fapt nu mă prea dau în vânt cu micul dejun, răspunde. De obicei îmi ajunge o cană de cafea pe care o iau cu mine la lucru.

Se aud pași ușori coborând pe scară și Mira se ivește în bucătărie. Părul ei, strălucitor și proaspăt uscat, flutură ca o aripă.

— Bună dimineața, spune ea.

— Neața, răspunde Raj.

— Neața, spune Ruby.

Se întoarce iar spre Daniel și-l întreabă:

— Cum de nu ești la muncă azi?

— Ștecărul, iubitule, spune Mira.

Trece prin spatele lui, atingându-l pe talie, și bagă cafetiera în priză. Lumina roșie se aprinde imediat.

— E ajunul Zilei Recunoștinței, Ru, îi răspunde Raj. Nu merge nimeni la muncă.

— A, spune Ruby. Așa-i.

Încă un colț de omletă. Mănâncă dinspre margini, lăsând o bucată groasă, cu mai multe straturi, în mijloc.

— Ești doctor, nu-i așa?

— Exact.

Discuția despre cariera lui – pe care și-a construit-o în atât de mult timp, dar care acum este atât de precară – îi provoacă un sentiment de umilință, exacerbat de vila somptuoasă, de puloverele de cașmir și de storcătorul lui Raj. Daniel depune un efort uriaș să-și amintească întrebarea lui Ruby.

— Lucrez într-un centru de recrutări militare. Verific dacă soldații sunt destul de sănătoși pentru a merge la război.

Raj râde.

— Ăsta da paradox. Îți place?

— Foarte mult, spune Daniel. Lucrez în cadrul armatei de peste 15 ani.

Încă se mai simte mândru s-o spună. Cafeaua picură ușor în cafetieră.

— OK, spune Raj, ca și cum ar recunoaște că discuția a ajuns într-un punct mort.

— Dar voi? întreabă Mira. Vouă vă place ce faceți?

Raj zâmbește.

— La nebunie.

Mira pune coatele pe masă și se apleacă.

— Ce interesant! E o lume atât de diferită de a noastră. Ne-ar plăcea să avem ocazia să vedem un spectacol al vostru. Și sunteți oricând bine-veniți la Centrul Ulster de arte performative, cu toate că mă tem că nu se ridică la standardele voastre.

— Și voi sunteți bine-veniți la Vegas, spune Raj. Ne găsiți în fiecare săptămână, de joi până duminică.

— Patru nopți la rând, spune Mira. Trebuie să fie extenuant.

— Eu nu cred, răspunde Raj pe un ton blând, dar zâmbetul e forțat. Rubina, pe de altă parte...

— Tată, nu-mi spune așa!

— Dar așa te cheamă.

— Da, zice ea cu o grimasă. Numele meu de botez, fie, dar nu e numele meu adevărat.

— Hopa, intervine Daniel zâmbind. Eu ți-am spus Rubina ieri.

— A, e OK. Tu ești străin.

Cuvintele rămân suspendate în aer câteva secunde, înainte ca ea să lase capul în jos.

— Vai, îmi pare rău. Nu am vrut să spun asta, pentru mine nu ești *un străin*.

Se uită rugător la Raj. Gestul îl mișcă pe Daniel: o adolescentă dă fuga să se agațe, să se ascundă pe după picioarele tatălui.

— E în regulă, dragă, o liniștește Raj și îi ciufulește părul. Înțelegem cu toții.

Se îngrămădesc toți cinci în mașina lui Daniel, fiecare oferindu-i lui Gertie locul din față. Dar nimeni nu se opune voinței ei când alege să stea în spate, lângă Ruby. Se duc la muzeul marinei, se plimbă prin centrul istoric și apoi fac o scurtă drumeție în rezervația Mohonk. Daniel se întrece cu Ruby pe un câmp, iar noroiul îi stropește pe geci. Aerul care-i pătrunde în plămâni e minunat de rece și îl trage în piept cu nesaț. Când începe să ningă, se așteaptă ca Ruby să se plângă, dar ea aplaudă.

— E ca în Narnia! exclamă ea și râd cu toții pe drumul înapoi spre mașină.

Îl surprinde și în alte feluri. De exemplu, la cină, când Gertie își deapănă bolile, un subiect drag lui Gertie și detestat de Daniel și Mira, care schimbă o privire speriată când Gertie se pornește.

— Am avut o bătătură la picior care nu s-a vindecat timp de un an, spune ea. Și asta e doar începutul. Pe urmă, din cauza infecției am făcut ceva care se cheamă limfadenită. Mi s-au inflamat nodulii pe picioare, am avut pungi de puroi de mărimea unor mingi de golf. Nu mi-a mai crescut păr pe picioare – deloc. N-a trecut mult și s-a extins spre zona inghinală.

— Mamă, spune Daniel printre dinți. Mâncăm.

— Scuzați-mă, continuă Gertie. Dar antibioticele nu și-au făcut efectul. Așa că medicul s-a uitat și mi-a spus că, dacă mă operez, ei îmi drenează ganglionii și asta ar trebui să rezolve problema. Doi medici m-au operat, unul mai bătrân și unul mai tânăr, iar cel mai tânăr îmi zice: „Doamnă Gold, dacă v-am spune ce coptură aveați acolo". După aceea m-au conectat la un tub de drenaj și a trebuit să stau în spital până s-au scurs toate fluidele și sângele.

— *Mamă*, repetă Daniel, jenat.

Raj a lăsat furculița din mână, iar lui Daniel îi vine să intre în pământ de rușine, să-i pună bandă adezivă pe gură, dar Ruby o ascultă cu atenție.

— Și până la urmă ce-a fost? întreabă. Ce-a declanșat toată tărășenia?

— Păi, având în vedere că mâncăm, nu sunt sigură că pot să spun. Dar dacă tot vă interesează...

— Nu ne interesează, spune Daniel cu fermitate. Nu acum.

În mod ciudat, Ruby pare la fel de dezamăgită ca Gertie. Când Mira îl întreabă pe Raj despre datele turneului lor, Ruby se apleacă spre bunica ei.

— Îmi spui acasă, șoptește fata.

Iar Gertie roșește de o plăcere atât de rară, încât Daniel mai că se întinde spre Ruby să-i mulțumească.

În seara aceea, în timp ce se spală pe dinți, Daniel se gândește la Eddie. Întrebarea agentului despre Simon – dacă ghicitoarea i-a prezis moartea – nu-i dă pace.

Daniel nu știe care a fost data avansată de ghicitoare pentru moartea lui Simon. Acesta spusese doar că avea să moară *tânăr* – asta se întâmpla în podul de pe strada Clinton, numărul 72, în noaptea aceea confuză de beție, la șapte zile după moartea tatălui lor. Dar tânăr putea însemna 35 de ani sau chiar 50. A fost atât de vag, încât Daniel nu i-a acordat importanță. Părea mai probabil ca moartea lui Simon să fi fost consecința propriilor lui acțiuni. Nu pentru că era gay – oricât disconfort i-ar fi produs lui Daniel sexualitatea lui Simon, era departe de o homofobie moralizatoare –, ci pentru că Simon era nepăsător, egoist. Nimeni nu putea s-o țină așa la nesfârșit.

De fapt, resentimentele lui Daniel față de Simon maschează ceva mai profund, mai sumbru: e furios pe el însuși. Pentru că nu l-a cunoscut pe Simon cu adevărat cât a fost în viață. Pentru că nu l-a cunoscut nici după moarte. Simon a fost sin-

gurul lui frate, iar Daniel nu l-a protejat. Da, au vorbit după ce Simon a ajuns în San Francisco, iar Daniel a încercat să-l convingă să se întoarcă la New York. Însă când Simon i-a închis telefonul, Daniel a fost orbit de furie și a aruncat cu telefonul, care s-a spart de linoleum; și-a spus că poate viața lui Gertie ar fi fost totuși mai ușoară fără Simon. Desigur, gândul acela a fost pe cât de crud, pe atât de trecător, dar oare nu ar fi putut să facă mai mult? Nu putea să ia primul autobuz spre San Francisco, în loc să fiarbă în propria indignare și să aștepte să i se adeverească spusele?

Escrocii îi vânează pe cei vulnerabili, afirmase Eddie despre ghicitoare. *Văd imediat cum i-ar putea exploata.*

E adevărat, își spune Daniel, că Simon era vulnerabil. Avea 7 ani, dar nu era singurul motiv. Exact ca sora lui, Klara, și el era diferit în felul lui. E imposibil de spus dacă știa de la vârsta aceea că era gay, dar oricum era ambiguu, dificil de analizat. Nu era la fel de vorbăreț ca frații lui. La școală avea puțini prieteni. Îi plăcea la nebunie să alerge, dar alerga singur. Poate că profeția chiar se dezvoltase înăuntrul lui ca un germen. Poate îl incitase să fie nesăbuit, să trăiască periculos.

Daniel scuipă în chiuvetă și se gândește iar la teoria lui Eddie: era posibil ca orice vulnerabilitate înnăscută ar fi avut Klara să fi fost declanșată sau intensificată de vizita ei la ghicitoare. Faptul că psihologia și fiziologia conlucrează în anumite situații e de netăgăduit, ba chiar perfect explicabil: de exemplu, durerea nu vine din mușchi sau nervi, ci din creier. Sau faptul că pacienții mai optimiști au șanse mai mari să înfrângă boala. În facultate, Daniel fusese asistent de cercetare într-un studiu ce explora efectul placebo. Autorii studiului plecau de la ipoteza că efectul era cauzat de așteptările pacienților – și, într-adevăr, pacienții cărora li se spunea că tableta de amidon era un stimulent, prezentau imediat o îmbunătățire a ritmului cardiac și a tensiunii și un timp de

reacție mai scurt. Un al doilea grup de pacienți, cărora li s-a spus că pastila este un somnifer, au adormit în aproximativ 20 de minute.

Desigur, efectul placebo nu îi era necunoscut lui Daniel, însă era altceva să-l observe în mod direct. A văzut cu ochii lui cum gândurile puteau mișca moleculele în corp, cum corpul se grăbea să pună în aplicare realitatea creierului. Conform acestei logici, teoria lui Eddie căpăta sens: Klara și Simon au crezut că luaseră niște pastile care aveau să le schimbe viața, fără să înțeleagă că luaseră pastile placebo și că din mintea lor veneau consecințele.

Un declic se produce în interiorul lui Daniel. Simte cum îl invadează tristețea și încă ceva: o imensă empatie față de Simon, insuportabil de tandră, pe care a ținut-o sub obroc ani întregi. Își lipește podurile palmelor pe blatul de marmură și stă cu capul în jos până îi trece. Trebuie să-l sune pe Eddie.

Cartea de vizită a acestuia e în birou, unde stă Ruby; ușa este închisă, dar lumina, aprinsă.

Când Daniel bate la ușă, ea nu răspunde. Mai bate o dată și crapă ușa cu grijă.

— Ruby?

O vede sub pătură, cu o pereche de căști supradimensionate pe urechi și cu o carte, *Darkly Dreaming Dexter*, în brațe. Când dă cu ochii de Daniel, tresare.

— Căcat! înjură ea, scoțându-și căștile. Ce m-ai speriat!

— Îmi cer iertare, răspunde Daniel, ținând o mână ridicată. Încercam doar să iau ceva. Pot reveni dimineață.

— E-n regulă, spune Ruby și pune cartea cu fața în jos. Nu făceam nimic.

Ziua era machiată, cu dermatograf și un ruj vâscos pe buze, dar acum are fața curată și arată mai tânără. Pielea ei este cu o nuanță mai deschisă decât a lui Raj și, deși are ochii închiși la culoare ca ai lui, obrajii plini sunt ai Klarei, la fel și

zâmbetul, desigur. Daniel traversează biroul, găsește cartea de vizită a lui Eddie în primul sertar și o bagă în buzunar. E pe punctul de a ieși, când Ruby i se adresează din nou.

— Ai poze cu mama mea?

Lui Daniel i se strânge inima. Tace și stă cu fața la perete. *Mama mea.* Nu a auzit pe nimeni spunându-i Klarei așa până acum.

— Ba am.

Când se întoarce, Ruby stă cu genunchii la piept. E îmbrăcată cu pantalonii de pijama cu SpongeBob Pantaloni Pătrați și un tricou larg, iar pe mână are o grămadă de elastice de păr ca niște brățări.

— Vrei să le vezi?

— Avem și noi câteva, se grăbește ea să adauge. Acasă. Dar sunt aceleași pe care le-am văzut de un milion de ori. Deci da, vreau.

Se duce în camera de zi să cotrobăie după albumele vechi. Ce senzație ciudată să o aibă pe Ruby aici. Nepoata lui. Evident, Daniel și Mira nu sunt părinți. Când a cerut-o pe Mira de soție, ea i-a spus că are endometrioză în stadiul patru. „Nu pot avea copii", i-a spus.

„E în regulă", i-a răspuns Daniel. „Sunt și alte opțiuni. Adopția..."

Dar Mira i-a spus că nu voia să adopte. Fusese diagnosticată neobișnuit de devreme, la 17 ani, astfel că avusese timp să se gândească la asta. Decisese să caute alte satisfacții în viață; nu simțea nevoia să fie mamă. Daniel și-a dat seama că nu putea să renunțe la ea. Însă în sinea lui, a jelit. Mereu își imaginase că avea să fie tată. La restaurant, când vedea un copil adormit în brațele tatălui său, cu capul sprijinit pe gâtul acestuia, Daniel se gândea la frații lui. Dar rolul de tată îl și speria. Singurul lui termen de comparație fusese Saul cel rigid și distant. N-avea cum să știe cum s-ar fi descurcat în

această postură. Pe vremuri credea că s-ar fi descurcat mai bine decât Saul, dar poate că era o prostie. Era la fel de probabil să se descurce mai rău.

Se întoarce în birou cu două albume foto. Ruby stă pe pat cu picioarele încrucișate și cu spatele rezemat de perete. Bate cu mâna pe locul gol de lângă ea, iar Daniel se așază. Nu este destul de flexibil cât să-și încrucișeze picioarele, așa că le lasă să atârne peste marginea saltelei, și deschide primul album.

— Nu m-am mai uitat la ele de ani întregi, spune el.

Credea că avea să doară, dar când vede prima fotografie – toți cei patru copii ai familiei Gold pe scările casei de pe strada Clinton, numărul 72; Varya, o adolescentă cu picioare lungi, Simon, un copilaș bălai – îl cuprinde bucuria, îl inundă cu căldura ei. Îi vine să plângă.

— Asta e mama! exclamă Ruby cu degetul pe Klara.

Are 4 sau 5 ani și poartă o rochiță elegantă, din material verde ecosez.

— E chiar ea.

Daniel izbucnește în râs.

— Ce-i mai plăcea rochia aia, țipa când o spăla bunica ta. De câte ori o purta, se juca de-a Clara din *Spărgătorul de nuci*. Și noi eram evrei! Îl scotea din minți pe tatăl meu.

Ruby zâmbește.

— Era încăpățânată, nu-i așa?

— Foarte.

— Și eu sunt. Cred că e printre cele mai mari calități ale mele, spune Ruby.

Daniel se amuză, dar când se uită la ea, vede că vorbește serios.

— Altfel, oamenii te calcă în picioare. Mai ales dacă ești femeie. Mai ales dacă ești în industria divertismentului. Tata m-a învățat asta. Dar cred că mama ar fi fost de acord.

Daniel are un moment de claritate: a încercat cineva s-o

calce în picioare pe Ruby? Cum? Dar ea întoarce pagina și descoperă fotografii din aceeași zi, cu frații fotografiați câte doi.

— Uite-o pe mătușa Varya și pe unchiul Simon. El a murit de SIDA înainte să mă nasc eu.

Se uită la Daniel pentru a-i confirma.

— Așa e. Era foarte tânăr, prea tânăr.

Ruby dă din cap.

— În curând o să existe tratament, Truvada se cheamă. Știai? Nu elimină HIV-ul, dar nici nu-l lasă să se dezvolte. Am citit un articol despre asta în *New York Times*. Îmi doresc să fi existat și atunci. Pentru unchiul Simon.

— Da, am auzit, e incredibil.

Miraculos chiar și de neconceput în momentul de vârf al epidemiei, când zeci de mii de persoane mureau doar în Statele Unite. În anii 1990, când au apărut pe piață primele tratamente pentru SIDA, pacienții erau nevoiți să ia zilnic până la 36 de pastile, dar la începutul anilor 1980 nu exista nicio opțiune. Daniel și-l imaginează pe Simon la 20 de ani abia împliniți, murind de o boală necunoscută, care încă nu avea nici măcar un nume. Oare îi alinaseră cumva suferința în spital? Îl încearcă același sentiment pe care l-a avut în baie cu câteva minute înainte: empatia aceea imensă, mult mai chinuitoare decât resentimentele.

— Uite-o pe bunica! exclamă Ruby. Ce fericită e.

Bunica. Alt cuvânt pe care Daniel nu l-a mai auzit și care îl atinge profund, pentru că Ruby se gândește la familia Gold ca fiind a ei.

— Era fericită. E cu bunicul tău, Saul. Aveau 20 și ceva de ani.

— A murit înaintea lui Simon, așa-i? Câți ani avea?

— Patruzeci și cinci.

Ruby își încrucișează picioarele.

— Spune-mi ceva despre el.

— Ceva?

— Da, ceva mișto, interesant, ceva ce nu am de unde să știu.

Daniel ezită. I-ar putea spune despre atelierul de confecții, în schimb îi vine în minte un borcan cu o etichetă cu litere verzi și un capac alb.

— Știi castraveții aceia murați mici de tot? Saul era obsedat de ei. A încercat toate mărcile: Cains, Heinz și Vlasic, până le-a descoperit pe cele de la Milwaukee's, pe care mama era nevoită să le comande din Wisconsin, pentru că nu se găseau prin magazinele din New York. Putea mânca și un borcan întreg la o singură masă.

— Ce ciudat, pufnește Ruby. Știi ce-i amuzant? Mie îmi place să-mi pun castraveciori murați pe sendvișurile cu unt de arahide.

— Nu cred.

Daniel se preface că îi vine să vomite.

— Ba da! Îi tai și îi pun deasupra. Sunt buni, jur. Când mușți, sendvișul e crocant și în același timp dulce-acrișor, iar untul de arahide e și el dulce și cu bucățele în el...

— Nu te cred! exclamă Daniel.

Și izbucnesc amândoi în râs. E un sunet incredibil.

— Nu mă convingi nicicum.

La miezul nopții, o lasă pe Ruby cu teancul de albume foto și urcă la etaj. Se oprește în bucătărie. Cât a stat cu Ruby s-a simțit foarte mulțumit, iar senzația e încă prezentă: pare prostesc și inutil să mai facă altceva decât să se bage în pat lângă Mira. Însă când găsește cartea de vizită a lui Eddie în buzunarul pantalonilor, mulțumirea lasă loc unei nostalgii vecine cu jalea. S-ar fi putut bucura mai mult de o astfel de legătură – cu Ruby, de-a lungul anilor sau chiar cu propriul copil. Se gândește că poate a avut și un alt motiv pentru care

nu a presat-o pe Mira să se mai gândească la adopție. Poate a simțit că nu merita. Până la urmă, cum Saul era mai mult la muncă, Daniel a încercat să-i țină locul pentru frații lui. Încercase să-i ferească de pericole, de imprevizibil, de haos. Și uite ce-a ieșit.

Asta ar însemna să dai vina pe victimă, afirmase Eddie. Dar este prea târziu: exact asta a făcut Daniel, așa a gândit. Zeci de ani s-a pedepsit pentru o vină care nu fusese a lui. Pe măsură ce îl inundă mila de sine, crește în el și furia față de ghicitoare. Vrea să fie prinsă, nu doar pentru Simon și Klara, ci acum și pentru el.

Se duce până la ușa de la intrare și o deschide ușor. Afară îl întâmpină aerul înghețat de noiembrie, dar asta nu-l împiedică să iasă și să închidă ușa după el. Apoi deschide mobilul și formează numărul lui Eddie.

— Daniel? S-a întâmplat ceva?

Daniel și-l imaginează pe agentul federal într-un hotel din Hudson Valley. Poate că Eddie lucrează toată noaptea, cu o cană de cafea ieftină la îndemână. Poate că se gândește la ghicitoare la fel de obsesiv precum o face el, acest gând comun unindu-i ca un cordon invizibil.

— Mi-am amintit ceva, spune Daniel.

Afară trebuie să fie vreo două grade, însă corpul lui este cald.

— M-ați întrebat de Simon, ați vrut să știți dacă ghicitoarea i-a prezis moartea, iar eu am răspuns că nu știu. Dar el ne-a spus că i-a prezis că avea să moară tânăr. Să zicem că știa că era gay. Are 16 ani, tatăl nostru a murit de curând, iar el este zdruncinat de profeție; simte că este singura lui șansă de a trăi viața pe care și-o dorește. Așa că nu ține cont de rațiune, de siguranță.

— Bun, rostește Eddie încet. Simon n-a fost mai clar de-atât?

— Nu, v-am spus, eram copii, a fost o singură conversație, dar confirmă ce mi-ați spus la ultima întâlnire, nu? Că și ea l-a împins pe această cale?

— Se poate, admite Eddie.

În ciuda tonului detașat, Daniel și-l imaginează reacționând diferit: rostogolit pe o parte, ținând telefonul cu umărul. Cu o mână bâjbâie pe noptieră, încercând să stingă lumina la loc, dezamăgit de revelația lui Daniel.

— Altceva?

Daniel simte cum îl părăsește căldura și se instalează depresia. Apoi îi pică fisa: dacă pe Eddie îl lasă rece informația, chiar îi spulberă orice iluzii în legătură cu întregul caz, atunci poate că Daniel ar trebui să investigheze singur.

— Da, o întrebare.

Când respiră, norișori de aer alb planează ca niște parașute.

— Cum o cheamă?

— Cu ce vă ajută să știți cum o cheamă?

Daniel caută repede un răspuns.

— Ei bine, voi ști să-i spun și altfel decât „ghicitoarea" sau, și mai rău, „femeia", spune el pe un ton jucăuș, ca să-l liniștească pe Eddie.

Eddie ezită, apoi își drege vocea.

— Bruna Costello, spune într-un final.

— Cum?

Lui Daniel îi vâjâie urechile, un val de adrenalină îi face inima să bată.

— Bruna, spune Eddie. Bruna Costello.

— Bruna Costello.

Daniel savurează fiecare cuvânt în parte.

— Și unde poate fi găsită?

— Asta-i deja a doua întrebare, îi replică Eddie. Vă sun eu când e gata. După ce se vor fi tras ultimele concluzii în acest caz.

Capitolul 24

În dimineața Zilei Recunoștinței, Daniel se trezește înaintea lui Raj și a lui Ruby. Este 06:45, lumina e roz-lăptoasă, verițele fosnesc, iar o căprioară paște pe gazonul uscat. Face o cafetieră cu cafea tare și se așază în balansoarul de lângă geamul sufrageriei, cu laptopul Mirei în brațe.

Când caută pe Google numele Brunei Costello, primul link care apare este pagina FBI cu persoanele date în urmărire. *Protejaţi-vă familia, comunitatea locală şi ţara, ajutând FBI să îi prindă pe cei mai căutaţi teroriști și evadaţi*, scrie pe pagină. *În anumite cazuri, se oferă recompensă.* Ea apare la categoria „Căutăm informații", într-o poză mică, din cel de-al patrulea rând. Este neclară, un prim-plan de pe o înregistrare a camerei de securitate. Când Daniel face clic pe numele ei, imaginea se mărește și își dă seama că este aceeași imagine pe care i-o arătase Eddie la Hoffman House.

Biroul Federal de Investigaţii apelează la ajutorul cetăţenilor pentru a identifica posibilele victime ale Brunei Costello, suspectată de înșelăciune și de legături cu un grup de ghicitoare din Florida. Și alţi membri ai familiei Costello au fost condamnaţi pentru furturi importante, evaziune fiscală, fraudă prin poștă, fraudare prin mijloace de comunicare electronice și spălare de bani. Până în momentul de faţă, Costello este singura suspectă care s-a sustras interogatoriului.

Costello conduce o rulotă Gulf Stream Regatta din 1989 (vezi

„Mai multe fotografii"). A locuit în Coral Springs și Fort Lauderdale, Florida, și a călătorit mult în partea continentală a Statelor Unite. În prezent, credem că își are reședința lângă Dayton, Ohio, în satul West Milton.

Daniel face clic pe „Mai multe fotografii". Apare o fotografie cu rulota, lată și cu botul rotunjit, vopsită într-un crem spălăcit – poate fusese albă inițial – cu o dungă maro, groasă. Sub secțiunea „Mai multe fotografii", apare o alta, „Nume false".

Drina Demeter
Cora Wheeler
Nuri Gargano
Bruna Galletti

Și încă vreo cinci. Brusc, Daniel închide laptopul. Eddie sigur știa unde este. Și de ce nu i-a spus? Sigur îl crede instabil, pus pe răzbunare.

Așa o fi? Ce-i drept, pentru prima oară de la suspendare, se simte motivat. Percepe prezența femeii ca pe un cântec fredonat în camera alăturată sau ca pe o adiere de vânt care face pielea ca de găină, ademenindu-l să se apropie.

Mira și Raj se ocupă de legume, în timp ce Gertie pregătește faimoasa ei umplutură. Daniel și Ruby au grijă de pasăre, o bestie de opt kilograme împănată cu unt, usturoi și cimbru. În prima parte a după-amiezii, cât mâncărurile stau la cuptor sau își așteaptă rândul la cuptor, Mira șterge blatul din bucătărie, iar Raj preia o convorbire de afaceri în camera de oaspeți. Gertie își face siesta. Ruby și Daniel stau în sufragerie: Daniel în balansoar, cu laptopul, Ruby pe canapea, cu o carte de sudoku. Afară, zăpada se cerne dincolo de geamuri, dar se topește imediat ce atinge sticla.

Daniel se documentează despre romi: sunt originari din India, de unde au fugit din cauza persecuției religioase și a sclaviei. Au călătorit spre vest, în Europa și în Balcani, deve-

nind refugiați care citeau viitorul. Jumătate de milion au murit în timpul Holocaustului. Îi amintește de povestea evreilor. Exodul și rătăcirea, rezistența și adaptarea. Până și faimosul proverb rom *Amari čhib s'amari zor – Limba noastră este puterea noastră* – seamănă cu ceva ce ar fi spus tatăl său. Daniel scoate din buzunar un bon de la spălătorie și notează propoziția, împreună cu un al doilea proverb: *Gândurile au aripi.*

În ultima vreme s-a zbătut să mențină legătura cu Dumnezeu. Cu un an în urmă a decis să studieze teologia iudaică. A considerat acest demers un omagiu adus lui Saul și a sperat că avea să-i aducă alinare în privința morții fratelui și a surorii lui. Dar a găsite puține elemente. Iudaismul are puține de spus despre moarte și nemurire. În timp ce alte religii sunt preocupate de moarte, principala grijă a evreilor este cum să trăiască. În centrul Torei se află *olam ha-ze*: „lumea aceasta".

— Lucrezi? întreabă Ruby.

Daniel ridică privirea. Soarele s-a cuibărit fix deasupra munților Catskills, luminându-i în tente palide de floare de brebenoc și piersică. Ruby stă rezemată de brațul canapelei.

— Nu chiar.

Daniel închide laptopul.

— Tu?

Ruby ridică din umeri.

— Nu chiar.

Închide cartea cu sudoku.

— Nu știu cum poți să rezolvi sudoku, îi spune Daniel. Eu mă uit la ele de parcă ar fi scrise în chineză.

— Când faci un spectacol, ai mulți timpi morți. Dacă nu găsești ceva cu care să-i umpli, o iei razna. Mie îmi place să rezolv chestii.

Ruby își strânge într-o parte picioarele; azi poartă un alt trening Juicy Couture. Are părul prins într-un coc înfoiat, ca un cuib de pasăre. Daniel își dă seama că îi va fi dor de ea.

— Ai fi un medic bun, îi spune el.

— Așa sper și eu.

Când ridică capul să-l privească, are o expresie vulnerabilă. Ce surpriză! Îi pasă ce crede el.

— Aș vrea să fiu medic.

— Serios? Păi, și spectacolul vostru?

— N-o să fac asta la nesfârșit.

Vorbește cu o detașare pe care Daniel nu o poate pricepe. Oare Raj e la curent? Nu ar putea avea cu nicio altă asistentă relația pe care o are cu Ruby. Daniel se gândește la conversația pe care au avut-o în dimineața precedentă, la tensiunea dintre Ruby și Raj când au vorbit despre programul lor. Raj spunea că e simplu. *Rubina, pe de altă parte...*, afirmase el.

Ruby își dă o șuviță pe spate. Nu e deloc indiferentă. De fapt, e agasată.

— Adică, na, continuă ea, vreau să merg la facultate, vreau să fiu o persoană reală. Să fac ceva care contează.

— Mama ta nu voia să fie o persoană reală.

Cuvintele au ieșit înainte ca Daniel să apuce să le oprească. Tonul e blând și zâmbește, pentru că, atunci când se gândește la Klara, ce îi vine prima dată în minte e insolența ei, îndrăzneala. Nu ceea ce i s-a întâmplat.

— Și?

Obrajii lui Ruby se împurpurează, iar în ochi are o sclipire accentuată de lumina lustrei din sufragerie.

— Și ce-i cu mama mea?

— Îmi pare rău.

Daniel se simte foarte rău.

— Nu știu ce mi-a venit.

Ruby deschide gura și o închide. A pierdut-o deja, s-a retras în locul acela straniu, propriu adolescentelor, alcătuit din munți de ranchiună și gropi pe care el nu le poate vedea.

— Mama ta a fost unică în felul ei, continuă Daniel.

I se pare imperios să o convingă de asta.

— Asta nu înseamnă că trebuie să fii și tu ca ea. Vreau doar să știi.

— Știu asta, spune Ruby plictisită, numai asta aud.

Iese să facă o plimbare prin zăpadă. Daniel o privește cum tropăie prin fleșcăială în cizmele ei Ugg și hanoracul cu glugă, cu șuvițele de păr negru fluturându-i în jurul feței, înainte de a dispărea printre copaci.

Capitolul 25

„Aleluia! Lăudați pe Domnul întru sfinții Lui; lăudați-L pe El întru tăria puterii Lui. Lăudați-L pe El întru puterile lui; lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui. Lăudați-L pe el în glas de trâmbiță; lăudați-L pe El în psaltire și în (*Gertie ezită*) alăută".

— Ce-i alăuta? întreabă Ruby.

Când s-a întors de la plimbare, își recăpătase pofta de viață. Acum stă între Raj și Gertie, pe o parte a mesei. Mira și Daniel se țin de mână pe partea cealaltă.

— Nu știu, spune Gertie, încruntându-se la Tehilim.

— Stai așa, caut pe Wikipedia.

Ruby scoate telefonul cu clapetă din buzunar și scrie rapid folosind tastele micuțe.

— „Lăuta (var. alăuta) este un instrument muzical cu coarde de ciupite, cu gâtul lung, încovoiat și fără bare, iar cutia de rezonanță având pe față un orificiu de vibrație, este foarte bombată, cu un fund adânc și rotunjit, în formă de migdală, asemănător cu cobza".

Închide telefonul.

— Ne-am lămurit. Poți continua, bunico.

Gertie se întoarce la carte.

— „Lăudați-L pe El în timpane și în horă; lăudați-L pe El în strune și organe. Lăudați-L pe El în chimvale bine răsunătoare; lăudați-L pe El în chimvale de strigare. Toată suflarea să laude pe Domnul!".

— Amin, spune Mira încet și îl strânge pe Daniel de mână. Și acum să mâncăm.

Daniel o strânge înapoi, dar este neliniștit. În după-amiaza aceea, a aflat despre o explozie în districtul Sadr City, o suburbie a Bagdadului. Cinci mașini-bombă și un obuz au omorât peste 200 de persoane, în mare parte șiiți. Soarbe prelung din vin, un Malbec. A băut unul sau două pahare din vinul alb desfăcut de Mira în timp ce gătea, dar ceața aceea plăcută, care îl cuprinde când bea, se lasă așteptată.

Gertie îi privește pe Ruby și Raj.

— La ce oră plecați mâine?

— Devreme, spune Raj.

— Din păcate, adaugă Ruby.

— La ora 07:00 seara avem spectacol în oraș, spune Raj. Trebuie să fim acolo înainte de prânz, să cunoaștem echipa.

— Mi-aș dori să nu plecați. Să stați mai mult, spune Gertie cu regret.

— Și eu, o asigură Ruby. Dar poți veni să ne vizitezi în Vegas. Ai avea apartamentul tău. Și îți pot face cunoștință cu Krystal. E un ponei Shetland, o mare mâncăcioasă. Cred că înfulecă jumate de hectar de iarbă pe zi.

— Ca să vezi! exclamă Mira, râzând.

Taie pe jumătate un snop de păstăi verzi cu ajutorul furculiței și continuă:

— Și acum aș avea și eu o mică cerere personală. N-am îndrăznit să propun, fiindcă sunt sigură că oamenii vă cer mereu astfel de lucruri mereu. Și prietenii noștri încearcă tot timpul să-l facă pe Daniel să-i diagnosticheze. Dar cum avem doi magicieni în casă, nu vă pot lăsa să plecați fără să încerc.

Raj ridică din sprâncene. E aproape liniște în sufragerie, rezultatul faptului că locuiesc într-o zonă împădurită din Kingston.

Mira lasă jos furculița; roșește.

— Când eram tânără, un magician de pe stradă mi-a făcut un truc cu cărți. Mi-a zis să aleg o carte în timp ce el le amestecă, lucru care n-a durat mai mult de o secundă. Am ales nouă de inimă roșie. Iar el a ghicit. L-am pus să mai facă o dată scamatoria, ca să mă conving că nu avea doar nouari de inimă roșie. Nu am reușit niciodată să înțeleg cum a făcut-o.

Raj și Ruby schimbă o privire.

— Cu forța, spune Ruby. Ca atunci când un magician îți manipulează deciziile.

— Dar tocmai asta e – nu a spus și nu a făcut nimic ca să mă influențeze. Decizia mi-a aparținut pe deplin.

— Așa ai crezut tu, spune Raj. Există două tehnici de forțare: cea psihologică, în care magicianul folosește limbajul pentru a îndrepta persoana respectivă spre o anumită alegere, și cea fizică. Cel mai probabil, el a folosit forțarea fizică – asta înseamnă că un anumit obiect este scos în evidență față de restul. S-a oprit la nouă de inimă roșie cu doar o milisecundă în plus față de celelalte cărți.

— Expunere prelungită, adaugă Ruby. E o tehnică clasică.

— Fascinant, spune Mira lăsându-se pe spate în scaun. Deși mărturisesc că mă simt dezamăgită, nu mă așteptam ca soluția să fie atât de rațională.

— Majoritatea magicienilor sunt incredibil de raționali.

Raj taie pulpa de curcan în felii subțiri pe care le ordonează pe o parte a farfuriei.

— Sunt analiști. E obligatoriu pentru a crea o iluzie. Pentru a păcăli oamenii.

Raționamentul lui îl irită pe Daniel. Îi amintește de lucrul pe care l-a detestat mereu la cumnatul lui: pragmatismul, obsesia lui pentru afaceri. Înainte să îl întâlnească pe Raj, magia era pasiunea Klarei, marea ei iubire. Acum Raj trăiește într-o vilă împrejmuită cu zid și Klara e moartă.

— Nu cred că sora mea vedea la fel lucrurile, spune Daniel.

Raj înfige furculița într-o ceapă.

— În ce sens?

— Klara știa că magia e folosită pentru a păcăli oamenii. Dar ea încerca să facă opusul: să le dezvăluie un adevăr măreț. Să le ia vălul de pe ochi.

Din cauza candelabrului aflat în centrul mesei, partea de jos a feței lui Raj se află în penumbră, însă ochii îi scapără.

— Dacă mă întrebi dacă cred sau nu în ce fac, dacă simt că am o contribuție esențială, te-aș putea întreba și eu același lucru. Asta este cariera mea. Și înseamnă la fel de mult pentru mine cum înseamnă a ta pentru tine.

Brusc, lui Daniel îi vine greu să mestece mâncarea din gură. Are senzația groaznică că Raj a știut de la început despre suspendarea lui și că a tăcut din generozitate sau milă.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Ți se pare nobil să trimiți tineri să se lupte pe viață și pe moarte? întreabă Raj. Te motivează un adevăr măreț?

Gertie și Ruby se uită când la Raj, când la Daniel. Daniel își drege vocea.

— Da, cred cu adevărat în importanța armatei. Nu eu sunt în măsură să judec dacă ceea ce fac este nobil. Dar vizavi de ceea ce fac soldații, da, acolo e vorba despre noblețe.

Pare destul de convingător, însă Mira îi observă nota de crispare din voce. Își lasă capul în farfurie. Daniel știe că o face din generozitate – nu vrea să-l trădeze prin ceea ce i se reflecta în privire –, dar reacția ei îl face să se simtă și mai tare un impostor.

— Chiar și acum? Întreabă Raj.

— Mai ales acum.

Daniel își amintește bine ororile din 11 septembrie. Eli, prietenul lui cel mai bun din copilărie, lucra în turnul sudic. După ce a lovit cel de-al doilea avion, Eli a stat pe palierul de la etajul 78, îndrumând oamenii spre liftul rapid. *OK, toată lumea afară!*, a strigat el. Înainte de asta, unii oameni parali-

zaseră de frică. Mai târziu, un coleg care se afla în turnuri în timpul atacului cu bombă din 1993, a povestit că Eli fusese vocea care i-a mobilizat. Eli s-a refugiat pe acoperiș, un loc sigur în 1993, și și-a sunat soția. *Te iubesc, draga mea,* i-a spus el. *S-ar putea să întârzii în seara asta.* A căzut odată cu turnul la 10:00 dimineața.

— Mai ales acum? repetă Raj. Când infrastructura Irakului a fost decimată? Când oameni nevinovați sunt torturați de toți sadicii la Abu Ghraib? Când armele de distrugere în masă nu-s de găsit?

Raj îl privește pe Daniel în ochi. Și-a subestimat adversarul, această vedetă de Vegas, acest magician în haine scumpe.

— Tată, spune Ruby.

— Fasole? întreabă Mira, cu platoul în mână.

— După tine mai bine lăsăm un tiran sângeros să continue crimele și să oprime sute de mii de oameni? întreabă Daniel. Cum rămâne cu genocidul lui Saddam împotriva kurzilor și cu violențele din Kuweit? Cu răpirea lui Barzani? Cu războiul chimic, cu gropile comune?

Acum și vinul își face efectul. Se simte confuz, cherchelit și deci se bucură că a fost în stare să enumere crimele lui Saddam Hussein.

— Statele Unite nu au fost niciodată ghidate de morală când au încheiat alianțe politice. Au condus operațiuni militare din Pakistan. L-au susținut pe Saddam în plin avânt al atrocităților. Și acum vânează ceva ce nu există. Programul armelor de distrugere în masă s-a încheiat în Irak în 1991. Nu mai e nimic acolo, în afară de petrol.

Lui Daniel îi este frică să recunoască, dar Raj are dreptate. A văzut pozele cumplite de la Abu Ghraib: bărbații dezbrăcați, cu glugi pe cap, bătuți și electrocutați. Sunt zvonuri cum că Saddam va fi spânzurat în decembrie, în timpul Eid al-Adha, sărbătoarea sfântă musulmană – un atac la religie, nu la inamic.

— Nu ai de unde să știi, răspunde Daniel.

— Nu?

Raj se șterge la gură cu un șervețel.

— Există un motiv pentru care nicio țară din lume nu aprobă războiul din Irak. Cu excepția Israelului.

O spune ca pentru sine, ca și cum e prima dată când uită de public. Sau și asta a fost ceva calculat? Membrii familiei Gold încremenesc, uniți instantaneu, ca un atom. Daniel are propriile rezerve în privința sionismului, dar maxilarele i se încleștează pe moment și inima îi bate puternic, ca și cum cineva i-ar fi insultat mama.

Mira lasă tacâmurile din mână.

— Poftim?

Pentru prima oară de la sosire, Raj pierde ceva din încredere și masca i se fisurează.

— Nu cred că e nevoie să mai spun că Israelul este un aliat strategic sau că invadarea Bagdadului a avut ca scop întărirea securității regionale a lor și a noastră, spune el încet. La asta mă referam.

— Asta să fie? reia Mira, cu umerii țepeni și vocea gâtuită. Sincer, Raj, mie mi s-a părut mai degrabă că i-ai scos pe evrei țapi ispășitori.

— Dar evreii nu mai sunt oprimați. Reprezintă o parte importantă a electoratului american în ziua de azi. Lumea arabă se opune războiului american în Irak, însă arabii americani nu vor avea niciodată puterea evreilor americani.

Raj face o pauză. Pesemne e conștient că toți cei de la masă sunt împotriva lui, dar pentru că se simte amenințat sau pentru că a decis să nu se simtă, continuă:

— Între timp, evreii se comportă de parcă încă mai sunt victime ale unei persecuții crunte. Este un reflex util când devin ei înșiși opresori.

— Ajunge, spune Gertie.

S-a îmbrăcat frumos pentru cina aceasta: un sarafan bordo cu mâneci lungi, ciorapi de mătase și saboți de piele. În piept poartă o broșă de sticlă de la Saul. Pe Daniel îl doare să-i citească suferința pe față. Și mai cumplită este cea de pe fața lui Ruby. Nepoata lui Daniel stă cu ochii ațintiți în farfuria goală. Chiar și la lumina lumânării se vede cum i se umplu treptat cu lacrimi.

Raj își privește fiica. Pe moment, pare șocat, aproape contrariat. Apoi își împinge scaunul înapoi cu un scrâșnet.

— Daniel, spune el, hai să facem o plimbare.

Raj îl conduce pe Daniel pe lângă primul șir de arțari – de un roșu aprins cu câteva săptămâni în urmă, acum dezgoliți –, spre poiană: un iaz înconjurat de papură și mesteceni. Este mai scund decât Daniel, are cu vreo 5 centimetri mai puțin, dar Daniel e impresionat de încrederea lui Raj – cum a ieșit din casă și a luat-o spre poiană, aparent ca la el acasă, deși se află pe proprietatea lui Daniel. E de-ajuns cât să-l facă pe Daniel să atace primul.

— Vorbești despre război ca și cum ai ști cine e vinovatul, dar ce simplu e să-ți dai cu părerea când stai într-o vilă și faci scamatorii cu monede. Poate că ar trebui să faci ceva care contează.

Unde auzise asta? La Ruby. *Vreau să merg la facultate. Vreau să fiu o persoană adevărată. Vreau să fac ceva care contează.* Daniel simte un val de căldură în obraji, pulsul i se zbate în gât și își dă seama brusc cum l-ar putea răni și mai tare pe Raj.

— Până și fiica ta te consideră doar un scamator de Vegas. Mi-a spus că vrea să se facă medic.

Iazul reflectă lumina lunii, iar fața lui Raj se strânge ca un pumn. Daniel îi percepe slăbiciunea la fel de clar cum și-o știe pe a lui: Raj se teme să o piardă pe Ruby. A ținut-o la distanță de familia Gold nu doar pentru că nu îi place de ei, ci pentru amenințarea pe care o reprezintă. O altă familie – o altă viață.

Dar Raj îi înfruntă privirea lui Daniel.

— Ai dreptate. Nu sunt nici medic, nu am nici diplomă de facultate și nici nu m-am născut în New York. Dar am crescut un copil incredibil și mi-am făcut o carieră de succes.

Daniel se fâstâcește, pentru că vede deodată chipul colonelului Bertram – *Probabil te crezi un nenorocit de fulg de nea special* – și rictusul deasupra insignei încununate cu lauri. *Un adevărat erou american.*

— Greșit, spune. Ai furat-o, i-ai furat numărul Klarei.

De ani întregi își dorește să rostească această frază, iar acum, că în sfârșit o face, se simte înviorat.

— Am fost *partenerul* ei, îl corectează Raj pe un ton mai grav, rostind cuvintele rar.

Nu dă impresia că ar fi calm, ci că face eforturi supraomenești pentru a se stăpâni.

— Pe dracu', ai fost un încrezut! Ți-a păsat mai mult de spectacol decât de ea!

Cu fiecare cuvânt, Daniel se simte întărit în convingerea lui, iar ceea ce la început plutea nedefinit în conștiința lui devine tot mai clar: ecoul unei alte povești, a Brunei Costello.

— Klara a avut încredere în tine, spune Daniel. Și tu ai profitat de ea.

— Frate, tu glumești?

Raj își lasă puțin capul pe spate, iar albul ochilor îi scânteiază în lumina lunii. În privirea lui, Daniel vede un sentiment de posesivitate, de dor, dar și de altceva: iubire.

— Eu am avut grijă de ea. Ai idee ce rău era dusă cu capul? A știut vreunul dintre voi? Avea memoria ferfeniță. Nu ar fi reușit nici să se *îmbrace* dimineața dacă nu eram eu. Nu mai zic că era sora ta. Ce ai făcut ca s-o ajuți? Ai văzut-o o dată pe Ruby? Ați vorbit de Hanuca?

Lui Daniel i se ridică stomacul în gât, apoi i se întoarce.

— Trebuia să ne fi spus.

— Abia dacă vă cunoșteam. Nimeni din familia voastră nu m-a făcut să mă simt bine-venit. M-ați tratat de parcă aș fi fost un intrus, ca și cum nu aș fi fost suficient de bun pentru Klara. Pentru prețioasa familie Gold, care merită să le aibă pe toate și care a suferit atât.

Disprețul din vocea lui Raj îl șochează pe Daniel și, pentru un moment, nu poate articula.

— Habar nu ai prin ce am trecut, spune el într-un final.

— Uite asta e! spune Raj, arătând cu degetul spre el.

Are ochii atât de vii și brațul încărcat de atâta electricitate, încât Daniel are senzația – absurdă – că Raj e pe cale de a face o magie.

— Exact asta este problema. Ați suferit mai multe tragedii, nimeni nu contestă asta. Dar nu asta e viața pe care o duceți acum. Corola de minuni a fost strivită. Dar voi nu puteți trece peste asta pentru că, dacă ați face-o, v-ați pierde statutul de victime. Însă există milioane de oameni care încă trăiesc oprimați, iar eu mă trag din ei. Sunt oameni care nu pot trăi în trecut, captivi în mințile lor, pentru că nu-și permit luxul ăsta.

Daniel bate în retragere, căutând refugiu în întunericul copacilor. Raj nu așteaptă să i se răspundă: se întoarce și o ia în sens invers pe lângă iaz. Dar se oprește în dreptul potecii către casă:

— Încă ceva.

Vocea lui Raj se aude clar, însă corpul e în penumbră.

— Pretinzi că faci ceva important, ceva care contează, dar te păcălești. Nu faci decât să privești de la mii de kilometri depărtare cum alții îți fac ție treaba murdară. Ești o rotiță, unul care facilitează. Și, Doamne, ce frică îți mai e. Îți este teamă că nu ai putea face niciodată ce făcea sora ta: să stai singur pe scenă, noapte de noapte, și să îți pui sufletul pe tavă, fără să știi dacă vei fi aplaudat sau huiduit. Chiar dacă s-a sinucis, Klara tot a fost mai curajoasă decât tine.

Capitolul 26

Raj și Ruby pleacă înainte de ora 08:00 a doua zi dimineață. A plouat peste noapte, iar mașina închiriată de ei stă udă pe aleea din față. Raj și Daniel încarcă bagajele în portbagaj fără să-și vorbească. Burnița se agață de velurul galben al celui mai nou trening al lui Ruby. Îl îmbrățișează rigid pe Daniel. Este la fel de rece și cu Raj, dar, cum e tatăl ei, va trebui să-l ierte într-un final. Cu Daniel nu e același lucru, iar el simte o disperare viscerală când Ruby urcă pe scaunul din dreapta și închide ușa. Când ies cu spatele de pe alee, el face cu mâna, dar Ruby deja și-a aplecat capul și se uită în telefon, așa că tot ce vede este o învolburare de păr.

Mira ia mașina până la New Paltz, pentru o ședință la departament. Daniel se duce la frigider și începe să scoată resturile de ieri. Pielea de curcan, atât de crocantă cu o seară înainte, s-a scofâlcit și este jilavă. Sucurile din tavă s-au întărit într-o masă bej, opacă.

Încălzește la microunde o farfurie plină și mănâncă pe blatul din bucătărie până i se face rău. Nu suportă să se așeze la masa din sufragerie, unde familiile Chapal și Gold cinaseră împreună aparent acum mulți ani. A fost prima oară când Daniel s-a simțit legat de Ruby, când a avut senzația că s-ar fi putut apropia de ea și că nu trebuia să se simtă rușinat de rolul jucat în moartea mamei ei. Iar acum o pierduse și pe ea.

Poate că Ruby urma să vină în vizită când făcea 18 ani și putea să decidă singură, pentru că Raj nu avea să o mai aducă și nici să o încurajeze să-i viziteze. Daniel ar putea lua legătura cu Ruby, dar cine știe dacă i-ar răspunde? Dezastrul de Ziua Recunoștinței nu s-a întâmplat doar din vina lui Raj.

După ultima ciocnire cu Raj, petrecută cu ani în urmă, Daniel și-a găsit liniștea în muncă, dar de data asta nu mai poate face la fel; când se gândește la birou, parcă îl strânge cineva de gât. Își va putea păstra locul de muncă doar renunțând la autoritate, respectiv la capacitatea lui de a lua decizii. Iar dacă acceptă asta, dacă alege locul de muncă în detrimentul integrității, siguranța în detrimentul liberului arbitru, devine pionul care spunea Raj că este.

Îi sună telefonul mobil în dormitorul de la etaj. Când vede numărul de pe ecran, îl smucește atât de tare, încât îi iese încărcătorul din priză.

— Eddie? întreabă.

— Daniel, sun cu noutăți despre caz, dat fiind că mi-ați cerut să vă țin la curent.

— Vă ascult...

Vocea lui Eddie este grea, încordată.

— Am retras toate acuzațiile.

Daniel cade pe pat, apasă telefonul pe ureche; firul îl urmează ca o coadă.

— Nu puteți face asta.

— Știți, e... începe Eddie, oftând. Suntem într-o zonă foarte gri. Cum să dovedim că i-a omorât pe oamenii ăia când ea nici nu i-a atins, nici măcar nu i-a încurajat, cel puțin nu explicit? Au trecut șase luni de când încerc să o prind pe femeia asta. Când am venit la dumneavoastră, aproape clasasem cazul. Dar apoi mi-am zis că poate îmi scapă mie ceva, vreun element de probă știut doar de dumneavoastră. Ați făcut tot ce-ați putut, ați fost sincer. Doar că nu a fost de-ajuns.

— Ce ar fi de ajuns? Încă cinci sinucideri? Douăzeci?

Vocea lui Daniel se sparge pe ultima silabă, ceea ce nu i s-a mai întâmplat de la pubertate.

— Parcă spuneați că prestează servicii fără autorizație. Nu o puteți prinde cu asta?

— Ce-i drept, nu are autorizație, dar nici bani nu prea câștigă din asta. FBI consideră că e o pierdere de timp. În plus, e bătrână, nu mai are mult de trăit.

— Și ce relevanță are asta? Nu e niciodată prea târziu să se facă dreptate când vine vorba despre oameni care au comis lucruri oribile, lucruri mârșave.

— Liniștiți-vă, spune Eddie.

Dar Daniel simte cum i se înfierbântă urechile.

— Și eu mi-am dorit la fel de mult să se facă dreptate. Dar e cazul să o lăsăm baltă.

— Eddie, continuă Daniel. Azi e ziua mea.

— Cum adică?

— Data pe care mi-a dat-o. Data la care mi-a prezis moartea.

E ultima carte pe care o joacă. Nu a crezut vreodată că i-o va dezvălui lui Eddie, dar vrea cu disperare să-l facă să se răzgândească.

— Of, lăsați-o baltă și gata. Nu faceți decât să vă torturați și pentru ce?

Daniel tace. Dincolo de fereastră, vântul învârtejește zăpada cristalină și delicată. Fulgii sunt atât de ușori, încât nu-și dă seama dacă urcă sau cad din cer.

— Menajați-vă puțin, vă rog, insistă Eddie. Cel mai bun lucru pe care îl puteți face azi e să vă menajați.

— Aveți dreptate, spune Daniel, înlemnit. Înțeleg. Și apreciez tot ce ați făcut.

După ce închide, Daniel izbește telefonul de perete. Acesta se sparge în două bucăți, cu un pârâit sinistru. Le lasă pe jos și coboară în birou. Mira a desfăcut deja patul lui Ruby, a

pus lenjeria în mașina de spălat și a strâns canapeaua. A și aspirat: un gest plin de grijă, dar care accentuează senzația că Ruby nu a fost aici.

Daniel se așază la birou și accesează pagina cu persoanele date în urmărire de FBI. Bruna Costello a fost scoasă de pe listă. Când îi scrie numele în bara de căutare, apare un text scurt: *Căutarea nu se potrivește cu niciun document.*

Daniel se lasă pe spate în scaun și se învârte, acoperindu-și fața cu palmele. Revine obsesiv la aceeași amintire: ultima convorbire cu Simon. Fratele lui a sunat de la spital, dar Daniel nu a știut asta atunci. „Sunt bolnav," i-a spus el. Daniel a înlemnit; i-a luat un timp să identifice vocea lui Simon, care era mai matură și totodată mai fragilă decât fusese vreodată. Deși nu a lăsat să se vadă, a simțit deopotrivă ușurare și ranchiună. Atunci a auzit în vocea lui Simon cântecul de sirenă al familiei, vocea care te atrage în ciuda oricărei logici, care te forțează să te lepezi de convingeri, de individualitatea ta adevărată, în favoarea unei dependențe profunde.

Dacă Simon ar fi încercat să-și ceară iertare măcar așa, în treacăt, Daniel l-ar fi iertat. Dar Simon nu a făcut-o. De fapt, nu a spus mare lucru. L-a întrebat pe Daniel ce mai face, ca și cum ar fi fost o banală convorbire telefonică între frați care nu fuseseră despărțiți ani la rând. Daniel nu și-a dat seama dacă ceva era cu adevărat în neregulă sau dacă era pur și simplu același Simon dintotdeauna: egocentric, evaziv. Poate luase decizia de a-l suna pe Daniel la fel de nechibzuit cum decisese să se mute în San Francisco.

„Simon?" l-a întrebat Daniel. „Pot să fac ceva pentru tine?"

Dar a știut că a avut un ton distant, iar Simon a închis la scurt timp.

Pot să fac ceva pentru tine?

Nu-i poate salva nici pe Simon, nici pe Klara. Ei aparțin trecutului. În schimb, ar putea schimba viitorul. Ironia este com-

pletă: chiar în ziua în care Bruna Costello i-a prezis moartea, el o poate găsi și o poate forța să mărturisească cum a profitat de ei. Iar el s-ar asigura că nu va mai face asta din nou.

Daniel se oprește din învârtit. Își ia mâinile de pe față și clipește în lumina artificială din birou. Apoi se apleacă deasupra tastaturii și încearcă să-și amintească detalii din descrierea de pe pagina FBI. Era o fotografie cu o rulotă crem cu maro, o listă de nume false. Și denumirea unui sat din Ohio – ceva cu Milton. În facultate citise *Paradisul pierdut* și cuvântul acesta i-a atras atenția când l-a citit. East Milton? Nu: West Milton! Caută pe Google. Îi apar mai multe rezultate care trimit la o școală primară și o bibliotecă, dar și la o hartă pe care West Milton este evidențiat cu roșu; seamănă cu cizma Italiei, dar fără călcâi. Dă clic pe „Imagini" și vede un centru demodat, cu magazine care au arborate la intrare steagul american. În una dintre poze apare o cascadă mică, poziționată lângă niște trepte. Când apasă pe ea, Daniel este direcționat spre o fereastră cu comentarii.

Cascada și treptele din West Milton, a postat cineva. *Acest loc nu este îngrijit. Lumea aruncă gunoaie, iar treptele și balustrada nu sunt foarte sigure.*

Pare un ascunziș mai bun decât strada principală. Daniel se întoarce la hartă. Sunt zece ore de condus din Kingston până în West Milton. La gândul ăsta, pulsul i-o ia razna. Nu știe cu exactitate unde se află Bruna, dar cascada pare un punct de pornire promițător, iar orășelul nu are mai mult de 5 kilometri pătrați cu totul. Cât de greu poate să fie să găsească o rulotă rablagită?

Aude dintr-odată un țârâit care vine din bucătărie. În ultima vreme folosesc telefonul fix atât de rar, încât îi ia puțin să-l recunoască. Singurii care au numărul sunt vânzătorii, membrii familiei și un vecin ciudat. De data asta, nu este nevoie să verifice cine sună ca să-și dea seama că este Varya.

— V., spune el.

— Daniel.

Nu a putut să vină la Ziua Rcunoștinței, pentru că acceptase să participe la o conferință în Amsterdam.

— Ai mobilul închis. M-am gândit să văd cum ești.

Dacă vocea lui Eddie s-a auzit cu întreruperi când a sunat de pe autostradă, vocea Varyei, aflată la 6 000 de kilometri depărtare, sună atât de clar, că pare să stea chiar în fața lui. Tonul ei controlat perfect, dar în egală măsură detașat; asta îl calcă pe nervi pe Daniel.

— Știu de ce suni, spune el.

— Ce să zic! râde ea nervos. Dă-mă în judecată.

Urmează o pauză pe care Daniel nu depune niciun efort să o umple.

— Ce faci azi?

— Mă duc să o caut pe ghicitoare. O să dau de ea și o s-o oblig să-și ceară iertare pentru ce a făcut familiei noastre.

— Nu-i amuzant.

— Ar fi fost frumos dacă ai fi venit și tu ieri.

— Am ținut o prezentare.

— De Ziua Recunoștinței?

— Se pare că olandezii nu o sărbătoresc.

Tonul i s-a înăsprit, așa că Daniel simte cum îl cuprinde din nou indignarea.

— Cum a fost? întreabă ea.

— Bine, răspunde hotărât să nu-i dea nicio informație. Dar conferința cum a fost?

— Bine.

Îl înfurie că Varyei îi dă prin cap să sune acum, dar nu și în altă zi și, cu siguranță, nu-i pasă îndeajuns cât să vină în vizită. Se mulțumește să supravegheze totul de undeva de sus, fără să coboare vreodată, fără să intervină, în timp ce el se zvârcolește în toate direcțiile.

— Și cum ții evidența? întreabă el, apăsând telefonul pe ureche. Le treci într-un tabel? Sau le ții minte?

— Nu fi obraznic, spune ea.

Iar Daniel ezită.

— Sunt bine, Varya.

Se sprijină de bufet și se freacă pe nas cu mâna liberă.

— Totul va fi bine.

Regretă imediat ce închid amândoi. Varya nu e dușmanul lui. Lasă, au destul timp să regleze lucrurile. Își ia cheile din coșul împletit, aflat pe bufet.

— Daniel, spune Gertie. Ce faci?

Mama lui stă în ușă. Poartă vechiul halat roz de baie și e în picioarele goale. Pielea din jurul ochilor e umedă și ciudat de violacee.

— Ies cu mașina, spune el.

— Încotro?

— La birou. Am câteva chestii pe care vreau să le rezolv până luni.

— E Șabatul, nu ar trebui să lucrezi.

— Șabatul este mâine.

— Începe în seara asta.

— Asta înseamnă că am șase ore la dispoziție, spune Daniel.

Dar știe că nu se va întoarce până atunci. Nu se va întoarce până dimineață. Atunci le va spune totul lui Gertie și Mirei. Le va spune cum a prins-o el pe Bruna, cum a făcut-o să mărturisească. Îi va spune și lui Eddie, care poate va redeschide cazul.

— Daniel, îi spune ea blocându-i calea. Îmi fac griji pentru tine.

— Nu ai de ce.

— Bei prea mult.

— Ba nu.

— Și îmi ascunzi ceva.

Îl privește insistent, curioasă și îndurerată în același timp.

— Ce-mi ascunzi, dragul meu?

— Nimic.

Doamne, îl face să se simtă ca un copil. Dacă s-ar da la o parte din ușă...

— Ești paranoică.

— Nu cred că ar trebui să pleci. Nu e bine, de Șabat.

— Șabatul nu înseamnă nimic, spune Daniel cu răutate. Lui Dumnezeu nu-i pasă. Nu dă nici măcar un scuipat pe noi.

Brusc, noțiunea de Dumnezeu este la fel de enervantă și de inutilă precum telefonul Varyei. Dumnezeu nu i-a păzit pe Simon și pe Klara și cu siguranță nu a făcut dreptate. Dar la ce se aștepta Daniel? Când s-a însurat cu Mira, a ales să se întoarcă la iudaism. Și-a imaginat – a ales asta – un Dumnezeu în care să creadă și tocmai asta a fost problema. Desigur, oamenii aleg mereu lucruri în care să creadă: relații, ideologii politice, bilete la loterie. Dar cu Dumnezeu – Daniel înțelege acum – lucrurile stau diferit. Dumnezeu nu trebuie ales pe baza preferințelor proprii, ca o pereche de mănuși făcute pe comandă. Nu trebuie să fie produsul tânjirii umane, suficient de puternică încât să creeze un zeu din nimic.

— Daniel! exclamă Gertie.

Dacă nu încetează să-i mai pronunțe numele, o să urle.

— Nu crezi ce spui.

— Nici tu nu crezi în Dumnezeu, mamă, spune el. Doar vrei să crezi.

Gertie clipește, cu buzele țuguiate, dar își păstrează calmul. Daniel îi pune o mână pe umăr și se apleacă să o sărute pe obraz. Când pleacă, ea e încă în picioare, în bucătărie.

Se duce în spatele casei, la magazie. Înăuntru sunt uneltele Mirei: punguțele cu semințe pe jumătate goale, mănuși-

le de piele și stropitoarea argintie. Mută furtunul verde de pe etajera de jos, ca să ajungă la o cutie de pantofi din spate. În cutia de pantofi este un pistol mic. Când a intrat în armată, a fost instruit cum să folosească arme de foc. I se păruse normal să dețină o armă. Cu excepția poligonului din Saugerties, unde se duce o dată pe an, nu l-a folosit niciodată, dar și-a reînnoit permisul în martie. Încarcă pistolul și pornește spre mașină, cu el în geacă. Poate va fi nevoie să o intimideze pe Bruna ca s-o facă să mărturisească.

E abia trecut de prânz când intră pe autostradă. Când își amintește că a uitat să șteargă istoricul căutărilor pe internet, e deja în Pennsylvania.

Capitolul 27

La începutul după-amiezii, trece prin Scranton. Când ajunge în Columbus, e aproape 09:00 seara. Are umerii încordați și îi zvâcnește capul de durere, dar îi și zumzăie de la cafeaua ieftină și de la nerăbdare. Orașele capătă un aspect tot mai rural: Huber Heights, Vandalia, Tipp City. Intrarea în West Milton e marcată cu un indicator mic, verde cu bej. Durează mai puțin de cinci minute să traversezi orașul. Case plate, îmbrăcate în aluminiu, apoi dealuri cu pante domoale și terenuri agricole. Nici urmă de rulotă sau de o parcare pentru rulote, dar Daniel nu se lasă. Dacă ar fi vrut să se ascundă, și el s-ar fi dus în pădure.

Se uită la ceas: e 10:32 noaptea și nu se vede nicio altă mașină pe șosea. Conform indicatorului, cascada se află la intersecția Route 571 cu 48, în spatele unui magazin de mobilă. Daniel parchează și se îndreaptă spre promontoriu. Nu se vede decât scara șubredă, exact cum a citit. Treptele sunt alunecoase din cauza frunzelor ude, iar balustrada e acoperită cu un strat de rugină.

Și dacă Bruna a plecat de tot din West Milton? Dar e prea devreme să renunțe, își spune, întorcându-se la mașină. Pădurea continuă neîntreruptă până în orașul următor. Și dacă a plecat, n-a ajuns prea departe.

Continuă spre nord, de-a lungul râului Stillwater până în Ludlow Falls, cu o populație de 209 locuitori. Dincolo de un

câmp, pe Covington Avenue, vede Route 48 care traversează încă o cascadă, cea mai mare de până acum. Parchează unde începe vegetația, își pune paltonul de lână și își bagă pistolul în buzunar. Apoi începe să coboare spre piciorul podului.

Ludlow Falls e o cascadă înaltă de aproape două etaje, foarte zgomotoasă. O scară veche coboară 9 metri în defileu, până la o cărare care șerpuiește de-a lungul râului, luminată doar de lună.

La început coboară încet, cu grijă, apoi mai repede, adaptându-se la distanța dintre trepte și la ritmul impus de ea.

Defileul e abrupt și îngust, ceea ce-i îngreunează deplasarea. Haina i se tot agață în crengi și se împiedică de rădăcinile noduroase de două ori. De ce i s-a părut o idee bună? Defileul e prea îngust ca să încapă o rulotă, iar accesul prea dificil. Își continuă drumul, sperând să dea de altă scară sau de o cărare care să ducă mai sus, dar nu durează mult și epuizarea ia locul nerăbdării. La un moment dat alunecă pe marginea umedă a unei stânci și trebuie să se lase în patru labe ca să nu cadă în râu.

Se agață cu mâinile de mușchi și de piatră. Are pantalonii uzi leoarcă în genunchi, iar pulsul i-a coborât în stomac; îl simte bătând acolo, în locul nepotrivit. Mai are timp să se întoarcă din drum. Ar putea închiria o cameră la un motel, ar putea face un duș și până dimineață ar fi acasă, iar Mirei i-ar spune că a rămas peste noapte la serviciu. Ar fi contrariată, dar l-ar crede. Calitatea ei principală e loialitatea.

În schimb, se desprinde cu grijă de piatră, se ridică mai întâi în genunchi, apoi în picioare. Descoperă că aderența e mai bună mai departe de apă, prin vegetația pitică, uscată. Pe măsură ce defileul se îngustează, începe să crească altitudinea. Nu știe exact cât timp a trecut, dar observă că s-a îndepărtat bine de cascadă. Probabil a mers cumva roată, ocolind cascada prin sud.

Constată că mai sus terenul e mai plat. Grăbește pasul, deși avansează tot împiedicat, ținându-se de trunchiurile copacilor și de crengile joase pentru a ieși din defileu. În timpul ascensiunii, căznindu-se să vadă în întuneric, observă că o bucată din luminișul spre care se îndreaptă e blocată de o formă colțuroasă. Dreptunghiulară.

O rulotă e parcată pe bucata de teren plat, sub copacii deși. Gâfâie când ajunge pe marginea de sus a defileului, dar simte că ar mai putea urca încă de două ori pe-atât. Rulota e stropită cu noroi, iar pe acoperiș s-a strâns zăpadă. Geamurile sunt acoperite, iar una dintre laturi e inscripționată cu litere înclinate: *Regatta*.

Spre surprinderea lui, ușa e descuiată. Urcă treptele și intră în rulotă.

Durează puțin până când ochii i se obișnuiesc cu întunericul. Din cauza geamurilor acoperite, abia distinge cum e organizat spațiul. Se află într-o cameră de zi plină de catrafuse, iar cu genunchiul stâng atinge o canapea ponosită, cu un model geometric foarte urât. Vizavi de canapea e o masă sau ceea ce ar trebui să fie o masă: un blat pliant fixat în perete, acum desfăcut și plin de cutii puse unele peste altele. Două scaune pliante de metal sunt înghesuite între masă și scaunele din față ale mașinii, și ele pline cu cutii. În stânga mesei se găsește o chiuvetă și o altă bucată de blat, garnisită cu tot soiul de lumânări și figurine. Înaintează spre mijlocul rulotei, trece pe lângă o baie goală și înghesuită, apoi dă de o ușă închisă. În mijlocul ei, la nivelul ochilor, o cruce de lemn atârnă de două piuneze. Răsucește clanța.

De perete e lipit un pat de o singură persoană. Lângă el se află o navetă de plastic pe care se află o Biblie și o farfurie goală, cu un ambalaj de plastic pe ea. Deasupra lor se vede o ferestruică pătrată. Patul e acoperit cu cearșafuri din fla-

nel, în carouri, și o plapumă bleumarin, de sub care iese un picior.

Daniel își drege vocea.

— Scoală-te.

Trupul se mișcă. Întoarsă pe o parte, fața e ascunsă de părul ca niște tentacule. Femeia se răsucește încet pe spate și deschide întâi un ochi, apoi pe celălalt. Timp de o clipă îl privește fără să înțeleagă. Apoi trage brusc aer în piept și se ridică în șezut. E îmbrăcată cu o cămașă de noapte din bumbac, cu floricele galbene.

— Sunt înarmat, îi spune Daniel. Îmbracă-te.

Se simte deja dezgustat de ea; piciorul gol, călcâiul aspru și crăpat.

— Avem de vorbit.

O conduce în camera de zi și o obligă să se așeze pe canapea. Ea își aduce plapuma bleumarin din dormitor și și-o pune pe umeri. Daniel trage storurile negre ca s-o vadă mai bine la lumina lunii.

E tot corpolentă, deși poate părea mai mare din cauza plăpumii în care s-a înfășurat. Părul cărunt, neîngrijit, îi atârnă până în dreptul sânilor; are fața acoperită de riduri subțiri, ramificate, atât de clar conturate că par să fi fost desenate cu creionul. Sub ochi are pungi de un roz nesănătos.

— Te cunosc, îi spune femeia.

Vocea e dogită.

— Îmi amintesc de tine. Ai venit la mine la New York. Ai venit cu fratele și cu surorile tale, mi-i amintesc și pe ei. Două fete și un băiețel.

— Au murit. Băiatul și una dintre fete.

Femeia își ține buzele strânse. Se foiește sub plapumă.

— Știu cum te cheamă, continuă Daniel. Bruna Costello. Știu despre familia ta, știu ce-a făcut. Dar vreau să aflu des-

pre tine. De ce faci ceea ce faci? Și de ce ne-ai făcut nouă ce ne-ai făcut?

Femeia își ține buzele încordate.

— N-am să-ți dau socoteală.

Daniel scoate arma din haină și trage două gloanțe în podeaua de aluminiu. Femeia țipă și-și acoperă urechile; plapuma îi alunecă într-o parte. Imediat sub claviculă, are o cicatrice albă, lucioasă, ca lipiciul uscat.

— E casa mea, îi spune. N-ai niciun drept să faci așa ceva.

— O să fac și mai rău.

Îndreaptă pistolul spre fața femeii, cu țeava în dreptul nasului ei.

— Așa că hai s-o luăm sistematic. Te tragi dintr-o familie de infractori.

— Nu vorbesc despre ai mei.

Îndreaptă pistolul spre tavan și mai trage o dată. Glonțul țâșnește prin tavan și șuieră în aerul nopții. Bruna țipă. Își trage cu o mână plapuma la loc pe umeri și pe cealaltă o ține întinsă, cu palma desfăcută spre Daniel, ca și cum i-ar zice „stop".

— *Drabarimos*, e un dar de la Dumnezeu. Cei din familia mea l-au folosit greșit. Sunt înapoiați, mincinoși, dau o lovitură și apoi fug. Eu nu fac așa. Eu vorbesc despre viață și lucrurile bune de la Dumnezeu.

— Știi că i-au băgat la pușcărie, da? Știi că i-au prins?

— Am auzit. Dar nu vorbesc cu ei. N-am nimic de-a face cu ei.

— Minciuni. Cei ca voi vă susțineți unii pe alții, ca șobolanii.

— Nu și eu, spune Bruna. Eu nu.

Când Daniel lasă pistolul în jos, își lasă și ea mâna să cadă. Daniel îi vede ochii scăldați în lacrimi. Poate că spune adevărul. Poate că e la fel de înstrăinată de familia ei cum a fost și el de Klara, Simon și Saul – parcă ar fi fost în altă viață.

Dar n-are voie să se înmoaie.

— De-asta ai plecat de-acasă?

— Și de-asta.

— Ce alt motiv ai avut?

— Pen' că eram fată și nu voiam să fiu nevastă și mamă. De la 7 ani ne pun să facem curat în casă. La 11-12 ani deja muncim în toată regula; la 14, ne mărită. Eu voiam să merg la școală, să mă fac asistentă, dar nu știam carte. Toată lumea întreba *„Shai drabarel, shai drabarel?"* „Știe să ghicească?". Așa că am fugit. Am făcut ce știam, am ghicit. Dar tot timpul îmi ziceam că eu o să fiu altfel. Nu iau bani dacă n-am nevoie. Fără vrăji și alte prostii. Am avut o clientă ani întregi și nu i-am cerut niciodată bani. I-am zis într-o zi: „Învață-mă și pe mine să citesc". Ea a râs: „În cafea?". „Nu", îi zic. „Ziarul."

Brunei îi tremură buzele.

— Am 15 ani, continuă ea, și locuiesc într-un motel. Nu știu să scriu un anunț. Nu știu să citesc un contract. Învăț, dar când mă uit ce trebuie să faci ca să ajungi asistentă, toate studiile... Și eu m-am lăsat de școală la 7 ani. Știu că n-am cum să reușesc; știu că e prea târziu. Așa că-mi zic bine, dar eu am totuși darul – pe ăsta nu mi-l ia nimeni. Poate că totul e să-l folosesc cum trebuie.

La sfârșitul monologului, se posomorăște. Daniel își dă seama cât e de nefericită că e obligată să împărtășească tocmai cu el.

— Continuă, îi comandă el.

Bruna inspiră zgomotos.

— Voiam să fac ceva bun. Atunci mi-am zis, ce fac asistentele medicale? Ajută oameni care suferă. De ce suferă oamenii? Pentru că nu știu ce-o să li se întâmple. Și dacă eu aș putea să le iau suferința asta? Dacă au răspunsul, sunt liberi, așa m-am gândit eu cu mintea mea. Dacă știu când vor muri, vor putea trăi.

— Și ce aștepți de la cei care vin la tine? Dacă nu bani, atunci ce?

— Nimic, răspunde ea cu ochii măriți de frică.

— Pe dracu'. Voiai putere. Noi eram niște copii și ne-ai făcut să-ți ciugulim din palmă.

— Nu eu v-am chemat.

— Ți-ai făcut reclamă.

— Nu-i adevărat. Voi m-ați căutat.

S-a aprins la față, e indignată. Daniel încearcă să-și amintească dacă e adevărat. Cum au auzit de ea? Cei doi băieți de la coadă. Dar ei cum auziseră de ea? Totul duce spre Bruna.

— Chiar și-așa, ar fi trebuit să ne gonești. Eram mici și ne-ai spus lucruri pe care nu ar trebui să le audă niște copii.

— Toți copiii se gândesc la moarte. Toată lumea se gândește! Iar cei care găsesc drumul până la mine au motive foarte serioase, fiecare, așa că le dau lucrul pentru care au venit. Copiii sunt inocenți în dorințele lor – au curaj; vor să știe, nu le e frică de cunoaștere. Erai un băiețel foarte îndrăzneț, îmi amintesc. Dar nu ți-a convenit ce ți-am prezis. Așa că n-ai decât să nu mă crezi. Nu mă crede și gata! Trăiește ca și cum nu m-ai crede.

— Chiar așa trăiesc.

Începe să se abată de la plan. E din cauza oboselii, a frigului – cum de-l suportă Bruna? –, drumul cu mașina până aici, gândul că Mira îi va găsi telefonul mobil pe jos.

— Știi și viitorul tău? Propria dată a morții?

Bruna pare să tremure din tot corpul, dar își dă seama că nu face decât să scuture din cap.

— Nu, nu o știu. Nu pot să văd pentru mine.

— Nu poți să vezi pentru tine.

Lui Daniel îi înflorește pe față o expresie de plăcere crudă.

— Probabil că asta te scoate din minți.

E de vârsta mamei lui, cam aceeași dimensiune. Dar Gertie e robustă. Bruna pare în același timp umflată și fragilă.

O ia în cătarea armei.

— Și dacă e acum?

Femeia își ține respirația și-și acoperă urechile cu mâinile. Plapuma cade pe podea, lăsând să se vadă cămașa de noapte și picioarele goale. Își ține gleznele încrucișate ca să se încălzească.

— Răspunde-mi, insistă Daniel.

Vorbește subțire, pițigăiat.

— Dacă e acum, e acum.

— Nu trebuie s-o fac acum, spune el strângând pistolul. Aș putea s-o fac oricând. Să apar la tine la ușă – n-ai ști când vin. Ce preferi? Să mori acum sau să nu știi când urmează să faci asta? Să tot aștepți, să mergi în vârful picioarelor, privind în fiecare zi peste umăr, să continui să trăiești când toată lumea în jurul tău moare și să te întrebi dacă ar fi trebuit să fii tu în locul lor și să te urăști pentru că...

— Azi e data ta! strigă Bruna, iar pe Daniel îl tulbură schimbarea din vocea ei, tonalitatea mai gravă, încrederea.

— Data ta e azi. *De-asta* ai venit.

— Crezi că nu sunt conștient? Crezi că n-am făcut-o intenționat? spune el.

Însă Bruna îl privește cu suspiciune, insinuând o cu totul altă versiune: una în care el nu a venit intenționat, ci atras de aceleași forțe ca și Simon și Klara. O versiune în care liberul lui arbitru a fost măsluit de la bun început, pentru că femeia are o putere clarvăzătoare pe care el nu o înțelege sau pentru că e suficient de slab să creadă că o are.

Nu. Simon și Klara au fost atrași ca de un magnet, în mod inconștient. Daniel e pe deplin stăpân pe facultățile sale. Și totuși, cele două versiuni asupra realității îi dansează în fața ochilor ca într-o iluzie optică – o vază sau două fețe? –, una la fel de convingătoare precum cealaltă, o perspectivă care își pierde întâietatea de cum Daniel dă puțin drumul frâielor.

Dar există un mod în care își poate permanentiza propria interpretare, de a o transa, făcând-o pe cealaltă să dispară în trecut sau în viitorul posibil. Nu e sigur dacă ideea i-a venit pe loc sau dacă a crescut în el încă de când i-a văzut fotografia.

Femeia privește pe furiș spre stânga, iar Daniel rămâne nemișcat. La început nu aude decât foșnetul cascadei, dar apoi distinge un al doilea zgomot: pași lenți și înfundați, care se apropie dinspre defileu.

— Să nu te miști, îi spune.

Se duce la cabina rulotei. După ce i se obișnuiesc ochii cu întunericul, vede o siluetă întunecată care se mișcă rapid prin spațiul strâmt al defileului.

— Ieși, îi spune Bruna. Fugi.

Pașii se aud tot mai aproape, tot mai repede, iar pulsul lui Daniel începe să se accelereze.

— Daniel? se aude o voce.

Harta cu West Milton de pe ecranul calculatorului. Cartea de vizită de pe mousepad. Probabil că Mira le-a găsit și l-a sunat pe Eddie.

— Daniel! strigă Eddie.

Daniel mârâie nemulțumit.

— Ți-am zis să pleci, insistă Bruna.

Dar Eddie e prea aproape. Daniel vede o siluetă cățărându-se pe buza defileului până în luminiș. Simte cum îi urcă stomacul în gât. Trântește masa pliantă a Brunei de perete și cutiile se revarsă pe podea. Scaunele de metal se prăvălesc peste ele.

— Gata, se enervează Bruna. Ajunge.

Dar Daniel nu se poate opri. Îl sperie propria frică, forța ei profundă, de neoprit. Nu e el, frica asta nu-i aparține: trebuie să taie răul de la rădăcină. Se duce la blatul de lângă chiuvetă și dărâmă icoanele cu patul pistolului. Golește cutiile de pe scaunele din față, varsă conținutul pe jos – ziare, conserve cu

mâncare, cărți de joc, cărți de tarot, documente vechi și fotografii. Bruna strigă deja la el, s-a ridicat cu greutate de pe canapea, dar el o ignoră și se duce spre dormitor. Smulge crucea de lemn de pe ușă și dă cu ea de peretele rulotei.

— N-ai niciun drept să faci asta, îi strigă Bruna, clătinându-se pe picioare. E casa mea.

Are albul ochilor traversat de niște vinișoare roșii, iar pungile de sub ei sclipesc.

— Trăiesc aici de ani întregi și nu am de gând să plec. N-ai niciun drept. Și eu sunt cetățean american la fel ca tine.

Daniel o înșfacă de încheietura mâinii. Parcă ar fi un os de pui.

— Nu ești la fel ca mine, îi șuieră.

Ușa rulotei *Regatta* se deschide la perete și în cadrul ei apare Eddie. Nu e în uniformă, ci într-o geacă de piele și blugi, dar are insigna la vedere și pistolul în mână.

— Daniel, îi spune. Lasă arma jos.

Daniel neagă din cap. Au fost foarte puține ocazii în care a acționat cu curaj. O va face de data asta: pentru Simon și sexualitatea lui ținută secretă în viață, înțeleasă doar după moarte. Pentru Klara, cu privirea speriată, atârnând de lustra din tavan. Pentru Saul, care a lucrat douăsprezece ore pe zi pentru a le oferi o viață mai bună copiilor, și pentru Gertie, care i-a pierdut pe toți.

Pentru el e o dovadă de credință. Nu în Dumnezeu, ci în propria capacitate de a acționa. Nu în soartă, ci în liberul arbitru. Va trăi. Credință în viață.

O ține în continuare pe Bruna de încheietura fragilă. Îi duce pistolul la tâmplă și ea se trage înapoi.

— Daniel, urlă Eddie. Trag.

Dar Daniel abia dacă-l aude. Îl cuprinde un sentiment imens de libertate la gândul propriei inocențe: îl umple și-l ridică asemenea unui balon cu heliu. Se uită în jos la Bruna

Costello. Cândva i se părea că sunt legați inexorabil de firul responsabilității. Acum nu-și mai amintește ce i s-a părut că ar avea în comun.

— *Akana mukav tut le Devlesa*, mormăie Bruna, un murmur gâtuit. *Akana mukav tut le Devlesa*. Vă las acum în mâinile lui Dumnezeu.

— Ascultă-mă, Daniel. Dacă o faci, nu mai am cum să te-ajut.

Daniel are mâinile transpirate. Armează pistolul.

— *Akana mukav tut le Devlesa*, murmură Bruna. Vă las acum în mâinile...

PARTEA A PATRA
Locul vieţii
2006-2010
Varya

Capitolul 28

Fridei îi e foame.

Varya intră în vivarium la 7:30 și găsește maimuța în picioare în cușcă, ținându-se cu mâinile de gratii. Majoritatea animalelor o întâmpină pe Varya cu chirăituri și triluri, pentru că o asociază cu micul dejun, în schimb Frida emite aceleași lătrături scurte din ultimele săptămâni.

— Șșș, îi spune Varya. Șșșș.

Fiecare primește un puzzle pe care trebuie să-l rezolve pentru a avea acces la hrană, mimând astfel efortul pe care l-ar depune în sălbăticie. Își folosesc degetele pentru a conduce crocheta din capătul de sus în cel de jos al unui labirint din plastic galben. Vecinii Fridei își manevrează frenetic puzzle-urile, dar Frida îl lasă pe al ei neatins pe podea. Labirintul nu-i pune probleme: poate să scoată crocheta în câteva secunde. În schimb, o privește fix pe Varya și emite sunete de alarmă, cu gura atât de larg deschisă, că i-ar încăpea o portocală.

O explozie de păr negru, o mână pe ușa de la intrare și Annie Kim bagă capul în încăpere.

— A venit, o anunță.

— Mai devreme.

Varya poartă o uniformă de spital albastră și mănuși groase, până la cot. Părul scurt e protejat de o cască de duș, iar fața, de o mască și un vizor de plastic. Cu toate acestea, mirosul de urină și mosc e copleșitor. Îl simte și în apartamentul

ei, și în laborator. Nu-și dă seama dacă trupul i s-a impregnat cu el sau dacă pur și simplu i-a devenit atât de familiar, încât îl simte peste tot.

— Doar cu cinci minute mai devreme. Uite ce e, îi spune Annie, cu cât începeți mai devreme, cu atât terminați mai repede. Ca la o extracție de măsea.

Unele maimuțe au rezolvat puzzle-urile și mai cer mâncare. Pe Varya o mănâncă șoldul și se scarpină cu cotul.

— O programare la dentist lungă de o săptămână.

— Obținerea finanțării durează mai mult, glumește Annie, iar Varya râde. Ține minte: când te uiți la el, vezi de fapt dolari.

Ține deschisă ușa cu piciorul, pentru ca Varya să iasă. De cum se închide în urma lor, chirăiturile devin aproape imperceptibile, ca și cum s-ar auzi de la un televizor aflat foarte departe. Clădirea e din beton, are ferestre puține și toate camerele sunt antifonate. Varya o urmează pe Annie de-a lungul unui coridor până la biroul pe care-l împart.

— Frida continuă greva foamei, spune Varya.

— Nu mai rezistă ea mult.

— Nu-mi place. Mă neliniștește.

— Și crezi că ea nu știe? o întreabă Annie.

Biroul lor e un dreptunghi lung. Masa de lucru a Varyei se află pe latura scurtă, pe peretele de la vest, iar al lui Annie, pe latura lungă, de-a lungul peretelui de la sud, în stânga ușii. Între birourile lor, vizavi de ușă, e o chiuvetă de laborator din inox. Annie se așază și se rotește spre calculator. Varya își scoate masca și vizorul, uniforma de spital și mănușile, protecția pentru păr și cea pentru pantofi. Se spală pe mâini, se săpunește și se clătește de trei ori cu apă cât suportă de fierbinte. Apoi își aranjează hainele de stradă: o pereche de pantaloni negri, o cămașă albastră și un pulover închis în față până la ultimul nasture.

— Hai, du-te, ce mai stai?

Annie mijește ochii la calculator cu o mână pe mouse și cu cealaltă pe o ciocolată Luna pe jumătate mâncată.

— Nu-l lăsa singur prea mult cu maimuțele pigmeu pentru că o să creadă că toate maimuțele noastre sunt adorabile.

Varya își apasă tâmplele.

— De ce nu pot să te trimit pe tine în locul meu?

— Domnul Van Galder a fost foarte clar.

Annie nu-și desprinde ochii din monitor, dar zâmbește cu gura până la urechi.

— Tu ești șefa de proiect. Tu ești cea care a descoperit chestii. Nu pe mine mă vrea.

Când iese din lift, îl găsește cu fața spre țarcul maimuțelor pigmeu. E singurul accesibil publicului din tot laboratorul, are puțin sub 3 metri înălțime și 2,5 metri lățime, este din sticlă, iar pereții sunt făcuți din plasă rigidă. Bărbatul nu se întoarce imediat, iar Varya are timp să-l observe de la spate. Are în jur de 1,8 metri, o claie de cârlionți blonzi și poartă haine mai potrivite pentru o drumeție decât pentru o vizită într-un laborator: niște pantaloni dintr-un nailon de ultimă tehnologie, un fâș de vânt și un rucsac cu aspect complicat.

Maimuțele pigmeu se îngrămădesc lângă plasă. Sunt nouă: doi părinți și puii lor, dintre care unul singur nu este geamăn dizigot. La maturitate măsoară în jur de 18 centimetri, 40 dacă punem la socoteală și cozile dungate și expresive. Fețele sunt de mărimea unei coji de nucă și au toate detaliile bine conturate, de parcă ar fi fost proiectate la scară mare și apoi micșorate impecabil: nările de mărimea găurilor de ace, ochii negri ca două lacrimi oblice. Una dintre ele stă pe vine pe o instalație din carton înclinată la 45 de grade. Își ține lăbuțele în exterior, iar pulpele rotunde îi sunt acoperite cu păr, ceea ce o face să semene cu un spiriduș. Emite un fluierat foarte ascuțit pe care sticla îl amortizează doar puțin. Cu zece

ani în urmă, când Varya a început să lucreze în laborator, a confundat strigătele maimuțelor pigmeu cu o alarmă declanșată pe un coridor din măruntaiele clădirii.

— Așa fac ele, spune ea făcând un pas înainte. Nu e ceea ce pare.

— Frică viscerală?

Când se întoarce spre ea, o surprinde cât pare de tânăr. E suplu ca un ogar, iar fața se estompează în spatele nasului mare și ascuțit. Dar are buzele pline și când zâmbește trăsăturile i se rearanjează într-o frumusețe previzibilă. Are și o mică strungăreață, care-i dă un aer de puști. Din spatele ochelarilor cu rame argintii, o privesc doi ochi de culoarea alunei, care-i amintesc de ai Fridei.

— E modul lor de a stabili contactul, spune ea. Maimuțele pigmeu îl folosesc pentru a comunica la distanță și pentru a-i saluta pe nou-veniți. La macacii rhesus, de exemplu, nu e bine să te uiți prea insistent. Sunt teritoriali și se simt amenințați. Însă maimuțele pigmeu sunt curioase și mai docile.

E adevărat că maimuțele pigmeu sunt mai puțin agresive decât alte specii, dar acest tip de fluierat, cu gura deschisă, e un strigăt de ajutor. Nu știe exact ce-a apucat-o să mintă așa de repede și despre ceva atât de lipsit de importanță. Se poate să fi fost intensitatea privirii bărbatului, intensitate a cărei țintă a devenit acum ea.

— Trebuie să fiți doctorul Gold, i se adresează el.

— Și dumneavoastră, domnul Van Galder.

Nu-i întinde mâna, în speranța că nici el n-o va face, dar se înșală, așa că e obligată să i-o strângă. Imediat își notează în minte că a fost mâna dreaptă.

— Puteți să-mi spuneți Luke.

Varya aprobă din cap.

— Până când nu vă vin rezultatele pentru TBC, nu putem merge în laborator. Așa că m-am gândit să vă arăt azi campusul.

— Dar știu că nu pierdeți vremea, o tachinează el.

Remarca lui îi provoacă instantaneu anxietate. Așa fac jurnaliștii: creează o atmosferă falsă de intimitate și îți intră în grații în așa fel încât tu să te simți suficient de confortabil și să le încredințezi informații pe care în mod normal le-ai trece sub tăcere. Ultimul jurnalist căruia i-au permis accesul în laborator a fost un reporter de televiziune al cărui reportaj a creat atâta animozitate din partea sponsorilor încât cei de la Institutul Drake au fost nevoiți să mai construiască un loc de joacă pentru maimuțe ca să-i îmbuneze. În mod evident, reporterul alesese să arate doar filmările cele mai groaznice, cu macacii rhesus zguduind gratiile cuștii și țipând ca și cum nu ar fi fost hrăniți.

Varya îl conduce pe Luke până în holul de la intrare, unde un bărbat solid citește ziarul în spatele biroului de la recepție.

— Îl cunoașteți pe Clyde.

— Sigur, suntem prieteni vechi. Tocmai mi-a povestit despre ziua de naștere a mamei lui.

— A împlinit 101 ani luna trecută, explică Clyde punând ziarul jos. Ne-am strâns toți frații, ne-am dus în Daly City și i-am organizat o petrecere. Nu mai poate să iasă din casă, așa că am angajat corul de la fosta ei biserică să vină să-i cânte. Încă ține minte toate cuvintele.

Varya nu a schimbat cu Clyde mai mult de un „bună ziua" în cei zece ani de când lucrează la laborator. Întinde mâna spre ușa grea de oțel și introduce pe tastatura de lângă ușă codul schimbat recent de Annie.

— Mama ta are 101 ani?

— Chiar așa, spune Clyde. Mai bine ați testa-o pe ea în locul maimuțelor.

Institutul Drake pentru Cercetări privind Îmbătrânirea este un ansamblu de clădiri albe, colțuroase, cuibărit pe ver-

sanții veșnic înverziți ai Muntelui Burdell. Terenul pe care e amplasat, o proprietate de aproape 250 de hectare, se află la 3 kilometri sud de parcul istoric Olompali și la 3 kilometri nord de Ferma Skywalker, în mijlocul unei regiuni rurale practic neatinse. Campusul e înghesuit pe un platou aflat la jumătatea versantului, într-un peisaj plin de stânci mari și calcaroase, care se ițesc printre dafini și chaparral, asemenea unei așezări extraterestre. Încâlceala de arbuști noduroși și plini de spini și de dafini care atârnă ca niște bărbi crescute în voia lor i-a displăcut mereu Varyei din cauza aspectului neîngrijit, în schimb Luke Van Galder își întinde brațele deasupra capului și oftează.

— Doamne, exclamă el. Să muncești într-un asemenea loc. Douăzeci și unu de grade în martie! Să poți să faci o drumeție într-o rezervație naturală în timpul pauzei de prânz.

Varya își caută ochelarii de soare.

— Mă tem că asta nu se întâmplă niciodată. La ora 07:00 dimineața am început deja munca. De multe ori știu cum e vremea abia seara, când plec de la serviciu. Vedeți clădirea aceea? îi spune ea arătând cu degetul. Acolo se află centrul principal de cercetare. A fost proiectată de Leoh Chen, cunoscut pentru elementele geometrice. Ați parcat cel mai probabil în partea destinată vizitatorilor, așa că ați observat că are formă de semicerc. Clădirea are ferestre pe toate laturile. De aici par mici, dar de fapt sunt din podea până în tavan.

Se oprește, la 50 de pași de laboratorul primatelor și la 500 de metri de clădirea principală.

— Ai un carnet de notițe?

— Te ascult. Voi verifica afirmațiile mai încolo.

— Dacă așa consideri de cuviință.

— Întâi vreau să-mi fixez reperele. Voi fi aici toată săptămâna.

Luke ridică din sprâncene și zâmbește.

— Mă gândeam că am putea sta jos undeva.

— Desigur, ne vom așeza, spune Varya, la un moment dat. Nu mă întâlnesc des cu jurnaliști și sper că nu te deranjează dacă îți comunic o parte din informații în timp ce ne deplasăm. Structura studiului mă obligă să petrec cât mai puțin timp departe de laborator.

Are 1,75 metri, așa că ochii ei se află aproape la același nivel cu ai lui Luke. Prin ochelarii ei de soare, fața lui se vede mai mică și mai neconturată, dar tot observă expresia de surpriză care i-o traversează. De ce? Pentru că e concisă și impersonală? Cu siguranță nu l-ar fi surprins dacă șeful laboratorului ar fi fost un bărbat cu aceleași atribute. Dar vinovăția pe care o simte pentru abordarea ei tranșantă e înlocuită rapid de siguranță de sine. În definitiv, e pe cale de a deveni o somitate în domeniul cercetării pe primate.

Luke își mută rucsacul în față și scoate un reportofon negru cu casetă.

— Se poate?

— Da, nicio problemă, spune Varya.

Luke apasă pe butonul de înregistrare, iar ea se pune din nou în mișcare.

— De când lucrezi la *Chronicle*?

E modul ei de a-l împăca prin această conversație trivială de care are oroare, în timp ce se deplasează spre aleile pavate din jurul clădirii principale. Aleea care duce la laboratorul primatelor e un simplu drum de pământ puțin mai răsărit.

„Le place să ne țină la distanță pe noi, sălbăticiunile", i-a spus odată Annie.

Varya a râs atunci, deși n-a fost sigură dacă Annie se referea la maimuțe sau la ele două.

— Nu lucrez, îi răspunde Luke. Sunt liber profesionist. E primul articol pe care-l scriu pentru ei. Lucrez din Chicago; de obicei scriu pentru *Tribune*. Nu ai citit scrisoarea mea de prezentare?

Varya neagă din cap.

— Doctorul Kim se ocupă cu lucrurile astea.

Deși e cercetătoare, nu specialist în relații publice, Annie și-a asumat cu ușurință acest ultim rol. Iar Varya îi e cu adevărat recunoscătoare pentru abilitățile sale de comunicare. Așa se explică faptul că a fost de acord când Annie i-a sugerat să dea acest interviu, care se va întinde pe o săptămână și care urmează să fie publicat în *San Francisco Chronicle*. Laboratorul primatelor se află în cel de-al zecelea an de funcționare și este înscris într-un studiu care va dura douăzeci de ani. Anul acesta urmează să se înscrie pentru cea de-a doua rundă de finanțare. În mod oficial, publicitatea nu influențează cu nimic obținerea fondurilor de cercetare. Însă neoficial, fundațiilor care sponsorizează Institutul Drake le place să simtă că susțin o muncă de cercetare importantă, ceva care se bucură nu doar de atenție, ci chiar de aprobare publică, așa cum se întâmplă în cazul cercetării pe primate.

— Ai mai lucrat într-o redacție până acum? îl întreabă ea.

— La facultate. Am fost redactorul-șef al ziarului.

Varya aproape izbucnește în râs. Annie a știut exact ce face. Luke Van Gelder e un copil.

— Bănuiesc că e o meserie pasionantă. Călătorii, subiecte variate, spune ea, deși lucrurile acestea nu-i suscită interesul nicicum. Ce ai studiat la facultate?

— Biologie.

— Și eu la fel. Unde?

— St. Olaf. Un colegiu micuț, axat pe științe umaniste, de lângă Minneapolis. Eu vin dintr-un oraș agricol din Wisconsin. Era suficient de aproape de casă.

Îmbrăcămintea Varyei e potrivită pentru laborator, unde nu intră lumina naturală și unde e mereu frig, dar nu și pentru afară. Începe să transpire de la căldură așa că se bucură când ajung la clădirea principală, unde peluzele sunt tunse, iar copacii, proaspăt plantați. Varya îl conduce pe Luke pe o alee circulară, apoi printr-o ușă rotativă.

— Măiculiță! exclamă Luke când pășesc înăuntru.

Holul Institutului Drake seamănă cu un palat: tavane înalte de două etaje și ghivece din calcar, de mărimea piscinelor pentru copii. Podelele sunt acoperite cu marmură albă importată și se întind pe o suprafață cât cantina unui liceu. Un grup de vizitatori s-a adunat lângă peretele dinspre vest, unde se derulează filme și alte materiale interactive pe niște ecrane plate. Un alt grup este condus către lifturi, niște cuburi din sticlă și crom, moderne, spectaculoase, cu vedere spre golful San Pablo, dar singurul membru al personalului care le folosește este un cercetător în vârstă de 72 de ani, imobilizat în scaunul cu rotile din cauza poliartritei reumatoide, care studiază viermele nematod *C. elegans*. Toți ceilalți merg pe scări, inclusiv cei care lucrează la etajul 8, cu excepția celor accidentați sau bolnavi.

— Pe-aici, spune Varya. Putem sta de vorbă în atrium.

Luke rămâne puțin în urma ei ca să admire spațiul. Atriumul, făcut după modelul celui de la Luvru, este un triunghi de sticlă orientat spre Oceanul Pacific și Muntele Tamalpais. În interior funcționează o cafenea, cu mese rotunde și un bar cu sucuri naturale la care s-a format deja o coadă de zece turiști. Varya se oprește la masa cea mai îndepărtată și se așază, agățându-și poșeta pe unul dintre brațele scaunului.

— Nu e mereu așa de aglomerat, îi explică ea. Luni dimineața organizăm tururi pentru vizitatori.

Se apleacă puțin în față astfel încât să atingă scaunul numai cu partea de jos a spatelui: o formă de echilibristică ce necesită o vigilență constantă pentru a contracara pericolele, ca și cum disconfortul e prețul pe care trebuie să-l plătească pentru a fi în siguranță. Copil fiind, a stat odată întinsă în patul ei de sus și și-a lipit un picior murdar de tavan doar ca să vadă cum se simte. Talpa ei a lăsat o urmă întunecată pe varul alb. În noaptea aceea i-a fost teamă că particulele de murdărie i-ar putea cădea pe față în timp ce doarme, așa că a stat trea-

ză, cu ochii larg deschiși. N-a văzut niciun strop de murdărie căzând, deci a dedus că nici nu s-a întâmplat. Însă dacă ar fi adormit, dacă n-ar fi fost vigilentă, s-ar fi putut întâmpla.

— E un loc care sigur atrage interesul publicului, spune Luke așezându-se la masă.

Își dă jos fâșul portocaliu-aprins, asemănător cu cele ale agenților de circulație care ajută copiii să traverseze strada spre școală, și îl aruncă neglijent pe spătarul scaunului.

— Câți oameni lucrează aici?

— Sunt 22 de laboratoare. Fiecare e condus de un responsabil universitar și de o echipă formată din trei până la zece persoane: cercetători angajați cu normă întreagă, cercetători colaboratori, profesori universitari, laboranți și tehnicieni pentru animalele de laborator, doctoranzi, studenți la master și alți bursieri. Cele mai mari au și personal administrativ, cum ar fi laboratorul Dunham care se ocupă cu studierea celulelor nervoase implicate în Alzheimer. Sigur, n-am pus la socoteală personalul auxiliar. În total? În jur de 160 de angajați, cei mai mulți cercetători științifici.

— Și toată lumea face cercetare privind combaterea îmbătrânirii?

— Preferăm termenul *longevitate*!

Varya mijește ochii: deși a ales un loc umbrit, soarele și-a schimbat poziția, iar suprafața mesei reflectă lumina.

— Dacă folosești termenul de combatere a îmbătrânirii, toți se gândesc imediat la ceva științifico-fantastic, la criogenie și la downloadarea creierelor. Însă pentru noi, Sfântul Graal nu este simpla mărire a duratei vieții, ci prelungirea stării de sănătate. Doctorul Bhattacharya, de exemplu, dezvoltă un nou medicament pentru Parkinson. Doctorul Cabrillo încearcă să demonstreze că îmbătrânirea este un factor de risc determinant în îmbolnăvirile de cancer. Iar doctorul Zhang a reușit să reducă până la zero efectele bolilor cardiace la șoareci bătrâni.

— Bănuiesc că aveți și detractori – oameni care consideră că durata de viață a oamenilor este suficient de lungă și-așa. Oameni care invocă inevitabilitatea crizei de alimente, a suprapopulării, a bolilor asociate bătrâneții. Nemaivorbind de implicațiile economice ale unei longevități crescute sau de cele politice, în urma cărora se decide cine sunt cei care vor beneficia de ea.

Varya are răspunsurile la aceste întrebări deja pregătite, pentru că de detractori n-au dus niciodată lipsă. La o cină festivă, un avocat specializat în probleme de mediu a întrebat-o de ce nu lucra în domeniul conservării mediului natural dacă era atât de preocupată de conservarea vieții. Acesta argumentase că în zilele noastre nenumărate ecosisteme și specii de plante și animale erau pe cale de dispariție. De ce-ar fi fost mai urgent să adăugăm încă zece ani la durata de viață a oamenilor decât să reducem emisiile de dioxid de carbon sau să salvăm balena albastră? Mai mult, a adăugat soția lui, care era economistă, o longevitate crescută ar fi dus la o creștere disproporționată a cheltuielilor cu pensiile și cu asigurările de sănătate, ceea ce ar fi generat o îndatorare și mai mare a statului. Ce părere avea Varya în legătură cu toate acestea?

— Firește, îi spune ea lui Luke. Tocmai de aceea transparența e atât de importantă pentru Institutul Drake. Acesta este motivul pentru care organizăm tururi în fiecare săptămână și pentru care permitem accesul în laboratoarele noastre unor jurnaliști ca tine. Pentru că această deschidere ne obligă să fim sinceri în legătură cu cercetările noastre. Însă realitatea e că, indiferent de deciziile pe care le iei și de studiile pe care le desfășori, vor exista grupuri care beneficiază de ele și grupuri care nu fac asta. Trebuie să alegi cui îi faci jurământul de credință. Iar eu l-am făcut față de oameni.

— Unii ar spune că e un interes egoist la mijloc.

— Așa este. Dar hai să ducem argumentația până la concluzia ei logică. Ar trebui să nu mai căutăm remedii pentru

cancer? Ar trebui să nu-i mai tratăm pe cei infectați cu HIV? Ar trebui să le interzicem bătrânilor accesul la serviciile medicale, condamnându-i astfel să moară de prima boală pe care o fac? Argumentele tale sunt valide teoretic, dar întreabă pe oricine care și-a pierdut tatăl din cauza unei boli cardiace sau soțul din cauza bolii Alzheimer, întrebați-i și înainte, și după aceea dacă ne susțin cercetarea și vă asigur că, după ce au suferit pierderea, vor răspunde afirmativ.

— Înțeleg.

Luke se apleacă în față și își unește mâinile, apoi le pune pe masă. Una dintre mânecile fâșului alunecă și atinge podeaua.

— Deci e ceva personal.

— Scopul nostru e să diminuăm suferința oamenilor. Nu vi se pare un imperativ moral în aceeași măsură ca salvarea balenelor?

Ăsta e asul ei din mânecă, replica prin care îi reduce la tăcere pe cei pe care-i întâlnește la recepții și în care parează nelipsitele obiecții din public în timpul conferințelor.

— Geaca, spune ea tresărind crispată.

— Ce-i cu ea?

— Îți atârnă geaca pe podea.

— A, zice Luke și dă din umeri, fără să facă vreun gest ca s-o ridice.

Capitolul 29

Când Varya iese din clădirea laboratorului se lasă deja crepusculul, iar cerul pare pudrat. La jumătatea podului Golden Gate încep să se aprindă luminile principale. Descrie un arc traversând Land's End, apoi trece pe lângă Legion of Honor și vilele somptuoase din Seacliff, după care se oprește în parcarea vizitatorilor, de pe bulevardul Geary. Semnează pe o listă de la recepție și parcurge aleea care duce la clădirea lui Gertie.

Mama ei locuiește de doi ani la Helping Hands. În primele luni după moartea lui Daniel, a stat cu Mira în Kingston, timp în care cele două cumnate au discutat care ar fi fost soluția cea mai bună. Însă în mai 2007, după ce s-a întors de la serviciu, Mira a găsit-o pe Gertie căzută cu fața în jos în curtea din spate, pe drumul dintre grădină și casă, cu obrazul stâng lipit de pământ și o mică baltă de salivă în dreptul bărbiei. Avea sânge pe brațul drept, pentru că se zgâriase de gardul din plasă de sârmă. Mira a început să țipe, dar și-a dat repede seama că Gertie putea să stea în picioare și chiar să meargă. După o tomografie și niște analize de sânge, medicii au hotărât că fusese un accident vascular.

Varya a fost furioasă, altfel nu se poate descrie; aproape că nici n-a simțit tristețe, ci doar o furie atât de orbitoare, încât a simțit că o ia cu vertij când i-a auzit în sfârșit vocea lui Gertie.

— De ce? De ce n-ai sunat-o pe Mira? a întrebat-o Varya. Puteai să stai în picioare. Puteai să mergi. Așa că de ce n-ai intrat în casă și n-ai sunat-o pe Mira – sau pe mine?

Cu telefonul mobil lipit de ureche, Varya traversa aeroportul din San Francisco, cărând valiza după ea, pentru că urma să se îmbarce în scurt timp în avionul spre Kingston.

— Am crezut că mor, a spus Gertie.

— Dar ți-ai dat seama repede că n-o să mori.

Tăcerea s-a prelungit, iar Varya a auzit în ea adevărul pe care-l intuia deja, sursa furiei ei de la bun început. *Am sperat să mor. Mi-am dorit.* Gertie nici nu trebuia s-o spună. Varya știa. Și mai știa și de ce și-o dorise – sigur că știa de ce –, dar tot i se părea o cruzime insuportabilă ca Gertie s-o părăsească acum, când nu mai rămăseseră decât ele două.

În câteva săptămâni, Gertie a început să aibă complicații. Avea momente dese de confuzie. Îi amorțea brațul stâng și avea probleme de echilibru tot mai mari. Șase luni a locuit cu Varya în apartamentul ei, dar o serie de căzături periculoase au convins-o pe Varya că avea nevoie de îngrijire medicală non-stop. Au vizitat trei centre diferite înainte să se hotărască asupra Helping Hands. Acesta i-a plăcut lui Gertie pentru că fațada zugrăvită în crem și azuriu, cu marchize galbene deasupra fiecărui balcon, îi amintea de casa de pe plajă pe care familia Gold o închiria în fiecare vară în New Jersey. Și avea și bibliotecă.

Când intră în camera mamei ei, Gertie se ridică dintr-un fotoliu decolorat și se apropie de ușă pe gleznele ei nesigure. Personalul de la Helping Hands i-a recomandat să folosească tot timpul un scaun cu rotile, dar Gertie detestă drăcovenia și se folosește de orice scuză ca să scape de el, ca o adolescentă care își lasă intenționat părinții în spate și se pierde în mulțime.

O prinde pe Varya de antebrațe.

— Arăți diferit.

Varya se apleacă și își sărută mama pe obrazul fin și delicat. Toată viața ei, Varya și-a ascuns nasul purtând mereu părul lung. Dar acum i-a albit, iar săptămână trecută s-a tuns foarte scurt.

— Ce-i cu hainele negre? o întreabă Gertie. Ce-i cu părul din *Rosie's Baby*?

— *Rosemary's Baby*, o corectează Varya încruntându-se. Ea era blondă.

Se aude o bătaie discretă în ușă și o asistentă intră cu cina lui Gertie: salată, piept de pui într-o gelatină galbenă, o chiflă mică și o bucățică de unt, învelită în ambalaj auriu.

Gertie se urcă în pat ca să mănânce și activează un braț mecanic care se transformă în măsuță. La început, nu i-a plăcut deloc aici. Îi spunea „casă de bătrâni" în loc de „centru", cum prefera Varya, și încerca să fugă în fiecare săptămână. Cu un an și jumătate în urmă – după ce a sunat la Don Dorfman's Auto Emporium și a demarat achiziționarea unui Volvo S40, cu ajutorul unui număr de card de credit al lui Saul care expirase demult –, lui Gertie i s-a prescris un antidepresiv și starea ei s-a îmbunătățit. Acum merge la cursuri cum ar fi „Bătăliile din cel de-al Doilea Război Mondial" și mult apreciatul „Aventuri prezidențiale" (nu era vorba despre aventuri politice). Joacă mah-jong cu un grup de văduve aprige. Împrumută cărți de la bibliotecă și chiar merge la piscină unde plutește răsturnată într-un fotoliu gonflabil, ca o vedetă la o paradă acvatică, strigând la oricine e suficient de aproape s-o audă.

— Nu știu de ce nu mergem în sala de mese, îi spune Varyei după ce pleacă asistenta. Am putea sta la masă și am socializa. Poate chiar ai mânca și tu ceva.

Dar noile prietene ale lui Gertie o fac pe Varya să se simtă prost. Bârfesc încontinuu despre următorul fiu care ar trebui să vină în vizită, despre nu-știu-ce nepoată care tocmai a născut. Au avut o reacție de șoc urmat de milă când au aflat că Varya nu are nici copii, nu e nici căsătorită. Cât despre cercetarea ei privind longevitatea, nu le-a stârnit niciun interes, deși, în definitiv, scopul ei era să-i ajute pe cei de vârsta a treia.

— Chiar nu ai copii? au insistat de parcă sperau ca Varya

să le fi mințit prima dată. Nimeni cu care să împarți viața? Ce păcat.

Acum Varya se oprește în dreptul patului lui Gertie; stă în picioare.

— Vin să te văd pe tine. N-am nevoie să socializez cu altcineva. Și ți-am mai zis, mamă, că nu mănânc niciodată atât de devreme. Nu înainte...

— ... de 07:30. Știu.

Gertie afișează o expresie sfidătoare și-n același timp îndurerată. O cunoaște pe Varya mai bine decât oricine, îi știe cel mai mare secret și probabil a ghicit și multe altele. Însă în ultima vreme, vizitele Varyei provoacă un soi de lupte de putere: Gertie încearcă să forțeze aparența bine studiată a Varyei, iar aceasta răspunde cu aceeași forță, insistând că nu e de fapt o mască.

— Ți-am adus ceva, spune Varya.

Se apropie de o măsuță pătrată din dreptul ferestrei și începe să scoată diferite obiecte dintr-o pungă de hârtie maro: o carte de Elizabeth Bishop, cumpărată la preț redus de la o bibliotecă, un borcan cu castraveciori murați, cu mărar, marca Milwaukee, în amintirea lui Saul, și liliac pe care îl duce în mica baie a lui Gertie. Îi taie codițele deasupra unui coș de gunoi, umple un pahar înalt cu apă de la robinet și îl duce înapoi pe măsuța de la fereastră.

— Dacă nu te-ai mai foi atât, îi spune Gertie.

— Ți-am adus flori.

— Atunci stai locului și admiră-le.

Varya o ascultă. Paharul e prea scurt și o floare atârnă trist într-o parte. Nu vor trăi mult.

— Foarte frumoase, spune Gertie. Mulțumesc.

Privind masa din plastic ordinar, fereastra acoperită de un strat gros de praf, patul ca de spital pe care Gertie a întins o cuvertură decolorată, croșetată de mama lui Saul, Varya în-

țelege îndemnul lui Gertie. În decorul mohorât, florile ies în evidență; sunt atât de colorate, că par aproape fosforescente.

Varya trage un scaun pliant de metal de la măsuța din dreptul ferestrei, până lângă patul mamei ei. Fotoliul e mai aproape de pat, dar tapițeria e tocită și pătată și n-are cum să știe cine a mai stat pe el. Gertie desface pachețelul auriu de unt și bagă furculița de plastic în el.

— Mi-ai adus o poză?

I-a adus, deși în fiecare săptămână speră că Gertie va uita s-o întrebe. Cu zece ani în urmă făcuse greșeala s-o fotografieze pe Frida cu noul ei telefon mobil. Maimuțica abia sosise la Institutul Drake după o călătorie de trei zile, care începuse de la un laborator pentru primate din Georgia. Avea doar două săptămâni, o fețișoară roz, ridată, în formă de pară și-și sugea degetele mari. Gertie locuia încă singură pe atunci și gândul la însingurarea ei a făcut-o pe Varya să-i trimită fotografia prin e-mail. Imediat și-a dat seama de greșeală. Se angajase la institut cu o lună înainte și o puseseră să semneze un contract de confidențialitate foarte strict. Dar Gertie a reacționat la poză cu atât de mult entuziasm, încât Varya nu s-a putut abține și i-a mai trimis una – de data asta cu Frida înfășurată într-un prosop, sugând din biberon.

De ce nu s-a oprit? Din două motive: pentru că fotografiile erau modul ei de a împărtăși munca de cercetare cu Gertie, care nu a înțeles niciodată exact cu ce se ocupa – înainte, când lucra cu drojdii și drosofile, Gertie nu înțelegea cum niște organisme atât de mici și neinteresante puteau ajuta la descoperirea unor lucruri folositoare pentru oameni –, și pentru că îi aduceau puțină bucurie mamei ei. Și astfel, *Varya* era cea care-i aducea bucurie.

— Și mai bine, spune acum Varya. Un videoclip.

Pe chipul lui Gertie apare o expresie de nerăbdare. Mâinile ei, îngroșate și noduroase de la poliartrită, se întind spre te-

lefon ca și cum Varya i-ar fi adus vești despre nepoți. Varya o ajută să țină telefonul și să apese pe „play". În videoclip, Frida se toaletează uitându-se în oglinda atârnată în afara cuștii. La fel ca puzzle-urile pentru hrană și muzica clasică care răsună în vivarium în fiecare după-amiază, oglinda e o sursă de diversificare a experiențelor. Dacă-și întind degetele prin gratii, maimuțele pot manipula oglinzile pentru a se privi în ele sau pentru a vedea în celelalte cuști.

— O! spune Gertie apropiindu-și ecranul de față. Ia uite ce frumos!

Videoclipul e vechi de doi ani. Varya a început să refolosească imagini vechi în timpul vizitelor la mama ei pentru că Frida s-a schimbat foarte mult între timp. Zâmbește când și-o amintește la vârsta asta, în schimb Gertie se întunecă la față. În cei trei ani de la accidentul vascular, episoadele s-au tot îndesit. Varya știe ce urmează să se întâmple înainte ca metamorfoza să se încheie: privirea absentă, gura care atârnă și Gertie, care devine tot mai dezorientată.

Acum doar ridică din telefon o privire acuzatoare, adresată Varyei:

— Dar de ce o ții în cușcă?

Capitolul 30

— În prezent, există două teorii principale despre modul în care se poate încetini îmbătrânirea, spune Varya. Prima constă în suprimarea aparatului reproducător.

— Aparatul reproducător, repetă Luke.

Stă cu capul aplecat deasupra unui carnet negru pe care l-a adus azi, pe lângă reportofon.

Varya încuviințează din cap. S-au întâlnit în atrium de dimineață și acum o urmează pe drumul de pământ, care duce la laboratorul pentru primate.

— Un biolog pe nume Thomas Kirkwood a sugerat că ne sacrificăm propriile trupuri pentru a transmite genele urmașilor noștri și că țesuturi fără niciun rol în reproducere – precum creierul, dar și inima – se deteriorează pentru a proteja organele reproducătoare. S-a demonstrat în laborator: la viermi există două celule responsabile pentru dezvoltarea întregului aparat reproducător, iar când le distrugi cu laserul, viermele trăiește cu 60% mai mult.

Urmează o pauză, după care aude vocea lui Luke în urma ei.

— Și a doua teorie?

— A doua teorie este că trebuie redus aportul caloric.

Cu arătătorul drept îndoit tastează noul cod, schimbat aseară de Annie, pe tastatura de lângă ușă.

— Și cu asta mă ocup eu.

Beculețul se face verde, iar Varya deschide ușa cu un bip. Înăuntru îl salută pe Clyde, dând din cap, aruncă o privire la maimuțele pigmeu – azi toate nouă stau într-un hamac, o masă compactă cu excepția plăcuțelor metalice de identificare – și se folosește de cot ca să apese pe butonul pentru etajul 2.

— Și cum funcționează? întreabă Luke.

— Credem că are legătură cu o genă numită DAF-16, care e implicată în calea de semnalizare celulară inițiată de receptorul de insulină.

Ușa se deschide și iese o tehniciană pentru animalele de laborator, îmbrăcată în uniformă de spital albastră; ei îi iau locul în lift.

— Dacă se blochează calea la *C. elegans*, de exemplu, durata vieții se poate mai mult decât dubla.

Luke se uită la ea.

— Pe limba noastră, te rog?

Varyei i se întâmplă rar să discute despre munca ei de cercetare cu neinițiați. Un motiv în plus să dea acest interviu, îi explicase Annie: să-și facă cunoscută munca în rândul cititorilor ziarului *Chronicle*.

—Îți voi da un exemplu, spune ea când se deschide ușa liftului. Cea mai mare speranță de viață o au locuitorii din Okinawa. Le-am studiat regimul alimentar în timpul doctoratului și reiese clar că, pe de-o parte, e foarte hrănitor și, pe de alta, conține puține calorii.

Face stânga și intră pe un coridor lung.

— Noi, oamenii, mâncăm ca să producem energie. Însă procesul de producere a energiei dă naștere și unor substanțe chimice nocive pentru organism, provocând stres celular. Aici vine partea interesantă: când ai un regim alimentar sărac în calorii ca al celor din Okinawa, organismul e și mai stresat. Dar asta îi permite să trăiască mai mult: confruntat în permanență cu un nivel de stres celular scăzut, organismul învață să facă față stresului pe termen lung.

— Nu pare un proces prea plăcut.

Luke e îmbrăcat în niște pantaloni cu buzunare laterale și un hanorac cu fermoar. Își poartă ochelarii de soare pe cap, ținuți de părul creț ca să nu alunece.

Varya bagă cheia în broasca ușii de la birou și o deschide împingând-o cu șoldul.

— Hedoniștii au de obicei vieți scurte.

— Dar distractive.

Luke o urmează în birou. Partea ei e impecabilă, în timp ce a lui Annie e plină de ambalaje de batoane proteice, sticle de apă și teancuri de jurnale academice jumulite.

— Din ce-mi spui, înțeleg că avem de ales între a trăi și a supraviețui.

Varya îi înmânează un teanc de haine ale centrului.

— Echipament de protecție.

Luke ia hainele în brațe și-și dă rucsacul jos. Pantalonii sunt cam scurți; Luke are picioare lungi și subțiri. Din senin, Varya vede picioarele lui Daniel, fața lui Daniel. Se întoarce cu spatele ca să-și revină. Ani în șir după moartea lui n-a avut niciun episod. Dar într-o luni, cu patru luni în urmă, i s-a stricat filtrul de cafea, așa că s-a dus la *Peet's* și s-a așezat la coada lungă. Muzica oribilă – o compilație de Crăciun în stil de jazz, deși nu trecuse încă nici Ziua Recunoștinței –, combinată cu mulțimea de oameni și cu mirosul greu, apăsător, de cafea râșnită cu un zgomot infernal, i-a dat senzația că se sufocă. Când a ajuns la casă, a văzut gura casierei mișcându-se, dar nu a auzit ce spunea. O fixează cu privirea, ca printr-un telescop, până când vocea pătrunde alarmată până la ea – *Doamnă? Vă e rău?* – și telescopul se face praf pe podea.

Când se întoarce, Luke e gata echipat și o privește insistent.

— De când lucrezi aici? o întreabă.

Pentru că se aștepta s-o întrebe *Îți e rău*, Varya se simte recunoscătoare.

— De zece ani.

— Și înainte de asta?

Varya se lasă pe vine ca să-și pună protecția pentru pantofi.

— Sunt sigură că te-ai documentat.

— Ai obținut diploma de licență în științe de la Vasar în 1978. În 1983 te-ai înscris la doctorat la NYU, pe care ai absolvit-o în 1988. Ai rămas cercetător asistent încă doi ani, după care ai obținut o bursă la Columbia. În 1993 ai publicat studiul despre drojdii, „Prelungire excepțională a duratei de viață la mutanții de drojdie: încetinirea mutațiilor asociate îmbătrânirii la organismele cu Sir2 activat de CR", dacă nu mă înșel, articol considerat suficient de revoluționar pentru a fi relatat în revistele de popularizare a științei și apoi în *Times*.

Varya se ridică în picioare, surprinsă. Informațiile citate de el sunt disponibile pe site-ul web al Institutului Drake, dar nu s-a așteptat ca el să le învețe pe dinafară.

— Am vrut să mă asigur că informațiile mele sunt corecte, adaugă Luke.

Vocea răzbate cu greu prin masca de pe gură, dar ochii, văzuți prin vizorul de plastic, au o căutătură ușor jenată.

— Așa este.

— Cum se face că ai trecut direct la primate?

El îi ține ușa ca să iasă, iar ea o încuie pe dinafară.

Se obișnuise să lucreze cu animale extrem de mici, vizibile doar la microscop: drojdii de laborator, expediate în recipiente sub vid, de un furnizor din Carolina de Nord, și drosofile crescute pentru studii, cu aripi miniaturale, prea atrofiate pentru a putea zbura. Varya avea 44 de ani când a primit un telefon de la directorul executiv al Institutului Drake – pe vremea aceea, o femeie severă care a avertizat-o pe Varya că o astfel de șansă nu primești decât o dată în viață – prin care o invita să conducă un studiu privind restricționarea aportului calo-

ric pe primate. După ce au închis, Varya a izbucnit într-un râs nervos, de frică. Îi era greu să meargă și la un consult medical, darămite să-și petreacă toată ziua în proximitatea macacilor rhesus de la care putea să ia tuberculoză, Ebola sau herpes B. Era de neconceput.

Mai mult, a fost derutată de ofertă. Nu lucrase până atunci cu primate, nici măcar cu șoareci, dar tocmai asta, i-a explicat directoarea executivă, o făcea interesantă pentru cei de la institut: n-aveau de gând să promoveze un stil de viață sărac în calorii pentru oameni – „Imaginați-vă cam cât succes am avea", declarase femeia pe un ton sec –, ci să dezvolte un medicament cu acest efect. Aveau nevoie de cineva cu multă experiență în genetică, cineva care să poată analiza rezultatele la nivel molecular. Mai mult, a asigurat-o imediat pe Varya că îndatoririle ei de zi cu zi nu aveau să presupună munca cu animalele. Aveau tehnicieni și un veterinar care se ocupau de asta. Cel mai mult timp urma să-l petreacă în teleconferințe, ședințe sau la birou, citind și evaluând articole, redactând scrisori de motivare pentru finanțări, compilând date și pregătind prezentări. Dacă dorea, putea nici să nu intre în contact cu animalele.

Varya îl conduce acum pe Luke spre o ușă mare de oțel.

— Avem în comun cu maimuțele rhesus în jur de 93% din gene. Mi-era mai ușor să continui să fac cercetare pe drojdii. Dar mi-am dat seama că acel gen de cercetare nu va avea niciodată un impact real asupra oamenilor – din punct de vedere biologic, nu putea să aibă un impact la fel de mare cum ar fi avut un studiu pe primate.

Ce nu-i spune este că în 2000, când au abordat-o cei de la institut, se împliniseră aproape 10 ani de la moartea Klarei și 20 de la moartea lui Simon. „Mai gândiți-vă", i-a spus directoarea, iar Varya i-a promis că avea să o facă, în timp ce calcula deja câți ani i-ar fi luat să ducă studiul la capăt, pentru

a evalua apoi cât îi mai rămânea înainte să intre ea însăși în declin. Însă când s-a întors la laboratorul ei de la Columbia, unde abia începuse un nou studiu pe drojdii, n-a mai simțit nici satisfacție, nici mândrie, ci inutilitate. Pe vremea când era la doctorat, cercetarea ei fusese revoluționară, dar, 20 de ani mai târziu, orice student postdoctoral era în stare să prelungească durata de viață a unei muște sau a unui vierme. Peste cinci ani, care aveau să fie realizările ei? Cel mai probabil nu avea să fie vorba despre un partener sau despre copii, în schimb ar fi putut avea asta: o mare descoperire. Un alt mod de a-și aduce contribuția în lume.

A mai acceptat oferta și din alt motiv. Varya își spusese mereu că făcea cercetare din pasiune – pasiune pentru viață, pentru știință, pentru frații și sora ei care nu apucaseră să ajungă la bătrânețe –, dar, în adâncul inimii, se temea că adevărata ei motivație era frica. Teama că nu deținea controlul, că viața scapa printre degete orice ar fi făcut. Teama că Simon, Klara și Daniel măcar trăiseră în lume, în timp ce ea trăia în munca ei, în cărțile ei și în capul ei. Simțea că postul oferit de Institutul Drake era ultima ei șansă. Dacă reușea să se forțeze, să nu țină cont de nefericirea pe care ar fi putut să i-o aducă, ar mai fi redus din vinovăție, din datoria pe care supraviețuirea ei o generase.

— Mănușile, spune ea, oprindu-se în fața ușii vivariumului. Să nu cumva să le scoateți, pe niciuna.

Luke ridică mâinile. La gât îi atârnă aparatul de fotografiat; carnetul și reportofonul le-a lăsat în birou. Varya deschide ușa etanșeizată cu cauciuc de la Vivarium 1, altă ușă care nu se deschide decât cu codul pe care Annie îl schimbă lunar, și-l conduce pe Luke în vacarmul orbitor de la ora prânzului.

Vivarium înseamnă „locul vieții" în latină. În domeniul științelor, desemnează spațiul îngrădit în care sunt ținute

animale vii în condiții care mimează habitatul lor natural. Care este habitatul natural al maimuței rhesus? Oamenii sunt singura primată cu o răspândire mai mare pe suprafața globului decât maimuțele rhesus, niște nomazi care călătoresc pe uscat și pe apă, care pot trăi la fel de bine la mare altitudine, într-o pădure tropicală sau într-o mlaștină cu mangrove. Din Puerto Rico până în Afganistan, acestea prosperă, populând templele, malurile canalelor și gările. Se hrănesc cu insecte și frunze, dar mai ales cu ce rămâne în urma oamenilor: frigănele, arahide, banane, înghețată. Zilnic parcurg kilometri întregi.

Nimic din toate acestea nu e ușor de reprodus în laborator, dar cei de la Institutul Drake s-au străduit. Fiind animale sociale, maimuțele rhesus sunt puse câte două în cușcă, iar cuștile comunică între ele, creând astfel un pasaj de lățimea vivariumului. Activitățile de diversificare le furnizează maimuțelor stimularea de care au nevoie: psihologică, prin intermediul puzzle-urilor cu hrană și al oglinzilor, dar și al mingilor de plastic, al videoclipurilor vizionate pe iPad-uri (deși de curând iPad-urile au fost retrase pentru că maimuțele le spărgeau prea des ecranele) și al sunetelor din junglă difuzate în boxe aflate deasupra cuștilor. Un reprezentant al Departamentului Federal al Agriculturii efectuează o inspecție anuală pentru a se asigura că sunt respectate prevederile legale privind bunăstarea animalelor, iar anul trecut acesta le-a recomandat angajaților să poarte din când în când haine speciale – pălării sau mănuși cu modele și culori interesante – pentru a suscita curiozitatea animalelor și pentru a le distra, iar aceștia s-au conformat.

Varya nu își face iluzii. Sigur că maimuțele ar prefera să trăiască în aer liber. Dar, pentru că desfășoară un singur studiu, cuștile institutului sunt mai mari decât dimensiunea recomandată de Institutul Național pentru Sănătate. În spate-

le vivariumului se află o zonă împrejmuită mai mare, în care maimuțele se pot juca cu anvelope și frânghii și în care se pot legăna pe plase; adevărul e că ar putea fi mai mare, iar fiecare maimuță nu petrece acolo decât câteva ore pe săptămână. Dar scopul studiului ei este nu să testeze medicamente noi sau să cerceteze virusul imunodeficienței simiene, ci să le prelungească durata de viață cât mai mult. De ce ar fi fost de condamnat?

Se întoarce spre Luke și trece în revistă toate subiectele de discuție pregătite de Annie. Dacă nu ar fi existat cercetarea pe primate, n-ar fi fost descoperite o mulțime de virusuri. Nenumărate vaccinuri n-ar fi fost elaborate și un număr mare de tratamente pentru Alzheimer, Parkinson și SIDA nu ar fi fost posibile. Mai era și faptul că viața în libertate nu era tocmai ușoară din cauza prădătorilor și a riscului de a muri de foame. Numai unui sadic și, poate, psihologului Harry Harlow le-ar fi făcut plăcere să vadă o maimuță în cușcă, dar cel puțin la Institutul Drake erau îngrijite și protejate.

Ceea ce nu înseamnă că nu-și dă seama că un vizitator își poate face impresia greșită. Cuștile stau unele peste altele de-a lungul pereților, iar Varyei și lui Luke nu le rămâne decât o cale de acces îngustă, chiar pe mijloc. Animalele sunt cu fața spre ei, răstignite pe plasa de sârmă ca niște șopârle. Burțile roz le atârnă, iar degetele ies prin ochiurile plasei. Maimuțele dominante privesc fix, în tăcere, cu gurile larg deschise și colții lungi, îngălbeniți, la vedere; cele mai puțin dominante doar se strâmbă și țipă. La fel reacționează și la noul director al institutului, care vine în vizită o dată sau de două ori pe an și stă cât mai puțin.

În primul ei an, Varya s-a bucurat de același tratament. Și-a mobilizat toată stăpânirea de sine ca să n-o ia la goană. A rămas și, chiar dacă fosta directoare a avut dreptate – Varya își petrece cea mai mare parte a timpului în birou –, face tot

posibilul să viziteze vivariumul o dată pe zi, de obicei când se servește micul dejun. Nu atinge animalele, dar îi place să vadă cum se simt, să vadă dovada reușitei ei. Întâi i le indică lui Luke pe cele cu un regim alimentar sărac în calorii, apoi pe cele care mănâncă după pofta inimii. Luke fotografiază fiecare grup. Bliț ul le face să țipe și mai tare. Unele maimuțe au început să zguduie gratiile cuștilor, așa că Varya ridică tonul explicându-i că maimuțele din grupul de control sunt mai predispuse la instalarea timpurie a diabetului și că riscul de îmbolnăvire e de trei ori mai ridicat în cazul lor față de cele care primesc hrană restricționat. Cele din urmă par și mai tinere: cele mai bătrâne dintre ele au o blană arămie, bogată, în timp ce omoloagele lor din grupul de control au riduri, încep să chelească și li se văd posterioarele roșii prin blană.

Se află abia la jumătatea studiului, așa că e prea devreme pentru evaluarea duratei totale de viață. Totuși e clar că rezultatele sunt promițătoare, dau de înțeles că teza Varyei ar fi validă. Rostind aceste cuvinte, se simte atât de mândră, încât uită de țipete, agitație, miros și își cuprinde cu o privire satisfăcută subiecții, maimuțele.

După ce pleacă Luke, o caută pe Frida.

Mai devreme a rugat-o pe Annie s-o mute în celulă. Frida e maimuța ei preferată, dar le-ar dăuna imaginii publice – Frida, cu fruntea ei lată și teșită, cu ochii aurii tiviți cu negru, ca și cum ar fi dați cu dermatograf. Când era mică avea urechile prea mari și degetele lungi și rozalii. A sosit în California la o săptămână după Varya. În dimineața aceea, Annie a primit un transport de maimuțe noi, dar una dintre ele a întârziat din cauza viscolului; era vorba despre un pui care se născuse într-un centru de cercetare din Georgia. Annie trebuia să plece, așa că Varya a rămas. La 09:30 în seara aceea, o dubiță albă, fără însemne, a urcat cu zgomot dealul și s-a

oprit în fața laboratorului pentru primate. Din ea s-a dat jos un băiat neras, care n-avea mai mult de 20 de ani și care a pus-o pe Varya să semneze de primire, ca și cum i-ar fi livrat pizza. Părea să nu-i pese câtuși de puțin de conținutul livrării sau poate că era doar sătul de ea: când a scos din spate cușca acoperită cu o pătură, dinăuntru s-au auzit niște scâncete atât de groaznice, încât Varya s-a dat instinctiv un pas înapoi.

Dar animalul era de-acum responsabilitatea ei. Era îmbrăcată în echipament de protecție complet, dar asta nu făcea cu nimic mai suportabile sunetele care s-au auzit din cușcă în momentul în care șoferul i-a predat-o. S-a șters pe față vizibil ușurat și a pornit în pas sprințar spre dubiță. Apoi a coborât dealul în viteză, lăsând-o pe Varya singură cu sursa de urlete.

Cușca avea dimensiunea unui cuptor cu microunde. Abia a doua zi urmau s-o pună la un loc cu suratele ei, așa că Varya a dus cușca într-o cameră separată, de mărimea unei debarale, și a pus-o pe jos. Deja o dureau brațele, iar pulsul i se zbătea de groază. De ce acceptase? Și încă nici nu făcuse partea cea mai grea, transferul efectiv din cușca veche în cea nouă, care presupunea ca Varya să atingă animalul dinăuntru.

Cușca era în continuare acoperită cu ceea ce Varya a înțeles abia atunci că era o păturică pentru bebeluși, cu zdrăngănitoare galbene imprimate pe ea. A tras un colț al păturicii, iar țipetele animalului s-au întețit. Varya s-a așezat pe călcâie. Anxietatea îi creștea văzând cu ochii – știa că trebuia să facă transferul în acel moment, altfel nu avea să mai fie în stare –, așa că a ridicat cușca mică de transport, a pus-o în cea mai mare și a dat la o parte pătura. Cușca de transport era doar puțin mai mare decât maimuța, dar animalul a început să se învârtească, ținându-se de gratii. Se mișca atât de repede, încât Varya nici nu-i vedea fața, dar confuzia și frica maimuței erau insuportabile. A întins mâna și a deschis capacul cuștii așa cum îi arătase Annie.

Puiul a țâșnit ca din pușcă. N-a aterizat în cușca mare, ci pe pieptul Varyei. N-a avut cum să se ferească: a început să țipe și a căzut din genunchi în fund. A crezut că maimuța voia să o atace, în schimb s-a prins cu brațele subțiri de spatele Varyei și a rămas așa, cu fața lipită de pieptul ei.

Care dintre ele era mai îngrozită? În mintea Varyei se derulau imagini cu amibiază și hepatita B, toate bolile pe care le visa noapte de noapte și de care se temea că avea să moară, toate motivele pentru care nu voise să accepte postul de la bun început. Dar de toate fricile ei stătea lipită o altă ființă vie. Trupul puiului cântărea mult, avea un trup mai masiv decât al unui bebeluș care, prin comparație cu maimuța, părea de-a dreptul gol pe dinăuntru. Nu știe cât au stat așa – Varya legănându-se pe călcâie, iar maimuța plângând. Avea trei săptămâni. Varya știa că fusese luată de la mama ei la două săptămâni, că era primul ei pui și că mama, pe care o chema Songlin – adusă de la un centru de reproducere din Guangxi, China –, fusese atât de înnebunită, încât trebuiseră să o sedeze.

Când a ridicat privirea, Varya a văzut în oglinda montată pe cușcă imaginea lor. I-a venit în minte tabloul Fridei Kahlo, *Autoportret cu maimuță.* Varya nu semăna cu pictorița – nici nu era puternică, nici nu avea atitudinea ei sfidătoare –, iar laboratorul, cu pereții bej de beton, nu avea nicio legătură cu yucca și frunzele mari, lucioase din tablou. Însă rămânea maimuța din brațele Varyei, cu ochii ei negri și mari ca murele; erau două, la fel de speriate și la fel de singure, și priveau fix în oglindă.

Capitolul 31

În urmă cu trei ani și jumătate, când Varya a ajuns la Kingston după moartea lui Daniel, Mira a dus-o în camera de oaspeți și a închis ușa.

— Trebuie să-ți arăt ceva, i-a spus.

Mira s-a așezat pe marginea patului, cu un laptop în brațe. Cu picioarele încordate și degetele de la picioare râcâind covorul, i-a arătat Varyei mai multe pagini de internet din istoricul browserului: căutări pe Google despre romi, o captură de ecran cu Bruna Costello de pe site-ul FBI cu cei mai căutați infractori. Varya a recunoscut-o imediat. Dintr-odată, a simțit cum o ia cu vertij: picățele argintii au început să se rotească asemenea confettiului. A fost gata să se prăbușească pe podea.

— E femeia pe care o urmărea Daniel. A luat pistolul din magazie și s-a dus cu mașina până în West Milton, unde locuia ea. Am vorbit la telefon cu agentul care l-a împușcat, a spus Mira, iar vocea i s-a frânt ca o trestie. De ce, Varya? De ce-a făcut Daniel asta?

Așa că Varya i-a povestit Mirei despre femeie. Avea vocea gătuită, cuvintele, acoperite parcă cu rugină, dar a insistat să le rostească, până când au început să curgă mai repede, mai limpezi. Voia cu disperare s-o ajute pe Mira să priceapă ce se întâmplase. Însă când a terminat, Mira părea și mai derutată.

— Dar a trecut atât de mult timp de-atunci, a spus ea. E o întâmplare atât de veche.

— Nu și pentru el.

Varya și-a dat drumul la lacrimi, ștergându-și obrajii cu palmele.

— Dar ar fi trebuit să fie, ar trebui să fie.

Ochii Mirei erau roșii, gâtul, stacojiu.

— Doamne, Varya! De ce naiba n-a lăsat-o baltă?

S-au sfătuit ce să-i spună lui Gertie. Varya a propus să-i explice că, după ce a fost suspendat, Daniel a făcut o fixație pentru infracțiunile comise de femeie – că ideea de a face dreptate îi dăduse un sens în viață. Mira nu voia s-o mintă.

— Ce mai contează dacă-i spunem adevărul? a întrebat-o. Nu e ca și cum l-ar aduce pe Daniel înapoi. N-o să schimbe cu nimic felul în care a murit.

Dar Varya nu era de acord cu ea. Știa că poveștile aveau puterea de a schimba realitatea: trecutul și viitorul, chiar și prezentul. Încă din timpul doctoratului devenise agnostică, dar singurul principiu din iudaism cu care continua să fie de acord era cel legat de puterea cuvintelor. Se strecurau pe sub uși și prin gaura cheii. Se înfigeau în sufletul oamenilor și se insinuau de-a lungul generațiilor. Adevărul ar fi putut să schimbe felul în care Gertie își percepea copiii, copii care nu mai erau în viață ca să se poată apăra. Și cu siguranță ar fi făcut-o să sufere și mai mult.

În noaptea aceea, în timp ce Mira și Gertie dormeau, Varya s-a dat jos din patul pentru oaspeți și s-a dus în birou. Urmele aproape imperceptibile ale lui Daniel împânzeau camera – reconfortante în familiaritatea lor, sfâșietoare în superficialitatea lor. Lângă calculator era un prespapier în forma podului Golden Gate pe care Varya îl cumpărase din aeroportul internațional din San Francisco pe vremea când era doar o studentă postdoctorală foarte ocupată; în drum spre Kingston, de Hanuca, și-a dat seama că a uitat să cumpere cadouri. A sperat că Daniel avea să creadă că era un obiect de artă. N-a

fost așa. „Un flecușteț cumpărat din aeroport?" a hohotit el lovind-o ușor. Între timp, spoiala aurie oxidase și se făcuse verde ca cuprul; nu a știut că îl păstrase toți anii aceia.

S-a așezat pe scaunul lui și și-a lăsat capul pe spate. Nu se dusese la Amsterdam de Ziua Recunoștinței, așa cum îi spusese lui; nu avusese nicio conferință. Își scosese o pungă de legume congelate, le pusese în tigaie cu niște ulei de măsline și mâncase amestecul deloc apetisant de una singură, la masa din bucătărie. În toamna aceea, anxietatea legată de data morții lui Daniel devenise acută. Nu știa ce urma să se întâmple a doua zi, nu se simțea în stare să fie martoră – sau poate tocmai asta era problema: dacă ar fi fost de față, s-ar fi simțit responsabilă. În continuare îi era teamă că ar fi putut contracta sau că ar fi putut transmite ceva îngrozitor, ca și cum norocul ei era ceva rău și contagios. Cel mai bun lucru pe care-l putea face era să stea departe de Daniel.

Dar la ora 09:00 dimineața, a doua zi după Ziua Recunoștinței, avea deja palpitații. Transpira atât de abundent, încât efectul unui duș rece nu a durat decât puțin. Varya a făcut ce-și jurase că nu avea să facă: l-a sunat. El a anunțat-o că urma să pornească în căutarea ghicitoarei, dar ei i se păruse atât de neverosimil, că nu-l crezuse. După care a urmat vechiul joc al vinovăției. Vocea lui Daniel a căpătase un ton insinuant, copilăros – *Ar fi fost frumos dacă ai fi venit și tu ieri* –, iar ea a simțit un amestec de enervare și ură de sine. Uneori ștergea mesajele vocale de la el fără să le asculte ca să nu-i audă tonul, o afectare rănită care o scotea din minți de fiecare dată, ca și cum Daniel ar fi fost de fapt mulțumit că îl dezamăgește din nou și din nou. De ce o tot suna? În definitiv, o avea pe Mira. Cu cât își dădea seama mai repede că Varya nu avea ce să-i ofere și că urma să continue să-l dezamăgească, cu atât mai repede putea fi fericit, el eliberat de ea și ea eliberată de el.

O chitanță de la curățătorie și-a luat zborul de sub prespa-

pier, oprindu-se lângă calculator. De pe partea cealaltă se vedea scrisul ordonat și pătrățos al lui Daniel. Varya a întors-o cu scrisul spre ea. *Limbajul este puterea noastră*, scrisese el. Dedesubt mai era ceva notat, iar Daniel îngroșase literele de atâtea ori că păreau în relief, tridimensionale: *Gândurile au aripi.*

Știa exact ce înseamnă. Odată, când era încă la doctorat, a încercat să-i explice acest fenomen primei sale psihoterapeute.

— Nu e vorba că vreau *să văd* că ceva e curat, i-a spus. Vreau *să simt* că e curat.

— Și dacă nu simțiți că e curat, ce se întâmplă? a întrebat-o psihoterapeuta.

Varya a ezitat. Adevărul era că nu știa exact ce s-ar fi întâmplat; se simțea încontinuu amenințată, avea senzația că spectrul distrugerii plutea deasupra ei și că ritualurile reușeau să-l țină la distanță.

— Atunci s-ar întâmpla ceva rău, i-a răspuns.

Când a început totul? Fusese mereu anxioasă, dar ceva s-a schimbat după vizita la femeia de pe strada Hester. În apartamentul rishikăi, Varya a fost sigură că aceasta era o impostoare, dar, odată ajunsă acasă, profeția a început să sape în ea ca un virus. Același lucru au pățit și frații, și sora ei: se vedea clar în sprinturile lui Simon, în tendința spre furie a lui Daniel, în felul în care Klara s-a detașat și s-a îndepărtat de ei.

Poate că fuseseră mereu așa sau poate că oricum ar fi devenit așa. Dar nu, Varya ar fi remarcat deja personalitățile viitoare, inevitabile, ale fraților și surorii ei. Ar fi știut.

Avea 13 ani și jumătate când i-a venit ideea că, dacă evita crăpăturile din asfaltul trotuarului, avea să împiedice împlinirea profeției Klarei. De ziua ei, la 14 ani, i s-a părut absolut necesar să stingă toate lumânările deodată, cât mai repede, altfel ceva groaznic i s-ar fi întâmplat lui Simon. I-au scăpat

trei lumânări, iar Simon, care avea doar 8 ani atunci, s-a grăbit să le stingă. Varya a țipat la el, conștientă că părea egoistă, dar nu asta era problema. Problema era că gestul lui Simon distrusese încercarea ei de a-l proteja.

Fusese diagnosticată abia la 30 de ani. În zilele noastre, există un acronim pentru tulburările fiecărui copil, dar când Varya era tânără, compulsiunile nu păreau altceva decât secretul ei împovărător. După moartea lui Simon, s-au înrăutățit. Abia când era la doctorat s-a gândit că ar fi putut să încerce psihoterapia și abia când psihoterapeuta a pronunțat cuvântul TOC [tulburare obsesiv-compulsivă] și-a dat seama că exista un nume pentru nevoia sa constantă de a se spăla pe mâini și pe dinți, de a nu folosi toaletele și spălătoriile publice, de a evita spitalele, de a nu atinge ușile, scaunele din metrou și mâinile altora, toate ritualurile pe care le folosea pentru a se proteja ceas de ceas, zi de zi, lună de lună și an de an.

Câțiva ani mai târziu, altă psihoterapeută a întrebat-o ce o sperie exact. Inițial, Varya a rămas interzisă, nu pentru că nu știa ce-i provoca frica, ci pentru că era mai greu să se gândească ce nu i-o provoca.

— Dați-mi câteva exemple, a îndemnat-o psihoterapeuta.

În seara aceea, Varya a făcut o listă.

Cancerul. Schimbările climatice. Să fie victima unui accident de mașină. Să producă un accident de mașină. (Avusese o perioadă în care gândul că ar fi putut să omoare un biciclist când vira la dreapta a făcut-o pe Varya să urmărească orice biciclist pe mai multe străzi, să fie sigură că nu l-a lovit.) Oameni înarmați. Accidente de avion – o condamnare la moarte pe loc! Oameni cu plasturi. SIDA – de fapt, orice virus, bacterie sau boală. Să infecteze pe cineva. Suprafețele murdare, lenjeria de pat murdară, secrețiile trupului uman. Farmaciile și drogheriile. Căpușele, ploșnițele și păduchii. Substanțele chimice. Oamenii fără adăpost. Mulțimile. Nesiguranța, ris-

cul, situațiile cu final deschis. Responsabilitatea și vinovăția. Până și de propria minte îi e frică. Se teme de puterea pe care o are asupra ei.

La următoarea ședință, Varya a citit lista cu voce tare. Când a terminat, psihoterapeuta s-a lăsat pe spate în fotoliu.

— În regulă, i-a spus. Dar de ce vă este frică cu adevărat?

Varya a izbucnit în râs confruntată cu simplitatea aparentă a întrebării. De pierdere îi era frică, firește. Pierderea propriei vieți și a vieții celor dragi.

— Dar ați trecut deja prin asta, i-a spus psihoterapeuta. V-au murit tatăl, cei doi frați și sora – ați suferit o pierdere familială mai grea decât cei mai mulți oameni mai în vârstă decât dumneavoastră. Și ați rămas în picioare. Mă rog, așezată, a adăugat zâmbind în direcția canapelei.

Într-adevăr, Varya a rămas așezată, dar nu a fost așa de simplu. *Pierduse* părți din propria persoană odată cu pierderea fraților și a surorii ei. Era ca și cum ar fi urmărit cum se ia curentul treptat în tot cartierul: întâi se cufundă în întuneric o zonă, apoi altele, pe rând. Anumite forme de curaj – curajul emoțional – și dorința. Prețul singurătății e mare, știe foarte bine, dar prețul pierderii e și mai mare.

Dar nu a înțeles asta mereu. Avea 27 de ani, era la doctorat și-și luase un curs la departamentul de fizică, predat de un profesor invitat din Edinburgh, care studiase cu un cercetător pe nume Peter Higgs.

„Sunt mulți cei care nu-l cred pe doctorul Higgs", îi spusese Varyei. „Dar greșesc."

Se aflau într-un restaurant italienesc din Midtown. Profesorul i-a explicat atunci că doctorul Higgs postulase existența așa-numitului boson Higgs care conferea masă particulelor. Conform acestuia, bosonul ar fi putut furniza cheia înțelegerii universului, constituind un element central al fizicii moderne, deși nimeni nu-l văzuse până atunci. Mai mult,

bosonul ar fi fost dovada faptului că universul era organizat conform principiului simetriei, iar cele mai interesante evoluții în acest univers simetric, cum ar fi ființele umane, erau aberații, produse ale momentelor scurte în care simetria se defecta.

Pe unele dintre prietenele Varyei întârzierea ciclului le lua complet prin surprindere, dar nu și pe Varya: într-o dimineață s-a trezit și și-a dat seama că nu mai era ea însăși. Cu trei zile înainte făcuse sex cu profesorul Higgs în patul de-o persoană din apartamentul lui din campus. Când acesta și-a făcut loc cu capul între picioarele ei mișcându-și limba, Varya a avut primul ei orgasm. La scurt timp după aceea, profesorul Higgs a devenit politicos și distant și nu a mai sunat-o niciodată. Atunci și-a imaginat celulele străine care creșteau în corpul ei și s-a gândit: *Îmi vei distruge viaţa. Mă vei ţine în loc pentru tot restul vieţii. Vei face lumea să pară un loc atât de colorat și de real, încât nu voi mai reuși să uit de durerea mea nicio clipă.* Aberațiile o înspăimântau, tot ceea ce nu putea fi controlat; prefera consecvența liniștitoare a simetriei. Când s-a programat la centrul de planificare familială de pe strada Bleecker pentru a i se curăța uterul, a vizualizat cum aberația dispare fără urmă, ca în spatele ușilor unui lift, ca și cum n-ar fi fost acolo niciodată.

Alții vorbesc despre extazul pe care îl oferă sexul și despre bucuriile ceva mai complicate pe care le ai ca părinte, dar pentru Varya nu există plăcere mai mare decât ușurarea – ușurarea pe care o simte când se dovedește că lucrurile de care îi e teamă nu există. Și chiar și aceasta e temporară: o plăcere adusă de vânt și apoi purtată de acesta, un hohot de râs isteric – *Ce-a fost în capul meu?* –, urmate de erodarea lentă a certitudinii, de îndoiala care se strecoară înăuntru pe nesimțite, obligând-o să mai verifice o dată în oglinda retrovizoare, să mai facă un duș, să mai curețe o clanță.

Varya a mers suficient la terapie cât să înțeleagă că toate erau povești din capul ei. Convingerea ei că ritualurile funcționează, că gândurile pot schimba cursul lucrurilor sau că pot ține la distanță nenorocirile e un truc magic și ea o știe. E o ficțiune de care are nevoie pentru a supraviețui. Și totuși, și totuși: mai e doar o poveste dacă crezi în ea cu adevărat? Secretul ei cel mai mare, motivul pentru care nu crede că va scăpa vreodată de această tulburare, este că în anumite zile nu o privește ca pe o boală. În anumite zile nu i se pare absurd să creadă că un gând poate să se adeverească.

În mai 2007, la șase luni de la moartea lui Daniel, Mira a sunat-o pe Varya isterică:

— L-au achitat pe Eddie O'Donoghue, i-a spus.

În urma unei anchete interne se stabilise că nu existau probe că ar fi încălcat legea.

Varya nu a plâns. A simțit cum o cuprinde furia și apoi cum se instalează înăuntrul ei, ca un copil. Deja nu mai credea că Daniel murise din cauza unui glonț țintit spre pelvis, dar care deviase în coapsă, perforându-i artera femurală, lucru care îl făcuse să piardă tot sângele în mai puțin de zece minute. Moartea lui nu era o dovadă a fragilității corpului, ci a puterii minții umane, un adversar complet diferit. Demonstra faptul că gândurile aveau aripi.

Capitolul 32

Într-o vineri dimineață, pe drum spre lucru, Varya trage pe marginea drumului, parchează și își lasă capul să-i cadă între genunchi. Se gândește la Luke. De două zile o așteaptă la laborator la 7:30 dimineața, apoi o urmează în vivarium. Aici o ajută la diferite treburi – să cântărească crochetele pentru masa animalelor, să transporte cuștile grele în magazie pentru a fi curățate –, iar animalele s-au atașat de el. Miercuri a inventat un joc cu unul dintre masculii mai în vârstă, Gus, o maimuță rhesus superbă, cu o blană portocalie deasă și un ego pe măsură. Gus se apropia de ușa cuștii și își oferea burta pentru a fi scărpinat. În continuare, fie sărea înapoi, încercând să-l ia prin surprindere pe Luke, care râdea și se prefăcea surprins, fie stătea și-l lăsa pe Luke să-l scarpine pe burta de culoarea somonului, lingându-și buzele în semn de afecțiune.

Când Varya s-a arătat uimită de abilitățile sale de a interacționa cu maimuțele și de dorința lui de a ajuta, Luke i-a explicat că crescuse la o fermă, că munca fizică și interacțiunea cu animalele îi sunt familiare și că oricum asta îi ceruse redactorul de la *Chronicle*: o descriere a vieții de zi cu zi la Institutul Drake, din care să reiasă că cercetătorii sunt oameni ca toți ceilalți și că fiecare maimuță are personalitatea ei. Joi, în timp ce mâncau de prânz în birou – Varya din caserola cu broccoli și fasole neagră, iar Luke un sendviș cu pui în lipie, cumpărat

din atrium –, a întrebat-o dacă ea le privea pe maimuțe ca pe indivizi și dacă o deranja că erau ținute în cuști. Dacă ar fi întrebat-o asta luni, ar fi fost reticentă. Dar cum zilele trecuseră atât de agreabil, fără crize sau critici, joi s-a simțit suficient de relaxată încât să-i răspundă sincer.

Înainte să se angajeze la Institutul Drake, nu lucrase niciodată cu organisme de asemenea dimensiuni. Maimuțele erau ființe din carne și oase, imposibil de ignorat: miroseau, țipau, aveau blană peste tot, se îmbolnăveau de diabet și endometrioză. Sfârcurile roz ca guma de mestecat li se umflau, iar fețele lor exprimau toată gama de emoții. Era imposibil să te uiți în ochii lor și să nu vezi, sau să ți se pară că vezi, exact ce gândeau. Nu erau niște subiecți pasivi, asupra cărora să acționezi după bunul plac, ci participanți cu păreri proprii. Era atentă să nu le antropomorfizeze, însă o frapaseră în primii ani trăsăturile faciale atât de apropiate de ale noastre și mai ales ochii. Când se adunau la un loc și o fixau cu ochii lor fără sfârșit, avea impresia că erau oameni îmbrăcați în costume de maimuță, care priveau prin tăieturile măștilor.

— În mod evident, era o atitudine imposibil de menținut, i-a mărturisit lui Luke.

Ea stătea la biroul ei, iar Luke la biroul lui Annie. Își proptise glezna dreaptă pe genunchiul stâng; așa, cu picioarele lui lungi, acum îndoite, aveau o alură stângace de păianjen, tipică unui bărbat înalt și tânăr. Varya s-a relaxat grație atenției lui binevoitoare, astfel că a continuat.

— De Ziua Recunoștinței – în cel de-al doilea sau cel de-al treilea an la Drake – l-am vizitat pe fratele meu, care lucra ca medic militar, și i-am povestit toate astea. El mi-a spus despre un pacient pe care îl consultase în ziua respectivă, un soldat de 23 de ani cu o amputație infectată, care-i înjura pe afgani ori de câte ori era atins de fratele meu. Daniel și-l amintea de la o evaluare medicală efectuată cu câțiva ani în urmă, pentru

că soldatul era atât de îngrijorat de situația Afganistanului și a oamenilor de acolo, că Daniel aproape recomandase o evaluare psihiatrică. Se temea că băiatul era prea sensibil.

Daniel a stat atunci într-o poziție asemănătoare cu poziția lui Luke din acea joi – picior peste picior, cu ochii mari, alerți –, dar avea pungi întunecate sub ochi, iar părul lui cândva bogat se rărise. Varya și l-a amintit în copilărie, fratele ei mai mic, al cărui idealism fusese înlocuit de ceva mai realist, dar la fel de simplu, ceva ce recunoștea și la ea.

— Din punctul lui de vedere, a continuat Varya, era imposibil să supraviețuiești dacă nu-ți dezumanizai dușmanul, dacă nu-l vedeai ca pe un dușman de la bun început. Compasiunea e apanajul civililor, nu al celor care au datoria să acționeze. Acțiunea presupune o alegere. Și e mai bine să intervii în favoarea unei tabere, decât a niciuneia.

A potrivit capacul pe caserola de plastic și s-a gândit la Frida, care făcea parte din grupul cu regim alimentar sărac în calorii. La început, maimuța a țipat încontinuu să i se dea mai multă mâncare. Țipetele ei o bântuiau pe Varya și acasă. Ceva din foamea nerușinată a Fridei îi provoca și vinovăție, și silă. Dorința de viață a Fridei era atât de evidentă, atât de vizibilă în privirea ei acuzatoare, încât Varya aproape se aștepta să renunțe din moment în moment la țipetele sacadate și rudimentare și să înceapă să vorbească.

— M-am atașat de maimuțe, a adăugat ea. N-ar trebui s-o recunosc, nu e foarte științific din partea mea, dar le cunosc deja de zece ani. Și-mi reamintesc mereu că studiul le face bine și lor. Le protejez mai ales pe cele cu regim restricționat. Astfel vor trăi mai mult.

Luke nu zicea nimic. A oprit reportofonul și nu s-a atins de carnetul lui, care era pe biroul lui Annie.

— Indiferent ce-ar fi, trebuie să tragi o linie și să zici: „Cercetarea asta merită. Viața acestui animal valorează pur și

simplu mai puțin decât descoperirile medicale pe care le permite". N-ai de ales.

În noaptea aceea, Varya a stat trează ore întregi, întrebându-se de ce împărtășise toate acele lucruri cu Luke și cum aveau să o afecteze dacă le publica în articolul lui. L-ar fi putut ruga să omită conversația, dar asta ar fi însemnat că își punea la îndoială într-un mod inadmisibil și munca, și atitudinea necesară pentru a o duce la bun sfârșit. În timp ce stă în mașină, are o senzație de greață. O copleșește sentimentul că s-a pus pe ea într-o poziție riscantă, dar și că l-a trădat pe Daniel. Când se gândește cum o așteaptă Luke la laborator, îl vede pe fratele ei. N-are nicio logică. Tot ce au în comun e înălțimea, și totuși imaginea persistă: Daniel așteptând-o în fâșul și în rucsacul lui Luke, fața lui Daniel suprapusă peste cea a lui Luke, mai tânără și mai plină de speranță. Imaginea se transformă și îl vede pe Daniel în rulotă, împușcat în picior, într-o baltă de sânge, și conștientizează că, dacă n-ar fi fost atât de retrasă, el i-ar fi vorbit despre Bruna și l-ar fi putut salva.

Până când îi dispare senzația de greață și mâinile îi sunt suficient de sigure ca să țină volanul, trece o oră. N-a mai întârziat niciodată atât de mult la serviciu, dar Annie, spre ușurarea ei, l-a dus pe Luke la bucătărie, unde o ajută să cântărească mâncarea pe care maimuțele nu au mâncat-o și să pregătească puzzle-urile cu crochete pentru săptămâna viitoare. Varya îl evită, lucrează la dosarul pentru finanțare, cu ușa închisă. La un moment dat, cineva bate la ușă. Annie n-ar deranja-o niciodată, deci Varya știe că nu poate fi decât Luke.

— M-am gândit să te întreb dacă n-ai vrea să iei cina, îi spune el când îi deschide.

Stă cu mâinile în buzunar, iar când îi vede expresia derutată, îi zâmbește.

— S-a făcut deja ora 06:00 seara.

— Nu mi-e foame, mulțumesc.

Se întoarce la birou să închidă calculatorul.

— Atunci un pahar? Vinul conține resveratrol. Nu poți spune că nu mi-am făcut temele.

Varya oftează.

— Conversația ar fi înregistrată?

— E alegerea ta. Eu m-am gândit că nu.

— Dacă nu e înregistrată, la ce bun? întreabă ea rotindu-se cu scaunul?

— Pentru a socializa, contact uman?

Luke o privește ciudat, ca și cum nu-și dă seama dacă ea glumește sau nu.

— Nu mușc. Sau, mă rog, mușc mai puțin decât maimuțele.

Stinge lumina în birou, iar fața lui Luke intră în penumbră, luminată doar de neoanele de pe culoar. L-a jignit.

— Fac eu cinste, adaugă el. În semn de mulțumire.

Ulterior se va întreba de ce a acceptat să meargă când toată ființa ei îi spunea să nu o facă și ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi refuzat. Să fi fost vinovăție, oboseală? Era atât de sătulă de sentimentul de vinovăție care părea să se diminueze numai când muncea sau când se spăla pe mâini cu apă atât de fierbinte, că senzația nu mai era de apă, ci de foc sau gheață. Se diminua și când îi era foame, ceea ce se întâmpla des – erau momente când se simțea suficient de ușoară încât să-și ia zborul spre cer, să plutească în derivă până la frații ei. Iar acum îi era foame. Totuși ceva a împins-o să se ducă, să spună da.

Se opresc într-un bar de vinuri de pe Grant Avenue și împart o sticlă de vin roșu, un Cabernet cultivat și îmbuteliat la 7 kilometri mai la sud, care își face imediat efectul asupra Varyei. A trecut atât de mult de la ultima masă, dar nu mănâncă niciodată la restaurant, așa că bea și-l ascultă pe Luke

povestindu-i despre copilăria lui: familia lui are o livadă de cireși în Door County, Wisconsin; o combinație de țărm și insule, zona pătrunde mult în lacul Michigan. Îi spune că îi amintește de Marin County, pentru că pământurile le-au aparținut amerindienilor – în Door County, populației Potawami, iar în Marin County, populației Coast Miwok – înainte de sosirea europenilor care le-au luat cu japca și le-au exploatat pentru agricultură și lemn. Îi descrie rocile de calcar, dunele, coniferele tsuga, cu degetele lor verzi și lungi, și mestecenii care toamna așternă covoare aurii pe pământ.

În afara sezonului, populația numără sub 30 de mii de oameni, îi spune Luke, dar vara și la începutul toamnei ajunge și la de zece ori mai mult. În iulie, activitățile la fermă ating apogeul – între culesul, deshidratatul, conservatul și congelatul cireșelor, toată lumea e prinsă de un soi de nebunie. Cultivă trei soiuri de cireși, iar când Luke era mic, fiecărui membru al familiei i se repartiza un soi pe care trebuia să-l culeagă cu ajutorul unei mașini mecanice. Tatălui lui Luke îi reveneau cireșele Balaton, mari și zemoase. Pentru că Luke era cel mai mic, recolta împreună cu mama lui cireșele Montmorency, cu pulpa translucidă, galbenă. Fratele mai mare al lui Luke se ocupa de cireșele dulci, tari și negre, cele mai prețioase dintre toate.

Varya se pomenește picând în reverie în timp ce-l ascultă. Vede cireșele galbene, negre, roșii, totul ca prin vis. El îi arată pe telefon o poză cu familia. E început de toamnă, iar pomii au nuanțe estompate de muștar și vinețiu. Fratele lui – „Asher", precizează el – este la pubertate, zâmbește și-și ține mâinile pe umerii lui Luke, care nu are mai mult de 6 ani. Își ridică umerii ca să ajungă la mâinile lui Asher și afișează un zâmbet atât de larg, încât seamănă cu o grimasă.

— Dar familia ta, o întreabă băgându-și telefonul la loc în buzunar. Cum e?

— Fratele meu mai mare a fost medic, după cum am men-

ționat. Fratele meu mai mic a fost balerin. Iar sora mea a fost magiciană.

— Serios? Cu iepure și joben?

— Nici una, nici alta.

Luminile sunt difuze în bar, așa că Varya nu observă lucruri care ar putea-o alerta.

— Era nemaipomenită la trucurile cu cărți de joc și cele de mentalism – partenerul ei alegea un obiect din public, o pălărie sau un portofel, iar ea ghicea ce obiect e fără indicii verbale, legată la ochi și cu fața la perete.

— Și acum cu ce se ocupă? întreabă Luke, iar ea tresare.

El o privește.

— Îmi cer iertare. Pentru că ai folosit timpul trecut am crezut că...

— S-au retras? întreabă Varya și scutură din cap. Nu, au decedat.

Nu știe ce o face să continue; poate pentru că Luke urmează să plece, iar ea are un sentiment atât de neobișnuit, de real împărtășind pentru prima dată cu cineva lucrurile pe care nu le-a mărturisit decât psihoterapeutei.

— Fratele meu cel mic a murit de SIDA; avea 20 de ani. Sora mea... s-a sinucis. Privind retrospectiv, mă întreb dacă nu a fost bipolară sau schizofrenică, nu că acum ar mai conta.

Își termină paharul și își mai toarnă vin; bea rar, iar vinul o face să se simtă lenește, amorțită, deschisă.

— Daniel s-a băgat într-o poveste urâtă și a fost împușcat.

Luke o privește intens, fără să spună nimic și timp de o clipă ridicolă ea se teme că o va apuca și o va strânge de mână. Dar nu o face – de ce-ar face-o? –, iar ea oftează.

— Îmi pare rău, spune el. Din cauza asta ai ales această meserie?

Ea nu-i răspunde, așa că el insistă, la început ezitant, apoi tot mai hotărât.

— Medicamentele de astăzi i-ar fi salvat viața fratelui tău dacă ar fi fost disponibile atunci. Iar testarea genetică poate detecta riscul de boală psihică, ba chiar o poate diagnostica. Asta ar fi salvat-o pe Klara, nu?

— Despre ce e articolul tău? îl întreabă Varya. Despre cercetare sau despre viața mea personală?

Încearcă să-și păstreze un ton detașat, dar în ea pulsează frica, deși nici ea nu e sigură de ce.

— Cele două sunt greu de separat, nu?

Când Luke se apleacă spre ea, privirea lui are ceva amenințător, iar Varya simte o tresărire în străfundul ființei. Abia acum conștientizează ce a înspăimântat-o: ea n-a pronunțat niciun moment numele Klarei.

— Trebuie să plec, mormăie ea, proptindu-se cu mâinile în masă ca să se ridice.

Imediat simte cum îi fuge podeaua de sub picioare și cum se leagănă pereții și se așază. Mai mult cade la loc pe scaun.

— Nu, spune Luke.

De data asta chiar își pune mâna peste a ei.

Varya simte cum i se formează un balon de panică în gât, care urcă și se sparge.

— Te rog să nu mă atingi, îi spune ea, iar Luke își retrage mâna.

Are o expresie de tristețe pe față; îi e milă de ea, iar ea nu poate suporta. Se ridică din nou și de data asta reușește.

— Nu poți să conduci, îi spune Luke și se ridică și el în picioare.

Pe fața lui se citește panica, aceeași pe care o simte și ea, iar asta o alarmează și mai tare.

— Te rog... Îmi pare rău.

Ea cotrobăie în portofel și scoate un teanc subțire de bancnote de 20 de dolari pe care îl pune pe masă.

— N-am nimic.

— Lasă-mă să te duc cu mașina, insistă el în timp ce ea se îndreaptă spre ușă. Unde locuiești?

— Unde locuiesc? îi șuieră ea.

Luke dă înapoi. În ciuda întunericului din bar, ea vede că s-a înroșit.

— Care-i problema ta?

A ajuns deja la ușă, iese. După ce se uită în spate ca să se asigure că Luke nu o urmărește, își repereză mașina și aleargă spre ea.

Capitolul 33

Sâmbătă se trezește cu un junghi groaznic în mijlocul spatelui și cu o durere bubuitoare de cap. Are hainele ude de transpirație și put. Și-a dat jos pantofii în timpul nopții, la fel și puloverul, în schimb bluza i se lipește de burtă și șosetele sunt atât de umede, că atunci când și le dă jos cad grele pe podeaua mașinii. Se ridică în capul oaselor pe bancheta din spate. Afară e dimineață și o perdea de ploaie cade pe strada Grant.

Se freacă la ochi cu podurile palmelor. Își amintește de barul de vinuri, de fața lui Luke apropiindu-se de a ei, de vocea lui joasă, dar insistentă – *Cele două sunt greu de separat, nu?* – și de mâna lui fierbinte peste a ei. Își amintește că a fugit la mașină și că s-a ghemuit pe bancheta din spate ca un copil.

E moartă de foame. Se strecoară de pe bancheta din spate pe scaunul șoferului și caută febrilă resturile de ieri pe scaunul din dreapta. Merele s-au făcut ca buretele și s-au înnegrit, dar le mănâncă oricum, la fel și strugurii calzi și zbârciți. Evită să se uite în oglindă, dar, înainte să se aplece după chei, își surprinde reflexia în geamul din dreapta – părul îi stă ca lui Einstein, iar gura îi atârnă întredeschisă.

Ajunsă acasă, se dezbracă de toate hainele și le aruncă direct în mașina de spălat, apoi face un duș atât de lung, că se termină apa caldă. Își pune pe ea halatul – roz și ridicol de pufos, un cadou de la Gertie, ceva ce Varya nu și-ar fi cumpărat singură niciodată – și ia cea mai mare doză de ibuprofen pe

care crede că o poate suporta corpul ei. După aceea se bagă în pat și se culcă la loc.

Când se trezește e mijlocul după-amiezii. Acum, că i-a trecut epuizarea fizică, simte străfulgerarea panicii și își dă seama că nu poate rămâne tot restul zilei singură acasă. Se îmbracă repede. Are fața palidă, ca de pasăre, iar câteva smocuri din părul grizonant îi stau vâlvoi. Se udă pe mâini și încearcă să-l netezească. Se întreabă și ea de ce: singurii care lucrează în laborator sâmbăta sunt tehnicienii pentru animale și oricum Varya își va acoperi capul cu o cască de plastic imediat cum ajunge. De obicei nu mănâncă de prânz, dar azi ia o pungă în plus din frigider și mănâncă ouă fierte tari în timp ce conduce.

Imediat cum intră în laborator, se liniștește. Își pune echipamentul de protecție și pornește spre vivarium.

Vrea să vadă ce fac maimuțele. Încă nu se simte în largul ei în preajma lor, dar periodic o ia cu asalt teama că li s-ar putea întâmpla ceva cât lipsește ea. Nu li s-a întâmplat nimic, firește. Josie își folosește oglinda ca să vadă ușa, iar după ce o zărește pe Varya, îi dă drumul. Sugarii fug care-ncotro speriați, în țarcul lor comun. Gus stă în fundul cuștii. În schimb, ultima cușcă, a Fridei, e goală.

— Frida? strigă Varya.

E absurd. Nu există nicio dovadă că maimuțele și-ar recunoaște numele și totuși ea îl repetă. Iese din vivarium și pornește pe coridor, strigând, până când o tehniciană pe nume Johanna iese din bucătărie.

— Am izolat-o, spune ea.

— De ce?

— Își smulgea blana, răspunde Johanna dintr-un suflu. M-am gândit că dacă este izolată ar putea...

Dar n-apucă să termine că Varya o și ia din loc.

Etajul 2 al laboratorului e pătrat. Biroul Varyei și al lui Annie sunt pe latura vestică, vivariumul e pe cea nordică. Bucătăria e pe cea sudică, împreună cu sălile de intervenție, iar cușca de izolare, debaraua omului de serviciu și spălătoria se află pe latura estică. Lată de 1,80 metri și înaltă de 2,50 metri, este de fapt mai mare decât cuștile obișnuite. În schimb, e complet goală, aici sunt trimise animalele neascultătoare drept pedeapsă. Nu are nimic amenințător, nimic care să provoace frică în mod evident. Atâta doar că nu are nici nimic interesant: e o cușcă din inox cu o ușiță pătrată care se încuie pe dinafară. Înăuntru e dotată cu un vas pentru mâncare și o sticlă cu apă. Șase centimetri despart podeaua de fundul cuștii în care s-au dat găuri pentru a permite scurgerea excrementelor într-o tavă detașabilă.

— Frida, strigă Varya.

Se uită în cușcă; același loc în care a adus-o pe Frida în noaptea în care a sosit la ei, pe când nu avea decât câteva săptămâni.

Acum Frida stă cu fața spre spatele cuștii și se leagănă, adusă de umeri. Pe spate are porțiuni chele cât pumnul, de unde și-a smuls blana. Acum șase luni a încetat să-și mai curețe blana care i-a mai rămas, iar celelalte se țin la distanță de ea, intuindu-i slăbiciunea, dezgustate de ea. Stă într-o mică baltă de urină de culoarea ruginii, care n-a apucat încă să se scurgă în tavă.

— Frida, repetă Varya, mai tare, dar pe un ton blând. Oprește-te, Frida... te rog.

Când aude vocea Varyei, maimuța întoarce capul într-o parte. Din profil, pleoapa ei e lucioasă, de culoarea lavandei, iar gura seamănă cu o semilună deschisă. Apoi se strâmbă. Începe să se întoarcă încet, dar când ajunge cu fața spre Varya, nu se oprește: continuă să se rotească, sprijinindu-se pe piciorul drept și trăgându-l după ea pe cel stâng. Cu două săptămâni în urmă s-a mușcat de pulpă așa de tare, că a avut nevoie de copci.

Cum s-a ajuns aici? Când era mică, Frida era mai energică decât toate celelalte maimuțe. Cu un comportament social machiavelic, făcea alianțe strategice și fura mâncarea animalelor mai supuse, dar era în același timp adorabilă și imposibil de curioasă. Adora să fie ținută în brațe: își întindea mâinile printre barele cuștii, încercând s-o apuce pe Varya de mijloc, iar aceasta o scotea ocazional și umbla cu ea pe șold prin vivarium. Experiența acestei apropieri o și speria, o și umplea de plăcere pe Varya – o speria pentru că s-ar fi putut contamina de la Frida și o umplea de plăcere pentru că, prin straturile de echipament de protecție, Varya simțea ce însemna să stea lipită de un alt animal, să fie ea însăși un animal.

O bătaie în ușă. Johanna, se gândește Varya, sau Annie, deși Annie nu prea calcă în laborator în weekenduri. La fel ca Varya, nici ea nu e măritată și nu are copii. La 37 de ani nu e neapărat prea târziu, dar Annie nu-și dorește nici una, nici alta. „Nu-mi lipsește nimic", i-a spus la un moment dat Varyei și aceasta a crezut-o. Familia coreeano-americană numeroasă a lui Annie locuiește de partea cealaltă a podului. Pare să aibă mereu un iubit sau o iubită, legături pe care le menține cu aceeași încredere cu care își face munca de cercetare. Varya simte o admirație maternă pentru Annie și o invidiază în același timp. Annie e genul de femeie care i-ar fi plăcut Varyei să fie: o femeie care face alegeri nonconformiste și care este satisfăcută de ele.

Bătaia în ușă se repetă.

— Johanna? întreabă Varya și se ridică să deschidă ușa.

Dar se pomenește față-n față cu Luke. Are părul încâlcit și unsuros. Buzele îi sunt crăpate și e galben la față. E îmbrăcat cu aceleași haine din ziua precedentă. Probabil că și el a dormit în ele. Masca de calm pe care Varya reușise să și-o compună după ce se trezise se crapă în mijloc și cade.

— Ce cauți aici? îl întreabă.

— Clyde mi-a dat drumul.

Luke clipește; are o mână pe clanță, în timp ce cealaltă, observă ea, îi tremură.

— Trebuie să stăm de vorbă.

Frida a revenit cu fața spre perete și și-a reluat legănatul. Varya detestă când face așa și detestă că Luke e aici și o vede. Îi întoarce spatele ca să încuie ușa cuștii de izolare. Nu durează mai mult de două secunde, dar înainte să termine aude un clic sec și îngheață. Până să se întoarcă cu fața la Luke, acesta și-a și băgat aparatul în rucsac.

— Dă-mi-l imediat, îi spune ea violent.

— Nu, spune Luke pe un ton pierit, ca al unui băiețel care are ceva prețios.

— Nu? Ai făcut fotografia fără autorizație. Te dau în judecată.

Pe fața lui Luke nu se citește satisfacția profesională la care se aștepta ea, ci teamă. Își strânge rucsacul la piept.

— Nu ești jurnalist, îi spune Varya.

Simte o groază acută, țiuitoare. Se gândește la strigătele de alarmă ale maimuțelor pigmeu.

— Cine ești?

Dar el nu-i răspunde. Rămâne înțepenit în ușă și ar putea trece drept o statuie dacă nu ar fi tremurul persistent al mâinii stângi.

— Chem poliția, îl amenință ea.

— Nu, spune Luke. Eu...

Dar n-apucă să termine, că în mintea Varyei prinde contur un gând neinvitat. *Fă să fie ceva benign, fă să fie ceva benign*, ca și cum s-ar uita la radiografia unei tumori, nu la chipul unui străin perfect.

— Mi-ai pus numele Solomon, sparge el tăcerea.

Și în mintea ei se face întuneric. La început, simte confuzie: *Cum? Nu e posibil... Mi-aș fi dat seama.* Apoi urmează lo-

vitura în plin, care o lasă fără suflu. I se înceţoşează vederea.

Căci cu 26 de ani în urmă s-a oprit în faţa centrului de planificare familială de pe strada Becker şi a rămas ţintuită pe loc, parcă străfulgerată. Era început de februarie, iar la ora 03:30 după-amiaza era întuneric şi frig, dar trupul Varyei ardea. Înăuntrul ei simţea o pâlpâire străină. S-a uitat la clădirea în formă de fier de călcat şi s-a întrebat ce s-ar întâmpla dacă n-ar strivi pâlpâirea. Putea să facă alegerea pe care planificase să o facă; viaţa ei putea să continue ca înainte de apariţia aberaţiei, păstrându-şi simetria. În schimb, s-a descheiat la palton, lăsând să pătrundă aerul rece. Şi s-a întors din drum.

Capitolul 34

Iese din vivarium împleticindu-se și o ia pe scări până la etajul 1.

Traversează recepția în fugă, trece pe lângă Clyde, care se ridică s-o întrebe dacă e totul în regulă, și apoi o apucă pe drumul spre munte. Nu-i pasă că Luke a rămas înăuntru nesupravegheat. Vrea să se îndepărteze cât mai mult de el. După ploaie, soarele strălucește atât de puternic, încât o ustură ochii. Se îndreaptă spre parcare mergând cât poate de repede fără să atragă atenția; nu vrea să piardă timp căutându-și ochelarii de soare, pentru că îl aude pe Luke în spatele ei.

— Varya, o strigă, dar ea nu se oprește. Varya!

Strigătul o face să se întoarcă.

— Vorbește mai încet. Lucrez aici.

— Îmi cer iertare, spune Luke gâfâind.

— Cum îndrăznești. Cum ai îndrăznit să mă păcălești? În propriul meu laborator?

— Altfel n-ai fi stat de vorbă cu mine.

Vocea lui Luke are o tonalitate foarte înaltă, iar Varya își dă seama că încearcă să-și rețină lacrimile.

Ea râde scurt, disprețuitor.

— Nici acum nu am de gând să stau de vorbă cu tine.

— Ba da.

Un nor trece prin dreptul soarelui, iar în lumina schimbată, de culoarea oțelului, el își recapătă stăpânirea.

— Dacă nu, vând pozele.

— Cui?

— Celor de la PETA.

Varya rămâne cu privirea ațintită. Îi vine în minte expresia „a-ți fugi pământul de sub picioare". Dar ei nu-i fuge, i se surpă.

— Dar Annie, spune ea, Annie ți-a verificat referințele.

— Am rugat-o pe colega mea de apartament să se dea drept redactor la *Chronicle*. Știa cât de mult vreau să te întâlnesc.

— Respectăm standardele etice cele mai înalte, spune Varya, iar furia neputincioasă îi frânge vocea.

— Așa o fi. Dar Frida nu părea prea bine.

Se află la jumătatea versantului. În spatele lor, doi studenți postdoctorali se îndreaptă spre clădirea principală, mâncând în grabă din caserolele de plastic.

— Mă șantajezi, spune Varya când își recapătă vocea.

— Nu asta a fost intenția mea. Dar mi-a luat ani în șir să aflu cine ești. Cei de la agenție nu m-au ajutat deloc, știau că nu vrei să fii găsită și nu mi-au dat acces la documente. Mi-am cheltuit ultimii bani ca să merg la New York, unde am studiat săptămâni întregi certificatele de naștere de la judecătorie. Știam când mă născusem, dar nu și la ce spital, iar când în sfârșit te-am găsit, n-am putut...

Vorbește fără să respire și acum se oprește să tragă aer adânc în piept. Vede expresia Varyei, își trage rucsacul în față și scoate o bucată de material alb, împăturită.

— Batistă, îi spune el. Plângi.

Ea nu-și dăduse seama.

— Folosești batistă?

— A fost a fratelui meu. Și înaintea lui, a tatălui meu. Numele lor au aceleași inițiale.

Îi arată literele mici, brodate, apoi o vede ezitând.

— E curată. N-am folosit-o de când am spălat-o ultima oară, iar de spălat o spăl doar cu apă fierbinte.

Vorbește sigur pe el. Ea își dă seama că a văzut-o așa cum este, așa cum nu-și dorește să fie văzută, și o cuprinde rușinea.

— Chestia e că o am și eu, spune Luke. Am văzut-o imediat și la tine. La mine nu e teamă de contaminare. Mi-e teamă că o să fac rău cuiva – că o să omor pe cineva din greșeală.

Varya ia batista și se șterge pe față, iar când termină se gândește la ce a zis Luke – *că o să omor pe cineva din greșeală* – și începe să râdă până când i se alătură și el, apoi ea începe să plângă din nou pentru că înțelege exact ce vrea el să spună.

Se întoarce la apartamentul ei în tăcere perfectă, iar Luke o urmează cu mașina. În timp ce urcă scările, îi aude pașii în urma ei, îi simte concretețea trupului și i se pune un nod imens în gât. Rareori primește oameni în casă; dacă ar fi știut, s-ar fi pregătit dinainte. Dar acum nu mai are timp, așa că aprinde lumina și îi pândește reacția.

E un apartament mic, iar unicul scop al felului în care e mobilat este să-i reducă anxietatea pe cât posibil. A ales obiecte care accentuează și diminuează vizibilitatea în același timp: canapeaua de piele, de exemplu, e suficient de închisă la culoare încât să nu se vadă pe ea toate firele de praf sau altă murdărie, dar și suficient de lucioasă – nu ca o tapițerie poroasă din material textil – pentru ca, la o inspecție rapidă, să repereze orice element străin. Așternuturile sunt de un cenușiu tern din același motiv; cearșafurile albe din hoteluri sunt ca niște pânze de pictură goale, lucru care o aduce în pragul isteriei de câte ori verifică patul. Nu are tablouri pe pereți, nici fețe de masă, ca să fie mai ușor de curățat. Draperiile sunt trase ca întotdeauna, chiar și pe timpul zilei.

Abia când vede apartamentul prin ochii lui Luke își amintește cât de întunecos și de urât e. Mobila nu are calități estetice pentru că nu o alege în funcție de asta. Și dacă ar alege-o, oare ce gusturi ar avea? Odată a trecut pe lângă magazinul specializat în mobilă scandinavă din Mill Valley și a văzut o

canapea gri-perlă cu perne dreptunghiulare și picioare elegante, de nuc. S-a uitat la ea 30 de secunde, un minut, până când și-a dat seama că ar fi fost imposibil de curățat, că ar fi văzut orice fir de păr sau pată pe ea și, cel mai important, ar fi fost extrem de dureros să se debaraseze de ea odată ce se va fi convins că e iremediabil murdară.

— Pot să te servesc cu ceva? îl întreabă. Ceai?

— E foarte bine ceai, spune Luke.

Și se așază pe canapea, lăsându-și rucsacul să cadă la picioare. Când ea se întoarce cu două căni și un ceainic cu ceai Genmaicha, el își ține genunchii lipiți, cu reportofonul în poală.

— Pot să înregistrez discuția? o întreabă. Ca să țin minte. Nu cred c-o să te mai văd vreodată.

E conștient de compromisul pe care l-a făcut și-l acceptă. A încolțit-o și o va obliga să stea de vorbă cu el, dar în schimb ea îi va purta ranchiună. Pe de altă parte, și ea și-a luat un angajament: a ales să fie mama lui, așa că va trebui să-i răspundă.

— De acord.

Fața i s-a uscat, iar furiei pe care a simțit-o în laborator i-a luat locul, pentru moment, resemnarea. Asta o duce cu gândul la maimuțe, la cele care urlă până răgușesc și care acceptă cu privirile goale să fie studiate.

— Mulțumesc.

Recunoștința lui Luke e autentică: simte cum radiază spre ea. Întoarce privirea.

— Unde și când m-am născut?

— La spitalul Mount Sinai Beth Israel, pe 11 august 1984. La 11:32 dimineața. Chiar nu știai?

— Ba da. Am vrut doar să verific dacă-ți amintești.

Varya duce cana la buze, dar ceaiul e fierbinte și-i dau lacrimile.

— Gata cu șmecheriile, îi spune. M-ai rugat să fiu sinceră; și eu merit să fii sincer cu mine. Nu trebuie să mă suspectezi,

să încerci să mă prinzi cu minciuna. Nici dacă m-aș strădui o viață întreagă n-aș avea cum să uit lucrurile astea.

— Mi se pare corect, spune el lăsând rușinat privirea în jos. Gata, n-o mai fac. Iartă-mă.

Când ridică din nou privirea spre ea, nu mai e nici o urmă de aroganță. Doar o expresie timidă și supusă.

— Ce fel de zi a fost?

— Ziua în care te-ai născut? Era o căldură insuportabilă. Fereastra salonului dădea spre piața Stuyvesant și le vedeam pe femeile care treceau pe acolo, multe de vârsta mea, în blugi tăiați și cu tricouri scurte, de parcă am fi fost încă în anii 1970. Eu eram enormă. Îmi ieșise o eczemă pe toată burta și transpiram în toate pliurile. Mi se umflaseră așa de tare picioarele, că a trebuit să mă încalț cu papuci în taxiul spre aeroport.

— Mai era cineva cu tine?

— Mama mea. Ea a fost singura căreia i-am spus.

Gertie lângă ea, murmurând. Gertie cu comprese și găleata cu apă cu gheață; Gertie urlând la asistente de câte ori se strica aerul condiționat. Gertie care a păstrat secretul toții anii ăștia. „Mamă", i-a spus Varya disperată, imediat după ce s-a despărțit de bebeluș. Nu vreau să mai vorbesc despre asta niciodată.

Iar de-atunci, Gertie nu a mai menționat niciodată subiectul. Cu toate acestea, nu au încetat vreodată să vorbească despre asta: de ani întregi constituie fundalul fiecărei conversații dintre ele, greutatea pe care o poartă în tandem.

— Și tatăl?

Observă că spune „tatăl", nu „tatăl meu", și se simte ușurată. Nu vrea ca el să se gândească în felul acela la profesorul Higgs.

— N-a aflat niciodată, spune ea suflând în ceai. Era un profesor invitat la NYU. Eu eram în primul an de doctorat, iar în toamna aceea am fost la cursul lui. Ne-am culcat împreună de câteva ori înainte ca el să spună că trebuia să încetăm. Când

mi-am dat seama că eram gravidă, era deja începutul lui ianuarie, începea vacanța dintre semestre, iar el se întorsese în Marea Britanie, lucru pe care eu nu l-am știut atunci. L-am tot sunat, întâi la departament, apoi la numărul locului din Edinburgh în care lucra. La început i-am lăsat mesaje, apoi am încercat să nu-i mai las. Nu era vorba că aș fi fost îndrăgostită de el. Nu eram, nu mai eram. Dar voiam să-i ofer șansa să te crească dacă își dorea asta. Până la urmă m-am lămurit că nu merita și nu l-am mai sunat.

Luke e congestionat la față, venele îi ies în evidență pe gât. Cum de nu l-a recunoscut? Își imaginase cum ar fi fost să se întâlnească față-n față cu un bărbat necunoscut, dar familiar, la aeroport sau într-un magazin, convinsă că avea să se trezească în ea un simț animalic, amintirea instinctivă a celor 9 luni petrecute în același trup și a celor 48 de ore de tortură care urmaseră. Nu s-ar fi mirat să-și audă pelvisul explodând în bucăți în timpul nașterii, dar asta nu s-a întâmplat: experiența a decurs cât se poate de normal; o asistentă chiar i-a spus că era perfect pentru a doua naștere. Dar Varya știa că nu avea să mai existe o a doua, așa că a strâns la piept ființa umană minusculă, pe fiul ei, luându-și adio nu doar de la el, ci și de la acea parte din ea care avusese curajul să se îndrăgostească de un bărbat căruia nu-i păsa de ea și de a purta un copil pe care știa că nu avea să-l poată păstra.

Luke își dă pantofii jos și își urcă pe canapea picioarele încălțate cu șosete. Apoi le cuprinde cu mâinile și-și pune bărbia pe genunchi.

— Cum arătam?

— Aveai un smoc de păr negru și lucios, ca o vidră sau un puști punkist. Aveai ochii albaștri, dar asistentele mi-au zis că se vor face căprui – ceea ce s-a și întâmplat.

De câte ori cerceta cu privirea trotuarele, vagoanele de metrou și fețele din planul secund care apăreau în fotografiile

altor oameni, Varya avea în minte ochii albaștri sau căprui ai copilului care fusese al ei.

— Erai sensibil. Când te simțeai suprastimulat, închideai ochii și-ți împreunai mâinile. Mie și mamei ni se părea că semănai cu un călugăr enervat, care încearcă din răsputeri să se roage.

— Păr negru și ochi albaștri, spune Luke zâmbind. Nici nu mă mir că nu m-ai recunoscut.

Dincolo de ferestre, e 06:00 seara și plouă mărunt, iar cerul e scăldat într-o lumină albăstruie ca floarea de pervincă.

— Mama ta a fost de acord să mă dai spre adopție?

— Doamne, nu. Ne-am și certat din cauza asta. Suferisem multe pierderi în familie. Tata murise foarte brusc, când eu eram la facultate. Iar cu doi ani înainte de nașterea ta, Simon a murit de SIDA. Ea a vrut să te păstrez.

Deși stătea singură într-o garsonieră din vecinătatea universității, în timpul sarcinii a petrecut multe nopți în apartamentul de pe strada Clinton, numărul 72. Uneori ea și Gertie se certau până după miezul nopții, dar tot se ducea și se culca în patul ei de sus. Zece minute sau două ore mai târziu, Gertie venea și se culca în patul de jos, care fusese al lui Daniel, nu în patul ei de la capătul coridorului. Dimineața se urca pe prima treaptă a scării, îi dădea Varyei părul la o parte de pe frunte și o săruta cu buzele ei groase.

— Și-atunci de ce nu m-ai păstrat? a întrebat Luke.

Într-o vară, în timp ce conducea prin Wisconsin în miezul verii ca să ajungă la două conferințe, una în Chicago, alta în Madison, s-a oprit și a intrat până la genunchi în lacul Devil. Murea să se răcorească, dar apa era caldă și zeci de boișteni au început s-o ciugulească de glezne și picioare. Timp de o clipă, a rămas împietrită acolo cu picioarele în nisip, atât de asaltată de senzații, încât simțea că avea să explodeze. Ce senzații mai exact? Plăcerea insuportabilă a apropierii, a schimbului simbiotic.

— Mi-era teamă, continuă ea. De toate lucrurile care pot să meargă prost când oamenii se atașează unii de alții.

Luke ezită.

— Ai fi putut face un avort.

— Aș fi putut. M-am și programat. Dar n-am putut să merg până la capăt.

— Din motive religioase?

— Nu. Am simțit...

Mai întâi răgușește, apoi își pierde vocea de tot. Ia cana și bea din ea până când i se relaxează gâtul.

— Era ca și cum aș fi încercat să compensez... faptul că sunt retrasă în mine. Faptul că evit să-mi trăiesc viața cum ar trebui. M-am gândit, am sperat, că aveai să o faci tu.

Cum a reușit să ducă sarcina la capăt? A făcut-o pentru ei: Simon, Saul, Klara, Daniel și Gertie. S-a gândit la ei în al doilea trimestru, când se simțea deseori paralizată de panică, dar și în al treilea trimestru, când era cât o morsă și urina mai mult decât dormea. S-a gândit la ei în timpul travaliului, de fiecare dată când a împins. I-a păstrat în minte ca să nu simtă nimic altceva – i-a iubit și i-a iubit până au dezarmat-o, au făcut-o puternică, au obligat-o să se deschidă, i-au dat puteri pe care nu le avea în mod normal.

Dar nu a fost de durată. În timp ce mergea spre casă de la spital, cu mâinile încrucișate peste burtă, s-a întrebat ce fel de om era ea să-și dea copilul spre adopție fără alt motiv mai serios decât propria frică. Răspunsul i-a apărut pe loc: genul de om care nu merita să aibă un copil. Trupul ei, care fusese gata să explodeze de atâta viață, care chiar explodase, acum era gol, cum fusese dintotdeauna. La acest gând a simțit și mâhnire, și ușurare, iar ușurarea a făcut-o să se urască așa de tare, încât a știut că avea dreptate. Nu era în stare să suporte acel gen de viață: periculoasă, carnală, plină de dragoste, atât de dureroasă, încât îi tăia răsuflarea.

— Și de-atunci ce s-a mai întâmplat? întreabă Luke.

— Cum adică?

— Ai mai avut alți copii? Te-ai căsătorit?

Varya scutură dezaprobator din cap.

El se încruntă nedumerit.

— Ești lesbi?

— Nu, pur și simplu nu am... de-atunci... nu am mai...

Varya inspiră adânc, cu un sughiț reprimat. Când îi pică fisa, Luke tresare:

— N-ai mai avut nicio relație după profesor? N-ai mai avut nimic?

— Nu *nimic*, ci nu o relație. Asta nu.

Se pregătește pentru reacția lui de milă. În schimb, el pare indignat, ca și cum Varya s-ar fi privat de ceva esențial.

— Nu te simți singură?

— Uneori. Dar nu suntem toți singuri? spune ea zâmbind.

Luke se ridică brusc în picioare. Varya crede că merge la baie, dar băiatul se duce în bucătărie și se oprește în dreptul chiuvetei. Își lipește palmele de blat, adus de umeri, la fel ca Frida. În fața chiuvetei, pe pervaz, se află ceasul tatălui ei. După moartea Klarei, Daniel s-a dus la rulota în care locuiseră Klara și Raj. Acesta din urmă adunase mai multe obiecte pe care considera că le-ar fi vrut familia Gold: o carte de vizită de la începuturile Klarei, ceasul de aur al lui Saul, un program vechi în care apărea bunica Klarei trăgând după ea un grup de bărbați în lesă. Nimic deosebit, dar Daniel a apreciat gestul. A sunat-o pe Klara de la aeroport.

„Pe de altă parte, rulota aia... Nu că ar fi fost murdară sau ceva, arăta bine pentru o rulotă. Dar faptul că a locuit într-o rulotă..." Daniel a folosit un ton confidențial, cumva înfundat. „Un Gulf Stream din anii 1970 în care Klara a trăit mai mult de un an", aproape în același loc toată perioada, o parcare pentru rulote numită King's Row, a adăugat el, de parcă asta ar

fi înrăutățit lucrurile și mai tare. Sub partea de pat a Klarei găsise o grămăjoară de codițe de căpșune. Prima dată a crezut că era un smoc de iarbă adus de cineva pe încălțări. Erau acoperite cu un strat pufos de mucegai; le-a aruncat în camera de recreere. Dar urma să-i trimită Varyei ceasul; acesta îi aparținuse lui Simon până să-l moștenească Klara și, înainte de asta, fusese al lui Saul.

„E un ceas bărbătesc", i-a spus Varya lui Daniel. „Ar trebui să-l păstrezi tu."

„Nu", a replicat fratele ei, pe același ton secretos, din care ea a înțeles că Daniel văzuse ceva care-l tulburase, ceva ce nu voia să ducă cu el acasă.

— Luke! strigă ea acum.

El tușește și pune mâna pe mânerul frigiderului.

— Te deranjează dacă...

Stop, se gândește ea, dar el l-a și deschis deja și a văzut ce e înăuntru.

— Ții mâncarea pentru maimuțe aici? o întreabă el.

Când se întoarce cu fața spre ea, uimirea a dispărut aproape de tot, a înțeles.

Ușa frigiderului rămâne deschisă. Din sufragerie, Varya vede șirurile de porții gata împachetate. Pe raftul de sus sunt pungile de plastic cu fructe asortate și cu câte două linguri de cereale bogate în fibre, pentru micul dejun. Pe raftul de jos sunt prânzurile: diverse feluri de nuci și fasole sau, pentru weekend, câte o bucată de tofu sau ton. Cinele sunt ținute în congelator: gătește săptămânal, apoi face porții pe care le învelește în folie. Pe una dintre laturile frigiderului, cea la care stă Luke cu fața, este un Excel cu numărul de calorii al fiecărei mese, precum și cu conținutul de vitamine și minerale.

În primul an de regim, a pierdut 15% din greutatea corpului. Hainele îi erau largi, iar fața i se ascuțise ca a unui ogar. A înregistrat toate schimbările cu o detașare neobișnuită: era

mândră că putea să reziste tentației de a mânca dulciuri, carbohidrați, grăsimi.

— De ce faci chestia asta? o întreabă Luke.

— De ce crezi? îi răspunde, dar dă înapoi când îl vede apropiindu-se de ea. De ce ești furios? Nu e dreptul meu să trăiesc cum aleg eu?

— Pentru că sunt trist, rostește el apăsat. Pentru că îmi frânge nenorocita de inimă să te văd așa. Ți-ai făcut curat în viață: n-ai nici bărbat, nici copii. Ai fi putut face orice. Dar nu, tu trăiești la fel ca maimuțele tale, închisă în casă și subnutrită. Faza este că trebuie să duci o viață meschină ca să trăiești mai mult. Chiar nu înțelegi? Faza e că ești dispusă să faci acest compromis, l-ai *și* făcut, dar cu ce rezultat? Cu ce preț? Pe de altă parte, maimuțele tale n-au avut niciodată de ales.

E imposibil să-i explici plăcerea rutinei cuiva căruia rutina nu-i provoacă plăcere, așa că Varya nici nu încearcă. O plăcere care nu provine nici din sex, nici din dragoste, ci din certitudine. Dacă ar fi fost mai credincioasă și creștină, ar fi putut să devină călugăriță: câtă siguranță, să știi exact ce rugăciune vei rosti peste 40 de ani, într-o marți, fix la ora 02:00 după-amiaza.

— Dar le ajut să fie mai sănătoase, spune ea. Vor trăi o viață mai lungă datorită mie.

— Dar nu și mai bună.

Luke se apropie și rămâne în picioare, în dreptul ei, iar ea se lipește cu spatele de canapea. .

— Nu au nevoie de cuști și crochete, ci de lumină, de joacă, de texturi, de căldură... de pericole! Chestia asta cu supraviețuirea în defavoarea vieții e o prostie pentru că, de fapt, nu controlăm nici una, nici alta. Nu-i de mirare că te lasă rece când le vezi în cuști. Propria persoană te lasă rece.

— Și cum ar trebui să-mi trăiesc viața, după părerea ta? Ca Simon, căruia nu-i păsa de nimeni decât de el? Ar trebui să trăiesc într-o lume imaginară, ca Klara?

Se desprinde de canapea, atentă să nu se atingă de el, și pornește cu pași mari spre bucătărie. Deschide ușa frigiderului și se apucă să reordoneze pungile cu mâncare care au căzut când a închis Luke ușa.

— Dai vina pe ei, îi aruncă el, ținându-se după ea.

Atunci Varya îndreaptă asupra lui toată furia adunată împotriva fraților și surorii ei, furie care mocnește în ea în permanență. De-ar fi fost un pic mai deștepți, un pic mai atenți! De-ar fi dat dovadă de luciditate, de modestie. De răbdare! De-ar fi trăit ca și cum viața n-ar fi o goană nebună către un punct culminant de la sine înțeles; de-ar fi mers naibii în loc să alerge.

Porniseră cu toții din același punct: înainte de a fi oameni, fuseseră spermatozoizi, patru din milioanele tatălui lor. Incredibil ce temperamente, ce defecte fatale diferite au avut – niște străini prinși timp de câteva secunde în același lift.

— Nu, spune ea. Îi iubesc. Munca mea e un omagiu adus lor.

— Nu crezi că e nimic egoist în ceea ce faci?

— Poftim?

— Există două teorii principale despre modul în care poate fi încetinită îmbătrânirea, o maimuțărește Luke. Prima este reprimarea aparatului reproducător. Iar a doua constă în diminuarea aportului caloric.

— N-ar fi trebuit să-ți spun nimic. Ești prea tânăr ca să înțelegi, ești doar un copil.

— Eu sunt un copil? Eu?

Luke râde răutăcios, iar Varya dă înapoi.

— Tu ești cea care încearcă să se convingă că lumea e organizată rațional și că ai putea sfida vreun pic moartea. Tu îți spui că ei au murit din motivul *x*, că tu ai trăit din motivul *y* și că cele două se exclud reciproc. Așa te poți crede mai deșteaptă; așa te poți crede diferită. Dar ești la fel de irațională ca noi toți. Te dai om de știință și folosești termeni precum *longevi-*

tate și *îmbătrânire controlată*, dar până și tu știi scenariul de bază al existenței – *tot ceea ce e viu trebuie să moară* –, dar tot vrei să-l rescrii.

Se apropie tot mai mult de ea, până când între fețele lor mai rămân doar câțiva centimetri. Varya e incapabilă să-i înfrunte privirea. El e prea aproape și cere prea mult de la ea – îi simte mirosul respirației: un iz dulceag-bacterian, cu accente de orez prăjit de la ceaiul Genmaicha.

— Ce așteptări ai de la viața ta? o întreabă el.

Nu-i răspunde, așa că o înșfacă de încheietură și o strânge.

— Vrei să continui să trăiești așa o veșnicie? În felul ăsta?

— Dar tu ce vrei? Să mă salvezi? Îți face plăcere să te joci de-a salvatorul? Te face să te simți bărbat?

L-a nimerit: Luke lasă mâna jos și ochii îi sclipesc de lacrimi.

— Nu-mi da tu mie lecții. N-ai nici dreptul și în niciun caz n-ai experiența!

— De unde știi?

— Ai 26 de ani. Ai crescut la o fermă cu livezi de cireși. Ai avut doi părinți sănătoși și un frate mai mare care te-a iubit așa de mult că ți-a dat batista lui prețioasă.

Se strecoară din spatele ușii de la frigider și pornește spre ușa de la intrare. Mai târziu va încerca să raționalizeze ce s-a întâmplat – mai târziu va răsuci la nesfârșit conversația în minte, întrebându-se dacă ar fi putut salva situația înainte de a degenera iremediabil –, dar acum nu vrea decât să-l vadă plecat. Dacă mai rămâne, va face ceva oribil.

Dar Luke nu vrea să plece.

— Nu mi-a dat-o el. A murit.

— Îmi pare rău, rostește Varya încordată.

— Nu vrei să afli cum? Sau nu te interesează decât propriile tragedii?

Adevărul e că nu vrea să afle; adevărul e că nu are loc și

pentru durerea altora. Dar Luke, în cadrul arcadei dintre sufragerie și bucătărie, a început deja să povestească.

— Ce trebuie să știi despre fratele meu e că m-a protejat. Părinții mei și-au dorit mereu încă un copil, dar nu au reușit, așa că m-au adoptat pe mine. Asher avea 10 ani atunci. Ar fi putut să fie gelos, dar nu, el a fost bun și generos și a avut grijă de mine. Locuiam în nordul statului New York pe atunci. Când ne-am mutat în Wisconsin, am avut mai mult pământ, dar o casă mai mică, așa că am împărțit camera. Asher avea 13 ani, eu abia mergeam în picioare. Care puști vrea să împartă camera cu un copil de 3 ani? Dar el nu s-a plâns niciodată. Eu am fost cel dificil. Eu am fost râzgâiatul. Le testam tot timpul limitele, să văd cât mă suportă. Tot vă bucurați că m-ați adoptat? Dacă fac prostia asta, mă dați înapoi? Odată am fugit din casă, m-am strecurat sub verandă și am stat acolo ore întregi doar pentru că voiam să-i aud cum mă caută. Altădată am mers cu Asher să verificăm pomii și m-am ascuns exact când trebuia să plecăm cu recolta. În timp s-a transformat într-un joc: eu mă ascundeam în momentele cele mai proaste, cele mai enervante, iar Asher lăsa întotdeauna ce avea de făcut și mă căuta, iar după ce mă găsea ne reapucam de muncă.

Varya ridică mâna ca și cum ar vrea să-l oprească. Nu vrea să audă ce urmează, nu suportă gândul – trupul i s-a înfiorat de groază deja –, dar Luke o ignoră și continuă.

— Într-o zi ne-am dus la silozul cu cereale. Pe vremea aceea țineam găini și vaci, iar în aprilie trebuia să verificăm dacă cerealele nu făcuseră cocoloașe. Asher a coborât în siloz, iar eu trebuia să stau de pază pe o platformă, undeva deasupra, și să strig după ajutor dacă se întâmpla ceva. Când a ajuns jos s-a uitat la mine și mi-a zâmbit. Stătea ghemuit pe stratul tare de deasupra; era galben, semăna cu nisipul. „Nici să nu te gândești", mi-a zis. Iar eu i-am zâmbit înapoi, am coborât scara și am zbughit-o. M-am ascuns între tractoare, pentru că aco-

lo era locul în care știa că trebuia să mă caute. Dar n-a venit. După câteva minute, mi-am dat seama că ceva era în neregulă, că făcusem ceva rău, dar mi-a fost prea frică. Așa că am rămas acolo. Asher dusese două bețe cu el în siloz, cu care să striveas-că cocoloașele. După ce am plecat, a încercat să iasă cu ajuto-rul lor. Dar au făcut prea multe găuri. S-a scufundat în primele cinci minute. Dar a durat mai mult până să fie strivit și să se sufoce. I-au găsit bucăți de porumb în plămâni.

Timp de câteva secunde, Varya păstrează tăcerea. Se uită fix la Luke, iar el, la ea. Atmosfera pare încărcată, grea, ca și cum doar forța privirii lor ar permite aerului să circule între ei. Apoi Varya lasă ochii în jos.

— Te rog să pleci, îi spune.

Ține mâna pe clanță și o simte unsuroasă; va trebui s-o șteargă după ce pleacă el.

— Glumești? Asta e tot ce ai de spus? o întreabă și vocea i se frânge. Incredibil.

Se duce la canapea, își recuperează pantofii și își vâră în ei picioarele cu șosetele lăbărțate și murdare la vârf. Varya des-chide ușa. E tot ce poate face ca să nu țipe la el, să nu țipe după el când trece pe lângă ea și o ia în jos pe scări.

Îl urmărește de la geam cum se duce la mașină și iese în vite-ză din parcare, hurducăind. Își ia și ea cheile și face același lucru. Se ține după el timp de două semafoare, dar o părăsește curajul. Ce-ar putea să-i spună? La următorul stop, întoarce și o ia în direcția opusă, spre laborator.

Annie nu e acolo. Nu e nici Johanna sau vreunul dintre ceilalți tehnicieni. Până și Clyde s-a dus acasă peste noapte. Varya intră în vivarium – se aud țipete indignate de la maimu-țele speriate de apariția ei bruscă – și se duce la cușca Fridei.

Crede că doarme, dar atunci vede că maimuța stă cu ochii deschiși. Zace pe o parte, cu antebrațul stâng în gură.

Frida s-a automutilat și înainte – mușcătura de pe coapsă, de pildă –, dar mereu și-a disimulat comportamentul. Acum roade fără reținere până ajunge la os, iar în jurul rănii e o masă de sânge și țesut.

— Vino aici, îi ordonă Varya. Vino aici, repetă și deschide ușa cuștii.

Frida ridică privirea, dar nu se mișcă, așa că Varya se duce până la peretele de vizavi și ia o lesă, o pune în jurul gâtului Fridei și apoi o trage până o scoate din cușcă. Celelalte animale încep să țipe agitate, iar Frida le privește înnebunită când conștientizează brusc ce i se întâmplă. Se așază pe jos, își cuprinde genunchii cu brațele și se leagănă, astfel că Varya nu are de ales și trage de lesă până când îi târăște efectiv corpul pe podea. Fragilitatea ei îi provoacă greață. De la cinci kilograme cât avea cândva, Frida are acum doar trei și abia se poate ține pe picioare. La următoarea smucitură, se răstoarnă pe spate și aproape se sufocă cu lesa. Celelalte maimuțe fac o hărmălaie și mai mare – simt slăbiciunea Fridei și le incită –, așa că Varya se apleacă să ia animalul în brațe.

Frida își lasă capul să cadă pe umărul Varyei și își pune brațul pe pieptul ei. Varya gâfâie. Nu poartă niciun fel de echipament de protecție, iar rana, care degajă un miros greu de infecție, i se lipește de pulover. Începe să alerge, cu fruntea Fridei lovindu-i-se de claviculă, și dă buzna în bucătărie. Puzzle-urile cu crochete sunt stivuite lângă perete, însă Varya caută crochetele vrac, în recipiente imense, și bunătățile pe care le primesc maimuțele care nu sunt la regim: mere, banane, portocale, struguri, stafide, arahide, broccoli, nucă de cocos răzuită, fiecare în altă găleată. Scoate toate găletile și recipientele și le înșiră deschise pe podea, cu Frida pe șold. După care o lasă jos și o pune în fața recipientelor.

— Haide, o bruschează. Mănâncă!

Dar Frida se uită la festin cu un aer absent. Varya o îndeamnă mai insistent, îi arată alimentele cu mâna, iar mai-

muța își desprinde mâna stângă. Are picioarele întoarse în afară, ca un bebeluș, cu genunchii îndoiți, lăsând la vedere tălpile moi și cenușii. Varya o urmărește avidă pe Frida cum se întinde după stafide, dar maimuța nu apucă să bage mâna în recipient că schimbă direcția și își duce antebrațul în dreptul feței. Deschide gura, găsește rana și începe să roadă.

Varya se apleacă să-i dea mâna la o parte. Rana e acoperită de păr, dar e foarte adâncă. S-ar putea să-și fi fisurat osul.

— Mănâncă, strigă Varya.

Se lasă pe vine ca să ajungă la stafide și duce mâna la buzele Fridei. Aceasta le amușină. Încet, încet bagă prima stafidă în gură. Varya își bagă acum ambele mâini în recipient și le umple. În scurt timp, are degetele acoperite de resturi de mâncare și țesut, dar continuă să ia cu mâinile nucă de cocos răzuită, arahide, struguri.

— Da, așa, bravo, puiul meu, murmură ea.

Sunt cuvinte pe care nu le-a folosit de zeci de ani, pe care nu le-a pronunțat decât o singură dată, când lui Luke i se vedea doar creștetul capului, iar trupul ei se pregătea să se despice pentru a face loc unei vieți noi.

Când Frida întoarce capul de la mâna Varyei, aceasta o tentează cu alt fruct sau cu o crochetă de formă diferită. Frida le mănâncă și apoi le vomită: mucus transparent, bilă, un șuvoi de stafide. Varya geme. O șterge pe Frida la gură, pe scalpul cu petice de blană și pe urechile translucide, de culoarea somonului, pentru că animalul transpiră. Voma fierbinte i se scurge pe pantaloni. Trebuie să cheme veterinarul. Dar numai gândul că doctorul Mitchell îi va pune întrebări, că ea va trebui să dea explicații, o face să plângă și mai tare.

Mai bine o ține în brațe pe Frida până vine doctorul Mitchell; o va alina, o va face să se simtă mai bine. Trage de animal și-l urcă în poală. Ochii Fridei sunt sticloși, cu pupilele dilatate; se zbate, vrea să fie lăsată în pace. Varya o strânge mai tare.

— Ș-ș-ș, îi murmură. Ș-ș-ș.

Cu cât Frida se zbate mai tare ca să se elibereze, cu atât Varya se agață de ea. E terminată, viața ei e terminată. Ce mai contează? Vrea doar să îmbrățișeze pe cineva, să fie îmbrățișată. Nu-i dă drumul decât după ce Frida își aduce capul la același nivel cu al ei, o atinge cu buzele moi și o mușcă de bărbie.

Capitolul 35

Nu a sunat veterinarul. A doua zi de dimineață, Annie le-a găsit pe amândouă dormind în bucătărie – Varya cu spatele rezemat de un teanc de cutii, Frida pe un raft de sus – și a țipat de frică.

La spital, Varya s-a gândit că avea să moară: întâi de la ceva ce contractase în urma mușcăturii, apoi, când doctorul i-a spus că Frida nu avea nici hepatita B, nici tuberculoză, de la ceva ce urma să contracteze din rezerva de spital. A fost șocată că a supraviețuit. Sub imperiul panicii, i s-a părut că singurul rezultat posibil era cel de care se temea cel mai mult. În momentul în care frica aceasta s-a dovedit neîntemeiată, în locul ei a apărut o suferință mult mai concretă: conștiința faptului că făcuse ceva atât de distructiv, încât era ireparabil.

Cu fiecare zi și cu fiecare masă de la spital, devenea tot mai alertă. Nu se mai simțise atât de prezentă în propriul corp din copilărie. Lumea o invada cu toate texturile și senzațiile ei. Resimțea durerea acută a curățării fiecărei răni și atingerea aspră a cearșafurilor de spital, pe care era prea slăbită ca să le poată inspecta. Când asistenta se apropia de ea, Varya simțea mirosul șamponului pe care era sigură că-l folosise cândva Klara. Din când în când o vedea pe Annie dormind pe un scaun tras lângă pat și, într-un moment de coerență, a rugat-o să n-o anunțe pe Gertie. Annie s-a întunecat la față și a privit-o cu dezaprobare, dar a încuviințat din cap. Varya avea de gând

să-i povestească lui Gertie cândva, dar dacă pomenea despre mușcătură ar fi trebuit să-i spună și de restul lucrurilor, iar acum nu se simțea în stare.

Pe Frida o duseseră cu avionul la un spital veterinar din Davis. Își fisurase osul, după cum se temuse Varya. Au fost nevoiți să-i amputeze brațul din umăr. Dar singurul mod de a afla dacă Frida suferea de turbare era să o decapiteze și să-i analizeze creierul. Varya a pledat pentru clemență: ea însăși nu avea simptome, iar dacă Frida chiar avea turbare, ar fi murit în câteva zile.

Două săptămâni mai târziu, Varya își dă întâlnire cu Annie într-o cafenea de pe Redwood Boulevard. Îmbrăcată în haine de stradă, cu pantaloni negri mulați, tricou cu dungi și saboți și cu părul desfăcut, Annie afișează un zâmbet când intră, dar e clar că nu se simte în largul ei. Varya comandă un sendviș vegetarian în lipie. În mod normal nu ar mânca, dar spitalizarea îi dăduse peste cap experimentul, iar apoi nu s-a simțit în stare să-l reia.

— Am vorbit cu Bob, îi spune Annie după ce pleacă chelnerul. E de acord să-ți dai demisia de bunăvoie.

Bob este directorul executiv al institutului. Varya nu vrea să știe cum a reacționat când a aflat că a sabotat un studiu de 20 de ani. Frida făcea parte din grupul celor cu regim sărac în calorii. Hrănind-o, Varya nu doar a invalidat datele legate de Frida, ci a compromis analiza în ansamblul ei: fără rezultatele Fridei, era afectat echilibrul dintre numărul de subiecți cu restricții calorice și cei din grupul de control. Nemaivorbind de scandalul mediatic care avea să izbucnească odată ce se afla că o cercetătoare de rang înalt de la Institutul Drake suferise o cădere nervoasă, punând în pericol inclusiv soarta animalelor. Când se gândește cât de mult trebuie să fi insistat Annie pe lângă Bob pentru a fi de acord cu demisia, i se face rușine.

— Așa va fi mai ușor să-ți continui cariera, adaugă Annie pe un ton ezitant.

— Tu glumești? spune Varya suflându-și nasul într-un șervețel. E imposibil să nu se audă.

Annie păstrează tăcerea, aprobator.

— Și totuși e cea mai bună soluție pentru tine, insistă ea.

Annie nu-i arată Varyei cât este de furioasă pentru că, spre deosebire de Bob, ea știe întreaga poveste: în spital, Varya i-a mărturisit adevărul despre Luke, urmărind cum expresia de pe fața lui Annie trece de la furie la suspiciune și, în final, la milă.

— Fir-ar al dracului, așa aș fi vrut să te pot detesta.

— Încă poți, îi răspunde Varya.

— Da, dar acum e mai greu.

Varya înghite o îmbucătură de sendviș. Nu e obișnuită cu porțiile din restaurante, ridicol de mari.

— Cu Frida ce se va întâmpla?

— Știi și tu la fel de bine ca mine.

Varya aprobă din cap. Dacă are noroc, Frida va fi mutată într-o rezervație pentru primate, unde animalele folosite anterior în laborator își duc viața cu intervenția minimă a oamenilor. Varya s-a zbătut în sensul ăsta, dând telefon zilnic la spital și la o rezervație din Kentucky, unde animalele sunt lăsate libere în țarcuri exterioare de cincisprezece hectare. Dar au capacitate limitată. Cel mai probabil, Frida va fi trimisă la un alt centru de cercetare pentru a fi folosită în alt experiment.

În seara aceea, Varya adoarme la ora 07:00 seara și se trezește imediat după miezul nopții. Se ridică din pat, se duce în cămașă de noapte la fereastră și deschide obloanele pentru prima dată în ultimele luni. Luna luminează suficient cât să vadă restul complexului rezidențial; peste drum, arde lumina într-o bucătărie. Are senzația ciudată că se află în purgatoriu sau poate că e viața de după. Și-a pierdut munca de o viață,

ceea ce ar fi trebuit să fie contribuția ei în lume, modul ei de a se ispăși. De ce i-a fost mai frică nu a scăpat, iar în mijlocul sentimentului devastator de pierdere se ivește gândul că acum nu mai are de ce să se teamă.

Își ia telefonul de pe noptieră și se așază pe patul nefăcut. Aude cum sună și tot sună. Exact când se convinge că va intra căsuța vocală, răspunde cineva.

— Alo? întreabă vocea, nesigură.

— Luke.

O copleșesc două emoții: ușurarea că a răspuns și teama că timpul pe care i-l va acorda nu va fi de ajuns pentru a obține iertarea.

— Îmi pare rău. Îmi pare rău pentru ce i s-a întâmplat fratelui tău și îmi pare rău pentru ce ți s-a întâmplat ție. Nu ar fi trebuit să treci niciodată prin așa ceva, niciodată. Îmi doresc să nu fi trecut, să pot s-o iau asupra mea.

La celălalt capăt domnește tăcerea. Varya își lipește telefonul de ureche, respiră sacadat.

— De unde ai numărul meu? o întreabă el într-un final.

— Din e-mailul pe care i l-ai trimis lui Annie când ai solicitat interviul.

Tăcere din nou, dar Varya continuă:

— Uite, Luke, nu poți să trăiești convins că a fost vina ta. Trebuie să te ierți. Altfel n-ai cum să supraviețuiești – nu într-un mod cât de cât uman. Nu așa cum meriți.

— O să trăiesc ca tine.

— Da, spune ea, impunându-și să nu plângă iar.

I se aplică și ei, bineînțeles. Dar până acum nu și-a permis niciodată să creadă în adevărul acestor cuvinte.

— Chiar ai de gând să faci pe mama evreică cu mine acum? Au trecut 26 de ani, cred că s-a prescris.

— Corect, spune ea, iar râsul i se transformă în tuse. Ai dreptate.

Îi comunică dorința ei: ca el să îi ofere puțină empatie, chiar dacă ea nu o merită. Cuprinde cu privirea complexul rezidențial și se oprește asupra singurei bucătării luminate.

— Trebuie să mă întorc în pat, îi spune Luke. Dormeam când m-ai sunat.

— Îmi pare rău, spune Varya, iar bărbia – cusută și bandajată încă – îi tremură.

— Poți să mă suni mâine? Ies de la muncă la 05:00 după-amiază.

— Da, spune Varya închizând ochii. Mulțumesc. Unde lucrezi?

— *Sports Basement*. E un magazin de articole sportive.

— M-am gândit eu; în ziua în care ne-am cunoscut, erai îmbrăcat ca pentru drumeție.

— Așa mă îmbrac de obicei. Angajații au reduceri foarte mari.

Cât de puține lucruri știe despre el. I se strânge puțin inima de dezamăgire că fiul ei nu e biolog sau jurnalist, ci un simplu angajat într-un magazin, dar apoi o mustră conștiința. Acum e sincer cu ea, iar pentru ea această sinceritate e prețioasă: încă o informație adevărată despre el.

Trei luni mai târziu, Varya stă la o masă într-o brutărie franțuzească din Hayes Valley.

Când intră pe ușa cafenelei, recunoaște imediat bărbatul cu care a venit să se întâlnească. Nu s-au văzut niciodată în persoană, dar a văzut fotografii promoționale cu el pe internet. În plus, îl știe și din fotografii mai vechi cu Simon și Klara. Preferata Varyei a fost făcută în apartamentul de pe strada Collingwood, în care frații ei au locuit împreună. Un bărbat de culoare stă pe podea, sprijinit de fereastra înaltă, cu o mână pe pervaz și cu cealaltă pe Simon, care își ține capul în poala lui.

— Robert, spune Varya și se ridică în picioare.

Acesta se întoarce. Recunoaște în el bărbatul chipeș, musculos care a fost cândva – e înalt și impunător, cu o expresie alertă –, deși acum are 60 de ani, a slăbit și părul îi e pe jumătate încărunțit.

Varya s-a gândit ani întregi la soarta lui, dar abia în vara aceasta a avut curajul să-l caute în mod serios. A găsit un articol despre doi bărbați care conduc o companie de dans contemporan în Chicago. Când i-a scris un e-mail, el i-a răspuns că avea să fie în San Francisco săptămâna asta, cu ocazia unui festival de dans, la Stern Grove. Acum stau de vorbă despre cercetarea ei, despre coregrafia lui și despre apartamentul din South Side, în care locuiește împreună cu soțul lui, Billy, și cele două pisici Maine Coon.

— Seamănă cu niște Ewoks.

Robert râde în timp ce-i arată poze pe telefonul mobil, iar Varya râde și ea până când îi dau brusc lacrimile.

— Ce e? o întreabă Robert, băgând telefonul în buzunar.

Varya se șterge la ochi.

— Mă bucur așa de mult să te cunosc. Sora mea, Klara, mi-a vorbit des despre tine. Ar fi fost bucuroasă să...

Condițional trecut: un timp verbal pe care l-a urât dintotdeauna.

— Ar fi fost bucuroasă să știe că...

— Am trăit? completează Robert zâmbind. E-n regulă, poți s-o spui. N-am avut niciodată vreo garanție. Nu că alți oameni ar avea vreun fel de garanții.

Își aranjează brățara de argint inscripționată, pe care el și Billy o poartă în loc de verighete.

— Sunt HIV pozitiv. N-am crezut că voi ajunge vreodată la bătrânețe. Ce dracu', am crezut c-o să mor la 35. Dar am rezistat până când s-a inventat cocktailul anti-SIDA. Iar Billy are energie pentru amândoi. E tânăr, prea tânăr ca să fi trecut prin ce-am trecut noi. Când a murit Simon, el avea 10 ani.

Robert îi întâlnește privirea. E prima dată când unul dintre ei pronunță numele lui Simon.

— Nu mi-am iertat niciodată faptul că nu l-am mai revăzut după ce a plecat de-acasă, spune Varya. A locuit patru ani în San Francisco, iar eu nu l-am vizitat nici măcar o dată. Eram așa de supărată pe el. Așteptam să... se maturizeze.

Cuvintele plutesc deasupra lor. Varya înghite greu. Klara a fost alături de Simon, până și Daniel a vorbit cu el, chit că, după cum le-a povestit după înmormântare, a fost o scurtă convorbire telefonică, numai Varya a fost de piatră, de gheață, atât de distantă că nu ar fi putut ajunge la ea nici dacă ar fi încercat. Și de ce ar fi încercat el? Sigur știa că Varya îi purta pică mai mult decât Klarei. Cel puțin Klara le spusese răspicat că avea să plece; odată ajunsă în San Francisco, ea măcar a avut decența să le răspundă la telefoane. Varya l-a abandonat pe Simon și nu e de mirare că și el a abandonat-o pe ea.

Robert îi acoperă mâna cu a lui, iar ea încearcă să nu tresară. Are palma lată și caldă.

— N-aveai de unde să știi.

— Erai foarte tânără. Toți eram. Uite, înainte ca Simon să moară, am avut grijă, m-am protejat. Poate chiar prea mult. Dar după ce a murit, am făcut o groază de lucruri fără minte. Lucruri care mi-ar fi putut aduce moartea.

— Nu te îngrozea gândul că puteai să mori din cauza sexului? îl întreabă Varya, ezitantă.

— Nu, pe atunci, nu. Pentru că nu asta simțeam. Când medicii ne-au recomandat să practicăm abstinența, nu ne-au condamnat să alegem între sex și moarte. Ne-au dat de ales între moarte și viață. Și noi, cei care făceam atâtea eforturi să ne trăim viețile autentic, să facem sex în mod autentic, nu aveam de gând să ne dăm bătuți cu una, cu două.

Varya încuviințează din cap. Aproape de ei, se aude clinchetul unui clopoțel când intră o familie tânără. Când trec pe lângă masa lor, Varya se forțează să nu se ferească. Merge la

un psihoterapeut nou, care practică terapia cognitiv-comportamentală și o încurajează să înfrunte astfel de contacte.

— M-am întrebat mereu ce te-a atras la Simon. Klara te-a descris ca pe un bărbat foarte matur, realizat. Dar Simon era așa de copilăros și de arogant. Nu mă înțelege greșit, l-am adorat. Dar nu aș fi putut niciodată să-l aleg drept partener.

— Cam așa ceva, da, zice Robert zâmbind. De ce l-am iubit? Pentru temeritatea lui. A vrut să se mute la San Francisco, a făcut-o. A vrut să devină balerin, a făcut și asta. Și chiar dacă și lui îi era uneori *frică*, se comporta ca și cum nu i-ar fi fost. Asta am învățat de la el. Când eu și Billy am pus bazele companiei de dans, am luat un împrumut pe care n-am crezut că aveam să-l putem da înapoi vreodată. În primii trei ani, frate, ne-am târât ca vai de noi, plini de datorii. Dar apoi am dat un spectacol la New York și a apărut o cronică în *Times*. Când ne-am întors la Chicago, am început să avem profit. Acum ne permitem să le oferim asigurare medicală dansatorilor.

Mușcă din croasant și o ploaie de firimituri aterizează pe geaca lui de piele.

— Nu mi-am făcut planuri pentru pensie. Încă mi-e teamă să mă gândesc atât de departe. Dar nu mă deranjează pentru că-mi place munca pe care o fac. Nu vreau să mă las de ea.

— Aș vrea să simt și eu la fel. Mi-am dat demisia și niciodată nu m-am simțit mai pierdută.

— Să n-aud!

Robert ridică croasantul și îl îndreaptă spre ea cu o expresie exagerat de dojenitoare.

— Gândește ca Simon. Trăiește fără teamă!

Face eforturi, chiar dacă altora le-ar părea ridicol ce înseamnă pentru ea a trăi fără teamă. A început să se lase pe spătarul scaunelor și se plimbă pe jos prin oraș. Cu zece ani în urmă, când s-a mutat în California, a mers la Castro prima dată după nașterea lui Ruby. A încercase să și-l imagineze pe Simon acolo, dar nu a reușit decât să-l vadă fugind de ea pe

drum spre Congregation Tifereth Israel. Acum și-l imaginează din nou, dar de data asta nu se mai limitează la persoana pe care a cunoscut-o ea. În timp ce urcă de la Cliff House spre vechiul spital militar, nu departe de parcul Mountain Lake, îl vede pe Simon pozând lângă ruinele Sutro Baths, unde cândva puteau înota 10 mii de oameni. Oare a colindat și el prin locurile astea? Habar nu are. Cartierul Richmond e la cel puțin trei sferturi de oră cu autobuzul de Castro. Nici nu contează. El e oricum prezent printre vegetația pitică și liliac, cu părul bătut de vântul dinspre ocean, deschizând calea în timp ce Varya îl urmează.

Acasă o așteaptă un e-mail de la Mira.

Draga mea V,
Cum ţi se pare data de 11 decembrie? Se pare că Eli nu e liber pe 4, iar Jonathan crede în continuare că e o idee bună să târască pe toată lumea în Florida iarna, bărbat nebun. (Cred că va fi frumos. Trebuie doar să trec eu peste jena iniţială de a anunţa pe toată lumea că mă mărit la Miami.)
Dă-mi de știre.
Cu drag,
M.

Jonathan e tot profesor la SUNY New Paltz și și-a pierdut soția din cauza unui cancer la pancreas cu patru ani înainte ca Daniel să moară. Mira nu îl privise niciodată ca pe un posibil partener. După moartea lui Daniel, Jonathan i-a adus Mirei caserole cu mâncare. „E friptură de vită", îi spunea el. „Dar e cumpărată; soția mea era cea care gătea." A susținut-o în timpul atacurilor de panică pe care a început să le aibă înainte de a preda. A durat doi ani până s-a îndrăgostit de el.

— Nici vorbă de seducție, totul s-a întâmplat în ritm de

melc, i-a povestit Mira în timpul unei sesiuni de duminică seara pe Skype cu Varya. Am sfârșit prin a mă preda.

Mira și-a pus farfuria pe măsuța de cafea și și-a îndoit picioarele sub ea. Era în continuare minionă, dar mai musculoasă: după moartea lui Daniel, începuse să meargă cu bicicleta de la New Paltz până în Bear Mountain, în timp ce lumea se derula în viteză pe lângă ea, nefocalizată, exact cum o percepea Mira.

— Cum adică te-ai predat? a întrebat-o Varya.

— Păi, asta m-am tot întrebat și eu și mi-am dat seama că nu a trebuit să renunț nici la durere, nici la încredere. Cel la care a trebuit să renunț a fost Daniel.

Cu șase luni în urmă, Jonathan o ceruse de soție. Avea un fiu de 11 ani, Eli, căruia Mira învăța să-i fie mamă. Varya urmează să fie domnișoara ei de onoare.

Ce vrei? o întrebase Luke, iar dacă Varya i-ar fi răspuns sincer, i-ar fi spus așa: să o luăm de la zero. I-ar fi spus adolescentei de 13 ani de atunci să nu se ducă la ghicitoare. I-ar fi spus tinerei de 25 de ani: caută-l pe Simon, iartă-l. Ar fi avut grijă de Klara, s-ar fi înscris pe un site de întâlniri, ar fi oprit-o pe asistentă înainte să-i ia bebelușul din brațe. Și-ar fi spus că urma să moară, că va muri, că toată lumea murea. Ar fi fost atentă la mirosul pe care-l emana părul Klarei, la senzația pe care i-o dădeau brațele lui Daniel când o îmbrățișa, la degetele bondoace ale lui Simon; da, la mâinile fiecăruia dintre ei: ale Klarei, rapide ca doi colibri, ale lui Daniel, fine și nervoase. Și-ar fi spus că ceea ce-și dorea cu adevărat nu era să trăiască veșnic, ci să nu-și mai facă griji.

Și dacă mă schimb? A întrebat-o ea pe ghicitoare atunci, cu mulți ani în urmă, sigură fiind că doar cunoașterea o putea feri de ghinion și tragedii. *Cei mai mulţi nu se schimbă*, îi răspunsese femeia.

E 07:00 seara și urme fluorescente traversează cerul. Varya se lasă pe spătarul scaunului. Poate că a ales științele tocmai pentru că erau raționale, convinsă că aveau să o țină la distanță de femeia de pe strada Hester și de profețiile ei. Dar credința Varyei în știință conținea și un element de rebeliune. Deși se temea că soarta ne era dată, spera – o, cum mai spera – că nu era prea târziu ca viața s-o surprindă. Că nu era prea târziu să se surprindă ea însăși.

Acum își amintește ce i-a spus Mira după înmormântarea lui Daniel. S-au ghemuit amândouă sub un copac, cu fulgii de zăpadă strecurându-se printre crengi, în timp ce restul participanților se îndreptau deja spre parcare. „N-am apucat să o cunosc pe Klara", i-a spus Mira. Dar în momentul acesta aproape că o înțeleg, pentru că sinuciderea nu mi se pare irațională. Irațional mi se pare să continui zi după zi, din inerție, ca și cum a merge înainte ar fi singurul lucru firesc.

Dar Mira a reușit. Imposibilitatea de a depăși doliul, chiar atunci când știi că șansele de a-l depăși sunt mari: ceva în egală măsură absurd și aparent miraculos, așa cum este supraviețuirea întotdeauna. Varya se gândește la colegii ei cercetători, cu eprubetele și microscoapele lor, toți încercând să reproducă fenomene care există deja în natură. *Turritopsis dohrnii*, o meduză de mărimea unei paiete, involuează până la stadiul de polip când se simte amenințată. Iarna, broasca de pădure se transformă într-un bloc de gheață: inima încetează să-i bată, sângele îi îngheață și, cu toate acestea, luni mai târziu, odată cu venirea primăverii, se dezgheață și o ia de la capăt.

Cicadele periodice hibernează sub pământ, împreună cu larvele lor, și se hrănesc cu seva din rădăcinile copacilor. Ar fi ușor să le considerăm moarte și poate că așa și sunt – sedentare și tăcute, cuibărite la 60 de centimetri sub pământ. Într-o

singură noapte, o dată la 17 ani, ies la suprafață cu miile. Se cațără pe primul obiect vertical pe care-l întâlnesc, iar rămășițele învelișului de nimfă cad pe pământ cu un zgomot sec. Au trupurile albe, încă moi. La adăpostul întunericului, încep să cânte.

Capitolul 36

În prima săptămână din iulie, Varya merge în oraș pentru vizita săptămânală la Gertie. O găsește debordând de entuziasm pentru că Ruby e în vizită la ea. Varya n-a putut niciodată să priceapă de ce ar alege o studentă să-și petreacă două săptămâni din vacanța de vară într-un centru pentru persoane vârstnice, dar Ruby a avut inițiativa încă din primul an de facultate și s-a ținut de ea. Helping Hands se află la opt ore de mers cu mașina de UCLA, unde Ruby va începe în curând ultimul an de facultate. În fiecare vară, descinde din Range Roverul ei alb, mătăhălos, toată numai ochelari de soare, rânduri peste rânduri de brățări, rochii de vară și sandale cu talpă ortopedică. Joacă mah-jong cu văduvele și îi citește lui Gertie din cărțile de la cursul ei de literatură. În ultima seară a vizitei, dă un mic spectacol de magie în sala de mese, care se bucură de atât de mult succes, încât îngrijitorii trebuie să aducă scaune în plus din bibliotecă. Rezidenții privesc fascinați ca niște copii. Apoi stau cuminți la coadă, dornici să-i povestească lui Ruby cum l-au cunoscut pe fratele lui Houdini sau cum au văzut o femeie alunecând deasupra Times Square, agățată cu dinții de o frânghie.

— Și-acum ce-o să faci, dacă nu te mai întorci la serviciu? o întreabă Gertie pe Varya.

Stă în fotoliul ei, cu un castron cu castraveciori murați în poală. Ruby stă întinsă pe patul lui Gertie. Se joacă pe telefon

un joc care se cheamă *Bloody Mary*. Când ajunge la nivelul cinci, îi pasează telefonul Varyei, care simte o satisfacție deosebită când zdrobește tomata agitată și țopăitoare care păzește un sac cu tulpini de țelină.

— Nu înseamnă că nu voi mai munci, doar că nu la institut, îi răspunde Varya.

I-a spus mamei ei că a făcut o greșeală majoră, prin care a compromis integritatea experimentului. Curând, poate după ce pleacă Ruby, îi va povesti lui Gertie despre Frida și, cel mai important, despre Luke. Relația lor a fost prea fragilă ca să o pomenească și, deși acum e mai puțin fragilă, Varya tot se teme că ar putea dispărea din viața ei la fel de brusc cum a apărut. Au început o corespondență clasică, își trimit prin poștă fotografii, vederi și alte fleacuri. În mai, Luke i-a trimis o poză cu el și noua lui iubită, Yuko. Ea e cu cel puțin două capete mai mică decât el, cu părul tuns asimetric și vopsit roz la vârfuri. În poză se preface că vrea să îl ia pe Luke în brațe – îi ține cu mâna unul dintre picioarele lungi și amândoi au ochii mici pentru că râd. Mai trece o lună până când Luke recunoaște că Yuko e colega lui de apartament, cea care s-a dat drept redactor la *Chronicle* – deși pe vremea aceea nu era nimic romantic între ei, se grăbește el să adauge –, și că a ținut acest detaliu secret ca nu cumva Varya să nu o placă din cauza asta.

Varya a roșit de plăcere, pentru fericirea lui evidentă și pentru că îi păsa de părerea ei. În aceeași săptămână a trecut pe lângă o tarabă pe care scria că se vindea gem făcut în casă. A oprit mașina și a început să caute printre borcanele al căror conținut strălucea rubiniu în lumina după-amiezii. Când a găsit de cireșe, a cumpărat două borcane, unul pentru ea, al doilea pentru Luke, trimis către el prin poștă. Zece zile mai târziu, a sosit și răspunsul lui:

Nu excepţional, dar de nădejde. Serios. Extractul de migdale adaugă o notă plăcută şi scoate în evidenţă aroma moscată a cireşele, deci nu sunt doar dulci.

Varya a zâmbit larg în direcția vederii și a mai citit-o de două ori. „Neexcepțională, dar de nădejde și serioasă" nu sunt cele mai proaste atribute pentru o persoană, și-a spus ea și s-a îndreptat spre cămară după borcanul ei; așteptase răspunsul lui Luke înainte să-l deschidă.

— Și-atunci unde? insistă Gertie cu privirea în poală. Nu poți să stai toată ziua cu mine și să mănânci castraveciori murați.

Imediat, Varya îi aude pe frații și pe sora ei. *Ca și cum ai avea de ce să-ţi faci griji pentru asta*, ar spune Klara. Și Daniel: *Da, sigur, Varya stând toată ziua și mâncând castraveciori murați? Nu cred că e în stare de așa ceva.* În ultima vreme, îi vede peste tot. Un adolescent care aleargă prin dreptul apartamentului ei după ce s-a înserat o duce cu gândul la Simon, care se antrena în jurul clădirii lor de pe strada Clinton, numărul 72, în serile răcoroase de vară. Îi recunoaște zâmbetul Klarei, strălucitor, tăios, pe chipul femeii de la bar. Își imaginează cum se duce să se sfătuiască cu Daniel. Întotdeauna a fost în spatele ei: ca vârstă, ambiții, grija pentru familie. Știa că putea să conteze pe el să se ocupe de Gertie sau să încerce să-l aducă pe Simon înapoi acasă.

Și-a reprimat aceste amintiri atâta amar de vreme. Acum, când le evocă în modul acesta senzorial, iar ei îi apar mai degrabă ca oameni în carne și oase decât ca fantome, ceva neașteptat se întâmplă. În mijlocul cartierului scufundat în întuneric, dinăuntrul ei încep să se aprindă câteva lumini.

— Cred că mi-ar plăcea să predau, spune ea.

În timpul doctoratului, a predat cursuri studenților de la licență în schimbul reducerii taxelor de școlarizare. Nu se

crezuse în stare; înaintea primului curs a vomitat într-o chiuvetă din toaleta femeilor, pentru că nu a avut timp să ajungă la WC. Însă a descoperit rapid că era o activitate revigorantă: toate fețele îndreptate spre ea, așteptând-o să-și dezvăluie asul din mânecă. Sigur, unii nu o priveau pentru că dormitau, dar, în adâncul ei, tocmai ei îi plăceau cel mai mult. Își pusese în cap să-i trezească.

În ultima seară a vizitei lui Ruby, Varya vine la spectacolul de magie. În timp ce Ruby se pregătește în sala de mese, Varya și Gertie iau cina în camera acesteia. Varya se gândește la familia lor – ce-ar zice frații și sora ei și Saul dacă ar vedea-o pe Ruby pe scenă? Și atunci, în penumbra stranie a crepusculului, începe să povestească ceva ce nu s-ar fi crezut în stare: îi povestește lui Gertie de vizita lor la femeia de pe strada Hester. Îi descrie căldura apăsătoare din acea zi de iulie, neliniștea ei în timp ce urca scările și faptul că fiecare copil a intrat singur în cameră. Îi povestește și conversația pe care au avut-o în ultima noapte de Ș'iva pentru Saul și își dă seama că atunci a fost ultima oară când au fost toți patru împreună.

Gertie nu ridică privirea în timp ce vorbește Varya. Se uită fix la iaurtul din care mănâncă, ducând fiecare lingură la gură cu un aer atât de absent, încât Varya se întreabă dacă nu cumva mama ei are una dintre zilele ei proaste. După ce termină de povestit, Gertie își șterge lingura cu un șervețel și o pune pe tava pentru cină. Pune cu meticulozitate capacul de aluminiu peste cutia de iaurt.

— Cum ai putut să crezi astfel de tâmpenii? o întreabă pe un ton calm.

Varya dă să spună ceva. Gertie pune cutia de iaurt lângă lingură și își încrucișează mâinile în poală, fixând-o cu o privire indignată, de bufniță.

— Eram copii, se apără Varya. Ne-a speriat. Și oricum, ideea mea era că nu...

— Tâmpenii! repetă Gertie pe un ton tranșant, lăsându-se pe spătarul fotoliului. Preabine, ați vrut să vă ghicească o țigancă. Dar nimeni nu e atât de prost încât să și creadă.

— Dar tu crezi în tâmpenii de genul ăsta. Scuipi când treci pe lângă un cortegiu funerar. După ce a murit tata, ai vrut să facem chestia aia cu găina, să legănăm una vie în aer în timp ce tu reciți...

— Ăla a fost un ritual religios.

— Și scuipatul când trece cortegiul?

— Ce-i cu el?

— Asta-i scuza ta?

— Ignoranță. Dar a voastră care e? Nu aveți, spune ea când Varya tace. După tot ce v-am oferit: școală, o șansă mai bună, modernitate. Cum ați putut să ieșiți la fel ca mine?

Gertie avea 9 ani când armata germană a ocupat Ungaria. Părinții mamei ei și cei trei frați din Hajdú au fost trimiși la Auschwitz. Dacă Shoah i-a întărit lui Saul credința, ei nu a făcut decât să i-o diminueze. La 6 ani își pierduse și părinții. Dumnezeu i se va fi părut atunci mai puțin plauzibil decât hazardul, iar binele, decât răul. Așa se face că Gertie bătea în lemn, ținea degetele încrucișate, arunca monede în fântâni și orez peste umăr. Când se ruga, se târguia.

Ce le-a transmis ea copiilor ei, înțelege Varya acum, este libertatea incertitudinii. Libertatea unei sorți care nu e dată. Saul ar fi fost de acord. Singurul fiu al unor imigranți, tatăl ei nu a avut de ales. Dacă ar fi privit înainte sau în urmă, s-ar fi simțit probabil nerecunoscător, ca și cum ar fi tentat destinul, iar imaginea prezentului cu libertatea sa ar fi putut dispărea dacă-și lua ochii de la ea. În schimb, Varya, frații și sora ei au avut de ales, inclusiv luxul introspecției. Au încercat să măsoare timpul, să-l planifice și să-l controleze. Însă în goana lor către viitor, nu au reușit decât să se apropie tot mai mult de profețiile ghicitoarei.

— Îmi pare rău, spune Varya, gata să izbucnească în plâns.

— Nu-ți cere iertare, spune Gertie întinzându-se să o bată ușor pe mână. Nu trebuie să îți pară rău, trebuie să te schimbi.

Atunci o apucă pe Varya de antebrat și o ține bine, cum făcuse și Bruna Costello în 1969. Dar acum, Varya nu se smulge. Rămân așa în tăcere până când Gertie începe să se foiască.

— Și ce ți-a spus ghicitoarea? o întreabă. Când o să mori?

— La 88 de ani.

I se pare așa de departe, un lux aproape jenant.

— Și-atunci de ce ți-e frică?

Varya se mușcă de falcă să nu râdă.

— Parcă ai zis că nu crezi în tâmpenii.

— Nu cred, pufnește Gertie. Dar dacă aș crede că e adevărat, nu m-aș plânge. Mi s-ar părea perfect să mor la 88 de ani.

La 07:30 seara intră în sala de mese pentru spectacolul de magie. O platformă înălțată ține loc de scenă; două lampadare, de-o parte și de alta, sunt reflectoarele. Una dintre asistente a atârnat niște cearșafuri roșii pe un suport de haine în loc de cortină. Gertie și prietenii ei s-au îmbrăcat elegant, iar sala de mese e plină până la refuz. O nerăbdare electrizantă trece de la un spectator la altul, invizibilă ca materia neagră. Îi atrage unii către alții și pe toți către scenă, către Ruby.

Atunci se dă la o parte cortina și apare Ruby.

Sub atingerea ei, scena se transformă. Cortina devine reală, iar lampadarele, reflectoare adevărate. Klara stăpânea perfect arta de a-i face pe oameni din vorbe, în schimb Ruby posedă un talent neașteptat pentru gaguri și un fel al ei de a-i implica pe toți cei prezenți. Și mai e ceva care o deosebește de mama ei. Zâmbește ușor și nu-i tremură niciodată vocea. Când scapă mingea pe care ar fi trebuit s-o prindă, se oprește și execută o mică pantomimă plină de autoderiziune, înainte de a-și recăpăta echilibrul. E vorba de încredere în sine, realizează Varya. Ruby pare mai stăpână pe abilitățile ei, dar se simte și mai bine în propria piele decât mama ei.

O, Klara, se gândește Varya. *Dacă ți-ai vedea fiica.*

Toată seara, Gertie se uită la Ruby ca la un film pe care l-ar putea urmări tot restul vieții. E aproape 11:00 noaptea când ies din sala de mese ultimii rezidenți. Deși a fost de acord să folosească detestatul scaun rulant, Gertie are pieptul înfoiat ca al unui curcan. Varya știe că a opri procesul de îmbătrânire e la fel de improbabil ca ideea că prin acțiuni compulsive poți ține lucrurile rele la distanță. Dar tot îi vine să strige *Nu pleca!*

Ruby o împinge pe Gertie în scaunul rulant până în cameră. Peste puțin timp, se va concentra asupra altor miracole: cum se suturează o rană, cum se face o puncție, cum se aduce pe lume un copil. Însă în seara asta, între ea și toți cei din încăpere s-a stabilit o legătură, o rețea de emoții, iar Ruby a susținut-o. Când a fost pe scenă și s-a uitat în public, savurând sentimentul de unitate, și-a adus aminte de preșcolarii pe care-i vede uneori trecând pe lângă apartamentul ei din Los Angeles. Pentru a se asigura că nu se pierd, copiii merg în șir indian, ținând în mână o frânghie. Așa a fost și seara asta, își spune Ruby. Unul câte unul s-au ținut de frânghie.

„De ce vrei să te faci doctor, când ai putea continua să faci asta?" o tot întreba tatăl ei. „Le aduci atâta bucurie oamenilor."

Dar Ruby știe că magia e doar unul dintre mijloacele prin care oamenii se țin unii pe alții în viață. Când era copil, Raj a învățat-o cele patru cuvinte pe care Klara le repeta întotdeauna înainte de o reprezentație. De atunci, le recită de fiecare dată. În seara asta, Ruby a stat în spatele cortinei, cu mâinile unite. De cealaltă parte, îi auzea pe spectatori șușotind, agitându-se și foșnind nerăbdători programele improvizate.

„Vă iubesc pe toți", a murmurat ea. „Vă iubesc pe toți. Vă iubesc pe toți. Vă iubesc pe toți."

Și apoi a pășit prin cortină să li se alăture.

Mulțumiri

Le sunt profund recunoscătoare tuturor celor care au contribuit la nașterea acestei cărți, și nu au fost puțini.

Imortaliștii nu ar fi existat fără convingerea, munca și promovarea a două femei incredibile. Strălucitei mele agente și suflet-pereche, Margaret Riley King: îți mulțumesc pentru încredere, pentru devotament și pentru ședințele de psihoterapie bisăptămânale. De fiecare dată, tu dai tonul. Editoarei mele, Sally Kim: inteligența, pasiunea și integritatea ta sunt un far luminos. A fost o mare onoare și o mare plăcere să lucrez cu tine.

N-aș fi putut visa echipe editoriale mai minunate decât cele de la WME și Putnam. Mă simt privilegiată să lucrez cu Tracy Fisher, Erin Conroy, Erika Niven, Haley Heidemann și Chelsea Drake de la prima editură și cu Ivan Held, Danielle Springer, Christine Ball, Alexis Welby, Ashley McClay Emily Oilis și Katie IllcKee de la Putnam, precum și cu întreaga echipă de la Penguin. Le mulțumesc și lui Gail Berman, Dani Gorin, Joe Earley și Rory Koslow de la Jackal pentru munca lor pe partea de televiziune.

Le sunt îndatorată multor scriitori, realizatori de film, oameni de știință și alți specialiști a căror muncă a jucat un rol esențial în acțiunea mea de documentare. Printre sursele esențiale se numără *A Subtle Craft in Several Worlds: Performance and Participation in Romani Fortune-telling* (de Ruth

Elaine Andersen); documentarul lui David Weissman *I Was Here*; *Hiding the Elephant: How Magicians Invented the Impossible and Learned to Disappear* (de Jim Steinmeyer); și viața lui Tiny Kline, artista de circ extraordinară care a inventat acrobația „Fălcile de fier" și sursa de inspirație pentru personajul Klara (*Circus Queen and Tinker Bell: The Memoir of Tiny Kline*, de Janet M. David). Locotenent Scott Gregory mi-a fost un consilier neprețuit pentru cariera militară a lui Daniel; Deborah Robbin și Bob Ingersoll au împărtășit cu mine experiențele lor cu primatele. Institutul Drake a fost inspirat de Institutul Buck pentru Studiul Îmbătrânirii din Novato, California, deși versiunea mea este una complet ficționalizată, cu excepția asemănărilor arhitecturale și în ceea ce privește misiunea generală. În final, nu aș fi putut scrie partea despre Varya fără ajutorul numeroșilor cercetători din domeniul longevității, pe a căror muncă de cercetare m-am bazat pentru personajul meu și care au fost generoși și au stat de vorbă cu mine, printre alții, doctorii Ricki Colman, Stefano Piraino și Daniel Martinez, precum și personalul de la Centrul Național de Cercetare pe Primate din Wisconsin. Deși cercetarea Varyei a prins contur pe baza acestor informații, exact ca în cazul Institutului Drake, ea rămâne produsul ficțiunii și nu constituie o expunere critică a unei lucrări științifice concrete.

Dragostea mea nemărginită și mulțumiri membrilor familiei și prietenilor dragi care s-au numărat printre primii cititori și care mi-au oferit sfaturi. Părinții mei sunt cei mai vehemenți și mai devotați susținători ai mei; sunt atât de recunoscătoare și atât de norocoasă că sunt fiica voastră. Iubita mea bunică și far călăuzitor, Lee Krug, a fost prima care a citit acest roman. Dintre prietenii mei minunați, le mulțumesc Alexandrei Cavallaro pentru abilitățile geniale de redactor și pentru prietenia de o viață întreagă; Rebeccăi Dunham pentru tovărășia intelectuală; lui Brittany Cavallaro pentru soli-

daritatea nedezmințită; lui Piyali Bhattacharya pentru înțelepciune și căldură; Alexandrei Demet pentru că mi-a fost ca o soră și lui Andrew Kay pentru că mi-a fost ca un frate. Marge Warren și Bob Benjamin mi-au oferit accesul la experiența imigranților și a vieții în New York la mijlocul secolului XX. Judy Mitchell continuă să-mi fie mentor și prietenă dragă.

Lui Jordan și Gabriel, sora și fratele meu – cartea asta vă este dedicată și vouă.

Doamne Dumnezeule, ce-aș putea să spun despre Nathan? Nu e lucru ușor să fii partenerul unui scriitor și aș putea spune că tu o faci în modul cel mai natural dacă nu aș ști câte conversații solicitante, câtă muncă de redactare și cât sprijin emoțional presupune acest lucru. Ai inima cea mai statornică, mintea cea mai iute și o perspectivă panoramică asupra lucrurilor cu care reușești să liniștești un fluture agitat ca mine. Îți mulțumesc, veșnic.

Imortaliștii pune o întrebare aparent simplă, însă incredibil de complexă: cum ți-ai trăi viața dacă ai ști ziua în care vei muri? Căutarea răspunsului ne aruncă într-o poveste de familie cu multe ramificații, dar fermecătoare.

Entertainment Weekly

O saga de familie despre iubire, destin, nevoia de a ne trăi viața și de a face alegeri, care îi va pune pe cititori pe gânduri în legătură cu felul în care folosim timpul acordat pe acest pământ.

The Huffington Post

Povestea lui Chloe Benjamin e vie și colorată, surprinzând adevăruri emoționante despre modul în care gestionăm conștiința mortalității proprii și a celorlalți. Premisa este simplă și genială.

Chicago Tribune

O carte frumoasă și plină de compasiune. Chloe Benjamin a scris un roman care te inspiră și te face să analizezi profund modul în care folosești timpul care ți-a fost dat. Nu este o carte despre moarte, cum ar putea părea, ci despre cum să trăiești.

Nathan Hill, autorul romanului ***The Nix***

STORIA BOOKS

storiabooks.ro

În Lower East Side, New York City, este 1969. Umblă vorba că a apărut o femeie mistică, o clarvăzătoare nomadă, care pretinde că poate prezice oricui ziua în care va muri. Copiii familiei Gold, patru adolescenți ale căror personalități abia încep să se contureze, se duc pe ascuns să-și afle viitorul.

Iar ceea ce află le va afecta următorii 50 de ani. Simon, „băiatul de aur" al familiei, evadează pe coasta de vest, căutând iubirea în fascinantul San Francisco al anilor 1980. Klara cea visătoare devine magician în Las Vegas, în încercarea ei obsesivă de a împleti realitatea cu fantezia. Fratele cel mai mare, Daniel, caută stabilitatea ca medic militar după atacurile din 11 septembrie. Iar Varya, studioasa familiei, se dedică cercetării longevității, testând granițele dintre știință și nemurire.

Un roman răvășitor, de o ambiție și o profunzime remarcabile, ***Imortaliștii*** explorează limita dintre destin și liberul arbitru, realitate și iluzie, lumea aceasta și lumea cealaltă. Este o mărturie profund impresionantă despre forța povestirii, natura credinței și puterea de atracție inexorabilă a legăturilor de familie.

Acțiunea cărții se întinde pe mai multe zeci de ani, atingând subiecte diverse precum criza îmbolnăvirilor de SIDA, atacurile din 11 septembrie, discriminarea rasială și căsătoria. Însă în profunzime se dezvăluie ca o reflecție despre liberul arbitru și destin.

The New Yorker

O operă literară pe care nu o poți lăsa din mână...
O intrigă captivantă.

Wall Street Journal

STORIA BOOKS

ISBN 978-606-94622-4-9

9 786069 462249

storiabooks.ro